

Tilinpäätös 2019

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.2. Kaupungin hallinto.....	5
1.3. Talouden kehitys (Talouskatsaus).....	7
1.4. Kaupungin strategia: toimenpiteet ja toteutuminen	10
1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa	11
1.6. Henkilöstö.....	12
1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus	14
1.8. Riskit ja riskienhallinta	25
1.9. Lausunnot sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)	26
1.10. Ympäristökijät	27
1.11. Näkymät	28
1.12. Tuloksen käsittely.....	28

2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)

2.1. Yhteenveto	29
2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta	30
2.3. Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma	
Konsernipalvelut	33
Sivistysosasto	69
Sosiaali- ja terveysosasto	84
Ympäristöosasto	101
2.4. Käyttötalouden toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla 2018.....	115
2.5. Tuloslaskelma	116
2.6. Investointiosan toteutuminen	117
2.7. Rahoituslaskelma.....	133

3. Tilinpäätös (kaupunki ja konserni)

3.1. Tuloslaskelma	134
3.2. Tase	135
3.3. Rahoituslaskelma.....	137
3.4. Liitetiedot	138

4. Eriytetyt tilinpäätökset

4.1. Vesilaitos	154
4.2. Työterveyshuolto.....	158

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	159
5.2. Tilinpäätösmerkinnät.....	160

6. Luettelot ja selonteot.....

161

(pärmbild: Carola Isaksson)

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2018 tulos on negatiivinen, -1,9 miljoonaa euroa, mikä on hyvin lähellä kaupungin budjetoimaa tulosta ottaen huomioon myös vuoden aikana tehty sosiaali- ja terveysosaston talousarviomuutos. Käyttötalous ei enää ole tasapainossa, vaan toimintamme on nyt ensimmäistä kertaa kuuteen vuoteen laajempaa kuin mihin vero- ja valtionosuusrahoitus riittävät. Tulopohja on vuosina 2016–2018 alkanut horjua. Menojen ja tulojen epätasapaino on aiheutunut lähinnä vero- ja valtionosuustulojen heikkenemisestä. Valtionosuusrahoitus on vuosina 2016–2019 supistunut noin 4 miljoonaa euroa eivätkä veroista saadut tulot ole kehittyneet samaan tahtiin palkkojen ja hintaindeksien kanssa. Kaupunki on onnistunut hillitsemään käyttötalouden kustannuskehitystä ja sopeuttanut käyttötaloutensa onnistuneesti tuloihin aina vuoteen 2017 asti.

Vaikka käyttötalouden nettokustannukset vähenivät hieman vuonna 2018 ja toteuma jopa alitti talousarvion 800 000 eurolla, pienempien valtionosuuksien ja verotulojen myötä tulos oli kuitenkin selvästi negatiivinen. Valtionosuuksista saadut tulot pienenevät suunnilleen 1,4 miljoonaa euroa ja veroista saadut tulot suunnilleen 500 000 euroa.

Paraisten kaupungilla on muihin kuntiin verrattuna edelleen erittäin hyvä kokonaisrahoitus asukasta kohden. Tämä mahdollistaa edelleen hyvät palvelut. Vuonna 2018 tehdyssä laajassa tutkimuksessa Parainen sai koulutoimestaan viisi tähteä yhtenä harvoista maamme kunnista. Parainen panostaa edelleen enemmän perusopetukseen kuin muut kunnat ja kaupungit, ja meidän on tuotava tätä selvemmin esiin kaikissa yhteyksissä. Paraisten terveyskeskus voitti vuoden aikana laatupalkinnon ja Paraisten terveysasemat ovat myös muuten saaneet hyvän arvosanan käyttäjiltä.

Haasteena on nyt kyetä kehittämään ja ylläpitämään kaupungin palveluja samalla, kun sopeutamme niitä jo pienentyneisiin tuloihin. Kaupunki odottaa veroista saatavien tulojen kasvavan selvästi vuonna 2019, kun taas valtionosuudet tulevat edelleen supistumaan hieman. Vuoden 2019 jälkeen valtionosuudet eivät enää supistu vuoden 2015 valtionosuusudistuksen seurauksena ja odotettavissa on tasaisempaa kehitystä. Vuoden 2019 talousarviossa otetaan huomioon odotettu veroista saatavien tulojen kasvu, mutta talousarvio on silti epätasapainossa ja johtaa vuoden 2018 toteumaa vastaavaan miinustulokseen, -2 miljoonaan euroon.

Kaupungin on jatkossa saatava ensin taloutensa tasapainoon ja jatkettava sitten pidättyväistä talouslinjaa. Kaupungin tulojen odotetaan kasvavan hyvin hitaasti tai pienenevän tulevina vuosina. Kaupungin on myös etsittävä aktiivisesti ja ennakkoluulottomasti kustannustehokkaita ratkaisuja toimintaansa voidakseen ylläpitää niukoin resurssein nykyisin tarjottavia hyviä palveluita. Rinnakkain tämän kanssa on tärkeää tarkastella laajemmin myös kaupungin toiminnan vaikuttavuutta; meidän on siirrettävä fokus vieläkin enemmän siihen, miten kuntalaiset asiakkaina, oppilaina ja asukkaina kokevat kaupungin palvelut.

Kevään 2019 kuluessa sosiaali- ja terveysosasto ja sivistysosasto pohtivat toimenpiteitä ja kehittämisohdotuksia, jotka toisivat säästöjä toimintaan. Mikäli kehitys entisestään heikkenee, kaupungin on harkittava mittavamman toimenpideohjelman toteuttamista. Kaupunki on seitsemän vuoden ajan, vuosina 2013–2019, kyennyt säilyttämään tuloveroprosentin ennallaan nykyisessä 19,75 %:ssa, mikä on huomionarvoista varsinkin kun ajatellaan, että valtionosuudet ovat supistuneet niin paljon. Veroprosenttia saatetaan kuitenkin joutua korottamaan vuonna 2020 tai 2021 muiden toimenpiteiden ohella.

Hieman pienentynyt väestöpohja yhdistettynä väestön ikääntymiseen on kaupungille haaste. On tärkeää, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotka voivat lyhyellä ja pitkällä aikavälillä lisätä nettomuuttoa, ja että voimme edelleen tarjota laadukkaita palveluja lapsiperheille. Tärkeää on niin ikään, että koko kaupungin ja varsinkin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitystä saadaan hillittyä.

Syntyyvyy on Paraisilla ollut jo jonkin aikaa laskussa ja tämän kompensoimiseksi tarvitaan huomattavaa nettomuuttoa. Se, että kaupungista saadaan houkuttelevampi entistä useammalle, on sen vuoksi yksi tulevien vuosien tärkeimmistä yksittäisistä tavoitteista ja yksi kaupungin strategian yleisistä tavoitteista. Kaupungin tulee lisätä vetovoimaisuuttaan sekä asukkaiden että yritysten näkökulmasta. Ensimmäisen puolen vuoden ajan kaupungissa työskenneltiin antaumuksella ja osallistaen uuden strategian luomisen parissa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian kesäkuussa 2018, ja työ kaupungin uuden strategian toteuttamiseksi aloitettiin syksyllä 2018. Strategian toteuttamistyötä jatketaan käynnistämällä joka 100. päivä uusia aktiviteetteja. Tätä kirjoitettaessa yhteensä 41 aktiviteetista on aloitettu 17. Työ johtaa näin konkreettisiin

muutoksiin seuraavien painopistealueiden osalta: kaupunkiin on helpompi tulla, aktiivisempaa vapaa-aikaa ja vihreämpi kaupunki, lisää kaupunkimaisuutta Paraisten keskusta, lisää yksilöllisiä palveluja ja lisää luovuutta ja yrittäjyyttä. Aktiviteeteilla ja niistä seuraavilla muutoksilla kaupunki voi lisätä houkuttelevuuttaan asuinpaikkana ja yritysten kotipaikkana.

Kuntien toimintaympäristöä ovat leimanneet voimakkaasti Sipilän hallituksen jatkamat pyrkimykset sote- ja aluehallintouudistuksen toteuttamiseksi. Paraisten kaupunki on ollut aktiivisesti mukana Varsinais-Suomen maakunnan esivalmistelutyössä päämääränään turvata kaksikieliset palvelut maakunnassa ja ylipäätään etsiä ja kehittää toimivia kustannustehokkaita ratkaisuja maakuntaan. Sipilän hallitus kaatui maaliskuussa 2019, kun kävi ilmeiseksi, että aika ei riitä uudistuksen toteuttamiseen. Tulevasta hallituspohjasta ja tulevaisuuden sote-malleista riippumatta on tärkeää, että Paraisten kaupunki myös jatkossa ottaa aktiivisen roolin tulevaisuuden sosiaali- ja terveyspalvelujen organisointityössä. Kaupunki on aikaisemmin osoittanut, että se kykenee sopeuttamaan toimintansa talouden asettamiin kehyksiin, ja tulemme onnistumaan siinä tälläkin kertaa. Meillä on nyt myös mahdollistava strategia, joka osoittaa meille suunnan. Meillä on monista haasteista ja kovasta ympäröivän maailman paineesta huolimatta syytä katsoa luottavaisin mielin tulevaisuuteen.

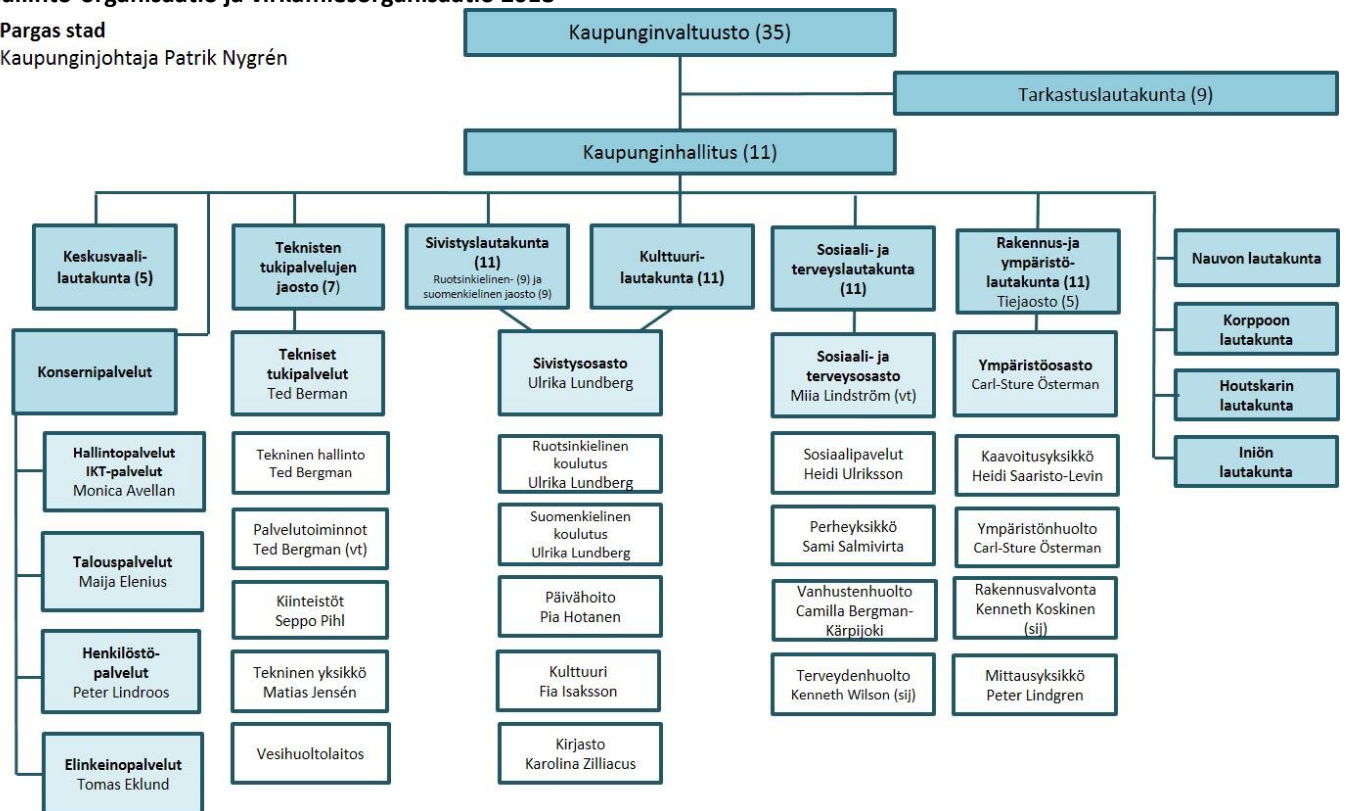
Patrik Nygrén
kaupunginjohtaja

1.2. Kaupungin hallinto

Hallinto-organisaatio ja virkamiesorganisaatio 2018

Pargas stad

Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén

Kaupunginhallitus 2018

Varsinaiset jäsenet

Mikael Holmberg
Regina Koskinen
Helena Särkijärvi
Jeanette Laaksonen
Maria Lindell-Luukkonen
Kurt Lundqvist
Widar Nyberg
Markku Orell
Mona Rönnholm
Nina Söderlund
Staffan Åberg

Puolue

Rkp
Rkp
Vihreät
Rkp
Sdp
Rkp
Sdp
Kok
Rkp
Vas
Rkp

ordförande
I vice ordf.
II vice ordf.

Henkilökohtaiset varajäsenet

Dick Abrahamsson
Kaija Hilke
Sanna Autio
Merja Fredriksson
Hanna Karlsson
Folke Pahlman
Kyösti Kurvinen
Harri Lehtinen
Maj Björk
Lotta Laaksonen
Olof Elenius

Kaupunginhallitus on kokoontunut 17 kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 279 pykälää. Kaupunginhallituksen kokouksissa esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Patrik Nygrén ja pöytäkirjanpitäjänä kaupunginlakimies Monica Avellan.

Kaupunginvaltuusto 2018

	<u>Puolue</u>			<u>Puolue</u>
Tarja Rinne	Rkp	puheenjohtaja		
Christer Friis	Rkp	I varapuh.joht.		
Mika Wallin	Vihreät	II varapuh.joht.		
Carita Henriksson	Sdp	III varapuh.joht.		
Petri Abrahamsson	Kok		Maria Lindell-Luukkonen	Sdp
Matti Agge	Kesk		Tom Lindholm	Sdp
Sanna Autio	Vihreät		Kim Lindstedt	Kok
Maj Björk	Rkp		Kurt Lundqvist	Sfp
Kurt Ekström	Rkp		Widar Nyberg	Sdp
Olof Elenius	Rkp		Markku Orell	Kok
Mia Forssell	Vihreät		Folke Pahlman	Rkp
Merja Fredriksson	Rkp		Mona Rönholm	Rkp
Mikael Holmberg	Rkp		Rolf Schwartz	Rkp
Tomas Jansén	Rkp		Daniel Strömborg	Rkp
Tapio Karikko	Sdp		Helena Särkijärvi	Vihreät
Kaj-Johan Karlsson	Rkp		Nina Söderlund	Vas
Regina Koskinen	Rkp		Johanna Tengström	Rkp
Kyösti Kurvinen	Sdp		Laura Wickström	Rkp
Lotta Laaksonen	Vas		Staffan Åberg	Rkp
Harri Lehtinen	Kok		Totalt 35 medlemmar	
<u>Puolue</u>	<u>Kaupunginvaltuutettujen määrä</u>			
Svenska folkpartiet	18			
Socialdemokraterna	6			
Samlingspartiet	4			
Centern	1			
De gröna	4			
Vänsterförbundet	2			

Paraisten kaupunginvaltuusto on kokoontunut yhdeksän kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 145 pykälää. Kaupunginvaltuuston kokouksissa pöytäkirjanpitäjänä on toiminut kaupunginlakimies Monica Avellan.

1.3. Talouden kehitys

Suomen talouden ennustetaan tulevina vuosina edelleen kasvavan, mutta tahdin odotetaan hidastuvan. Ennusteen mukaan BKT:n kasvuprosentti vuonna 2018 on 2,5 %, mutta tahti hidastuu vuonna 2019, jolloin BKT:n arvioidaan kasvavan 1,5 %. Tuleviksi vuosiksi, vuosiksi 2020 ja 2021, ennustetaan samaa trendiä eli pientä laskua.

Tammi-joulukuun välisenä aikana vienti EU-maihin kasvoi 6 % ja vienti EU:n ulkopuolisiin maihin 8 %. Samana ajanjaksona tuonti EU-maista kasvoi 4 % ja tuonti muista maista 10 %.

Keskuspankit ovat jatkaneet rahoitusmarkkinoiden tukemista ostamalla lainoja, ja ohjauskorko on ollut maaliskuusta 2016 lähtien 0 %. Tämän seurauksena korkotaso on ollut matala maailmanlaajuisesti ja varsinkin euroalueella.

Suomen positiivinen työllisyyskehitys jatkui myös loppuvuonna 2018. Työllisyysaste oli vuoden lopussa 71,7 %, kun sama luku vuonna 2017 oli 69,6 %. Sama trendi koskee työttömien määrää. Työttömien määrä Suomessa vähenee ja Varsinais-Suomi noudattaa samaa mallia. Työttömyysaste on laskenut ja kahtena viime vuonna työttömyys on vähentynyt Varsinais-Suomessa lähes kolmanneksella.

Rakentamisen kasvu jatkui valtakunnallisesti ollen noin 4 %, mutta Paraisilla rakennuslupien määrä oli samalla tasolla kuin neljänä edellisvuonna, kun taas rakentamisen volyymi (m²) oli kasvussa vuoden 2017 notkahduksen jälkeen. Vuonna 2018 myönnettiin rakennuslupa 28 uutta loma-asuntoa, 19 uutta pientaloa, 4 uutta rivitaloa ja 1 uutta kerrostaloa varten.

Talouden tunnusluvut

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ennuste 2018 / Ajankohtainen	Ennuste 2019
BKT:n kasvu	2,8 %	-1,4 %	-0,8 %	-0,7 %	0,0 %	1,9 %	3,1 %	2,5 %	1,5 %
Vienti	2,9 %	-0,2 %	1,1 %	-2,7 %	0,8 %	1,0 %	6,8 %	3,5 %	3,1 %
Inflaatio	3,4 %	2,8 %	1,5 %	1,0 %	-0,2 %	0,4 %	0,8 %	1,1 %	1,4 %
Työttömyys	7,8 %	7,7 %	8,2 %	8,7 %	9,4 %	8,8 %	8,6 %	7,4 %	6,9 %
Pitkät korot	3,0 %	1,9 %	1,9 %	1,5 %	0,7 %	0,4 %	0,6 %	0,7 %	1,0 %

Lähde: Valtiovarainministeriö

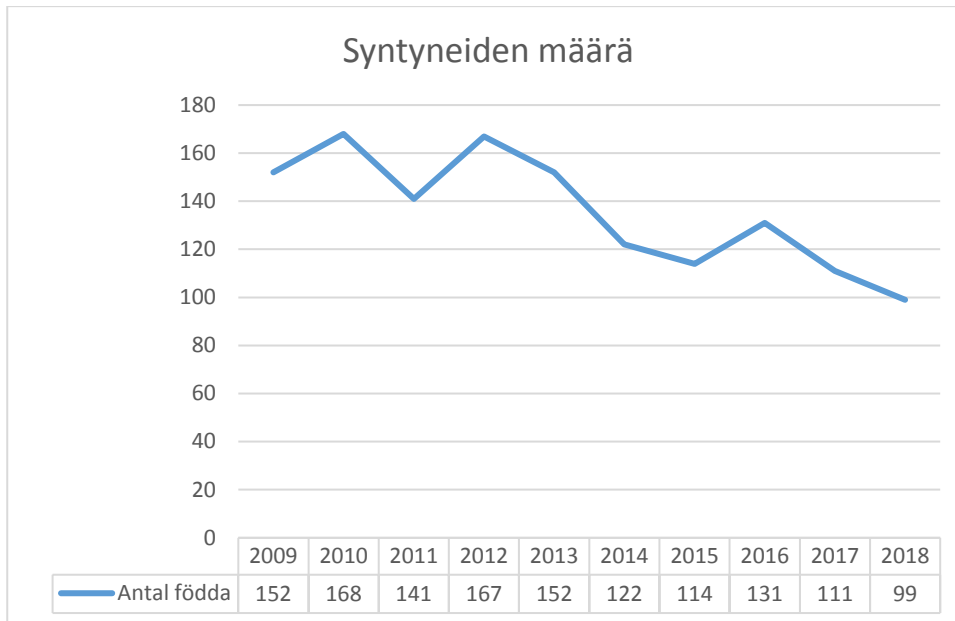
Työttömyys: Tilastokeskus

Kaupungin väestö

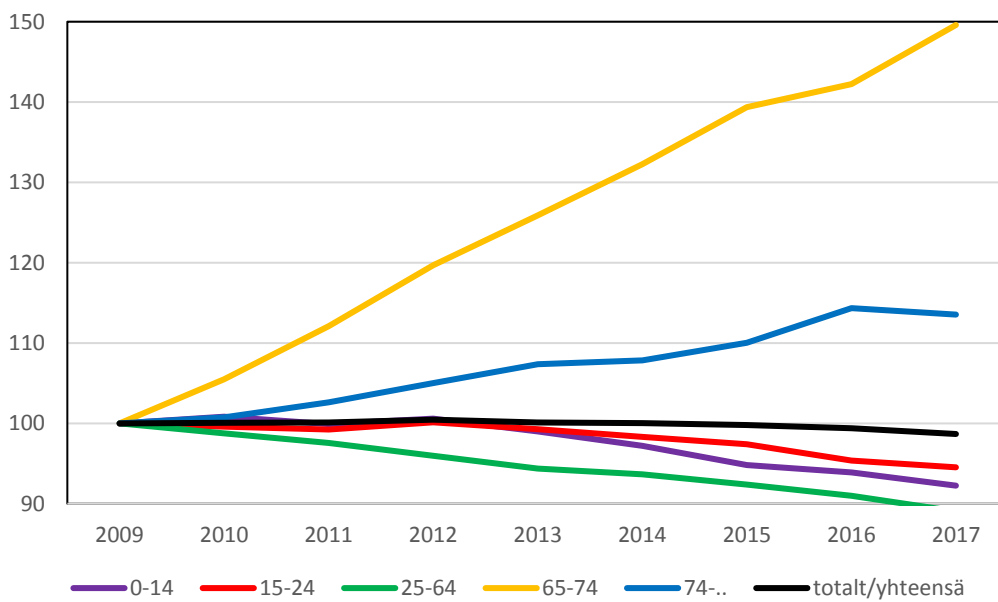
Kaupungin asukasluku on pienentynyt vähän, mutta tasaisesti vuodesta 2012, jolloin asukkaita oli 15 561, vuoden 2018 loppuun, jolloin asukkaita oli 15 285 (ennuste). Vuoden 2016 lopusta asukasluku väheni 113 henkilöllä. Asukasluvun pieneneminen on hidastunut hieman vuoteen 2017 verrattuna, mutta ei pitemmällä aikajänteellä. Väestökehitys on huolestuttava. Pienempi asukasluku merkitsee pienempiä verotuloja ja kaupungin talous kiristyy entisestään. Väestörakenne muuttuu ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa. Paraisten kaupungin taloudellinen huoltosuhde heikkenee. Haasteena on asukkaiden pitäminen korkeasta keski-ikästä huolimatta terveenä taloudellisesti tehokkain toimenpitein.

Paraisten kaupungin asukkaat puhuvat 37 eri äidinkieltä. Muiden äidinkielten (eli ei ruotsi, suomi tai tuntematon) joukossa yleisimmät äidinkielet olivat arabia (92 henkilöä), viro (70), englanti (47), venäjä (43), thai (31), ukraina (26) ja saksa (23).

Trendi syntyneiden määrässä osoittaa negatiivista kehitystä. Vuoden 2018 luku on ennuste. Paraisille suuntautuvan tulomuuton myötä nimittäin varhaiskasvatukseen tulevien ja myöhemmin myös perusopetuksessa jatkavien lasten määrä on hieman syntyneiden määrää suurempi. Toinen myötävaikuttava syy siihen, että lasten määrä on suurempi kuin syntyneiden määrä, on pakolaisten määrän kasvu. Paraisten kaupungin pakolaisista 52 on alle 18-vuotiaita.

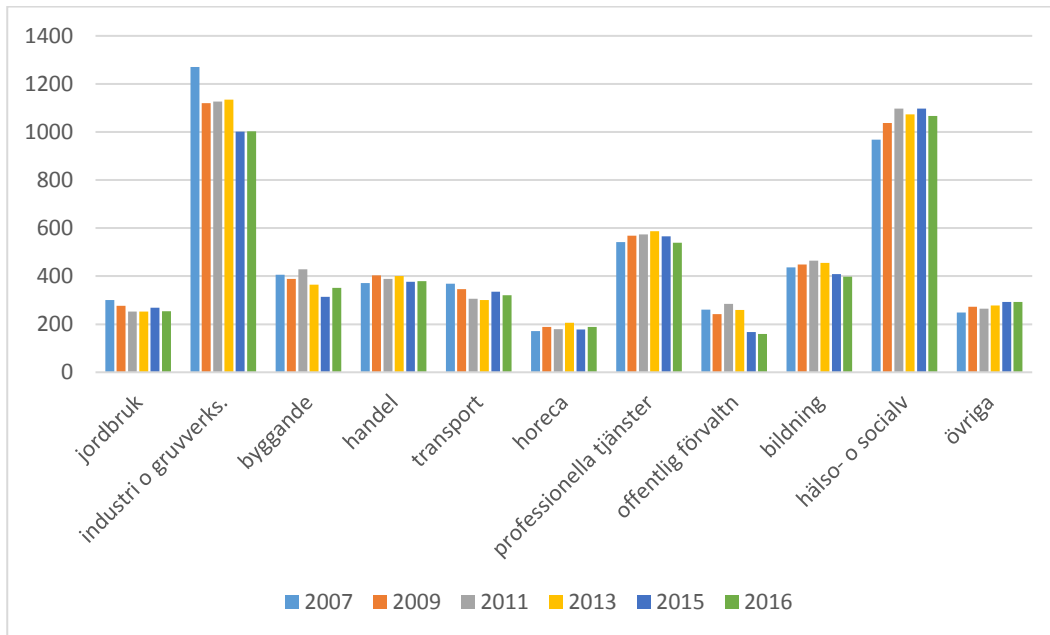

Ikärakenteen kehitys

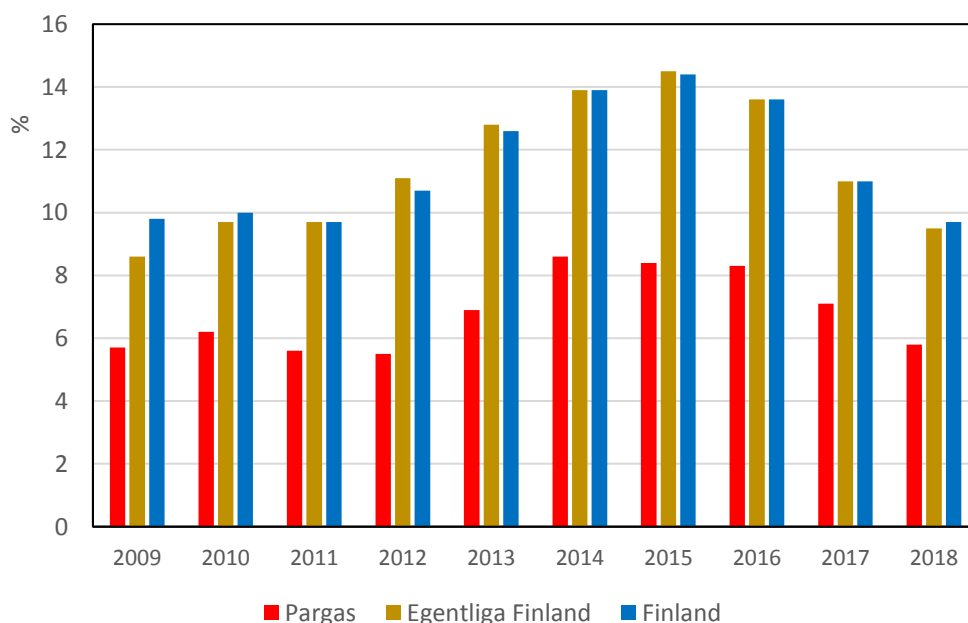
Työllisyys

Työllisyys ja tulojen kehitys vaikuttavat kaupungin talouteen. Kun eläkeläisten suhteellinen osuus väestöstä kasvaa, pienenee myös kunnan veropohja.

Työpaikkojen määrä on vähentynyt vuodesta 2007 lähtien. Vuonna 2016 työpaikkoja oli 4 956, kun niitä vuonna 2007 oli 5 345. Työpaikkoja on siis 389 vähemmän. Vuosien varrella paikkakunnan teollisuudesta ja kaivostoiminnasta on hävinnyt paljon työpaikkoja. Sosiaali- ja terveysalan työpaikat ovat lisääntyneet vuotta 2016 lukuun ottamatta. Alalle on suuri paine löytää työkykyistä henkilöstöä. Toimenpiteet, joihin kaupunki voi ryhtyä yrittäjyyden ja elinkeinoelämän edellytysten parantamiseksi ja turvaamiseksi kaupungissa, ovat tärkeitä kaupungin tulevalle kehitykselle.

Joulukuussa 2018 Paraisilla oli työkäisiä yhteensä 6 940 ja heistä 5,8 % oli työttömiä työnhakijoita. Vuonna 2017 kaupungin työttömyysaste oli 7,1 %. Työllisten määrän kehitys on ollut positiivista. Joulukuussa 2017 työttömiä työnhakijoita oli 501. Vuoden aikana on työllistetty useita henkilöitä ja joulukuussa 2018 vastaava luku oli 400, eli työttömiä työnhakijoita oli 101 vähemmän. Näistä 400 työttömästä työnhakijasta 228 oli miehiä ja 172 naisia. Mitä tulee ikärakenteeseen, työttömistä työnhakijoista 166 on yli 50-vuotiaita, ja 85 on pitkäaikaistyöttömiä.

1.4. Kaupungin strategia: toimenpiteet ja toteuma

Vuoden aikana on jatkettu kaupungin uuden strategian ”Parainen – luova saaristo” työstämistä.

Valtuusto on vuoden aikana vahvistanut strategian toimintasuunnitelman, joka koostuu yhteensä viidestä toimenpidekokonaisuudesta. Kuhunkin kokonaisuuteen sisältyy toimenpiteitä, joita yhteensä on 41 kappaletta. Näistä 41 toimenpiteestä 11 on käynnistetty loppuvuodesta. Loput 30 toimenpidettä on suunniteltu toteutettavan vuosina 2019–2022. Strategiassa asetetut tavoitteet tullaan sisällyttämään vuosien 2019–2023 talousarvioihin ja -suunnitelmiin.

Vuonna 2018 käynnistetyt strategiset toimenpiteet:

	Suunniteltujen toimenpiteiden määrä	Vuonna 2018 käynnistettyjen toimenpiteiden määrä	Vuonna 2018 käynnistetyt toimenpiteet
Aktiivista vapaa-aikaa vihreässä kaupungissa	9	3	- Teemme aktiivisempaa yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. - Aktivoivat kokoontumispaikat - Laajennamme ja kehitämme jalankulku- ja pyöräilyväylien verkkoa.
Tänne on helppo tulla	8	2	- Yhteisen saaristokonseptin kehittäminen Varsinais-Suomeen - Pikavuorobussi Parainen-Turku-Parainen
Yksilölliset palvelut	4	1	Kaikki yhdeltä luukulta
Lisää kaupunkimaisuutta	10	2	- Tervetuloa Saaristokaupunki Paraisille - Enemmän asukkaita, työpaikkoja ja palveluja keskustaan
Lisää luovuutta ja yrittäjyyttä	10	3	- Toimialarajat ylittävä työskentely ja henki - Yrittäjäystävällinen ilmapiiri - Hankintaprosessien parantaminen
Yhteensä	41	11	

Vuoden aikana kaupungin elinkeinopalvelujen toimialalla täytettiin uusi yrityskehittäjän tehtävä. Tämä on osa paikkakunnan yritysilmapiirin parantamista ja kaupungin ja paikallisen elinkeinoelämän välisen yhteydenpidon vahvistamista. Palaute kentältä on ollut erittäin hyvää.

Kaupunki on jatkanut uusien asuinalueiden suunnittelua. Tavoitteena on saada negatiivisen väestökehityksen suunta kääntymään.

Sekä matkailussa että viestintäpalveluissa on tehty isoja panostuksia kaupungin myönteisen imagon vahvistamiseksi. Kaupungin verkkosivujen uudistamistyö on aloitettu ja matkailu on syventänyt ”Saaristo”-brändin kytkeytyvää yhteistyötään Kemiönsaaren kanssa. Kaupungin kiinteistöihin on kohdistunut vuoden aikana huomattava investointipaine, koska kaupunki omistaa kiinteistöjä, joiden sisäilman laatu on huono. Tulevat vuodet tulevat olemaan erittäin haastavia sekä kaupungin toiminnan että talouden näkökulmasta.

1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa

Kaupungin johtoryhmän kokoonpano on ollut seuraava: kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, kaupunginlakimies Monica Avellan, elinkeinopäällikkö Tomas Eklund, talouspäällikkö Maija Elenius (31.12.2018 asti), henkilöstöpäällikkö Peter Lindroos, kiinteistöpäällikkö Seppo Pihl, teknisten tukipalvelujen päällikkö Ted Bergman, opetuspäällikkö Ulrika Lundberg, sosiaali- ja terveysjohtaja Paula Sundqvist (1.8.2018 asti), vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström (22.10.2018 alkaen) ja ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman. Petra Palmroos on toiminut talouspäällikön sijaisena 16.12.2018 lähtien.

Kaikki osastot ovat vuoden 2018 aikana työskennelleet Paraisten kaupungin uuden strategian ”Parainen – luova saaristo” parissa. Kunkin aihealueen toimenpiteitä on työstetty ja konkretisoitu. Organisaatiossa on nimetty vastuuhenkilöt, joiden tehtävä on viedä omaa tiimiään ja kulloistakin priorisoitua toimenpidettä eteenpäin.

Kaupunki on vuoden aikana kilpailuttanut vakuutuksensa, kaupungin tytäryhtiöiden vakuutukset mukaan lukien, ja kilpailutuksen seurauksena kaupunki vaihtoi vakuutusyhtiökseen 1.1.2019 alkaen OP Vakuutus Oy:n. Tuloksena oli päivitetty ja kattavampi vakuutusturva alhaisempaan hintaan.

Hallintopalvelujen työ on painottunut tietosuojaan ja tietoturvaan. EU:n tietosuoja-asetus GDPR tuli voimaan 25.5.2018, ja ennen sitä tehtiin erilaisia valmisteluja IT-päällikön ja tiedonhallinta-asiantuntijan johtamana yhteistyönä. Henkilöstölle järjestettiin tietosuojakoulutus 25.1.2018. Kaupungin it-laitteistot täyttävät tietosuoja-asetuksen asettamat turvavaatimukset.

Päivähoidossa otettiin yhteistyössä IKT-palvelujen kanssa käyttöön uudet sähköiset palvelut asiakkaille. OpusCapita-ohjelma siirrettiin viimeisenä talouspalvelujen ohjelmista Software as a Service -palveluun. Talouspalvelujen kaikki ohjelmistot on nyt siirretty pilvipalveluun.

Office 365 -palveluun siirrettiin lisää käyttäjiä ja työasemien päivitys Windows 10 -käyttöjärjestelmään aloitettiin.

Paraisten kaupunki on lähtenyt mukaan Viestintäviraston ja Paraisten Puhelin Oy:n hankkeeseen, jonka tarkoituksena on laajakaistan rakentaminen tiettyihin osiin haja-asutusalueita. Alueet on määritellyt Viestintävirasto, ja hankkeen toteuttaminen edellyttää, että riittävä määrä käyttäjiä (50 % vakituksista asukkaista) tekee liittymissopimuksen, jotta hankkeesta tulee taloudellisesti toteuttamiskelpoinen.

Kaupunginvaltuusto päätti 11.12.2018, että kaupunki ostaa Kaarea Oy:n osakkeita 180 000 eurolla. Päättös pohjautuu siihen, että Arkea Oy:n yhtiökokouksessa 23.11.2018 yhtiö päätettiin jakaa kahdeksi itsenäiseksi yhtiöksi 1.1.2019 alkaen. Kaarea Oy toimii Arkea Oy:n sidosyksikkönä julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 15 §:n mukaisesti. Paraisten kaupunki ostaa siten ruokapalvelunsa Kaarea Oy:ltä 1.1.2019 alkaen. Paraisten kaupunki odottaa edelleen markkinaoikeuden päätöstä ruokapalvelujen hankinnasta, josta KKV valitti.

Organisaatiomuutoksen jälkeen ja osan aikaisemmasta toiminnasta siirryttyä teknisille tukipalveluille ympäristöosaston alaisuudessa toimivat kaavoitus, mittaustoiminta, ympäristöhallinto, ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta sekä ostopalveluina ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto.

Vuotta leimasivat useat kaavoitushankkeet. Paraisten keskustan yleiskaavan päivittäminen aloitettiin, kuten myös työ hoitosuunnitelman laatimiseksi Korppoon Långvikenin Natura 2000 -alueelle.

Vapparintien liikekorttelin, Kirkkosalmenrannan pohjoisosan ja Korppoon Verkanin alueen asemakaavoja työstettiin. Kaavoitusyksikkö osallistui aktiivisesti alueelliseen edunvalvontaan, muun muassa Turun kaupunkiseudun MAL-yhteistyöhön.

Mittaustoimisto pääsi lähes täyteen henkilöstövahvuuteen vuonna 2018 monien muutosten jälkeen. Kaupungeingeodeetin virka täytettiin alkuvuodesta ja yksikköön palkattiin uusi paikkatietoinsinööri. Aikaisempi paikkatietoinsinööri siirtyi mittauspäälliköksi. Vuoden aikana myytiin kolme uutta omakotitonttia ja yksi rivitalotontti sekä entinen Norrgårdin taideklinikka. Vuokrasopimus laadittiin kahdesta omakotitontista ja yhdestä teollisuustontista.

Valvontasuunnitelma 2015–2020 ja lautakunnan vuosittain hyväksymä valvontaohjelma ovat parantaneet ympäristönsuojelutoimiston toteuttamaa valvontaa.

Rakennusvalvonnassa rakennuslupa- ja toimenpidelupahakemusten määrä oli hieman aikaisempaa matalammalla tasolla; lupia myönnettiin 1 058 kpl. Rakennettu kerrosala, 27 869 m², ylsi vuonna 2018 kuitenkin lähes budjetoidulle tasolle.

Sisäilmaprojekteihin luotiin uusi toimintajärjestelmä, jonka mukaisesti kiinteistöt toiminta on keskeinen toimija, mutta käyttäjäosapuoli on mukana päätöksenteossa. Informaatio ja dokumentaatio hankkeiden muille osapuolille on tärkeää oikeaan aikaan. Rakennusvalvonta ja työsuojelun organisaatio ovat kiinteästi mukana hankekokonaisuuksissa.

Sunnanbergs skola tyhjennettiin joulukuussa sisäilmaongelmien vuoksi ja muutto Koupon leirikeskukseen toteutettiin ennen koulun alkua tammikuussa 2019. Sarlinska skolan on ollut laajan kiinteistökartoituksen kohteena ja työ jatkuu vuonna 2019. Iniö skola on kunnostettu kokonaisuudessaan, ja myös toisen kerroksen opetustilat otettiin käyttöön loppuvuodesta. Peikkorinteen päiväkotit tyhjennettiin kesäkuussa ja lapset siirtyivät Kirjalan päiväkodin tiloihin.

Vuoden aikana on hyväksytty sivistysosaston it-strategia ja monikielisyysstrategia.

Tutoropettajatoiminta opettajien tukemiseksi opetussuunnitelman jalkauttamisessa ja digitalisaatiossa on jatkunut osin valtion tuella rahoitettuna. Panostukset kaksikielisyyteen ja koulujen kielirajan ylittävään yhteistyöhön ovat jatkuneet. Uutena hankkeena aloitettiin humanoidirobotiikan testaaminen kielten opetuksessa.

Kalakamujen kiertue, jonka aiheena oli ruoan kiertokulku, päättyi isoon yhteiseen piknikiin Keskuspuistossa (mukana yli 500 lasta). Kalakamut jatkavat matkaansa varhaiskasvatuksessa saaristokulttuurilabrahankkeessa, joka toteutetaan toimintavuonna 2018–2019.

Lukuvuosi 2018–2019 on ensimmäinen vuosi, jolloin kulttuurikasvatussuunnitelma tavoittaa kaikki Paraisten koulut. Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa kaikille oppilaille mahdollisuuden tutustua useimpiin eri taide- ja kulttuurimuotoihin kouluaikanaan.

Työ kaksikielisen nuorisoshown Cloud 9:n parissa käynnistyi syksyllä 2018 (ensi-ilta tammikuussa 2019). Uutta oli tällä kertaa lukioiden kanssa toteutettu yhteistyö, jossa oppilailla oli mahdollisuus valita kulttuurikursseja ja olla mukana luomassa show'n sisältöä.

Skräbbölen ja Nilsbyn kouluille on rakennettu liikuntaan ja liikkumiseen houkuttelevat miniareenat.

Iniön kirjasto avautui vesivahingon takia toteutetun remontin jälkeen tammikuussa. Kirjastojen tietojärjestelmä vaihtui vuoden aikana, mikä vaati sekä valmistelu- että jälkityötä. Kirjastot olivat tietojärjestelmävaihoksen yhteydessä suljettuina yhden viikon. Kirjastot ovat ottaneet käyttöön myös uuden verkkosivuston, joka tarjoaa asiakkaille paremmat mahdollisuudet käyttää palveluja digitaalisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa oli vuonna 2018 turbulentti vuosi, mikä on vaikuttanut koko osastoon. Valtaosa yksiköiden johdosta on uutta, ja sosiaalipalveluissa ja perhepalveluissa on myös paljon uutta henkilöstöä. Erikoissairanhoidon tarve on vähentynyt vuonna 2018 johtuen muun muassa tehokkaasta vuodeosastohoidosta kotisairaaloiminnan tuella. Terveydenhuolto on huomioitu valtakunnallisesti, kun Paraisten terveysasema valittiin vuoden 2018 laatu-terveyskeskukseksi lähinnä diabetes- ja verenpainepotilaiden hoidossa saavutettujen hyvien hoitotulosten ansiosta. Sairaanhoitopiiri sulki Paraisten röntgenyksikön joulukuussa 2018.

Vanhustenhuollon tarve kasvaa jatkuvasti, mikä on johtanut asumispaikkajonojen syntymiseen. Uusia tehostetun palveluasumisen paikkoja ostettiin syksyllä, mikä helpotti tilannetta väliaikaisesti loppuvuodesta. Sosiaalipalveluissa lakisääteiset subjektiiviset oikeudet ovat lisääntyneet ja asiakaskunnan ongelmat ovat yhä moninaisempia. Tämä johti talousarvion ylittymiseen ja siihen, että anottiin lisämäärärahaa, joka myös myönnettiin. Perheyksikkö kehittää toimintaansa lapsiperheissä tehtävän ennaltaehkäisevän työn suuntaan.

Sosiaali- ja terveysosasto on työskennellyt valtakunnallisten linjausten mukaisesti ja on valmistautunut sopeuttamaan toimintaansa mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen.

1.6. Henkilöstö

Paraisten kaupungin henkilöstöpalvelut laatii henkilöstöraportin, joka toimitetaan samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa. Raportti, joka noudattaa Kuntaliiton suosituksia henkilöstöresurssien kuvaamisesta ja arvioinnista, sisältää yksityiskohtaiset

tiedot kaupungin henkilöstöstä, henkilöstön ikärakenteesta, osaamisen kehittämisestä, terveydestä sekä näihin liittyvistä kustannuksista. Henkilöstöraportissa kuvataan myös toimenpiteitä, joilla kaupungin henkilöstöpolitiikkaa ylläpidetään ja kehitetään henkilöstöstrategian tavoitteiden mukaisesti.

Suositusten mukaisesti henkilöstömäärä ilmoitetaan sekä henkilöstömääränä 31.12.2018 että henkilötyövuosina. Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi). Osa-aikaisuus lasketaan työajasta.

Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden kalenteripäiviin (esim. työssä 1.3.–31.5. = 92 / 365 = 0,25 henkilötyövuotta).

Edellä mainitulla tavalla lasketut henkilötyövuodet lasketaan yhteen. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylityksiä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaikaa ei oteta laskennassa huomioon.

Talousarvion ja -suunnitelmaan on sisällytynyt henkilötyövuosilaskelma, joka on perustunut talousarvion laatimisajankohtana voimassa olleisiin palvelussuhteisiin ja arvion määräaikaisen henkilöstön, kuten sijaisten ja kausityöntekijöiden, tarpeesta. Henkilötyövuosien arviointi on erityisen vaikeaa sellaisen toiminnan kohdalla, jossa henkilöstökapasiteetti vaihtelee paljon vuoden aikana ja myös lyhytaikaisten sijaisten tarve vaihtelee.

Palvelussuhteet

	Miehiä	Naisia	Yhteensä 2018	Henkilöstön määrä 2017	Muutos 2018/2017
Vakituiset	131	719	850	855	-0,6 %
Määräaikaiset	50	255	305	281	8,5 %
Joista sijaisia	13	135	148	138	7,2 %
Yhteensä	181	974	1155	1136	1,7 %
Henkilötyövuodet	186	899	1085	1087	-0,2 %

Eri osastojen ja konsernipalvelujen vakainainen henkilöstö 31.12.2018

	2018	2017	2016	2015
Konsernipalvelut	44	42	105	103
Tekniset tukipalvelut *	56	53		
Sivistysosasto	380	383	378	372
Sosiaali- ja terveysosasto	338	347	346	336
Ympäristöosasto	32	30	56	60
Yhteensä	850	855	885	871

*) Teknisiin tukipalveluihin sisältyy henkilöstö, joka aikaisemmin on työskennellyt konsernipalvelujen tai ympäristöosaston alaisuudessa.

Henkilötyövuodet

	Toteuma 2018	TA 2018	2017
Konsernipalvelut	54	44	43
Tekniset tukipalvelut	70	65	98
Sivistysosasto	503	430	487
Sosiaali- ja terveysosasto	425	384	426
Ympäristöosasto	33	35	33
Yhteensä	1085	958	1087

Henkilötyövuosien toteuma perustuu palkanlaskentaohjelman tietoihin (teoreettiset henkilötyövuodet vähennettynä palkattomilla vapailla). Vaikka yksiköt, joiden henkilöstö on suuri, ovat edelleen arvioineet kokonaishenkilötyövuosimäärän alakanttiin, henkilöstökapasiteetin kustannukset on pääsääntöisesti budjetoitu oikealle tasolle.

Henkilöstökulut

1.000 €	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse %/ poikkeama %	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Lönekostnader / palkkakulut	39126	38863	0,7 %	38713	38758
Pensionskostnader / eläkekulut	8413	8358	0,7 %	8526	9219
% av löner /% palkoista	21,5 %	21,5 %	0,0 %	22,0 %	23,8 %
Övriga bikostnader / muut sivukulut	1537	1934	-20,5 %	1716	2380
% av löner /% palkoista	3,9 %	5,0 %	-1,0 %	4,4 %	6,1 %
Sammanlagt / yhteensä	49076	49155	-0,2 %	48955	50357

Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 13,4 kalenteripäivää työntekijää kohden (noin 9,5 työpäivää). Määrä on laskenut hieman vuodesta 2017, jolloin se oli 13,7 kalenteripäivää, ja vuodesta 2016, jolloin se oli 13,9 kalenteripäivää työntekijää kohden. Sairauspoissaolot lasketaan kalenteripäivinä siten, että yksi kokonainen poissaoloviikko on 7 päivää, vaikka siihen pääsääntöisesti sisältyykin 5 työpäivää.

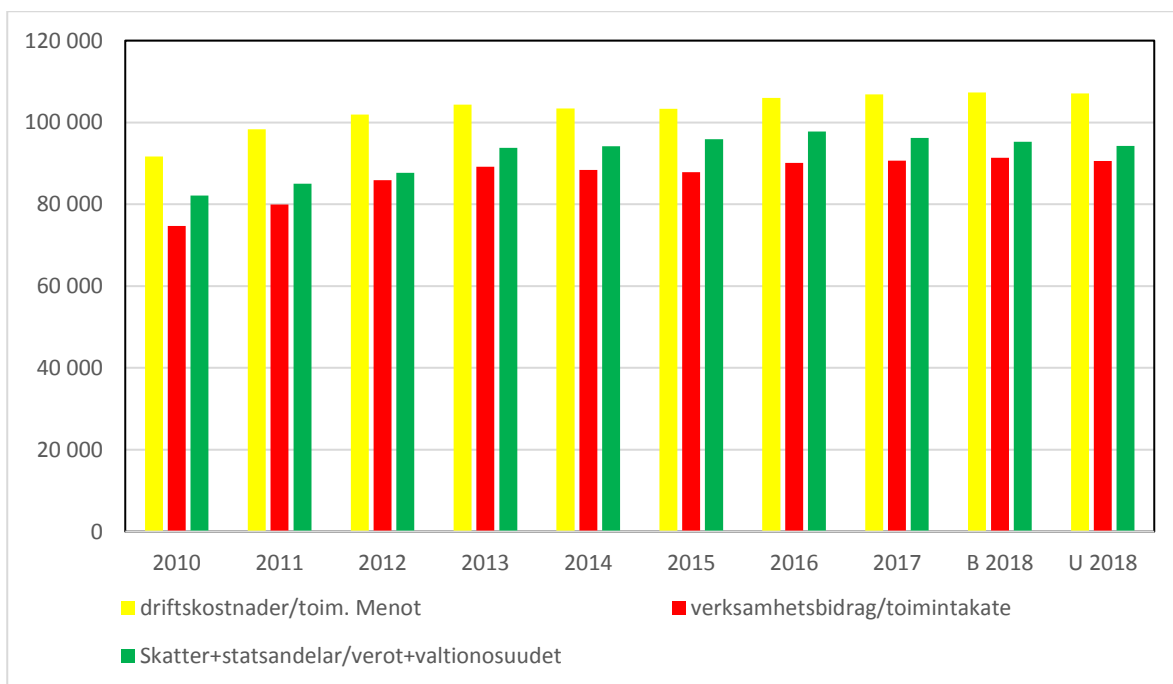
Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen 2018–2019 mukaan koko henkilöstölle piti tammikuussa 2019 maksaa kertaerä, joka vastaa 9,2 %:a henkilöstölle marraskuussa 2018 maksetusta varsinaisesta palkasta. Paraisten kaupunki päätti maksaa kertaerän jo joulukuussa 2018, mikä oli loogista, koska kertaerä muodosti osan vuoden 2018 palkkakuluista. Kertaerä maksettiin kaikkiaan 1 301 henkilöstön jäsenelle, kokonaispalkkasumma oli 248 300 euroa. Keväällä 2018 tehtyä sopimusta ei ollut budjetoitu ja siitä aiheutui kaupungille 248 300 euron lisäkustannus.

1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus

Tuloslaskelma

Kaupungin kokonaistoimintatuotot vähenivät yhteensä 488 000 euroa vuoteen 2017 verrattuna. Ulkoiset tuotot kasvoivat 318 000 euroa eli 1,96 % (1,7 %). Ulkoiset toimintatuotot kattoivat 15,4 % kuluista edellisvuosien tapaan (15,1 %). Kaupungin toimintakate (toiminnan nettomenot) oli 90 559 000 euroa (90 695 000 euroa) eli nettokustannukset laskivat 0,15 %, kun ne edellisvuonna nousivat 0,7 %. Kokonaiskulut olivat 624 000 euroa pienemmät kuin vuonna 2017. Henkilöstökulut pysyivät suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2017 kasvaen kuitenkin hieman eli 0,24 %. Sama koskee palvelujen ostoja, jotka lisääntyivät 0,35 % eli 186 000 euroa vuodesta 2017.

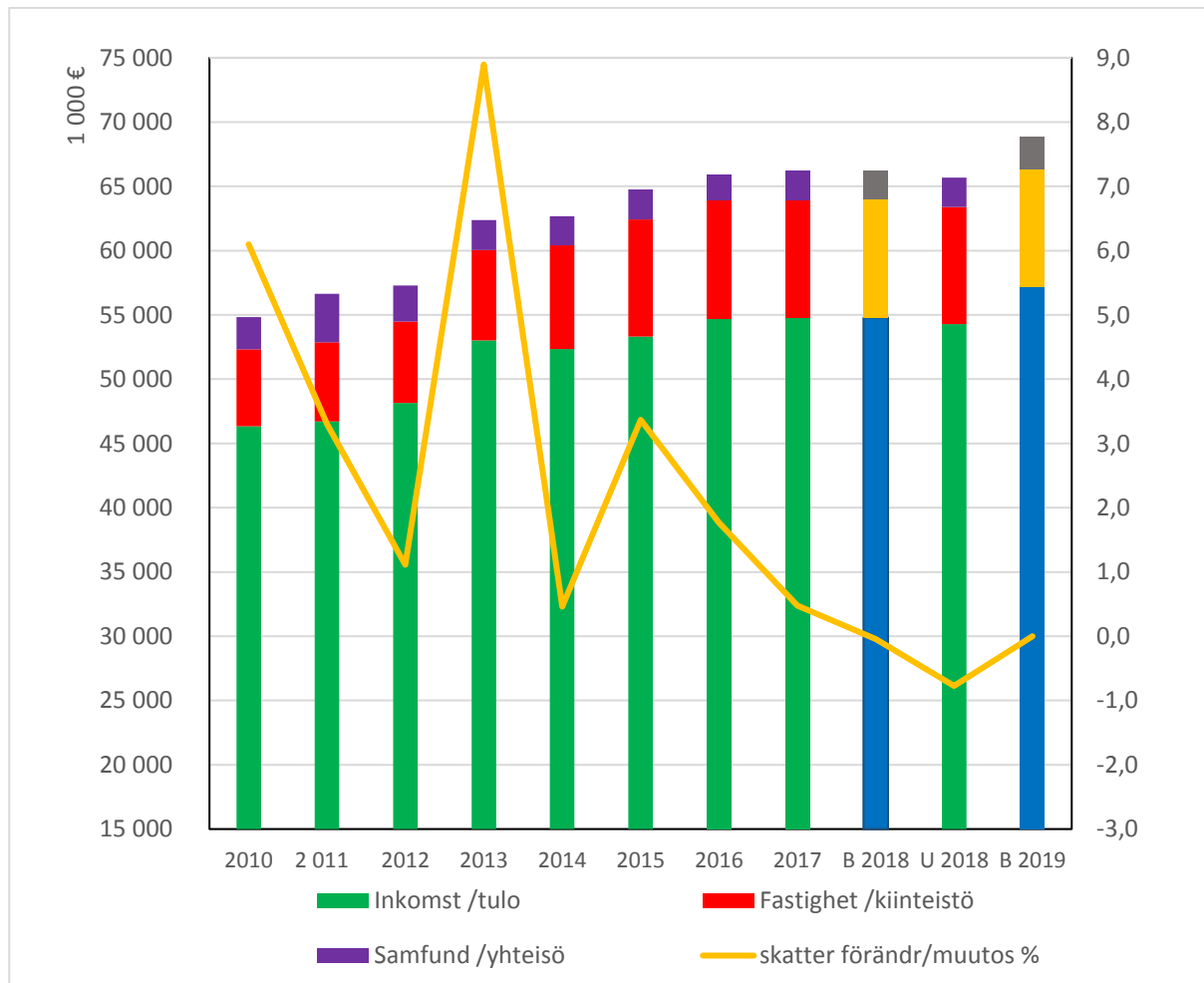
Toimintakate ja sen rahoitus (1 000 euroa)

Kokonaisverotulot pienenevät 542 000 euroa vuodesta 2017. Myös valtionosuudet pienenevät 4,7 % eli 1 409 000 euroa vuoteen 2017 verrattuna. Valtionosuuksien pieneminen oli odotettua, mutta ei se, kuinka paljon ne pienenevät. Kaupungin tuloveroprosenttia korotettiin vuonna 2013, minkä jälkeen se on ollut 19,75. Kiinteistöveroprosentteja korotettiin vuonna 2015 – yleinen kiinteistöveroprosentti 1,35 %:sta 1,50 %:iin ja vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,47 %:sta 0,40 %:iin – minkä jälkeen ne ovat pysyneet ennallaan. Yhteisöveron kehitys vaikuttaa kuntien osuuteen ja vuonna 2018 yhteisöverotulot kasvoivat.

Verotulot 1 000 euroa	2018	TA 2018	2017	Muutos vuodesta 2017 vuoteen 2018	2016
Tulovero	54.276	54.803	54.787	-511	54.746
Kiinteistövero	9.109	9.158	9.190	-81	9.156
Yhteisövero	2.304	2.239	2.254	50	2.014
Yhteensä	65.689	66.200	66.231	-542	65.916

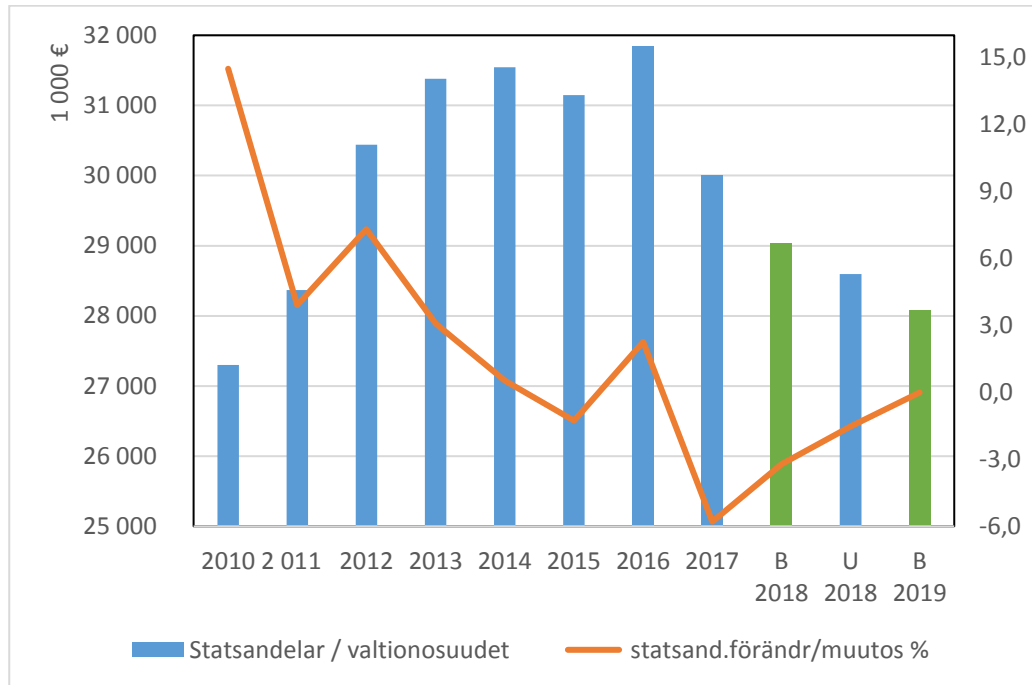
Verotulot eivät kehittyneet samassa määrin kuin edeltävänä vuonna, mitä oltiinkin osattu odottaa. Sekä tuloveron että kiinteistöveron kehitys suhteessa vuoteen 2017 oli negatiivinen. Vuodelle 2019 budjetoidut verotulot ovat runsaat 3,1 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuoden 2018 toteuma.

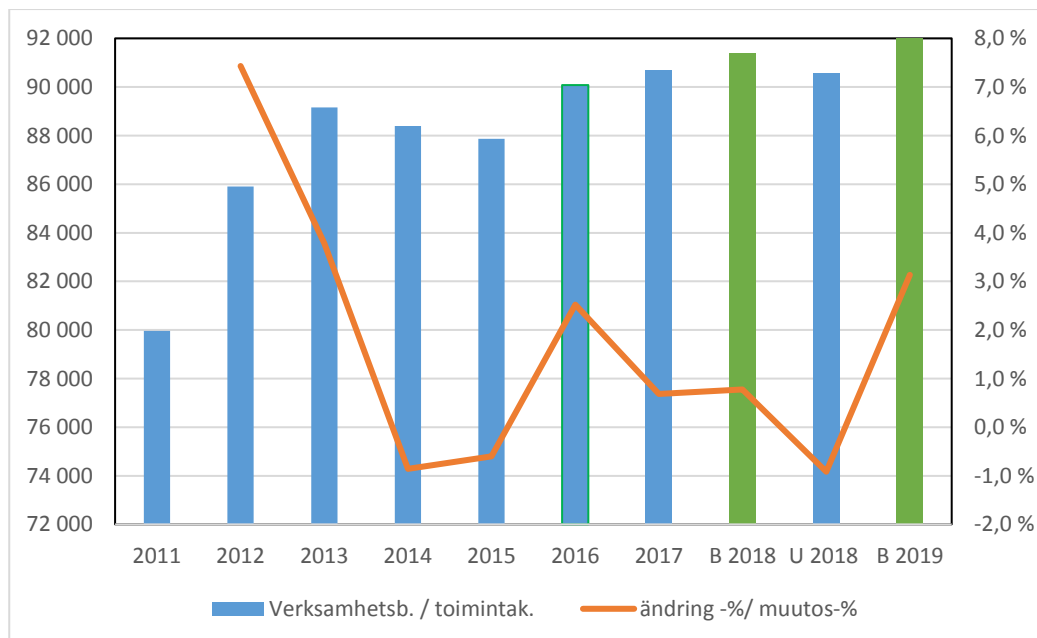
Kaupungin verotulot kasvoivat melko vakaasti aina vuoteen 2013 asti, jolloin veroprosenttia korotettiin 0,5 prosenttiyksikköä. Tämän jälkeen tuloveron kehitys on pysähtynyt. Tänä vuonna verotulot pienenevät. Kiinteistöveron merkitys kasvoi olennaisesti vuonna 2015, sen jälkeen tulot ovat olleet vakaalla tasolla. Yhteisöveron merkitys väheni, kun kuntien osuutta vähennettiin ja veroprosenttia laskettiin. Kaupungin verotulo-odotusten lähtökohtana on veroprosentin säilyminen ennallaan ja hiukan kasvava veropohja.

Valtionosuudet olivat 28 595 000 euroa (30 004 000 euroa) ja vähenivät edellisvuodesta 4,7 %. Valtionosuudet kasvoivat voimakkaasti vuodesta 2010 lähtien, mutta kasvu päättyi vuonna 2014, ja vaikka kehitys vuonna 2016 oli positiivista,

valtionosuudet laskivat voimakkaasti vuonna 2017. Kehitys on ollut sama vuonna 2018. Valtionosuusuudistus johtaa siihen, että valtionosuuksista saatava rahoitus jatkaa supistumistaan tulevina vuosina, minkä seurauksena kunnallinen rahoitus joutuu ahtaalle. Valtionosuuksiin vaikuttavat myös pakolaistoiminnan laajuus, opetuksen volyymi sekä muutokset, jotka valtio on toteuttanut ja joilla se katsoo olevan kuntien kustannuksia säästävä vaikutus. Valtiovarainministeriö vähensi valtionosuuksista ns. kiky-sopimuksesta syntyvät henkilöstökulujen laskennalliset säästöt, ja vähennys on jäänyt pysyväksi.

Toimintakate oli -90 559 000 euroa (-90 695 000 euroa) eli laski 136 000 euroa. Vuoden 2018 talousarviota muutettiin vuodenvaihteen jälkeen sosiaali- ja terveysosastolle kohdennetulla 287 000 euron lisämäärärahalla. Lisämääräraha on otettu huomioon tilinpäätöksessä ja tilinpäätöksen luvuissa.

Käyttökate oli 1 816 000 euroa pienempi kuin edellisvuonna ollen 3 724 000 euroa (5 540 000 euroa). Se oli 118 000 euroa huonompi kuin budjetoitu 3 842 000 euroa. Suurimpana syynä oli se, että sekä verotulot että valtionosuudet jäivät budjetoitua pienemmiksi.

Rahoituskulut vähenivät 17,7 % ja olivat 718 000 euroa (872 000 euroa). Paraisten kaupungilla on korkea korkosuojausaste ja se vaikuttaa rahoituskuluihin. Rahoituskuluihin sisältyy 95 000 euron korkosuojauskulut kaupungin osuudelle Turun Seudun Vesi Oy:n lainoista. Poistot olivat yhteensä 4 959 000 euroa (4 703 000 euroa). Tilikauden alijäämä oli 1 912 000 euroa (ylijäämä 95 000 euroa).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Negatiivinen vuosikate	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.
Tulovero-% vähintään 0,5 %-yksikköä keskimääräistä korkeampi (erotus)	0,08	0,5	0,01	-0,09	-0,12	-0,12	-0,16	0	0
Lainaa asukasta kohden vähintään puolet enemmän kuin kunnilla keskimäärin	36 %	12 %	4 %	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Omavaraisuusaste < 50 %	51,2 %	52,8 %	53,9 %	54,8 %	56,1 %	54,4 %	54,5 %	54,5 %	51,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuusaste > 50 %	56,4 %	52,6 %	50,1 %	49,2 %	46,6 %	51,1 %	50,4 %	49,9 %	53,3 %
Taseeseen kertynyttä alijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä

Konsernitasolla sekä vuoden 2018 että vuoden 2017 tuloslaskelma osoittaa ylijäämää ja konsernin tase kertynyttä ylijäämää. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä konsernin omavaraisuusaste oli 48,7 % ja vuoden 2018 tilinpäätöksessä se on 48,8 %. Suhteellinen velkaantuneisuusaste oli 49,7 % (51,4 %).

Kaupunkikonserni täyttää näin ollen yhden taseperusteisen kriisikuntakriteerin. Kaupungin osalta molempien tunnuslukujen kehitys on mennyt oikeaan suuntaan tämän vuoden tilinpäätöksessä.

Konsernin toimintakate oli -87 676 000 euroa (-87 731 000 euroa) eli se pieneni edellisvuodesta 55 000 euroa. Konsernin tulos on -1 641 000 euroa (141 000 euroa) ja tuloslaskelma osoittaa -1 695 000 euron alijäämää (ylijäämä 190 000 euroa).

Tuloslaskelma

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Toimintatuotot	16 509	16 191	50 826	49 710
Toimintamenot	-107 068	-106 887	-138 492	-137 454
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			-10	13
Toimintakate	-90 559	-90 695	-87 676	-87 731
Verotulot	65 689	66 231	65 689	66 231
Valtionosuudet	28 595	30 004	28 595	30 004
Käyttökate	3 724	5 540	6 608	8 504
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5	1	7	1
Muut rahoitustuotot	149	158	94	68
Korkokulut	-863	-1 020	-1 023	-1 221
Muut rahoituskulut	-10	-10	-14	-13
	-718	-872	-936	-1 165
Vuosikate	3 005	4 668	5 672	7 339
Poistot ja arvonalennukset	-4 959	-4 703	-7 322	-7 198
Omistuksen eliminointierot			9	0
Tilivuoden tulos	-1 954	-35	-1 641	141
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	42	42		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	89	0	89
Tilikauden verot			-82	-56
Laskennalliset verot			22	15
Vähemmistöosuudet			6	1
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 912	95	-1 695	190
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot / Toimintakulut %	15,4 %	15,2 %	36,7 %	36,2 %
Vuosikate / Poistot %	60,6 %	99,3 %	77,5 %	102,0 %
Vuosikate, €/ asukas	197	305	371	480
Asukasmäärä	15 285	15 288	15 285	15 288

Tunnuslukujen kaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut

100xToimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

100xVuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tase ja tunnusluvut

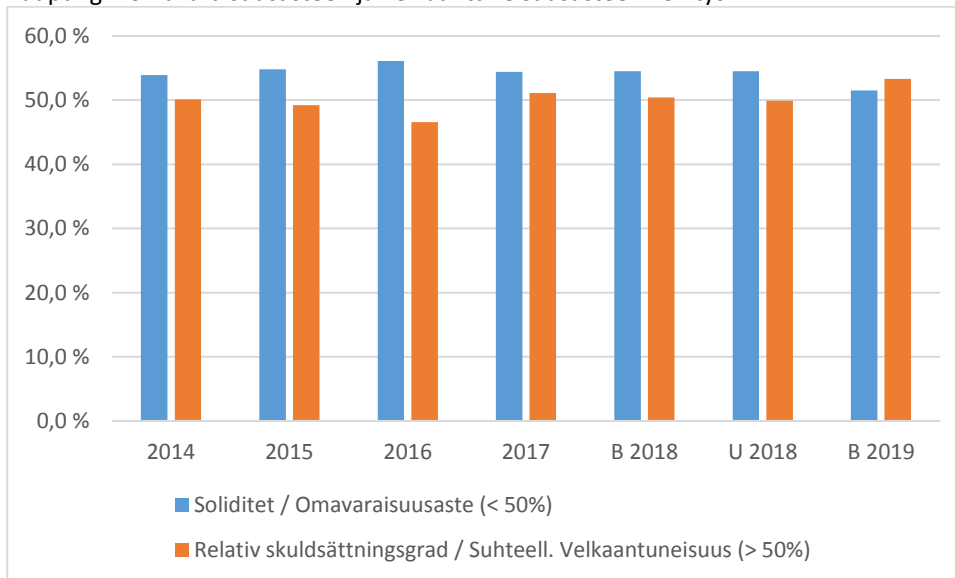
Kaupungin ja kaupunkikonsernin tavoite – joka sen tavoitteena tulee myös kuntalain mukaisesti olla – on talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä. Jos kaupunki täyttää yhden tai useamman kriisikuntakriteerin, sen toimintavapaus sekä itse käyttötalouden että erityisesti investointimahdollisuuksien osalta kapenee. Tämä johtuu lähinnä kuntalain säädöksistä, joissa on lähtökohtana, että talous on tasapainotettava ja kertyneiden tulojen on katettava sekä käyttö- että investointikulut. Kriisikuntakriteerejä sovelletaan vuodesta 2017 alkaen kuntakonsernin taseeseen ja tunnuslukuihin. Lakimuutoksen seurauksena vähimmäisvaatimustasot käytännössä nousevat ja kuntien toiminnan yhtiöittämisellä ei enää ole sellaista myönteistä vaikutusta kriisikuntakriteerien seurantaan, jollainen sillä aikaisemmin on ollut. Konserni täytti yhden rahoitukseen liittyvän kriisikuntakriteerin (omavaraisuusaste), mikä jatkossa asettaa suuremmat vaatimukset erityisesti kaupunkikonsernin ohjaukselle ja taloushallinnolle.

Yhden kriisikuntakriteerin mukaan kaupunkikonsernin omavaraisuusasteen on oltava yli 50 %. Omavaraisuus kuvaa sitä, kuinka paljon omaa pääomaa kaupungilla on suhteessa taseen loppusummaan. Mitä korkeampi omavaraisuus on, sitä parempi on organisaation asema rahoitusmahdollisuuksien muuttuessa odottamattomasti ja sitä vähemmän haavoittuvaisia kaupunki ja sen tytäryhtiöt ovat korkotasojen noustessa. Korkotason nousun todennäköisyys kasvaa vuonna 2019, kun suhdanteet alkavat parantua. Paraisten kaupungin omavaraisuusaste vuoden 2018 lopussa oli 54,5 % eli samalla tasolla kuin vuonna 2017 (54,4 %). Konsernin omavaraisuusaste oli 48,8 % (48,7 %).

Velkaantuneisuusaste kertoo, kuinka suuri osa vuoden toimintatuloista tarvitaan kaikkien korollisten velkojen takaisin maksamiseen. Suhteellinen velkaantuneisuusaste vuonna 2014 oli 50,1 %, mikä täyttää kriisikunnalle asetetun tason (yli 50 %). Kaupungin velkaantuneisuusaste on ollut useana peräkkäisenä vuonna yli 50 %, mutta vuosina 2015 ja 2016 toteuma jäi alle tämän rajan ollen 49,2 % ja 46,6 %. Kaupunki selvisi tuolloin kaikista kriisikuntakriteereistä. Kaupungin velkaantuneisuusaste heikkeni vuonna 2017 ja vuoden 2018 velkaantuneisuusasteeksi muodostui 49,9 %, mikä jälleen alittaa kriisikuntakriteerin rajan. Konsernin velkaantuneisuusaste oli 49,7 % (51,4 %).

Kaupungin lainakanta supistui 2,7 miljoona euroa 44,0 miljoonasta eurosta 41,3 miljoonaan euroon. Myös pankkisaamisten määrä väheni 2,5 miljoonaa euroa.

Kaupungin omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuusasteen kehitys

Tase ja tunnusluvut

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
1 000 €				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
	118 059	118 456	133 125	134 146
Aineettomat hyödykkeet	302	250	555	587
Aineettomat oikeudet	0	0	23	22
Muut pitkävaikutteiset menot	302	250	532	549
Ennakkomaksut	0	0	0	15
Aineelliset hyödykkeet	100 047	100 498	126 511	127 614
Maa- ja vesialueet	15 069	14 924	15 620	15 496
Rakennukset	50 958	51 275	71 611	70 712
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 367	30 947	31 460	32 358
Koneet ja kalusto	1 274	1 404	4 276	3 423
Muut aineelliset hyödykkeet	10	8	1 427	1 402
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 370	1 939	2 116	4 223
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	17 709	17 707	6 060	5 945
Osuusyhteisöosuudet			177	117
Osakkeet ja osuudet	17 665	17 664	5 797	5 742
Muut lainasaamiset	44	44	35	35
Muut saamiset	0	0	51	51
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	217	507	606	847
Valtion toimeksiannot	0	0	194	132
Muut toimeksiantojen varat	217	507	412	715
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 948	12 196	15 476	19 069
Vaihto-omaisuus	164	140	619	580
Aineet ja tarvikkeet	164	140	616	576
Valmiit tuotteet	0	0	4	3
Ennakkomaksut	0	0	0	0
Saamiset	4 964	5 785	8 264	8 800
Myyntisaamiset	2 936	2 742	4 548	4 295
Lainasaamiset	16	16	16	16
Muut saamiset	823	1 112	1 366	1 621
Siirtosaamiset	1 189	1 915	2 334	2 868
Rahoitusomaisuusarvopaperit	7	7	287	209
Osakkeet ja osuudet	7	7	7	7
Muut arvopaperi	0	0	280	202
Rahat ja pankkisaamiset	3 813	6 264	6 306	9 480
	127 223	131 159	149 207	154 062

VASTATTAVAA

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA	68 534	70 452	72 299	74 003
Peruspääoma	57 598	57 598	57 598	57 598
Muut omat rahastot	124	129	308	317
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 725	12 630	16 088	15 898
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 912	95	-1 695	190
VÄHEMMISTÖOSUUDET			441	485
POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET	800	842	0	435
Kertynyt poistoero	800	842	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0	435
PAKOLLISET VARAUKSET	1 063	963	2 351	2 146
Pakolliset varaukset	1 063	963	2 351	2 146
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 490	1 459	1 886	1 814
Valtion toimeksiannot	0	0	194	132
Muut toimeksiantojen pääomat	1 490	1 459	1 692	1 682
VIERAS PÄÄOMA	55 336	57 443	72 230	75 179
Pitkäaikainen	14 703	16 927	24 501	26 590
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 552	16 762	24 138	26 151
Lainat julkisyhteisöiltä	41	55	109	164
Lainat muilta lainanantajilta	0	0	3	3
Saadut ennakot	11	10	11	10
Muut pitkäaikaiset velat	99	101	99	101
Laskennalliset verot			141	163
Lyhytaikainen	40 633	40 516	47 729	48 589
Joukkovelkakirjalainat	24 000	0	24 000	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 210	26 416	3 545	28 779
Lainat julkisyhteisöiltä	13	13	13	45
Lainat muilta lainanantajilta	467	658	0	0
Saadut ennakot	0	0	160	140
Ostovelat	5 552	6 467	7 080	8 181
Muut lyhytaikaiset velat	1 860	876	2 499	1 586
Siirtovelat	6 530	6 086	10 432	9 858
	127 223	131 159	149 207	154 062

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	54,5 %	54,4 %	48,8 %	48,7 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	49,9 %	51,1 %	49,7 %	51,4 %
Kertynyt ylijäämä (1000€)	10 812	12 725	14 393	16 088
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	707	832	942	1052
Lainakanta 31.12. (1000€)	41 283	43 903	51 809	55 141
Laina, €/asukas	2 701	2 872	3 390	3 607
Lainasaamiset 31.12. (1000€)	44	44	35	35
Asukasmäärä	15 285	15 288	15 285	15 288

Tunnuslukujen kaavat

Omavaraisuusaste %

100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Jotta kaupungin rahoitus olisi pitkällä aikavälillä tasapainossa, vuosikatteen on oltava vähintään yhtä suuri kuin poistojen ja poistojen on oltava pitkällä aikavälillä yhtä suuria kuin investointien; tällöin tulot ovat riittäneet investointien rahoittamiseen eikä lisälainaa ole tarvittu.

Vuoden 2018 vuosikate oli 3 005 000 euroa ja nettoinvestoinnit olivat rahoitusosuuksien ja myyntitulojen jälkeen 4,4 miljoonaa euroa (4,3 miljoonaa euroa). Investoinnit jäivät budjetoitua pienemmiksi, koska investoinnit Vapparintien liikekortteliin ja Nauvon vierasvenesatamaan eivät toteutuneet suunnitellussa laajuudessa. Myöskään pienempiä investointeja ei tehty budjetoidussa laajuudessa.

Kaupungilla on tavoitteena, että nettoinvestointeja saataisiin suunnitelmakauden kuluessa rajoitettua ja että ne olisivat noin 5–5,5 miljoonan euron tasolla. Investointien tulorahoitus oli 63,3 % (93,5 %). Kaupunki supisti lainakantaansa 2,6 miljoonalla eurolla (lisäystä 3,7 miljoonaa euroa). Kaupungin maksuvalmius riittää 12 päivän maksuihin (18 päivän). Taseeseen sisältyvien kassavarojen lisäksi kaupungilla on käytettävissään 1,5 miljoonan euron sekkiluottolimiitti.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 6,1 miljoonaa euroa (5,9 miljoonaa euroa) ja investointien tulorahoitus 86,3 % (109,7 %). Konsernin lainakanta oli 51,8 miljoonaa euroa (55,1 miljoonaa euroa), vähennystä 3,3 miljoonaa euroa.

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	3 005	4 668	5 672	7 339
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tilikauden verot			-82	-55
Tulorahoituksen korjauserät	-111	-231	-440	-106
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-5 172	-5 349	-7 522	-7 093
Rahoitusosuudet investointimenoihin	424	357	948	404
Käyttöomaisuuden myyntitulot	396	665	490	748
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-1 457	110	-935	1 237
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0	0	0	0
Antolainauksen vähennykset	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	15 000	1 227	15 828
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 429	-15 421	-4 280	-17 145
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-191	4 140	-170	4 081
Oman pääoman muutokset	-5	-184	-39	-207
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	322	-245	314	-253
Vaihto-omaisuuden muutos	-25	-5	-39	-31
Lyhytaikaisten saamisten muutos	822	-625	536	-944
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	512	682	291	1 323
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-994	3 342	-2 161	2 652
Kassavarojen muutos	-2 451	3 451	-3 096	3 890
Kassavarat 31.12.	3 820	6 271	6 593	9 689
Kassavarat 01.01.	-6 271	-2 820	-9 689	-5 799
	-2 451	3 451	-3 096	3 890

Tunnusluvut

Investointien tulorahoitus %	63,3 %	93,5 %	86,3 %	109,7 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	41,9 %	22,9 %	52,3 %	30,8 %
Lainanhoito	1,18	0,35	1,26	0,47
Kassan riittävyys (pv)	12	18	16	22
Asukasmäärä	15 285	15 288	15 285	15 288

Tunnuslukujen kaavat

Investointien tulorahoitus%

$$100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Pääomamenojen tulorahoitus, %

$$100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate

$$(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

>1 lainakannan vähentäminen

=1 tulorahoitus riittää lainojen hoitoon

<1 joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälaina

Kassan riittävyys (pv)

$$365 \text{ pv} \times \text{Kassavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Kokonaistulot ja -menot

1 000 €

Tulot

Toiminta

	Kaupunki	
	2018	2017
Toimintatuotot	16 509	16 191
Verotulot	65 689	66 231
Valtionosuudet	28 595	30 004
Korkotulot	5	1
Muut rahoitustuotot	149	158
Satunnaiset tuotot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-212	-331

Investoinnit

Rahoitusosuudet investointimenoihin	424	357
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	396	665

Rahoitus

Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	15 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	4 140
Oman pääoman lisäykset	0	0

Kokonaistulot yhteensä

111 555 132 416

Menot

2018 2017

Toiminta

Toimintakulut	107 068	106 887
Korkokulut	863	1 020
Muut rahoituskulut	10	10
Satunnaiset kulut	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
- pakollisten varausten muutos	-100	-100
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-1	0

Investoinnit

Investointimenot	5 172	5 349
------------------	-------	-------

Rahoitus

Antolainasaamusten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 429	15 421
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	191	0
Oman pääoman vähennykset	5	184

Kokonaismenot yhteensä

115 637 128 771

1.8. Riskit ja riskienhallinta

Kaupungin riskienhallintaa ohjaa valtuuston 14.3.2017 hyväksymä ”Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet”.

Ulkoisiin olosuhteisiin liittyvillä riskeillä voi olla laajoja paikallisia vaikutuksia. Kaupunki on vuoden aikana vahvistanut Paraisten kaupungin valmiussuunnitelman. Kaupungin valmiussuunnitelma on laadittu kansallisen varautumissuunnitelman ja valtioneuvoston hyväksymän ”Yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2010” mukaisesti. Kaupungissa on kartoitettu kaupungin avaintehtävät ja niiden vastuuosastot.

Avaintehtävät	Vastuut
Vesi- ja jätevesihuolto	Tekniset tukipalvelut
Esiopetus	Sivistysosasto
Perusopetus	Sivistysosasto
Laitosten ja koulujen ruokahuolto	Tekniset tukipalvelut
Tiettyjen kiinteistöjen ylläpito ja sähköhuolto	Tekniset tukipalvelut
Ympäristöterveydenhuolto	Ympäristöosasto
Jätehuolto	Ympäristöosasto
Kunnan operatiivinen johto ja luottamustoiminnot	Johtoryhmä
Tiedotus ja viestintä	Elinkeinopalvelut/tiedotuspalvelut
Palkkojen maksu aikarajojen sisällä	Henkilöstöpalvelut/talouspalvelut
Taloushallinto/maksutoiminnot aikarajojen sisällä	Talouspalvelut

Työnantaja vastaa siitä, että se tuntee työpaikoilla vallitsevat riskit kaupungin toiminnassa. Kaupungin kaikilla työpaikoilla tehdään yleinen riskiarviointi joka kolmas vuosi. Arvioitavat riskialueet ovat ergonomia, psyykkiset ja sosiaaliset riskit, fyysikaaliset, kemialliset ja biologiset riskit sekä tapaturmariskit.

Kaupunki ja sen toiminta ovat alttiita erityyppisille lyhyen ja pitkän aikavälin riskeille. Hyvän riskienhallinnan lähtökohtana on riskien, niiden todennäköisyyksien ja vaikutusten kartoittaminen. Tämän analyysin perusteella riskit ja niiden hallinnan tarve priorisoidaan ja päätetään suojautumistoimenpiteet. Sen ollessa taloudellisesti aiheellista ja käytännössä mahdollista, riskit on katettava vakuutuksin, mutta esimerkiksi ulkoisiin ughiin, yleiseen yhteiskuntakehitykseen tai kustannuskehitykseen liittyviä riskejä ei voida kattaa vakuutuksin. Tällaisia riskejä on hallittava toimintasuunnitelmien ja huolellisesti harkittujen prosessien ja ohjeiden avulla, kun niiden vaikutukset ovat merkittävät ja/tai riskin toteutumistodennäköisyys on suuri. Kaupungilla on suuri käyttöomaisuusmassa, jota se käyttää toiminnassaan. Tämä omaisuus on suurelta osin vakuutettu täydestä arvosta. Kaikkein toimintaan liittyy vastuukysymyksiä, jotka voivat johtaa merkittäviin kustannuksiin. Kaupunki on kattanut riskin vastuuvakuutuksin. Henkilökunnan lakisääteisten vakuutusten lisäksi kaupunki on ottanut vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, matkavakuutuksen ja vastuuvakuutuksen kaupunginhallitukselle. Myös kaupungin eri toiminnoissa vapaaehtoisina toimivat ovat tapaturmavakuutuksen piirissä. Vakuutusten hallinnointi ja valvonta hoidetaan yhdessä kaupungin vakuutusmeklarin kanssa, joka hoitaa myös kaikkien vapaaehtoisten vakuutusten säännölliset kilpailutukset. Kaupunki kilpailutti kaikki vakuutuksensa syksyllä 2018 ja tämän tuloksena kaupunki vaihtaa vakuutusyhtiötä 1.1.2019 alkaen.

Yleinen korkotaso on pitkään ollut matala ja sen odotetaan pysyvän suhteellisen matalana vielä vuonna 2019. Tämä huomioon ottaen voidaan kuitenkin todeta, että korkotason nousun todennäköisyys suunnitelmavuosina on suuri. Koska kaupungin velkaantuneisuusaste on korkea, korkoriski on merkittävä. Korkotason yhden prosentin nousu merkitsee kaupungille runsaan 0,4 miljoonan euron lisäkustannusta. Kaupungin rahoituspolitiikka ohjaa kaupungin varainhoitoa määrittelemällä tavoitteet, vastuut ja valtuudet, antamalla rahoitukselle suuntaviivat ja kehykset, säätämällä riskinottoa ja selkeyttämällä rahoituksen riskinottovaltuuksia. Kaupungin korkosuojausta käsitellään tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.26.

Paraisten kaupungin tärkeimmät rahoitusriskit ja toimintasuunnitelmat ovat seuraavat:

Likviditeettiriski	Maksuvalmius ja jälleenrahoitusriski	Kuntatodistusohjelma usean pankin kanssa mahdollistaa joustavan lyhytaikaisen rahoituksen markkinakorkotasolla
Luottoriski	Myyntisaatavat ja vastapuoliriski	Myyntisaatavat peritään tehokkaasti ulkopuolisen avun turvin. Vastapuoliriski katetaan säännönmukaisesti takauksin.
Markkinariski	Korkoriski ja rahoitustarjonta	Korkoriski on katettu korkosuojauksin. Kaupungin omavaraisuuden paraneminen helpottaa ulkoisen rahoituksen saamista.

Kaupungin rahoituspolitiikan periaatteet:

- Olemassa oleva lainakanta on aina suojattava vähintään 30 %:n ja enintään 90 %:n tasoon asti.
- Kaupungin on lainakannan suojaamiseksi hyväksyttävä ainoastaan lineaarisia, yksiselitteisiä ja konservatiivisia suojausinstrumentteja, joihin ei sisälly ennakkoimattomia elementtejä. Tällaisia ovat esimerkiksi koronvaihtosopimukset, korkolattiat ja -katot, korko-optiot, optiolliset koronvaihtosopimukset (swaptiot), kynnyselliset koronvaihtosopimukset tai näiden yhdistelmät. Johdannaisten on oltava yleisluonteisia ja ne on voitava kilpailuttaa. Kaikki johdannaiset on kilpailutettava vähintään kolmessa luottolaitoksessa.
- Mahdolliset muussa valuutassa kuin euroissa otetut lainat on suojattava aktiivisesti niin, että suojaus eliminoi valuuttariskin.

Kaupungin myyntisaatavat on perittävä tehokkaasti luottotappioiden välttämiseksi. Perinnän ja muistutusten lähettämisen hoitaa Lowell.

Tietotekniikka ja toimivat tietoliikenneyhteydet ja ohjelmistot ovat tärkeitä kaupungin kaikissa toiminnoissa, samaan aikaan kun korkeampi kompleksisuustaso yhdessä erilaisten yhteentoimivien IT-ohjelmien ja tietoturvan kanssa lisäävät kaupungin IKT-toimintojen toimivuuden haavoittuvuutta. IKT-yksikkö pyrkii pitämään tietoturvan ja tietoliikenneyhteydet kasvavia vaatimuksia vastaavalla tasolla. Yksiköt ottavat riskit huomioon järjestelmiä kehitettäessä ja uusia it-laitteita hankittaessa. Kaupunki omistaa vanhoja kiinteistöjä, mikä merkitsee korkeita kunnossapitokuluja. Kartoittamalla kiinteistömässän kunnan ja eri toimintojen tarpeet voidaan tehdä priorisointeja sekä korjaushankkeiden että uusien investointien suhteen. Toimintariskien minimoimiseksi kaupungin yksiköissä tarvitaan perusteellinen ja kattava kartoitus.

1.9. Lausunnot sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 14.3.2017. Ohjeissa säädetään sisäisen valvonnan järjestämisvastuusta sekä sisäisen valvonnan ja tilivelvollisuuden tavoitteista.

Ohjeisiin sisältyy:

- Soveltamisala ja suhde muihin ohjeisiin
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuunjako
- Riskien ja riskienhallinnan arviointi ja kartoittaminen
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin johto- ja ohjausjärjestelmässä sekä raportointi
- Arviointi ja selvitys sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
- Väärinkäytösten ehkäisy ja tunnistaminen

Sisäisen valvonnan tavoitteena on lisätä todennäköisyyttä, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta ohjausta, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Osastopäälliköt ja toimialapäälliköt vastaavat itse sitovien tavoitteidensa seurannasta sekä käyttökateen että ei-numeeristen tavoitteiden osalta. Talouspalvelut tukee tätä seurantaa, ja talousraportteja seurataan johtoryhmässä vastualueiden ylitysriskien tunnistamiseksi varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on tukea ja kannustaa yksiköitä niin, että ylityksiltä välttyttäisiin.

Toimintavuoden aikana todettiin 287 300 euron ylitysriski sosiaali- ja terveysosaston sosiaalipalveluyksikössä. Sosiaali- ja terveyslautakunta anoi siten 287 300 euroa lisämäärärahaa kattaakseen arvioidun ylityksen. Osastolla on suuria haasteita myös perhepalvelujen ja vanhustenhuollon talousarvioiden kanssa. Erikoissairaanhoidon talousarvio pohjautui sairaanhoitopiirin suunnitelmiin, mutta palvelujen käyttö oli toimintavuoden aikana vähäisempää eivätkä lopulliset kustannukset vastanneet vuodeksi 2018 budjetoitua summaa.

Vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2020–2021 taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus päätti, että sosiaali- ja terveysosasto selvittää ja valmistelelee yhdessä sivistysosaston kanssa toimenpiteitä, jotka pitkällä aikavälillä johtavat osastojen kustannuspohjan pysyvään pienenemiseen yhteensä 500 000 eurolla. Asiaa seurataan vuoden 2019 aikana.

Vuoden 2018 talousarvio oli tiukka ja myös sivistysosastolla, hallintopalveluissa ja henkilöstöpalveluissa tapahtui ylitys. Muut osastot pysyivät kokonaisuuksina talousarviossaan.

Osastojen ja muiden kokonaisuuksien tavoitteena on, että jos jokin yksikkö on vaarassa ylittää talousarvionsa, muiden yksiköiden on pyrittävä sopeuttamaan toimintaansa niin, että kokonaisuus pysyisi talousarviossa. Samaa tiukkaa politiikkaa kuin talousarvion laatimisen yhteydessä on sovellettu myös ylitysriskeihin, ja yksiköt ovat ryhtyneet toimenpiteisiin pysyäksään niille osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Sitovia ei-numeerisia tavoitteita seurataan kolmannesvuosittain ja tilinpäätöksessä. Seuranta antaa hyvän kuvan tilanteesta ja mahdollistaa toimenpiteisiin ryhtymisen tarvittaessa.

Kokonaisuutena kaupungin kustannuskehitys on pysynyt muutetun talousarvion puitteissa ja sen voidaan katsoa olleen suhteellisen hyvin hallinnassa. Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan tehtävänä on vastata kuntakonsernin ohjauksesta ja operatiivisesta johtamisesta. Kaupunginjohtaja seuraa konserniohjauksen toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kaupunginhallitukselle.

Kaupungilla ja niillä konserniyhteisöillä, joissa kaupungilla on päätäntävalta, on samat ulkopuoliset tilintarkastajat. Tarkastuslautakunnalla on kaupungin konserniohjeiden nojalla oikeus saada tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksestä.

Jos tytäryhteisön tilintarkastaja ei puolla vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille, tytäryhteisön päättävässä toimielimessä toimiva kaupungin edustaja ei saa äänestää vastuuvapauden myöntämisen puolesta ennen kuin tarkastuslautakunta on käsitellyt asiaa ja päättänyt esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Kaupungilla on edustajat konserniyhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa, jotka ohjaavat kunkin yhtiön toimintaa ja taloutta ja ovat niistä vastuussa. Kaupungin tavoitteet tytäryhtiöille ja -yhteisöille sisältyvät kaupungin talousarvioon ja näiden seuranta sisältyy kaupungin tilinpäätösaineistoon. Kaupungin voimassa olevat konserniohjeet ovat vanhentuneet. Niitä tullaan tarkistamaan vuoden 2019 aikana ja konserniohjausta tullaan tällöin vahvistamaan kuntalain määräysten mukaisesti.

1.10. Ympäristö

Saaristo, meren läheisyys ja merellisyys ovat elementtejä, joita kaupunki voi korostaa markkinoinnissaan tehdäkseen Paraisista houkuttelevamman potentiaalisille uusille asukkaille, vapaa-ajanasukkaille ja satunnaisille kävijöille. Luonnon ja ympäristön merkitys saaristokaupungin imagolle ja vetovoimaisuudelle on siis suuri. Kaupungin uudesta strategiasta ilmenee, että kaupunki haluaa kohottaa profiiliaan ympäristökysymyksissä, ottaa huomioon kestävä kehityksen ja edistää kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja. Tähän viitaten ympäristönäkökohdat on otettava huomioon päätöksissä, joita kaupunki tekee toiminnassaan. Saaristomeren tila ja Saaristomeren biosfäärialueen, kuten myös Saaristomeren kansallispuiston, toiminta ovat Paraisille tärkeitä. Paraisten kaupunki tekee erilaisissa ympäristökysymyksissä ja kestävä kehityksen kysymyksissä yhteistyötä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Saaristomeren biosfäärialueen toiminnan kautta pyritään saavuttamaan globaalit kestävä kehityksen Agenda 2030 -tavoitteet.

Vuoden aikana, toukokuussa, järjestettiin ensimmäistä kertaa yleisölle avoin infotilaisuus, jossa Paraisten suurteollisuuden edustajat informoivat oman toimintansa ajankohtaisista asioista. Ympäristönsuojelutoimisto järjesti Paraisten päivien yhteydessä 8.–9.6. nyt neljäntenä perättäisenä vuonna yleisölle avoimet ympäristömessut. Parainen on Valonian (Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus) jäsen, ja syyskuussa Paraisilla järjestettiin paljon kävijöitä kerännyt infotilaisuus ympäristöystävällisistä energiaratkaisuista. Syksyllä jätettiin hakemus Paraisten hyväksymisestä mukaan ”Ravinneneutraali kunta” -hankkeeseen, jonka teemoja ovat kiertotalous, ravinteiden tehokas käyttö ja kierrätys sekä kestävä elintarviketuotanto.

Kaupungin tekninen yksikkö jatkoi vuonna 2018 katuvalojen korvaamista uusilla led-valaisimilla. Kaupungin kaukolämpöyhtiö jatkoi vuoden aikana ympäristöystävällisen energian tuottamista; jopa 98 % toimitettavasta kaukolämmöstä tuotetaan paikallisesti biopolttoaineesta (puuhakkeesta) tai muodostuu paikallisen suurteollisuuden talteen otettavasta ylijäämälämmöstä.

1.11. Näkymät

Kaupungin talous on vuoden 2016 jälkeen kiristynyt huomattavasti. Vuoden 2017 alkuperäinen talousarvio oli tasapainoinen, mutta toimintavuoden aikana hyväksyttiin sosiaali- ja terveysosastolle kohdennettu lisämääräraha, mikä johti siihen, että muutetussa talousarviossa tulos oli voimakkaasti negatiivinen. Tulos muodostui kuitenkin positiiviseksi budjetoitua parempien verotulojen ansiosta. Vuoden 2018 talousarvio ei ollut tasapainossa, ja budjetoidu miinustulos (lisämäärärahat mukaan lukien) ylittyi lisäksi vielä 1 460 000 eurolla. Vuoden 2019 talousarvion mukaan kaupunki tekee jälleen miinustuloksen, 2 007 000 euroa.

Verotulot ja valtionosuudet ovat suunnilleen samalla tasolla vuonna 2019 kuin vuonna 2018. Jos työttömyys edelleen laskisi, verotulot voisivat osoittaa positiivista kehitystä. Lasten ja nuorten määrän pienenemisen vaikutuksia valtionosuuksiin on kartoitettava ja analysoitava vuoden 2019 aikana. Sekä käyttökustannukset että investoinnit on edelleen pidettävä tiukasti kehitysissä oman toimintavapauden säilyttämiseksi ja liian suuren velkataakan pienentämiseksi.

Koska sote-uudistus ei tule toteutumaan suunnitellulla tavalla, kaupunki on uudessa tilanteessa, jossa sen on analysoitava, mitä tulevaisuus tuo tullessaan ja mitä se merkitsee kaupungin jatkosuunnittelulle sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisen ollessa kuitenkin välttämätöntä.

Ikääntyvä kiinteistökanta on kaupungille haaste sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Investointien ja korjaustarpeiden priorisointi tulee tehdä sekä kiinteistöjen kunnon että eri toimintojen tulevat tarpeet huomioon ottavien kiinteistöselvitysten perusteella. Tilankäyttöä tulee edelleen tehostaa ja kiinteistöt, joita ei toiminnassa tarvita, tulee myydä.

1.12. Tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamisesta.

Paraisten kaupungin tilikauden tulos osoittaa 1 912 364,08 euron alijäämää.

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että poistoeroa vähennetään 41.679,59 euroa ja että tilikauden 1 912 364,08 euron alijäämä siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1. Yhteenveto

Kaupungin tulos ja toimintakate olivat budjetoitua paremmat ja toimintakate oli 136 000 euroa (0,15 %) pienempi kuin edellisvuoden toteuma.

Koko organisaatio	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	11 384 080	10 569 907	0	10 569 907	10 932 383	103,4
Maksutuotot	6 545 356	6 687 200	-110 000	6 577 200	6 321 413	96,1
Tuet ja avustukset	1 599 357	1 324 102	0	1 324 102	1 765 476	133,3
Muut toimintatuotot	15 193 406	15 165 492	0	15 165 492	15 215 017	100,3
Toimintatuotot	34 722 199	33 746 701	-110 000	33 636 701	34 234 288	101,8
Henkilöstökulut	-48 954 545	-49 060 458	-95 000	-49 155 458	-49 075 657	99,8
Palvelujen ostot	-53 214 822	-52 984 297	-208 527	-53 192 824	-53 401 122	100,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 361 498	-5 867 326	0	-5 867 326	-5 738 506	97,8
Avustukset	-3 171 172	-2 948 984	-148 773	-3 097 757	-3 010 464	97,2
Muut toimintakulut	-13 715 308	-13 720 374	0	-13 720 374	-13 567 939	98,9
Toimintakulut	-125 417 345	-124 581 439	-452 300	-125 033 739	-124 793 689	99,8
Toimintakate	-90 695 146	-90 834 738	-562 300	-91 397 038	-90 559 400	99,1
Suunnitelman mukaiset	-4 703 074	-4 700 000	0	-4 700 000	-4 763 689	101,4
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-95 398 220	-95 534 738	-562 300	-96 097 038	-95 323 089	99,2

Sekä vastualueet itse että talouspalvelut seuraavat vuoden mittaan talousarviomäärärahojen käyttöä ja mahdollisia ylityksiä. Talousarvion määrärahojen ollessa niukat odottamattomat tapahtumat voivat johtaa ja usein johtavatkin ylitysriskeihin. Ylitysriskkejä todettiin vuoden mittaan useissa yksiköissä, ja suurimmat riskit olivat sosiaalipalveluissa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 12.2.2019 sosiaalipalveluyksikölle kohdennetun 287 000 euron lisämäärärahan vuodelle 2018. Lisämääräraha on otettu huomioon sekä talousarvion luvuissa että vuoden 2018 tilinpäätöksessä. Sivistysosaston ruotsinkielisen ja suomenkielisen koulutuksen yksiköt sekä joukkoliikenne ylittivät talousarvionsa. Sama koski kaupunginhallituksen alaisia hallintopalveluja ja henkilöstöpalveluja. Kaupungin vuoden 2018 talousarviossa ei ollut otettu huomioon vakituiselle henkilöstölle vuoden 2018 lopussa kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen 2018–2019 mukaisesti maksettua kertaerää (9,2 % palkasta).

Erikoissairaanhoidtoa käytettiin vuonna 2018 arvioitua vähemmän, minkä ansiosta sosiaali- ja terveystalouden tulos kokonaisuutena ei ylittynyt.

Kaupunki on vuoden aikana saanut hyvin ulkoista rahoitusta erityyppisiin kehittämishankkeisiin.

	Toteuma	Muutettu talousarvio	Talousarvio	Tilinpäätös	Lisäys/Vähennys %
1 000 euroa	2018	2018	2018	2017	2017–2018
Keskusvaalilautakunta	-7	-6	-6	-61	-723,3
Tarkastuslautakunta	-41	-56	-56	-44	-6,5
Kaupunginhallitus (pois lukien tekniset tukipalvelut)	-4 514	-4 524	-4 524	-4 401	2,5
Teknisten tukipalvelujen jaosto + vesihuolto	4 879	4 548	4 618	4 961	-1,7
Sivistyslautakunta	-35 359	-35 023	-34 818	-34 666	2,0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-54 049	-54 551	-54 264	-54 831	-1,4
Ympäristölautakunta	-1 468	-1 785	-1 785	-1 653	-12,6
Kaupunki yhteensä	-90 559	-91 397	-90 835	-90 695	-0,15

Henkilöstön ja henkilötövuosien seurannassa huomioitavat asiat

Käyttötalouden taulukoissa vuoden 2015 tilinpäätöksen henkilöstöseuranta päivitettiin voimassa olevien periaatteiden mukaisesti. Henkilötövuodet kuvaavat toiminnassa käytössä ollutta henkilöstökapasiteettia. Henkilöstön lukumäärä kertoo, kuinka monta henkilöä kussakin yksikössä on työskennellyt vuodenvaihteessa. Kaupunki pyrkii joustaviin ratkaisuihin eri vastuualueilla ja tällöin henkilöstön työpanokset usein jaetaan eri vastuualueiden kesken. Näissä tapauksissa työntekijä kuuluu sen osaston henkilöstöön, jonka kanssa hänellä on työsopimus. Tehty työpanos (henkilötövuosi) lasketaan sille yksikölle tai niille yksiköille, jossa tai joissa työpanos on työpanoksen jakamista koskevan yhteisen sisäisen sopimuksen mukaisesti tehty. Aikaisemmassa raportoinnissa (vuoden 2014 ja sitä vanhemmassa) lähtökohtana on ollut vuodenvaihteen henkilöstömäärä ja laskennassa on otettu huomioon osa-aikaiset työntekijät ja palvelussuhteiden alkaminen/päättymisen. Tämä on otettava huomioon lukuja vertailtaessa. Jatkossa tullaan raportoimaan sekä henkilötövuodet että henkilöstömäärä, joten vastedes vertailtavuus paranee.

2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta

Kaupunginvaltuusto on 27.4.2010 hyväksynyt konserniohjeet, joiden mukaan kaupunki ohjaa tytäryhteisöjään ja sääntelee kuntakonsernin sisäistä yhteistyötä. Konserniohjeissa on esitetty konserniyhteisöjen velvollisuudet, ja ohjeet on annettu tiedoksi tytäryhteisöjen päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille. Konsernitavoitteet kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviossa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymät yleiset konsernitavoitteet:

1. Tytäryhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.
Strategiaa ollaan juurruttamassa niin kaupungin omaan organisaatioon kuin tytäryhteisöihin. Tytäryhteisöjen toiminta tukee lähinnä asumiseen liittyviä kunnan strategisia tavoitteita: vuokra-asunnot, lämmöntuotanto ja vapaa-ajantoiminta Paraisten kunnanosassa.
2. Kaupungin konserniohjeet otetaan kaikilta osin huomioon tytäryhteisöjen toiminnassa ja kaupungin toteuttamassa yhtiöiden ohjauksessa ja lisäksi varmistetaan, että ohjeet ovat tytäryhtiöiden ja niiden johdon käytettävissä.
Konserniohjeet on annettu tiedoksi tytäryhteisöille ja niiden päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille.
3. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti itsensä kannattavasti ja niiden tulee Paraisten kaupungin tavoin tehostaa toimintaansa jatkuvasti.
Ks. tuloskehitys tämän luvun lopussa olevasta konserniyhteisötaulukosta.
4. Paraisten kaupunki määrittelee ammattimaisuuden ja toimialaosaamisen kriteerit valittaessa kaupungin edustajia tytäryhtiöihin ja valittavien edustajien tulee täyttää nämä vaatimukset.
Vuoden aikana yhtiöiden hallituksiin on valittu uudelleen vanhoja jäseniä ja myös uusia edustajia. Pyrkimyksenä on, että hallituksissa on tasapainoinen sukupuolijakauma ja että eri kunnanosat ovat edustettuina.

5. Tytäryhteisöt pyrkivät minimoimaan lainarahoituksen, ja kaupungin talouspalveluja konsultoidaan ryhdyttäessä mahdollisiin operaatioihin ulkoisen rahoituksen saamiseksi.
Ks. lainarahoituksen kehitys ja kaupungin takaukset yhtiöiden vastuusitoumuksiin tämän luvun lopussa olevasta konserniyhteisötaulukosta.
6. Kuntakonsernin tavoitteena on, että omavaraisuusaste on yli 50 % ja velkaantuneisuusaste alle 50 %.
Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste parani hieman ja oli 48,8 % (48,7 %). Myös suhteellinen velkaantuneisuusaste parani hieman ja laski alle 50 %:iin eli 49,7 %:iin (51,4 %). Kaupunkikonserni täyttää näin ollen yhden kriisikuntakriteerin, koska omavaraisuusaste on edelleen alle 50 %. Useimpien kaupungin tytäryhtiöiden omavaraisuusaste täyttää tavoitteen, mutta suurten kuntayhtymien alhainen omavaraisuusaste vaikuttaa negatiivisesti koko kaupunkikonsernin omavaraisuusasteeseen. Ks. alla oleva taulukko.
7. Konserniohjeet päivitetään niin, että niissä otetaan huomioon kuntalain muutokset ja tarve pitää tytäryhtiöiden ja kaupungin taloudet läpinäkyvästi erillään toisistaan siitä huolimatta, että yhteistyötä samalla kehitetään.
Konserniohjeiden päivitys on vielä työn alla. Konserniohjeiden uudistamisen tarkoituksena on selkeyttää ja päivittää tytäryhtiöiden hallitusten työjärjestystä.

Konserniyhteisöjen erityiset tavoitteet vuoden 2018 talousarviossa

- Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy -konserni
 - Hallinnoitavien huoneistojen käyttöaste vuoden aikana on vähintään 90 %.
Toteuma: Käyttöaste oli 91,1 % (92,8 % vuonna 2017).
 - Konsernin tavoitteena on turvata riittävä vuokra-asuntotarjonta kaikissa kunnanosissa.
Toteuma: Klemetshöjden-rivitalo Houtskarissa valmistui lokakuussa 2018. Tarjonta muissa kunnanosissa on tällä hetkellä riittävä.
 - Kaikkien tytäryhtiöiden juokseva taloudenpito on kestävä.
Toteuma: Konserniin kuuluvat yhtiöt ovat pienentäneet lainakantojaan.
Brinkhaga oli vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä ja päivitetty velkajärjestelysuunnitelma valmistui keväällä 2018. Suunnitelman toteuttaminen vaati omistajalta, Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy:ltä, 150 000 euron pääomasijoituksen.
Vuoden aikana ostettiin huoneisto Fastighets Ab Brinkhaga Kiinteistö Oy:stä yhdellä eurolla. Omistussuhde muuttui tämän myötä 88 %:sta 91,67 %:iin.
 - Emoyhtiö toimii sisäisenä tukijana, mikäli tytäryhtiöillä on lyhytaikaisia rahoitusongelmia.
Toteuma: Ks. edellinen kohta. Vuoden aikana ei ole ollut muita tapahtumia.
- Paraisten Vesi Oy
 - Yhtiö jatkaa vuoden aikana erilaisten ratkaisujen selvittämistä makeanvedenaltaan osalta tavoitteenaan altaan avaaminen mereen.
Toteuma: Yhtiöllä ei ole ollut toimintaa vuoden 2018 aikana.
- Paraisten Kaukolämpö Oy
 - Osinkoa jaetaan mahdollisuuksien mukaan – huomioiden kunnan investointi yhtiöön, yhtiön investointisuunnitelmat ja osakeyhtiölain määräykset.
Toteuma: Yhtiö ei ole tehnyt suuria investointeja ja osinkoa jaettiin 100 000 euroa. Kaupunki sai siis 4,3 %:n tuoton investoinnistaan yhtiöön.
 - Yhtiö solmii toimitusjohtajasopimuksen.
Toteuma: 50 %:n toimitusjohtajasopimus on tehty 1.4.2018.
- Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy
 - Yhtiön tavoitteena on kiinteistön monipuolinen käyttö, korkea käyttöaste ja tehokas kunnossapito.

Toteuma: Käyttöaste on ollut korkea. Ahkerimmat käyttäjät ovat olleet paikalliset urheiluseurat, koulut ja kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoiminta.

Tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden talouden kehitys ja taloudellinen asema 31.12.

Tytäryhtiöt	Kaupungin omistusosuus		Tulos 1 000 €		Lainakanta 1 000 €		Yhtiön oma-varaisuus	Investoinnit	Kaupungin takaukset
	Suora %	Konserni %	2018	2017	2018	2017	2018	2018	2018
Paraisten Kaukolämpö Oy	100,0	100,0	326,0	222	1 332,0	2 008	68 %	60,0	1 332,2
Paraisten Vesi Oy	100,0	100,0	-46,4	-64	0,0	0	97 %	0,0	0,0
Paraisten urheilu- ja nuorisotalo Oy	84,7	84,7	-30,9	19	100,0	150	93 %	0,0	0,0
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	100,0	100,0	81,7	46	1 075,7	1 137	74 %	795,8	968,0
As. Oy Korpo Verknäs	0,0	100,0	0,0	0	68,0	90	57 %	0,0	59,2
As. Oy Houtskärs Strandbrink	0,0	100,0	0,3	5	0,0	0	99 %	0,0	0,0
As. Oy Nagu Millennium	0,0	66,6	-0,7	0	89,5	115	88 %	1,5	89,5
Kiint. Oy Brinkhaga	0,0	91,7	26,2	3,5	848,0	900	41 %	0,0	211,0
Osakkuusyhtiöt ja -yhtymät (pääosalta 20-50 %)									
Ab Par-Is Oy	35,1	35,1	-41,2	33,5	215,5	220	48 %	198	198,2

Kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen vaikutus Paraisten kaupungin vuoden 2018 konsernitilinpäätökseen

Kuntayhtymät	Kaupungin osuus %	Toimintakate	Kauden tulos	Lainakanta	Yksikön oma-varaisuus
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	3,61	1 679,9	130,7	6 183,4	34,0 %
Kärkylän kuntayhtymä	4,15	54,6	-15,5	893,7	29,3 %
Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri	0,91	26,7	14,2	7 721,7	20,1 %
Varsinais-Suomen liitto	3,47	1,1	1,0	0,0	9,0 %
Peimarin koulutuskuntayhtymä	4,89	38,5	1,8	0,0	90,9 %

2.3. Käyttötaloulosan toteutuminen ja talouden toteuma

VALTIOLLISET/KUNNALLISET VAALIT

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Talouden toteuma

Vaalit	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	70 000	0	70 000	26 396	37,7
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	70 000	0	70 000	26 396	37,7
Henkilöstökulut	-28 953	-63 637	0	-63 637	-27 219	42,8
Palvelujen ostot	-31 673	-11 300	0	-11 300	-4 602	40,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-761	-690	0	-690	-1 900	275,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-25	-40	0	-40	-134	334,8
Toimintakulut	-61 412	-75 667	0	-75 667	-33 854	44,7
Toimintakate	-61 412	-5 667	0	-5 667	-7 459	131,6
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-61 412	-5 667	0	-5 667	-7 459	131,6

Vuonna 2018 ei pidetty maakuntavaaleja, joten sekä tuotot että kulut ovat arvioitua alhaisemmat. Toimintakate pysyi budjetoidulla tasolla, mutta ylittyi kuitenkin hieman, vajaalla 2 000 eurolla.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vuonna 2018 pidettiin presidentinvaali.

TILINTARKASTUS

Tarkastuslautakunta

Carita Henriksson, puheenjohtaja

Talouden toteuma

Tilintarkastus	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-10 619	-12 457	0	-12 457	-10 119	81,2
Palvelujen ostot	-33 246	-43 600	0	-43 600	-31 100	71,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22	0	0	0	0	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-43 887	-56 057	0	-56 057	-41 219	73,5
Toimintakate	-43 887	-56 057	0	-56 057	-41 219	73,5
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-43 887	-56 057	0	-56 057	-41 219	73,5

Toteuma alitti talousarvion.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta on valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti muodostunut seuraavista:

- Kaupungin hallinnon ja talouden (vuoden 2017 tilinpäätöksen) tarkastaminen ammattitilintarkastajien suorittamana.
- Tarkastuslautakunta ja sen jäsenet ovat vuoden aikana arvioineet kaupunginvaltuuston asettamien sitovien tavoitteiden toteutumista ja toteuttamista.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tarkastuslautakunnan arviointikertomusta käytetään hyväksi kaupungin johtamisessa ja arviointityöstä on hyötyä organisaatiolle.	Raportointi (arviointikertomus) ja siitä seuraavat toimenpiteet	Raportointi tuo lisäarvoa hallinnolle.	Arviointikertomus ja tilintarkastuskertomus on toimitettu. Kaupunginhallituksen antamien vastineiden perusteella voidaan todeta, että arviointikertomusta käytetään toiminnan kehittämiseen.
Valtakunnallisen arviointisuosituksen noudattaminen tarkastuslautakunnan työssä.	Onko suositusta noudatettu vai ei.	Suosituksia käytetään arvioinnin apuvälineenä.	Suosituksia on noudatettu tarkastuslautakunnan työssä.
Sidonnaisuuksien ilmoittaminen kuntalain vaatimusten mukaisesti.	Hyvin toimiva viestintä ja järjestelmä	Tiedot ovat saatavilla kuntalain mukaisesti.	Sidonnaisuuksien kirjaamisjärjestelmä on käytössä, lain edellyttämät sidonnaisuudet on raportoitu ja raportointi on käyty läpi tarkastuslautakunnassa.

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	3,28	3,13	2,85	3,64	2,67	3,64
Tarkastuspäivien lukumäärä	51,3	44,8	42	45	44,65	45

KESKUSHALLINTO

Kaupunginhallitus
Hallintopalvelut
Monica Avellan, kaupunginlakimies

Talouden toteuma

Keskushallinto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	10 499	9 800	0	9 800	6 620	67,5
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	4 374	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	3 966	2 000	0	2 000	2 509	125,5
Toimintatuotot	18 838	11 800	0	11 800	9 129	77,4
Henkilöstökulut	-634 884	-651 361	0	-651 361	-709 965	109,0
Palvelujen ostot	-398 336	-340 015	0	-340 015	-357 743	105,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 506	-18 450	0	-18 450	-9 494	51,5
Avustukset	-33 009	-26 000	0	-26 000	-24 117	92,8
Muut toimintakulut	-103 779	-104 301	0	-104 301	-108 095	103,6
Toimintakulut	-1 182 513	-1 140 127	0	-1 140 127	-1 209 414	106,1
Toimintakate	-1 163 675	-1 128 327	0	-1 128 327	-1 200 285	106,4
Suunnitelman mukaiset	-1 901	-5 494	0	-5 494	-7 072	128,7
Laskennalliset erät	58 262	58 761	0	58 761	58 761	100,0
Nettokulut yhteensä	-1 107 314	-1 075 060	0	-1 075 060	-1 148 596	106,8

- Kopiointimaksut ovat tuottaneet budjetoitua vähemmän, mikä osoittaa, että käytämme yhä enenevässä määrin sähköisiä tapoja asioidemme viestimisessä. Kehitys on sinällään hyvä ja ympäristön kannalta suotuisa. Kaupungintalon tilojen vuokraamisesta saadut tulot ovat ylittäneet budjetoidun summan hienoisesti.
- Toimintakulujen ylittyminen henkilöstökulujen osalta johtuu lähinnä siitä, että sekä kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus että kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto pitivät enemmän kokouksia kuin oli otettu huomioon budjetointivaiheessa. Kaupunginvaltuusto keskeytti talousarviokokouksensa, kaupunginhallitus piti kolmentoista kokouksen sijaan seitsemäntoista kokousta ja jaosto piti kahdeksan kokouksen sijaan yhdeksän kokousta. Lisäksi hyvinvointikoordinaattori aloitti virantoimituksensa hallintopalveluissa 6.8.2018, mitä ei ollut otettu huomioon talousarviossa.
- Palvelujen ostojen ylitys johtuu konsulttipalkkioista, jotka liittyivät sote-uudistukseen, markkinaoikeudessa käsiteltyyn Arkea Oy:tä koskeneeseen asiaan ja strategiatyön yhteydessä laadittuun toimintasuunnitelmaan. Näitä konsulttipalkkioita ei ollut otettu joko lainkaan tai kokonaisuudessaan huomioon talousarviossa.
- Muiden toimintakulujen ylitys johtuu it-laitteiden vuokrista, jotka oli alibudjetoitu: talousarviossa 900 euroa, todellinen toteuma 4 145 euroa.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Tietosuoja-asiat ovat tänä vuonna olleet keskeisessä roolissa. Hallintopalvelut on yhdessä IKT-palvelujen kanssa laatinut tietoturva- ja tietosuojaohjeet. Kaupunginhallitus hyväksyi ohjeet 10.9.2018, ja jokaiselle osastolle ja toimialalle on annettu tehtäväksi perehdyttää henkilöstönsä tietoturvaan ja tietosuojaan.

Hallintopalvelut on keskittynyt erityisesti myös henkilöstön työolosuhteisiin liittyviin asioihin. Kielenkääntäjien työtaakkaan on kiinnitetty huomiota, ja vuotta 2019 silmällä pitäen toimiala on kehottanut lautakuntien ja jaostojen valmistelijoita ja esittelijöitä suunnittelemaan kokousaikataulunsa yhtäältä niin, että niissä huomioidaan kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokousten ajankohdat, ja toisaalta niin, että eri toimielinten kokoukset jakautuisivat ajallisesti mahdollisimman tasaisesti. Lisäksi on korostettu, kuinka tärkeää kokousaineistojen tuottamiseen ja jakeluun liittyvän prosessin kannalta on, että kokousten valmisteluaineistoa jätettäessä kunnioitetaan sovittuja aikarajoja.

Strategiatyö on vuonna 2018 vaikuttanut hallintopalvelujen työhön eniten siten, että strategiaproessin valmisteluaineiston tuottaminen on työllistänyt toimialaa.

Syksyllä hallintopalvelut ja IKT-palvelut valmistelivat ja toteuttivat hankkeen kokousohjelman käyttöön ottamiseksi Paraisten kaupungin luottamushenkilöiden verkkopalvelussa kaupunginvaltuuston osalta 1.1.2019 alkaen.

Toimiala on ollut vuoden aikana mukana myös muutamassa oikeusprosessissa.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Hallintopalvelut ja IKT-palvelut varmistavat yhdessä organisatorisin ja teknisin toimenpitein, että henkilötietoja, joiden osalta Paraisten kaupunki on rekisterinpitäjä, käsitellään EU:n tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain mukaisesti.	Kaupungin asianosaiselle henkilöstölle järjestetään tietosuojakoulutusta. Kaupungin IKT-varustus täyttää EU:n tietosuoja-asetuksen asettamat turvavaatimukset.	Koulutus toteutettu huhtikuussa 2018. Tietoturvavaatimukset täyttyvät tietosuoja-asetuksen tullessa voimaan 25.5.2018.	Tietosuojakoulutus järjestettiin 25.1.2018. Kaupungin IKT-varustus täyttää EU:n tietosuoja-asetuksen asettamat turvavaatimukset. Kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin tietoturva- ja tietosuojoinen 10.9.2018, jolloin se nimesi myös kaupungin rekisterinpitäjät.
Hallintopalvelut johtaa hallintosäännön uudistustyötä.	Hallintosääntö laaditaan yhteistyössä kaikkien osastojen ja toimialojen edustajien kanssa, ja valmistellaan sen jälkeen lautakuntien, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.	Hallintosääntö hyväksytty kaupunginvaltuustossa huhtikuussa 2018.	Kaupunginvaltuusto hyväksyi tarkistetun hallintosäännön 19.6.2018 ja se tuli voimaan 1.8.2018.
Keskushallinto koordinoi kaupungin strategian täytäntöönpanoa.	Strategiset tavoitteet otetaan huomioon hallintosääntötyössä. Strategian toteutuksen lähtökohtana ovat hyväksytyt painopistealueet, jotka johtoryhmä konkretisoi strategisiksi toimiksi, joita kaupungin yksiköt toteuttavat.	Kaupungin yksiköt voivat ottaa strategian painopistealueet huomioon •aloittamalla strategiset toimet vuoden 2018 jälkipuoliskolla olemassa olevien resurssien puitteissa •ottamalla strategisten toimien toteutuksen huomioon vuoden 2019 talousarviota laadittaessa.	Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin vuosien 2018–2022 strategian 19.6.2018. Strategisten toimenpiteiden koordinoitu toteutus aloitettiin 5.11.2018 ja prosessi jatkuu vuonna 2019.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kaupunginjohtaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kaupunginlakimies	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Arkistosihteeri	1,0					
Tiedonhallinta-asiantuntija		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Johdon sihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kielenkääntäjä	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hyvinvointikoordinaattori					0,3	1,0
Hankekoordinaattori	0,5	0,5	0,3			
Valmistelusihteeri				0,3	0,3	0,3
Hallintoassistentti	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Digikehittäjä						0,3
Vahtimestari	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Henkilötyövuodet yhteensä	8,1	8,1	7,9	7,9	8,2	9,2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
Toistaiseksi	9	9	9		9	10
Määräaikaiset	0	0	0		1	1
	9	9	9		10	11

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kaupunginvaltuusto	8	8	8	8	9	8
Kaupunginhallitus	14	14	16	13	17	16
Jaosto	5	5	5	8	9	8
MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Nettokustannus/asukas, €	70,00	71,00	72,57	73,26	78,52	79,23

IKT-PALVELUT

Kaupunginhallitus
 Konsernipalvelut
 Monica Avellan, kaupunginlakimies
 Kai Kalliolevo, IT-päällikkö

Talouden toteuma

Ikt	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	1 434 623	608 840	0	608 840	601 900	98,9
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	4 754	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	1 439 377	608 840	0	608 840	601 900	98,9
Henkilöstökulut	-232 948	-249 902	0	-249 902	-271 626	108,7
Palvelujen ostot	-1 065 158	-344 094	0	-344 094	-346 185	100,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-102 380	-24 680	0	-24 680	-9 975	40,4
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-58 091	-32 833	0	-32 833	-34 712	105,7
Toimintakulut	-1 458 577	-651 509	0	-651 509	-662 498	101,7
Toimintakate	-19 200	-42 669	0	-42 669	-60 598	142,0
Suunnitelman mukaiset	-16 926	-22 449	0	-22 449	-14 116	62,9
Laskennalliset erät	19 929	20 140	0	20 140	20 140	100,0
Nettokulut yhteensä	-16 197	-44 978	0	-44 978	-54 573	121,3

Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu lähinnä sairauspoissaoloista johtuvista sijaisista.

Laitehankintojen vuokramallin käyttöönotto vaikeutti talousarvion laatimista. Vuoden viimeisellä neljänneksellä tehtyjen laitehankintojen vuokratulot toteutuvat vasta 2019 alkaen. Laitehankintojen kustannustaso vakiintuu normaalitasolle siinä vaiheessa kuin kaikki laitteet on hankittu vuokramallilla.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminnan painopistealueina ovat olleet mm. tietosuojasetuksen velvoitteiden täyttäminen, työasemapalveluiden tehostaminen sekä verkkoympäristön optimoiminen.

Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka uusittiin yhteistyössä tietosuojavastaavan kanssa. Käytännön ohjeistuksia päivitettiin vastaamaan nykypäivän vaatimuksia.

Laitehankinnoissa on yhä enenevässä määrin alettu käyttämään vuokra- ja palvelumalleja. Operatiivisia järjestelmiä on siirretty omasta ympäristöstä SaaS-palveluun.

Haasteena on ollut mm. laitteiden pidentyneet toimitusajat loppukäyttäjille, johtuen sekä toimitusvaikeuksista että IT-yksikön resurssivajeesta.

Toimintasuunnitelman toteutuma 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Käydään läpi eri ohjelmistotoimittajien kanssa sisältävätkö voimassaolevat sopimukset EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimat tietosuojalausekkeet.	Tietohallinto yhdessä järjestelmien omistajien ja tietosuojavastaavan kanssa on tunnistanut kaikki tietojärjestelmät, joissa käsitellään henkilötietoja. Kyseisiin tietojärjestelmiin liittyvät sopimukset on tarkistettu ja tarvittaessa korjattu yhdessä toimittajan kanssa.	Järjestelmät kartoitettu 1.5. mennessä ja sopimukset uusittu vuoden loppuun mennessä.	Tietosuojaan lähtötilanne on kartoitettu MyGDPR-sovelluksella toteutetulla kyselyllä. Toimialat ovat päivittäneet tietojärjestelmäselosteita tietosuojavastaavan ohjeistuksen mukaisesti. Useimpien toimittajien sopimukset on tarkistettu ja sovittu mahdollisista jatkotoimenpiteistä.
Laajennetaan pilvipalveluiden käyttöä toimisto-ohjelmien osalta.	Laajennetaan Office365:n käyttöä kaikilla toimialoilla ja tehdään tarvittavat lisensiointimuutokset.	Uusien käyttäjien Office365-migraatiot tehty vuoden loppuun mennessä.	Noin 75 testikäyttäjää on migroitu Office 365:een. Palvelun uusia ominaisuuksia on otettu tuotantokäyttöön.
Optimoidaan verkon toimintaa ottamalla käyttöön verkkoliikenteen priorisointi (QoS).	Kartoitetaan verkkoliikenne, suunnitellaan ja toteutetaan optimointi verkon aktiivilaitteisiin.	Optimointi käytössä vuoden loppuun mennessä.	Verkon optimoinnin suunnittelu on tehty ja implementointi käynnissä. Kaikkia verkon aktiivilaitteita ei ole vielä päivitetty tukemaan optimointia.
Tehostetaan työasemapalvelua paremman henkilöstön resursoinnin mahdollistamiseksi.	Suunnitellaan miten asennusta voidaan automatisoida nykyistä pidemmälle sekä kartoitetaan toimittajien tarjoamat lisäpalvelut palvelun tehostamiseksi.	Yksikön sisäiset toimenpiteet kartoitettu ja suunniteltu 31.4. mennessä ja toimittajien palvelut kartoitettu 31.8. mennessä.	Paraisten kaupunki sitoutui 2M-IT:n toteuttamaan työasemat palveluna - kilpailutukseen. Palvelun hyödyntäminen aloitetaan vuoden 2019 aikana.
Käyttöjärjestelmämigraatio Windows 10 -versioon.	Kaikissa uusissa koneissa otetaan oletusarvoisesti käyttöön Windows 10 -käyttöjärjestelmä. Olemassa olevan laitekannan migraatio suunnitellaan ja aloitetaan toteutus.	Uusien koneiden osalta aloitus heti vuoden alusta alkaen. Migraatiosuunnitelmat tehty ja päivitysrutiini käytössä 1.4. mennessä.	Kaikki uudet pc:t toimitetaan loppukäyttäjille Windows 10 -käyttöjärjestelmällä. Automaatio nykyisen laitekannan päivittämiseksi on toteutettu ja käytössä.
Käännösmuistin siirtäminen palvelimelle yksittäisten työasema-asennusten sijaan.	Nyt käytössä olevat henkilökohtaiset asennukset korvataan palvelinasennuksella. Tämä mahdollistaa sovelluksen tehokkaamman yhteiskäytön.	Palvelinasennus tehty ja sovellus otettu käyttöön 31.3. mennessä.	Käännösmuistin työasemille asennettava versio korvattiin uudemmalla verkkoversiolla ja samalla käännösmuistit yhdistettiin.

Henkilöstö

Työvuodet	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
It-päällikkö	1	1	1	1	1	1
It-suunnittelija	1	1	1	1	1	1
It-tukihenkilö	4	4	4	4	4	4
Työvuodet yhteensä	6	6	6	6	6	6
Työntekijöiden määrä 31.12.						
Toistaiseksi	6	6	6	6	5	6
Määräaikaiset	0	0	0	0	1	0
Yhteensä	6	6	6	6	6	6

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
Kustannus / asukas (toimintakate)	-3	-3	-1	-4	-4	-4
Kustannus / asukas (toimintakulut)	-98	-102	-95	-98	-43	-46
Asiakastyytyväisyysindeksi (1 - 5)		3,57	3,63		3,64	
Luotujen incidentien määrä Service Deskissä	884	968	1539		915	
Ratkaistujen incidentien määrä Service Deskissä	755	819	1362		1086	

HENKILÖSTÖ

Kaupunginhallitus
Konsernipalvelut
Peter Lindroos, henkilöstöpäällikkö

Talouden toteuma

Henkilöstö	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	133 878	137 523	0	137 523	113 013	82,2
Muut toimintatuotot	11 190	12 000	0	12 000	10 580	88,2
Toimintatuotot	145 068	149 523	0	149 523	123 593	82,7
Henkilöstökulut	-384 815	-409 337	0	-409 337	-408 048	99,7
Palvelujen ostot	-377 389	-408 013	0	-408 013	-420 027	102,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 915	-21 100	0	-21 100	-13 496	64,0
Avustukset	-1 935	0	0	0	-2 750	
Muut toimintakulut	-41 328	-42 717	0	-42 717	-44 902	105,1
Toimintakulut	-824 382	-881 167	0	-881 167	-889 223	100,9
Toimintakate	-679 314	-731 644	0	-731 644	-765 630	104,6
Suunnitelman mukaiset	-7 587	-7 587	0	-7 587	-7 587	100,0
Laskennalliset erät	21 765	21 900	0	21 900	21 900	100,0
Nettokulut yhteensä	-665 136	-717 331	0	-717 331	-751 317	104,7

Talousarvio ylittyy noin 34 000 eurolla, toimintakate on 104,6 %. Tuotot ovat budjetoitua pienemmät, koska ns. henkilöstörahasto, jonka varat on kuntaliitoksen jälkeen voitu laskea sisäiseksi tuotoksi virkistys-, liikunta- ja muun työkykyä ylläpitävän toiminnan tukemiseen, tyhjjeni vuoden 2018 aikana. Lisäksi työhyvinvointia tukevaan toimintaan tarvittiin hiukan arvioitua enemmän ostopalveluja.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

- Henkilöstöpalvelujen toiminnan tunnuslukuja kuvataan tarkemmin erillisessä henkilöstöraportissa.
- Toiminnan painopistealueet ovat tukeneet kaupungin strategian toteutusta ja henkilöstöstrategian toteuttamista tukevista teemoista, lähinnä johtamisesta, työhyvinvoinnista ja työsuojelusta, on järjestetty useita workshoppeja ja muita koulutustilaisuuksia.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen henkilöstöpolitiikka	Päivitetyt ohjeet, säännölliset koulutukset	Logg, "henkilöstön ABC". Vähintään 4 workshopia henkilöstöpolitiikan kehittämiseksi.	Ohjeet osittain päivitetty, uudet sivut henkilöstö- ja työsuojeluasioista työn alla. Henkilöstöstrategian, johtamisen ja työhyvinvoinnin tiimoilta pidettiin yhteensä 12 workshopia.

Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen	Säännölliset kehityskeskustelut. Työpaikkakohtaiset ennakoinnit.	Koko henkilöstö ollut kehityskeskustelussa, yksiköiden henkilöstösuunnitelmat päivitetty	Kehityskeskusteluja koskevat ohjeet ja lomake on lähetetty esimiehille, systemaattista seuranta ei ole tehty. Osastokohtaiset henkilöstösuunnitelmat tehtiin ennen talousarviotyön alkua.
Tehokas rekrytointi	Toimivat ohjeet	Yhteiset ja osastokohtaiset periaatteet	Työn alla. Valittiin henkilöstöstrategian painopistealueeksi.
Hyvä johtaminen vuoropuhelussa henkilöstön kanssa	Barometri, muu palaute	Panostusten kohdentaminen sinne, missä niitä tarvitaan	Psykososiaalisen kuormituksen hallintamalli on otettu käyttöön, konkreettisia kokouksia on pidetty yksilö- ja työpaikkatasolla.
Turvallinen työympäristö	Riskikartoitus	Riskit poistettu, mallit fyysisen ja psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseksi	Mallit otettu käyttöön.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Henkilöstöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Henkilöstösihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Työsuojelupäällikkö	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	1
Palkanlaskija	5,0	5,0	5,0	5,0	5,5	5
Henkilötyövuodet yhteensä	7,5	7,5	7,6	7,6	8,1	8
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	7	7	7	7	8	7
Määräaikaiset	0	0	1	1	1	1
Yhteensä	7	7	8	8	9	8

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	-43,31	-43,40	-47,10	-48,0	-50,0	-48

TALOUS

Kaupunginhallitus
Konsernipalvelut
Petra Palmroos, vt. talouspäällikkö

Talouden toteuma

Talous	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 040	0	0	0	19	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	322 991	200 000	0	200 000	217 151	108,6
Toimintatuotot	328 031	200 000	0	200 000	217 170	108,6
Henkilöstökulut	-415 727	-400 366	0	-400 366	-399 489	99,8
Palvelujen ostot	-685 918	-593 806	0	-593 806	-564 931	95,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 979	-8 000	0	-8 000	-10 694	133,7
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-58 864	-68 110	0	-68 110	-57 510	84,4
Toimintakulut	-1 166 489	-1 070 282	0	-1 070 282	-1 032 623	96,5
Toimintakate	-838 457	-870 282	0	-870 282	-815 453	93,7
Suunnitelman mukaiset	-1 533	-10 467	0	-10 467	-1 533	14,6
Laskennalliset erät	32 418	29 844	0	29 844	29 844	100,0
Nettokulut yhteensä	-807 573	-850 905	0	-850 905	-787 142	92,5

Toimintakate on 6,3 prosenttiyksikköä eli 54 829 euroa budjetoitua pienempi. Erotus ei johdu mistään yksittäisestä suuresta poikkeamasta, vaan ostopalvelu- ja muiden toimintakulujen osalta käyttöaste on yleisesti ollut budjetoitua matalammalla tasolla.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

- Talouspalvelut on päivittänyt ja nykyaikaistanut koko pankkiohjelmansa syksyn aikana. Pankkiohjelma toimii nyt pilvipalveluna.
- Jotta kaupunki täyttäisi tilaajan selvitysvastavuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain mukaan sille kuuluvat veloitteet, talouspalvelut on ottanut käyttöön sähköisen järjestelmän kaupungin sisäisen valvonnan seuraamiseksi ja dokumentoimiseksi tältä osin.
- Vuoden aikana siirtyi eläkkeelle kolme henkilöä: talouspäällikkö, yksi taloussihteeri ja yksi kirjanpitäjä. Taloussihteerin tilalle on palkattu uusi henkilö. Kirjanpitäjän tilalle ei ole palkattu uutta henkilöä, vaan työtehtävät on päätetty jakaa sisäisesti talouspalvelujen olemassa olevan henkilöstön kesken. Rekrytointi talouspäällikön virkaan on kesken.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Verkkokaupan tarpeen arviointi	Arviointi, jossa kartoitetaan kustannukset ja säästöpotentiaali sekä prosessimuutokset käyttöönoton yhteydessä	Aineisto verkkokaupan käyttöönottoa koskevan päätöksenteon pohjaksi	Työ vielä selvittelyn ja keskustelun alla.
Kaupungin palvelujen tuotteistus ja hintaseuranta. Tuotteistus tukee benchmarkkausta muiden kuntien kanssa.	Palvelutuotteet määritellään asiakkaan (kuntalaisen) näkökulmasta. Kustannukset lasketaan tuotettua yksikköä kohden.	Määriteltyjen tuotteiden määrä 10	Ei ole aloitettu.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Talouspäällikkö	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Asiantuntijat	5,3	5,3	5,0	4,6	4,6	3,6
Taloussihteeri	2,3	2,0	2,0	2,0	2,7	2,3
Henkilötyövuodet yhteensä	8,2	8,3	8,0	7,6	8,3	6,9
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	8	8	7	7	7,77	7
Määräaikaiset	0	0	0	0	0,53	0
Yhteensä	8	8	7	7	8,3	7

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus talouspalveluista / asukas	-71,17	-72,18	-75,42	-68,86	-53,35	-66,38
Ostolaskujen määrä	33 168	32 516	33 133	33 200	31 118	33 000
Myyntilaskujen määrä	60 796	63 318	64 029	60 000	63 069	63 000
Muiden tilitapahtumien määrä	14 464	13 522	15 101	14 500	16 613	14 000

ELINKEINOELÄMÄ

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Talouden toteuma

Elinkeinopalvelut	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	65 389	60 565	0	60 565	60 959	100,7
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	500	
Muut toimintatuotot	143 040	144 750	0	144 750	110 923	76,6
Toimintatuotot	208 429	205 315	0	205 315	172 382	84,0
Henkilöstökulut	-311 159	-379 271	0	-379 271	-382 467	100,8
Palvelujen ostot	-345 876	-257 037	0	-257 037	-262 668	102,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 065	-15 300	0	-15 300	-13 777	90,0
Avustukset	0	0	0	0	-300	
Muut toimintakulut	-382 673	-377 274	0	-377 274	-380 520	100,9
Toimintakulut	-1 065 774	-1 028 882	0	-1 028 882	-1 039 731	101,1
Toimintakate	-857 345	-823 567	0	-823 567	-867 349	105,3
Suunnitelman mukaiset	-188 045	-177 996	0	-177 996	-198 591	111,6
Laskennalliset erät	157 743	152 487	0	152 487	154 167	101,1
Nettokulut yhteensä	-887 648	-849 076	0	-849 076	-911 772	107,4

Talousarvio ylittyi vierasvenesatamiin liittyneiden haasteiden johdosta. Juuri ennen kuin sesongin oli määrä käynnistyä, meiltä puuttui toiminnanharjoittaja sekä Nauvosta että Iniöstä. Tuolloin tarvituista toimenpiteistä aiheutui lähinnä se, että vuokratulot jäivät pienemmiksi, mutta toimenpiteistä aiheutui myös ylimääräisiä kuluja. Elinkeinopalvelut kokonaisuutena pysyi kuitenkin selvästi budjetoidussa.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Elinkeinopalvelujen työtapa muuttui olennaisesti vuonna 2018. Elinkeinoelämä ja matkailu yhdistettiin yhdeksi yksiköksi. Tiimityöskentelyä painotetaan voimakkaasti, kuten myös yksikkö- ja toimialarajat ylittävää yhteistyötä. Verkostoitumisen kehittämiseen sekä organisaatioiden että yritysten kanssa pannaan suuri paino. Yhteistyötä varsinkin Kemiönsaaren, Turun ja Naantalien kanssa on vahvistettu. Painopisteenä on edelleen yritysilmapiirin parantaminen ja muun muassa infotilaisuuksiin ja yrityskäynteihin on panostettu.

Toimintasuunnitelman toteuma

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Olennainen informaatio aina yrittäjien saatavilla	Aamukahvi- ja muiden tilaisuuksien määrä Infokirjeiden määrä Yrityskäyntien määrä Elinkeinoelämää käsittelevien artikkeleiden määrä Nyttissä	4 vuodessa 5 vuodessa Vähintään 20 Vähintään 6	Aamukahvi- ja muita tilaisuuksia 11 kpl Infokirjeitä 11 kpl Yrityskäyntejä 84 kpl Elinkeinoelämää käsitteleviä artikkeleita 6 kpl Elinkeinopalvelut on lisäksi ottanut käyttöön uudet Facebook- ja LinkedIn-tilit, joilla julkaistaan ajankohtaista tietoa yrittäjille.

Luova yrittäjyys ja verkostoituminen	Infoiltojen, workshopien ja foorumeiden järjestäminen painopisteenä yhteistyön vahvistaminen, inspiointi ja innostaminen	Vähintään 3 tilaisuutta vuodessa	5 tilaisuutta
Yrittäjyyskasvatuksen korostaminen opetuksessa	Yrittäjyyskurssien määrä kouluissa Yrittäjyyteen kytkeytyvien tapahtumien määrä (esim. Get the Deal, Business Race)	Vähintään 6 1–2	Useita yrittäjyyskursseja PSG:ssä Get the Deal järjestettiin Tukholmassa 13.-14.4. ja Business Race Paraisilla 18.4.
Kaupungin intressien tehokas ja pitkäjännitteinen esille tuominen saaristoa ja varsinkin saaristoliikennettä koskevissa asioissa	ELY-keskuksen ja Varsinais-Suomen liiton kanssa pidettyjen kokousten ja käytyjen neuvottelujen määrä	6 vuodessa	ELY-keskuksen kanssa 7 kokousta Turussa, lisäksi paljon puhelinneuvotteluja.
Nykyisten ja perusteilla olevien yritysten kehittymismahdollisuuksien turvaaminen	Uusien matkailuyritysten määrä vuodessa	2+ vuodessa	5 uutta yritystä
Näkyminen kohteena kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa.	Matkailuun liittyvien artikkeleiden/blogijulkaisujen määrä kotimaisessa ja ulkomaisessa mediassa	30	Noin 28 artikkelia/julkaisua
Uusien matkailuun liittyvien hankkeiden suunnitteleminen ja kehittäminen	Käynnistyneet matkailuun liittyvät, EU-rahoitteiset hankkeet	1 vuodessa	Uusi ja erittäin laaja matkailuhanke Coastal Bootcamp yhteistyössä Yrityssalon, Kemiönsaaren ja Metsähallituksen kanssa
Virallisten yöpymisvuorokausien sekä Saariston Rengastien ja Pikku Rengastien matkailijoiden määrän lisääntyminen	Yöpymisvuorokaudet	+5 %	Pikku Rengastie osoittaa runsaan 7 %:n kasvua, kun taas Iso Rengastie osoittaa vastaavaa laskua.
Alueellisen matkailuyhteistyön vahvistaminen	Vuotuinen pääesite julkaistaan turunmaalaisena yhteistyönä. Uusi turunmaalainen sisäänajoportaali "VisitSkärgården".	Vuoden 2019 yhteinen esite valmistuu vuoden 2018 aikana. Toteutettu ennen kesää 2018.	Pääesite tehty yhdessä Kemiönsaaren kanssa (ja otettiin käyttöön matkamessuilla tammikuussa 2019). Yhteisturunmaalainen portaali "Visitarchipelago.com" otettu käyttöön. Lisäksi konkreettista alueellista yhteistyötä edellä mainitun Coastal Bootcamp -hankkeen puitteissa.
Matkailumarkkinoinnin kehittäminen	Uusi kotisivu	Kotisivu valmis ja käytössä ennen kesää.	Matkailun uusi kotisivu on lanseerattu.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Elinkeinohenkilöstö	1,4	1,6	1,6	2,6	2,6	2,4
Hankekoordinaattorit	1,2	1,2	1,2	1,4	1,4	1,4
Matkailuhenkilöstö	2	2,8	2,8	3,4	3,8	3,8
Henkilötyövuodet yhteensä	4,6	5,6	5,6	7,4	7,8	7,6
Henkilöstön määrä 30.8.						
Toistaiseksi	6	7	7	8	9	9
Määräaikaiset		1	1	1	0,5	0,5
Yhteensä	6	8	8	9	9,5	9,5

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Neuvonta, osallistujia	150	150	150	350	360	500
Uusia/aloittavia yrityksiä	70	70	80	90	94	80
Tukihakemuksia, neuvonta	5	8	8	8	7	6
Yrityskäyntejä		20	20	50	84	60
Rekisteröityjä yöpymisiä, tuhatta	99,5	100	108	113,4	115	119
Matkustajia, Rengastie	16307	17368	19075	18900	17580	19850
Vierasvenesatamissa vierailleiden veneiden määrä	43000	43200	43000	43200	E43200	43400
Nettokustannus/asukas	-49,28	-46,12	-56,08	-53,48	-56,74	-60,06

TIEDOTUS

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Anne-Maarit Itänen, tiedotuspäällikkö

Talouden toteuma

Viestintä	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	26 354	28 548	0	28 548	20 757	72,7
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	57	
Toimintatuotot	26 354	28 548	0	28 548	20 814	72,9
Henkilöstökulut	-331 641	-274 283	0	-274 283	-292 843	106,8
Palvelujen ostot	-163 486	-180 608	0	-180 608	-176 117	97,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 371	-9 900	0	-9 900	-22 604	228,3
Avustukset	-500	0	0	0	-300	
Muut toimintakulut	-61 188	-63 420	0	-63 420	-65 436	103,2
Toimintakulut	-584 187	-528 211	0	-528 211	-557 300	105,5
Toimintakate	-557 833	-499 663	0	-499 663	-536 486	107,4
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	32 772	32 863	0	32 863	33 183	101,0
Nettokulut yhteensä	-525 061	-466 800	0	-466 800	-503 303	107,8

Henkilöstökuluista sekä palvelujen ja materiaalin ostoista aiheutuneet kustannukset ovat ylittäneet budjetin noin 30 000 eurolla. Ylitys johtuu mm. budjetoitua suuremmista henkilösivukuluista ja eläköitymisestä aiheutuneista kuluista (pääallekkäinen palkkaus). Lisäksi kulurakennetta rasitti kaksi budjetoimatonta kampanjaa: Paraistenväylä ja uusi kaupunkistrategia. Toimintatuotot (tuotot valtiolta ja sisäiset kopiotuotot) olivat n. 8 000 euroa budjetoitua pienemmät.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vuoden 2018 markkinointitoimenpiteisiin on kuulunut mm. Turun Rakenna ja Sisusta -messuille osallistuminen, asukas- ja tonttimarkkinoinnin kampanjasivusto, kilpailuja netissä ja sosiaalisessa mediassa, hakukone- ja FB-mainontaa, ilmoituksia alueellisissa lehdissä sekä advertoriaaleja (Åbo Underrättelser, Turun Sanomat, HBL). Tapahtumamarkkinointia on tehty mm. Skäriopenissa, Saaristo Areenalla ja Paraisten päivillä. Paraistenväylälle sekä uudelle kaupunkistrategialle on tehty omat kampanjat (kampanjasivusto, videoanimointi, esitteet). Kaupungin verkkosivustolle avattiin uusi chat-palvelu alkusyksystä ja verkkosivuston uudistustyö aloitettiin niin ikään syksyllä.

Toimintasuunnitelman toteuma

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tehokas viestintä ja markkinointi. Kaupungin ja sen palvelujen tunnetuksi tekeminen potentiaalisten muuttajien, kuntalaisten, vapaa-ajanasukkaiden ja henkilöstön keskuudessa.	Tiedotuslehti Nyttin ilmestymiskerrat/vuosi. Kotisivuilla toteutettava tyytyväisyyskysely tiedotuslehti Nyttistä. Tykkääjä- ja seuraajamäärä sosiaalisessa mediassa (Facebook, Twitter, Instagram).	8 kpl/vuosi Arviot voittopuolisesti tyytyväisiä. Antal gillare/följare: Facebook 4500, Twitter 470 ja Instagram 1500.	8 kpl, tyytyväisyyskysely toteutetaan tammikuussa 2019. Tykkääjä- ja seuraajamäärä: Facebook 4829, Twitter 644 ja Instagram 1664.
Kotisivujen luettavuuden, saavutettavuuden ja interaktiivisuuden kehittäminen / tiedotuslehti Nyttin luettavuuden kehittäminen.	Sähköisten palvelujen kehittäminen kaupungin verkkosivuilla. Kävijämäärä kaupungin kotisivuilla/vuosi. Kotisivuilla ja intranetissä toteutettava tyytyväisyyskysely.	Chat-palvelun kehittäminen kaupungin kotisivuilla. 580 000 kävijää/vuosi. Arviot voittopuolisesti tyytyväisiä.	Uusi chat-palvelu kaupungin kotisivuilla on avattu. Kävijämäärä kotisivuilla 496 738.
Hyvä näkyvyys joukkotiedotusvälineissä.	Artikkeleiden, uutisten ja ohjelmakatkelmien lukumäärä.	2500 kpl/vuosi	5373 kpl

Henkilöstö

TYÖVUODET	2015	2016	2017	B2018	2018	B2019
Tiedotuspäällikkö	1	1	1	1	1	1
Tiedotussihteeri	5,5	5,8	5,8	4,5	4,5	4,5
Puhelunvälittäjä	1	1	1	1	1	1
Työvuodet yhteensä	7,5	7,8	7,8	6,5	6,5	6,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	8	8	8	8	8	8
määräaikaiset	1	1	1	1	0	1
Yhteensä	9	9	9	9	8	9

Mittarit / suoritteet

SUORITTEET	2015	2016	2017	B2018	2018	B2019
Tiedotuslehti Nytt	8	8	8	8	8	8
MITTARIT	2015	2016	2017	B2018	2018	B2019
Kävijämäärä kotisivuilla	560 891	572 557	514 419	580 000	496 738	520 000
Artikkeleiden lukumäärä	1 154	1665	3695	2500	5373	3750
Tykkääjämäärä kaupungin Facebook-sivulla	2 724	3359	4163	4500	4829	5000
Kustannus/asukas	30,06	32,68	36,2	32,7	35,09	33,08

LÄHIPALVELUT

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Talouden toteuma

Lähipalvelut	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-14 880	-11 586	0	-11 586	-13 270	114,5
Palvelujen ostot	-2 651	-3 950	0	-3 950	-2 087	52,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-979	-1 040	0	-1 040	-1 039	99,9
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-52	-440	0	-440	-78	17,8
Toimintakulut	-18 563	-17 016	0	-17 016	-16 473	96,8
Toimintakate	-18 563	-17 016	0	-17 016	-16 473	96,8
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-18 563	-17 016	0	-17 016	-16 473	96,8

Talousarvio pysyi asetetuissa talouskehyksissä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Aluelautakunnat pitivät kalenterivuoden 2018 aikana yhteensä neljätoista kokousta.

Tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Aluelautakunnat kokoontuvat säännöllisesti käsittelemään kunta-alueen lähipalvelujen kannalta merkityksellisiä asioita. Lautakunnat tekevät myös aloitteita ja antavat lausuntoja.	Kokousten määrä vuodessa	3–5 kokousta/ lautakunta/vuosi	Neljä aluelautakuntaa piti vuoden aikana yhteensä 14 kokousta.

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	-0,83	-1,33	-1,21	-1,10	-1,08	-1,13

MAATALOUSHALLINTO

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Talouden toteuma

Maatalous	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-9 464	-9 702	0	-9 702	-9 220	95,0
Palvelujen ostot	-73 238	-77 470	0	-77 470	-71 929	92,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-303	0	0	0	-266	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-6 006	-5 382	0	-5 382	-5 386	100,1
Toimintakulut	-89 012	-92 554	0	-92 554	-86 801	93,8
Toimintakate	-89 012	-92 554	0	-92 554	-86 801	93,8
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	3 298	3 298	0	3 298	3 298	100,0
Nettokulut yhteensä	-85 714	-89 256	0	-89 256	-83 503	93,6

Toimintakate on vajaat 6 000 euroa budjetoitua parempi.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Maataloushallinto siirtyi Paimion kaupungin alaisuuteen vuosien 2012 ja 2013 vaihteessa. Maataloussihteerit palvelevat edelleen Paraisilla, mutta 1.1.2013 alkaen ostopalveluna.

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	-6,38	-5,96	-5,82	-6,01	-5,68	-6,31

HANKKEET

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Talouden toteuma

Hankkeet	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	60 055	60 000	0	60 000	69 539	115,9
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	488 936	320 369	0	320 369	562 643	175,6
Muut toimintatuotot	1 313	0	0	0	0	
Toimintatuotot	550 304	380 369	0	380 369	632 182	166,2
Henkilöstökulut	-398 584	-293 081	0	-293 081	-501 100	171,0
Palvelujen ostot	-188 849	-143 511	0	-143 511	-172 316	120,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 871	-21 300	0	-21 300	-45 434	213,3
Avustukset	-96 432	-88 800	0	-88 800	-91 149	102,6
Muut toimintakulut	-26 494	-151 692	0	-151 692	13 109	-8,6
Toimintakulut	-728 231	-698 384	0	-698 384	-796 888	114,1
Toimintakate	-177 927	-318 015	0	-318 015	-164 707	51,8
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	7 449	9 233	0	9 233	9 233	100,0
Nettokulut yhteensä	-170 478	-308 782	0	-308 782	-155 474	50,4

Matala käyttöaste johtuu siitä, että monen hankkeen tukiprosentti oli budjetoitua suurempi. Lisäksi tällä rakennekaudella monet rahoittajat maksavat yleiskustannuksiin tukea kiinteämääräisen rahoituksen muodossa (flat rate) eikä toteutuneiden menojen perusteella. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että hanketason tulot ovat joissain tapauksissa muodostuneet budjetoitua suuremmiksi.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vuonna 2018 kansallista rahoitusta saaneiden hankkeiden määrä oli suuri. Useat suuret hankkeet saivat rahoitusta maaseutuohjelmasta ja myös Leader-rahoitusta saatiin muutamalle pienemmälle hankkeelle. Yhden hankkeen rahoitti Euroopan meri- ja kalatalousrahasto; elinkeinopalvelut ei ole hyödyntänyt kyseistä rahoitusmuotoa aikaisemmin. Opetushallitus myönsi rahoitusta usealle sivistysosaston hankkeelle.

Suurimmista vuoden aikana päättyneistä hankkeista voidaan mainita Central Baltic -hanke Rolling Images in Business Startups (RIBS), jossa työskenneltiin menestyksekkäästi yrittäjyyskasvatuksen parissa toisella asteella.

Vuonna 2018 käynnistetyt strategian mukaiset hankkeet

- JOPO Etelä-Suomi yhdessä
- Tutortoiminta Lounais-Suomessa
- DigiCompEdge I
- Kuluttajat ruokatalouden keskiössä (KulTa)
- Nauvon käyntisatama
- DigiCompEdge II
- Norrbyholmen – Malmin mansikkapaikka
- Proffs 3.0
- Kielenopetuksen uudistamishanke "Nyfiken på språk"
- Matematiikan ja ohjelmoinnin digitaalinen oppimispolku "ViLLE – En digital lärtig inom matematik och programmering"
- Selvitys Källdingen kalasataman uudesta jäteveden puhdistustekniikasta
- Coastal Bootcamp
- Sharing is caring

Osastojen hankerahoitus

- JOPO Etelä-Suomi yhdessä (sivistysosasto)
- Tutortoiminta Lounais-Suomessa (sivistysosasto)
- Proffs 3.0 (sivistysosasto)
- Nyfiken på språk (sivistysosasto)
- ViLLE – En digital lärtig inom matematik och programmering (sivistysosasto)
- Selvitys Källdingen kalasataman uudesta jäteveden puhdistustekniikasta (tekniset tukipalvelut)
- Sharing is caring (sivistysosasto)

Henkilöstö

Vakinaiset työntekijät on merkitty elinkeinoelämän kohdalle, hanketyöntekijöiden määrä vaihtelee.

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	2018
Strategian mukaiset hankkeet	5	4	5	13
Hankkeiden omarahoitusosuus	10 %	10 %	15 %	22 %
Osastojen hankerahoitus	3 hak. / 2 hyv.	5 hak. / 2 hyv.	4 hak. / 4 hyv.	7 hak. / 7 hyv.

Omarahoitusosuus muodostuu suhteellisen korkeaksi, koska Nauvon käyntisatamalla on suuri budjetti (1 miljoona euroa) ja 30 %:n rahoitusosuus. Muiden hankkeiden kokonaisomarahoitussuhteus on vajaat 10 %.

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	-17,71 €	-11,11 €	-11,15 €	-20,65 €	-10,77 €	-17,62 €

TEKNISET TUKIPALVELUT

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

TEKNISET TUKIPALVELUT YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 027 616	5 029 540	0	5 029 540	5 150 532	102,4
Maksutuotot	60 000	0	0	0	31	
Tuet ja avustukset	4 945	0	0	0	2 820	
Muut toimintatuotot	12 456 269	12 563 385	0	12 563 385	12 628 051	100,5
Toimintatuotot	17 548 829	17 592 925	0	17 592 925	17 781 434	101,1
Henkilöstökulut	-3 229 266	-2 654 123	0	-2 654 123	-2 513 591	94,7
Palvelujen ostot	-6 870 212	-7 871 684	-70 000	-7 941 684	-8 539 716	107,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 064 811	-2 761 870	0	-2 761 870	-2 539 908	92,0
Avustukset	-165 000	-150 000	0	-150 000	-141 730	94,5
Muut toimintakulut	-782 968	-593 171	0	-593 171	-617 450	104,1
Toimintakulut	-14 112 257	-14 030 848	-70 000	-14 100 848	-14 352 394	101,8
Toimintakate	3 436 572	3 562 077	-70 000	3 492 077	3 429 039	98,2
Suunnitelman mukaiset	-1 683 171	-1 687 780	0	-1 687 780	-1 733 410	102,7
Laskennalliset erät	-6 345 077	-6 252 018	0	-6 252 018	-6 244 920	99,9
Nettokulut yhteensä	-4 591 676	-4 377 721	-70 000	-4 447 721	-4 549 290	102,3

TEKNINEN HALLINTO

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Ted Bergman, tekninen päällikkö

Talouden toteuma

Tekninen hallinto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	1 200	1 200	0	1 200	1 200	100,0
Toimintatuotot	1 200	1 200	0	1 200	1 200	100,0
Henkilöstökulut	-147 345	-204 777	0	-204 777	-229 481	112,1
Palvelujen ostot	-1 074 658	-1 090 532	0	-1 090 532	-1 079 737	99,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-162	0	0	0	-226	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-31 990	-36 288	0	-36 288	-37 837	104,3
Toimintakulut	-1 254 155	-1 331 597	0	-1 331 597	-1 347 281	101,2
Toimintakate	-1 252 955	-1 330 397	0	-1 330 397	-1 346 081	101,2
Suunnitelman mukaiset	-72 259	-75 068	0	-75 068	-78 883	105,1
Laskennalliset erät	20 045	20 045	0	20 045	20 045	100,0
Nettokulut yhteensä	-1 305 169	-1 385 420	0	-1 385 420	-1 404 919	101,4

Toimintakatteen toteuma ylittää talousarvion hienoisesti henkilöstökuluista johtuen. Tältä osin toteutettiin muutos edellisiin vuosiin verrattuna, kun henkilöstöä siirrettiin eri vastuualueelle, ja summien hienoisesta epätarkkuudesta lisäksi myöskään tilit ja palkkoihin liittyvät kulut eivät olleet täydelliset.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Kansliatoimintoja lukuun ottamatta toiminta koostuu ostopalvelusta alueelliselta pelastuslaitokselta.

TYÖVUODET	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
Tekninen päällikkö	0,0	0,0	0,5	1,0	1,0	1,0
Kanslisti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
Yhteensä	0,0	0,0	0,5	1,00	1,00	3,60
Työvuodet yhteensä	0,00	0,00	0,50	1,00	1,00	3,60
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	0	0	0	0	0	3
määräaikaiset	0	0	1	1	1	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	0	0	1	1	1	4

MITTARIT	2015	2016	2017	E 2018	2018	B 2019
kustannus/asukas, €				-87,12	-88,14	-96,07

KIINTEISTÖT

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Ted Bergman, tekninen päällikkö

Seppo Pihl, kiinteistöpäällikkö

Talouden toteuma

Kiinteistöt	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	203 777	131 000	0	131 000	210 485	160,7
Maksutuotot	0	0	0	0	31	
Tuet ja avustukset	2 472	0	0	0	1 732	
Muut toimintatuotot	12 451 380	12 534 485	0	12 534 485	12 604 785	100,6
Toimintatuotot	12 657 630	12 665 485	0	12 665 485	12 817 034	101,2
Henkilöstökulut	-873 524	-967 980	0	-967 980	-901 737	93,2
Palvelujen ostot	-2 618 620	-2 045 465	-70 000	-2 115 465	-2 580 583	122,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 020 893	-2 367 878	0	-2 367 878	-2 034 050	85,9
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-179 010	-320 490	0	-320 490	-296 426	92,5
Toimintakulut	-5 692 048	-5 701 813	-70 000	-5 771 813	-5 812 796	100,7
Toimintakate	6 965 581	6 963 672	-70 000	6 893 672	7 004 237	101,6
Suunnitelman mukaiset	-355 625	-363 963	0	-363 963	-360 014	98,9
Laskennalliset erät	-6 634 328	-6 345 429	0	-6 345 429	-6 338 331	99,9
Nettokulut yhteensä	-24 372	254 280	-70 000	184 280	305 892	166,0

Tulokertymä ylittää budjetin suuruusluokkana 152 000 € ja menokertymä 41 000 €, jolloin tulos on noin 111 000 € budjetoitua parempi. Iniön koulun käyttötalousarvioon toteutuneet peruskorjauskustannukset, 110 000 €, on budjetista poiketen kohdistettu investointiosuuteen. Tämä huomioon ottaen käyttötalouspuolen tulos vastaa budjetoitua.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Tekniset tukipalvelut kiinteistöt toimiala vastaa kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen (93.948 m²) sekä niiden piha-alueiden hoidosta, korjaamisesta ja rakennustoiminnasta. Poikkeuksen muodostavat vesihuoltolaitoksen ja jätehuollon rakennukset, jäähalli, PUNT ja Skyttalan museo.

Rakennusten ikääntyessä ja korjausvelan kasvaessa on entistä haastavampaa pyrkiä saavuttamaan kaupungin palvelutoiminnalle hyväksyttävät olosuhteet.

Sisäilman laatu rakennuksissa on ollut keskeisenä perusteena peruskorjaustoiminnan kohteiden priorisoinnissa.

Suuruusluokkana 20 kpl sisäilmaan kohdistuvia korjausprojekteja on suoritettu kiinteässä yhteistyössä käyttäjäosapuolen ja terveydenhoidon henkilöstön kanssa. Sisäilmaprojekteissa on kohdattu haasteita rajallisten henkilöresurssien takia.

Sisäilmaprojektien kohdistukseen ja päätöksen tekoon on luotu uusi toimintakaavio, jolloin myös käyttäjäosapuoli osallistuu laajemmin päätösprosessiin.

Rumarin vierasvenesataman huoltorakennus Korppoossa (huhtikuussa) ja Norrgårdin taidekliniikka Paraisilla (marraskuussa) myytiin, sekä neljä omakotitaloa Parsbyn korttelista hankittiin. Kiinteistömassa yhteensä laski -417 m².

Kiinteistömassaan kohdistuvan energiaselvityksen avulla määritettiin tarkennetusti tarpeet ja toimenpidemenetelmät. Raporttia hyödynnetään investointien toteutuksessa.

Käldingen kalasataman jätevesi kuljetetaan muualle. Kalasataman vuokratasoa laskettiin vuokralaisen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. Jäteveden korkeiden kuljetuskustannusten perusteella myönnettiin lisämääräraha 70 000 €.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kiinteistöt ovat käyttöasteeltaan tehokkaita tiloja, joissa on terveellistä ja myös viihtyisää oleskella ja työskennellä.	Julkiset tilat, m ² /asukas Toimintaseisokit kaupungin kiinteistöjen aiheuttamien terveysvaarojen vuoksi	5,18 m ² /asukas (5,18 m ² / 2017) (Valtakunnallinen 4,68 m ² / 2017) Ei toimintaseisokkeja	5,22 m ² / asukas Poikkeama +2 kohdetta
Kiinteistöjen tekninen kunto yksilöidään, säilytetään tai sitä parannetaan pitkällä aikavälillä päämääränä kaupungin palvelutuotannon edellytysten turvaaminen.	Kuntotutkimukset/PTS-suunnitelmat	Tutkittu osuus 70 % kiinteistömässasta ml. päivitykset	Tavoite 70% saavutetaan.
Energiasäästö ja automaatio osana optimoitua kiinteistötaloutta.	Sähköenergian kulutus / m ² / vuosi Automaatioinvestointien säästöt minimoituna kiinteistönhoitona ja päivystystarpeena	-2 % -10 %	Sähköenergia: -1,2 %, tavoitetta ei saavuteta. Automaatioinvestointi: Suunnitteluvaiheessa / lähtöaineiston muodostaminen
Vaihtoehtoisten ekologisten energialähteiden käyttö kaupungin kiinteistöissä.	Yksilöityjen vaihtoehtoisten energialähteiden aktivointi kaupungin kiinteistöissä	Vaihtoehtoisten energialähteiden käyttöönotto 1-2 kpl	Ei kohdetta vuodelle 2018

Tilapankki	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	1 157	0	0	0	1 750	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	1 200	27 200	0	27 200	20 528	75,5
Toimintatuotot	2 357	27 200	0	27 200	22 279	81,9
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	
Palvelujen ostot	-28 557	-18 537	0	-18 537	-10 792	58,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 839	-38 648	0	-38 648	-45 475	117,7
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	-358	0	-358	0	0,0
Toimintakulut	-64 396	-57 543	0	-57 543	-56 267	97,8
Toimintakate	-62 039	-30 343	0	-30 343	-33 988	112,0
Suunnitelman mukaiset	-19 689	-20 526	0	-20 526	-18 002	87,7
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-81 727	-50 869	0	-50 869	-51 991	102,2

Tilapankkikohteita ovat Norrgårdin taideklinikka (myyty 11/2018) , Sateenkaaren G-talo, Mossalan entinen koulu, vanha neuvola, musiikkiluokka Nauvossa (purettu 7/2018), suntin rannan makasiini/puutarhavarasto, Solvik Granvik, Kältingen koulu ja varasto, Houtskarin entinen terveystalo ja Jehovan todistajien entinen valtakunnansali.

Tilapankin kustannukset ylittävät budjetin koska on jouduttu poistamaan käytöstä rakennuksia Peikkorinteen päiväkotia, Sunnanbergin koulu ja Kunnantupa, jotka ovat lisänneet tilapankin kustannuksia.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tilapankin avulla saavutetaan säästöpotentiaali kiinteistömassassa.	Kiinteistöjen myynnin avulla saavutetaan säästöt kiinteistöjen käyttöbudjettiin ja saadaan myyntituloa.	Vuoden 2018 aikana myytävät kiinteistöt / käyttöbudjetti -160 000 euroa, myyntitulokertymä +0,5 M€	Käyttöbudjetti -71 461 euroa, myyntitulokertymä +142 100 euroa. Myyntikohteet: Norrgårdin taideklinikka, Parainen , myyty 20.11.2018 Houtskarin ent. terveystalo, Houtskari , aktiivinen myynti Paraisten teollisuushalli/Pargas Ax, Parainen , valmistelussa Käldingen ent. koulu ja varasto, Nauvo , valmistelussa Houtskarin kirjasto, Houtskari , valmistelussa Napas Rosklax, sauna, 3 ha, Korppoo , valmistelussa Rumarin vierasvenesataman huoltorakennus, Korppoo , myyty 19.4.2018

TYÖVUODET	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
Kiinteistöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Tekninen isännöitsijä	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Rakennusmestari	1,5	1,5	1,5	1,5	1,18	1,5
Vastaava kiinteistönhoitaja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Johtava kiinteistönhoitaja, -huoltomies	1,05	0,6	1,05	1,5	1,00	1,42
Kiinteistönhoitaja-huoltomies, 4,05 ei täytetty	7,28	7,66	7,04	9,56	5,51	5,53
Kirvesmies, 1 ei täytetty	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Kanslisti	2,95	2,97	3,1	3,5	4,16	0,0
Kiinteistösihteeri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Projektisihteeri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Yhteensä	17,78	16,73	16,69	21,06	15,85	14,45
Määräaikaiset						
Rakennuttaja, ja ylläpitoinsinööri	0,0	0,0	0,0	1,0	0,6	1,0
LVI-rakennuttaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Kiinteistönhoitajat	0,00	0,00	0,0	0,0	1,0	1,3
Sijaistavat kiinteistönhoitajat	1,27	0,89	0,5	0,8	0,8	0,8
Muu henkilökunta	1,06	1,42	1,23		1,05	
Yhteensä	2,33	2,31	1,73	1,8	3,5	3,6
Työvuodet yhteensä	20,11	19,04	18,42	22,86	19,30	18,05
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	18	17	16	17	17	14
määräaikaiset	4	3	2	3	6	4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	22	20	18	20	23	18

SUORITTEITA	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
Pääomavuokra, € / m ²			5,89	5,77	5,69	5,78
Korjausvastuu, €/m ²	0,66	0,70	0,62	0,74	0,73	0,72
Käyttövuokra, € / m ²	4,25	4,25	4,45	4,67	3,88	4,67
Volyyimi, m ²	95 980	96 959	94 365	93 486	93 948	93 582
MITTARIT	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
nettokustannus/asukas €	364,66	360,92	368,54	373,98	383,98	378,67

PALVELUTOIMINNOT

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Ted Bergman, tekninen päällikkö

Talouden toteuma

Palvelutoiminnot	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	4 627 797	4 555 893	0	4 555 893	4 517 469	99,2
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	4 627 797	4 555 893	0	4 555 893	4 517 469	99,2
Henkilöstökulut	-1 424 038	-446 837	0	-446 837	-476 906	106,7
Palvelujen ostot	-2 212 515	-3 894 199	0	-3 894 199	-3 882 739	99,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-646 807	-49 600	0	-49 600	-33 467	67,5
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-473 572	-111 216	0	-111 216	-110 456	99,3
Toimintakulut	-4 756 932	-4 501 852	0	-4 501 852	-4 503 567	100,0
Toimintakate	-129 135	54 041	0	54 041	13 901	25,7
Suunnitelman mukaiset	-57 657	-43 876	0	-43 876	-43 876	100,0
Laskennalliset erät	269 206	70 280	0	70 280	70 280	100,0
Nettokulut yhteensä	82 414	80 445	0	80 445	40 305	50,1

Sijaiskulut ja vuosilomakorvaukset ovat ylittäneet budjetoidun tason. Omaa henkilöstöä käytetään lähinnä saariston siivouskohteissa, kun taas muu siivous- ja ruokapalvelutoiminta muodostuu ostopalveluista, jotka ovat pysyneet talousarviossa.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Ruokapalvelu ja siivous ovat suurelta osin hankittuja palveluja ja ne ovat toimineet hankintavaatimusten mukaisesti.

Ruokapalvelun hankinta-asiassa odotetaan markkinaoikeuden ratkaisua.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Ohjausryhmä	Ohjausryhmän toiminnan aloittaminen	Vakiintuneet toimintamallit, kokoukset vuosineljänneksittäin	Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti. Osa sekä Kaarean että kaupungin edustajista on organisaatiomuutosten myötä vaihtunut.
Laatutaso	Asiakastyytyväisyyskysely 2 kpl/vuosi	65 % tyytyväisyystaso	Käyttöön on otettu kaksi Happy or not -laitetta. Tuloksia ja mitattavia asioita arvioidaan. Eri mittauspisteiden välillä melko suurta vaihtelua.
Ruuan hävikin mittaaminen	Seurantajärjestelmät	Hävikki määritellylle tasolle < 7% tilausten mukaisesti	Mittaaminen on aloitettu. Hävikki hieman tavoitetta suurempaa.

Tulevien vaihtoehtojen selvittäminen siivouksen osalta	Tulevaisuuden muutoksiin joustavasti ja nopeasti reagoiva organisaatio	Kustannustehokas toiminto, tyytyväiset asiakkaat sekä henkilökunta	Asiaa ei ole aloitettu vuonna 2018, vaan se tulee ajankohtaiseksi vuonna 2019 kilpailutuksen myötä.
Asiakastyytyväisyys	Kyselyt 2 kpl/vuosi	70 %	Kysely 1/2018: tyytyväisyystaso 71 %. Vastaajia 14/40. Kysely 2/2018: tyytyväisyystaso 64 %. Vastaajia 11/40.
Laadunvalvonta, ajanmukaisen digitaalisen palautejärjestelmän käyttöönotto	Laatukierrokset, poikkeamat	Sopimuksen mukainen	Vakiintunut henkilöstö taannut laadun tasalaatuisuuden. Yksittäisissä kohteissa poikkeamia.
Reklamaatioiden käsittely	Korjaavien toimenpiteiden toteutus	Ylläpitosiivoustehävät vuoro-kauden kuluessa. Harvemmin tehtävien töiden osalta sovitun aikataulun mukaan.	Pääosin toteutunut.

Henkilöstö

	2015	2016	2017	B 2018	2018	B2019
Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	0	0	0
Ruokapalveluesimies	5,04	5	3,18	0	0	0
Ruokapalveluvastaava	6,46	5	3,99	0	0	0
Dieettikokki	1	1	0,67	0	0	0
Kokki	19,56	20,6	17,01	0	0	0
Ruokapalvelutyöntekijä	9,88	11	7,53	0	0	0
Kesätyöntekijä/KVTEL	0,17	0,17	0,25	0	0	0
Siivoustyönjohtaja	1	1	1	1	1	1
Siivoojat	9,65	9,97	9,28	7,73	8,70	3,52
Työvuodet yhteensä	53,76	54,74	43,91	8,73	9,70	4,52
Henkilöstö 31.12.						
Vakituiset	41	39	6	6	5	5
Määräaikaiset	19	19	11	5	13	8
Yhteensä	60	58	17	11	18	13

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	B 2018	2018	B2019
Ruokapalvelu						
Kustannus/asukas	210,15	215,14	211,60	212,22	211,60	
Työsuoritteita/vuosi	1008594	1007465	1007500	0	0	0
suoritteen keskihinta	3,26	3,29	3,24	0	0	0
Siivous						
Kustannus/asukas	-76,73	-83,59	-79,46	-82,03	-83,14	-81,66
€/m ² /kk	1,78	1,92	1,82	1,89	1,88	1,89
Siivousala	55 600m ²	55 825m ²	56 067m ²	55 992m ²	55 992m ²	55 710m ²
Palvelun ostot Parainen						
€/m ² /kk	1,39	1,48	1,41	1,53	1,55	1,50
Siivousala	38 300 m ²	39 288m ²	39 441m ²	39 366m ²	39 366m ²	39 276m ²
Siivous saaristossa						
€/m ² /kk	2,7	2,97	2,79	2,74	2,68	2,83
Siivousala	16 412 m ²	16 537m ²	16 626m ²	16 626m ²	16 626m ²	16 434m ²

TEKNIikka

Kaupunginhallitus/Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Matias Jensén, yhdyskuntainsinööri

Talouden toteuma

Tekninen yksikkö	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	194 885	342 647	0	342 647	420 827	122,8
Maksutuotot	60 000	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	2 472	0	0	0	1 088	
Muut toimintatuotot	2 488	500	0	500	1 538	307,5
Toimintatuotot	259 845	343 147	0	343 147	423 453	123,4
Henkilöstökulut	-784 358	-1 034 529	0	-1 034 529	-905 467	87,5
Palvelujen ostot	-935 862	-822 951	0	-822 951	-985 866	119,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-361 110	-305 744	0	-305 744	-426 689	139,6
Avustukset	-165 000	-150 000	0	-150 000	-141 730	94,5
Muut toimintakulut	-98 396	-124 819	0	-124 819	-172 732	138,4
Toimintakulut	-2 344 726	-2 438 043	0	-2 438 043	-2 632 483	108,0
Toimintakate	-2 084 881	-2 094 896	0	-2 094 896	-2 209 030	105,4
Suunnitelman mukaiset	-1 177 941	-1 184 347	0	-1 184 347	-1 232 635	104,1
Laskennalliset erät	0	3 086	0	3 086	3 086	100,0
Nettokulut yhteensä	-3 262 822	-3 276 157	0	-3 276 157	-3 438 579	105,0

Talouden toteuma poikkeaa talousarviosta (toimintakate 105,4 %) lähinnä sen vuoksi, että palvelujen ostoista sekä aineista ja tarvikkeista aiheutuneet kulut sekä muut toimintakulut ovat nousseet tai niitä ei ollut otettu huomioon. Henkilöstö- ja avustuskulut alittavat talousarvion, mikä johtuu siitä, että henkilöstövahvuus on ollut budjetoitua pienempi virkavapaiden vuoksi. Kasvaneet kulut ovat peräisin talvikunnossapidosta, 20 000 euroa, katuvalojen sähkökuluista, 25 000 euroa, katuvalojen kunnossapidosta, 57 000 euroa, ja asfaltoitujen katujen paikkaamisesta, noin 45 000 euroa. Kuluja, joita ei ollut otettu huomioon, olivat Galtbyn laiturin purkamiskulut, 10 000 euroa, toiminnan siirtämisestä PIF-centeristä varikolle aiheutuneet kulut, noin 100 000 euroa, ja kotisairaanhoidon pysäköintialueen kulut, noin 8 000 euroa.

Tuotot ylittävät talousarvion noin 75 000 eurolla, mikä johtuu liikuntapaikkojen kunnossapidosta kertyneistä sisäisistä tuotoista. Vastaavasti liikuntapaikkojen vesi-, jätevesi-, lämmitys- ja sähkökuluja ei ollut budjetoitu. Muilta osin tuotot vastaavat talousarviota.

Toiminta ja tavoitteet 2018–2020

Toimintaan sisältyy katujen ja liikennealueiden kunnossapito ja rakentaminen, katuvalot, hulevesi, satamat ja vesiväylät, yleiset puisto- ja viheralueet, uimarannat sekä kentät ja liikuntapaikat. Toimintaan sisältyy myös jätehuolto siltä osin kuin tehtäviä ei ole siirretty Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle tai tehtävät eivät kuulu kaupungin valvontaviranomaiselle.

Yksikön tavoitteena on rakentaa vahva ja mukautuva organisaatio yksikön toiminnan pohjalta siten, että henkilöstö ja kalusto ovat yhteiset ja kunnossapitopalvelut hankitaan yhteisesti.

Vuonna 2018 ajettiin sisään uusi Parfix-toiminta, joka perustuu eri aiheisiin liittyvien pienten puutteiden nopeaan korjaamiseen. Tärkeä osa toimintaa on myönteisen näkyvyyden saaminen sosiaalisessa mediassa ja kaupungin imagon kohottaminen.

Strategiset toimenpiteet – asiakasnäkökulma toiminnassa

Yksikkö, joka on kaupungin kasvot ulospäin, toteuttaa suunnitelmia ja pitää kunnossa yleisiä alueita, jotka tuottavat kuntalaiselle ja kävijälle viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Yksikön toiminta on harkittua ja suunnitelmallista ja se tukee

kaupungin visioita kaupungin kehittämisestä, elinvoimaisuudesta ja hyvän asumisen edellytyksistä. Yksikkö käy avointa vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Turvallisuuden ja vaarallisimpien liikennealueiden kartoittaminen ja parantaminen korjausrakentamisen ja tarkoituksenmukaisen kunnossapidon avulla	Raportoitujen tai käsiteltyjen tapaturmien määrä	Ei yhtään kadun kunnosta tai kunnossapidosta aiheutunutta henkilövahinkoihin johtanutta onnettomuutta	Tammi-joulukuun aikana on raportoitu kahdesta onnettomuudesta.
Kilpailukykyisten ja taloudellisesti itsensä kannattavien, asiakkaiden tarpeita vastaavien vuokravenepaikkojen tarjoaminen	Vuokrausaste Tulo-/menovertailu	Vuokrausaste vähintään 85 % venepaikoista laituria kohden. Tulot kattavat investointi-, käyttö- ja ylläpitokustannukset.	Vuokrausaste on noin 92 %. Suntain paikat eivät sisälly tilastoihin. Toiminta on taloudellisesti itsensä kannattavaa ja tulot kattavat kunnossapito- ja poistokustannukset.
Kaikkien vanhojen elohopeavalaisinten saneeraus ja vaihto kolmen vuoden kuluessa tavoitteena huolto-/ylläpitokustannusten ja energiankulutuksen vähentäminen	Energialaskelma saneerauskohdetta kohden	Laskennallisen energiantarpeen pieneneminen vähintään 30 %	Työ elohopeavalaisinten korvaamiseksi led-valaisimilla on jatkunut. Kaikkiaan noin 4 200 valaisimesta yhteensä noin 1 436 on nyt led-valaisimia. Elohopeavalaisimia on noin 1 000. Tavoite energiankulutuksen vähentämisestä 30 %:lla yksittäisissä projekteissa on saavutettu. Projektia kohden energiankulutus on vähentynyt noin 50 %, jopa 70 %. Kokonaisuudessaan energiankulutus on vähentynyt noin 10 %.
Yksikön kaluston käytön koordinointi ja tehostaminen. Yksikön henkilöstöresurssien koordinointi.	Yksikön työnjohtajien antamat arviot ja palaute	Henkilöstön kokonaiskuvan parantaminen yksikön toiminnasta ja päällekkäisten toimintojen löytäminen. Yksikön kaluston käytön lisääntyminen ja kaluston tasaisempi laatu.	Henkilöstön ja kaluston koordinointi on aloitettu vuonna 2018 ja työ jatkuu.
Eniten käytetyt ja keskeisimmät viheralueet ovat kävijöille viihtyisiä ja turvallisia.	Työskentely puistoluokituksen mukaisesti toiminnan tehostamiseksi. Käyttöasteen kartoittaminen kävijämäärälaskurin avulla.	Kunnossapitokustannus 0,70 €/m ² . Viheralueilla ei tapahdu onnettomuuksia.	Vuoden aikana ei ole raportoitu yhdestäkään onnettomuudesta. Viheralueiden kustannukset ovat noin 0,78 €/m ² .
Lapsiperheet viihtyvät kaupungin turvallisissa ja	Valvontaviranomaisten antamien	Leikkipuistoissa ei tapahdu	Vuoden aikana ei ole raportoitu yhdestäkään onnettomuudesta.

jännittävässä leikkipuistoissa.	huomautusten määrä. Kohderyhmän palaute.	onnettomuuksia. Ei yhtään huomautusta valvontaviranomaisilta.	Leikkipuistoille tehtiin vuoden aikana turvallisuusasiakirja, jollainen yleisillä leikkipuistoilla on oltava. Työ leikkipuistojen kunnon, käytön ja korjaustarpeiden selvittämiseksi tarkemmin käynnistyi.
Sekä paikalliset asukkaat että matkailijat käyttävät ahkerasti kaupungin turvallisia uimarantoja.	Valvontaviranomaisten antamien huomautusten määrä.	Uimarannoilla ei tapahdu onnettomuuksia. Ei yhtään huomautusta valvontaviranomaisilta.	Vuoden aikana ei ole raportoitu yhdestäkään onnettomuudesta. Uimaveden laatua on sesongin aikana seurattu ja uimarantojen kunto on tarkastettu.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet, toistaiseksi	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kaupungininsinööri	0,4	0,29	0,4	0	0	0
Yhdyskuntainsinööri			1	1	1	1
Kaupunginrakennusmestari	1	0,99	1	1	0,83	0,67
Suunnitteluavustaja			0,3	0,3	0,3	0,3
Rakennusmestari	0,25	0,17	0	0	0	0
Kuljettaja	4	4	4	4	3,92	4
Asentaja	1	1	1	1	1	1
Kanslisti	0,5	0	0	0,24	0,24	0
Toiminnanjohtaja, Parfix				1	1	1
Huoltomies, Parfix				0,00	0,58	1
Kaupunginpuutarhuri	1	1	1	1	0,08	1
Kaupunginpuutarhurin sijainen					0,92	
Arboristi			0	1	0,3	0
Puutarhuri						2
Puistotyönjohtaja	1	1	1	0	0	0
Puistotyöntekijä	5	5	5	5	4	3
Johtava kentänhoitaja	1	1	1	1	1	1
Kentänhoitaja	2	2	2	2	1,83	2
Yhteensä, toistaiseksi					17,50	
Henkilötyövuodet, määräaik.						
Hankeassistentti, hulevesi				0,5	0,5	
Muut, kausi- ja kesätyöntekijät					22,1	
Henkilötyövuodet yhteensä	17,15	16,45	17,7	19,04	17,50	18,97
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi		16	17	19	18	21
Määräaikaiset						
Yhteensä		16	17	19	18	21

Mittarit ja suoritteet

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	76,4	81,8	95,2	137,6	144,52	143,16
Henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrä	0	0	0	0		0
Liikenteessä tapahtuneiden häiriöiden määrä	3	0	0	0		0
Kunnossapidettävät kadut ja kevyen liikenteen väylät, km			160	162	162	162
Toteutumattomat asemakaavakadut, km				7	7	7
Tuet yksityisteille, km				300	298,6	0

VESIHUOLTOLAITOS

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Ted Bergman, tekninen päällikkö

Marko Rusi, vesihuoltopäällikkö

Talouden toteuma

Vesihuoltolaitos	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	3 242 252	2 914 063	0	2 914 063	3 297 238	113,1
Maksutuotot	114	0	0	0	582	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	937 162	959 000	0	959 000	996 748	103,9
Toimintatuotot	4 179 528	3 873 063	0	3 873 063	4 294 568	110,9
Henkilöstökulut	-880 913	-1 054 697	0	-1 054 697	-975 215	92,5
Palvelujen ostot	-594 324	-549 499	0	-549 499	-662 005	120,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-512 195	-480 250	0	-480 250	-497 475	103,6
Avustukset	0	0	0	0	-25 000	
Muut toimintakulut	-667 334	-732 273	0	-732 273	-685 157	93,6
Toimintakulut	-2 654 766	-2 816 719	0	-2 816 719	-2 844 851	101,0
Toimintakate	1 524 761	1 056 344	0	1 056 344	1 449 717	137,2
Suunnitelman mukaiset	-1 172 782	-1 176 000	0	-1 176 000	-1 161 201	98,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-96 804	-86 000		-86 000	-90 079	104,7
Laskennalliset erät	15 539	13 771	0	13 771	13 771	100,0
Nettokustannukset yhteensä	270 715	-191 885	0	-191 885	212 208	-210,6

Vesihuoltolaitoksen tulos osoittaa poistojen ja rahoituserien jälkeen 212 208 euroa voittoa. Tulos on 404 093 euroa budjetoitua suurempi. Veden ja jäteveden myynti parani noin 10%. Luultavasti tähän on syynä etäluettavien mittareiden parempi mittaustarkkuus, sekä teollisuuden kasvanut veden myynti. Myös liittymismaksuja saatiin budjetoitua enemmän. Tähän syynä taas on Ersbyn liittymien kirjaus vuodelle 2018. Toisaalta palveluiden osto kustannukset ylittivät budjetin. Tähän syynä lisääntyneet analyysi kustannukset, ICT-palvelut sekä koneiden ja laitteiden lisääntyneet huolto- ja korjauskustannukset, jotka ovat pääosin ennakkoivia toimenpiteitä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vesihuoltolaitos toimittaa kuluttajille talousvettä sekä vastaanottaa ja puhdistaa jätevettä asiakkailta.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on toimittaa kuluttajille hyvälaatuista talousvettä häiriöttä sekä vastaanottaa jätevettä ja puhdistaa se lupaehtojen mukaisesti.

Saneerausinvestoinnit ovat jatkuneet myös vuonna 2018 painopistealueena Paraisten Norrbyn jätevedenpuhdistamo.

Puhdistamon saneeraukset jatkuvat ainakin vuoden 2019 loppuun asti. Suurin tulevaisuuden haaste on edelleen viemäriverkkoon vuotavien pintavesien vähentäminen. Tavoitteena on myös saariston kaikkien kolmen jätevedenpuhdistamon etäohjauksen mahdollistaminen vuoden 2019 aikana.

Ersbyn uuden toiminta-alueen vesi- ja viemärihanke valmistui loppuvuodesta 2018. Projektin alkuperäinen kustannusarvio oli 750 000€. Paraisten vesihuoltolaitokselle maksettavaa jäi 672 380,04 € eli siltä osin kokonaisbudjetti alitettiin. Vuodelle -18 projektiin oli budjetoitu 300 000 joka ylitettiin reippaasti (154%)

Toiminnan pirstoutuneisuus vaikuttaa vesihuoltolaitoksen kokonaiskustannuksiin, ja eri toiminta-alueiden kannattavuus vaihtelee voimakkaasti voitosta tappioon. Sekä laitoksiin että putkiverkkoihin tehtävistä uudisinvestoinneista ja saneerauksista aiheutuva taloudellinen kuorma tulee luultavasti lähivuosina edelleen kasvattamaan poistoja. Vuoden 2018 taseesta on siirretty hulevesiverkostoa 433 841,66 tekniselle yksikölle.

Henkilötyövuosia oli 0,55 budjetoitua enemmän. Henkilöstön lukumäärä 31.12.2017 oli 19 henkilöä eli 3 budjetoitua enemmän. Erot johtuvat heinäkuussa 2017 voimaan tulleesta organisaatiomuutoksesta, jonka yhteydessä vesihuolto siirtyi ympäristöosastolta teknisiin tukipalveluihin.

Vesihuollon vuoden 2017 nettoinvestointisummaksi muodostui 0,99 miljoonaa euroa. Vuodesta 2019 alkaen tavoitteena on, että vesihuoltolaitoksen investoinnit vähenevät noin 0,8 miljoonan euron vuositasolle.

Toiminnan tavoitteet 2017

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Voimassa olevien direktiivien STM 1352 mukaisen talousveden tarjoaminen vesihuollon toiminta-alueiden asukkaille	Ei poikkeamia voimassa olevista direktiiveistä STM 1352 Parainen Nauvo Korppoo Houtskari	kpl 0 0 0 0	Parainen 0 kpl Nauvo 0 kpl Korppoo 9 kpl Houtskari 0 kpl
Vesihuoltolaitoksen toimitusvarmuuden parantaminen vähentämällä talousvesivuotoja	Laskuttamaton talousvesi, % Parainen Nauvo Korppoo Houtskari Verkosta vuotava talousvesi Parainen	% 20 8 8 8 m ³ /km putkea 1000	Parainen 21,4 % Nauvo 6,2 % Korppoo 17,2 % Houtskari 19,4 % Verkostosta vuotava talousvesi m ³ /km putkea Parainen 1006 2,75 m ³ /vrk/km
Jätevedenpuhdistamojen puhdistustuloksen parantaminen vähentämällä pintavesivuotoja viemäriverkkoihin. Paremmiin toimivat puhdistamot myötävaikuttavat asukkaiden lähiympäristön vesistöjen puhtauteen.	Pintavesivuodot viemäriverkkoon, % Parainen Nauvo Korppoo Houtskari Saneerattuja viemärikaivoja, kpl Parainen	% 50 33 33 33 kpl 100	Jätevesiviemärin vuotovesi % Parainen 59,6 % Nauvo 22,6 % Korppoo 33,7 % Houtskari 16,3 % Saneerattuja kaivoja: Parainen 10 kpl
Yövarallaolon vähentäminen saariston toiminta-alueilla vesihuoltolaitoksen talouden kohentamiseksi	Käyttökustannuksista säästyvä summa vuodessa	20 000 euroa/vuosi	

Henkilöstö

Työvuodet	2015	2016	2017	B/T 2018	31.12.2018	B/T 2019
Työvuodet vakituiset						
Kaupungininsinööri	0,6	0,44	0,44	0,6	0,46	0,125
Vesihuoltopäällikkö	0	0	0	1	1	1
Hankeinsinööri	1	1	1	-	-	-
Prosessiinsinööri	0	0	0	0,5	1	1
Putkimestari	1	1	1	1	1	0,7
Kanslisti	0,5	-	-	-	-	-
Talousassistentti	0,3	0,3	0,33	0,3	0	1
Suunnitteluavustaja	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Vesimittarinlukija	0	0	0,25	-	-	-
Vesilaskuttaja	-	0,6	-	0,6	1	-
Kartoittaja/työnjohto	1	1	1	1	1	1
Automaatioasentaja	-	-	-	1	1	1
Asentaja	2	2	2	1	1	1
Johtava huoltomies	0,6	0,6	0,6	0,1	0,48	0,5
Huoltomies	2,3	2,27	1,92	1	2	2
Käyttöpäällikkö	1	1	1	1	1	1
Prosessinhoitaja	4	4,15	3,46	3,5	4.06	1
Tarkastusinsinööri	0,05	0,05	0,05	0,05	-	-
Yhteensä	15,05	15,11	13,75	13,35	15,70	12,25
Määräaikaiset				B 2017	31.12.2017	B/T 2018
Projektiavustajat	-	0,74	1,08	0,5	1	0,3
Kesätyöntekijät	-	0,52	0,09	0,5	0,16	-
Johtava huoltomies	0,5	0,5	-	0,5	-	-
Huoltomies	-	-	1	1	-	-
Laitosmies	1	-	-	-	-	-
Yhteensä	1,5	1,76	2,17	2,5	1.16	0,3
Työvuodet yhteensä	16,55	16,87	15,92	15,85	16,86	12,55
Henkilöstö 31.12.						
Vakituiset		13	13	14	15	15
Määräaikaiset		1	2	2	1	1
Yhteensä		14	15	16	16	16

SIVISTYSOSASTO

Sivistyslautakunta

SIVISTYS YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	386 602	369 718	0	369 718	374 508	101,3
Maksutuotot	1 404 113	1 319 500	-110 000	1 209 500	1 253 585	103,6
Tuet ja avustukset	321 090	206 000	0	206 000	354 614	172,1
Muut toimintatuotot	293 476	259 600	0	259 600	206 716	79,6
Toimintatuotot	2 405 281	2 154 818	-110 000	2 044 818	2 189 423	107,1
Henkilöstökulut	-20 111 788	-19 792 557	-95 000	-19 887 557	-20 216 830	101,7
Palvelujen ostot	-8 122 679	-8 070 943	0	-8 070 943	-8 370 290	103,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-965 379	-980 246	0	-980 246	-930 913	95,0
Avustukset	-982 474	-997 675	0	-997 675	-866 914	86,9
Muut toimintakulut	-6 888 835	-7 131 527	0	-7 131 527	-7 163 318	100,4
Toimintakulut	-37 071 156	-36 972 948	-95 000	-37 067 948	-37 548 265	101,3
Toimintakate	-34 665 875	-34 818 130	-205 000	-35 023 130	-35 358 842	101,0
Suunnitelman mukaiset	-1 128 255	-1 164 842	0	-1 164 842	-1 174 812	100,9
Laskennalliset erät	3 679 604	3 718 081	0	3 718 081	3 708 983	99,8
Nettokulut yhteensä	-32 114 525	-32 264 891	-205 000	-32 469 891	-32 824 671	101,1

VARHAISKASVATUS

Sivistyslautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Pia Hotanen, varhaiskasvatuspäällikkö

Talouden toteuma

Varhaiskasvatus	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	82 394	70 000	0	70 000	79 468	113,5
Maksutuotot	1 247 662	1 201 000	-110 000	1 091 000	1 018 152	93,3
Tuet ja avustukset	10 083	0	0	0	5 265	
Muut toimintatuotot	7 708	0	0	0	3 310	
Toimintatuotot	1 347 847	1 271 000	-110 000	1 161 000	1 106 195	95,3
Henkilöstökulut	-5 738 584	-5 523 003	0	-5 523 003	-5 580 834	101,0
Palvelujen ostot	-2 661 487	-2 754 132	0	-2 754 132	-2 708 865	98,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-184 696	-209 490	0	-209 490	-186 794	89,2
Avustukset	-614 546	-635 000	0	-635 000	-516 836	81,4
Muut toimintakulut	-1 049 272	-1 048 129	0	-1 048 129	-1 040 882	99,3
Toimintakulut	-10 248 586	-10 169 754	0	-10 169 754	-10 034 210	98,7
Toimintakate	-8 900 739	-8 898 754	-110 000	-9 008 754	-8 928 015	99,1
Suunnitelman mukaiset	-202 821	-202 608	0	-202 608	-204 973	101,2
Laskennalliset erät	527 202	524 007	0	524 007	514 909	98,3
Nettokulut yhteensä	-8 576 358	-8 577 355	-110 000	-8 687 355	-8 618 079	99,2

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Sähköisten palvelujen kehittämistä jatkettiin vuoden aikana. Varhaiskasvatustyö otti käyttöön hoitoaikojen sähköisen ilmoittamisen järjestelmän sekä sähköiset sijoitus- ja maksupäätökset. Sivistyslautakunta hyväksyi it-strategian kesäkuussa ja monikielisyysstrategian marraskuussa. Panostuksia monikielisyyteen on jatkettu, ja kaikki varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ovat saaneet ainakin kielisuihkua ruotsiksi tai suomeksi. Varhaiskasvatuksen kiinteistöihin liittyvät haasteet jatkuvat. Peikkorinteen päiväkoti tyhjennettiin kesäkuussa ja lapset siirtyivät Kirjalan päiväkodin tiloihin. Iniön koulurakennus on kunnostettu kokonaisuudessaan, ja päiväkodin toiminta muutti kiinteistöön lokakuussa. Fyren-nimen saaneessa kiinteistössä toimivat nyt päiväkoti, kirjasto ja koulu. Syksyllä aloitettu kiinteistökartoitustyö on edelleen käynnissä. Kalakamujen kiertue, jonka aiheena oli ruoan kiertokulku, päättyi isoon yhteiseen piknikiin Keskuspuistossa (mukana yli 500 lasta). Kalakamut jatkavat matkaansa varhaiskasvatuksessa saaristokulttuurilabrahankkeessa, joka toteutetaan toimintavuonna 2018–2019. Hanke on osin rahoitettu valtion tuella.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Paikallisen varhaiskasvatus-suunnitelman jalkauttaminen	Suunnitelmasta tehdään arviointi syksyllä koko yksikössä.	Lapset (ikänsä ja kehitystasonsa mukaan), huoltajat ja henkilöstö ovat olleet osallisina arvioinnissa. Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta.	Lapset ja huoltajat ovat arvioineet toimintaa. Henkilöstö on osallistunut täydennyskoulutukseen, joka on käsitellyt osallisuutta ja pedagogista dokumentointia.
Kaksikielisen toiminnan kehittäminen jatkuu.	Kielirikasteisen toiminnan menetelmät ja mallit	Kaksikielisyysstrategia laaditaan vuoden 2018 aikana. Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta.	Sivistyslautakunta hyväksyi sivistysosaston kielistrategian kokouksessaan 28.11.2018. Osa henkilöstöstä on osallistunut täydennyskoulutukseen, joka on käsitellyt kieliä.
Lasten ja henkilöstön tieto- ja viestintäteknologisten taitojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa	Pedagogisen dokumentoinnin ja etäyhteistyön menetelmät	Toimintasuunnitelma tieto- ja viestintäteknologian käytöstä varhaiskasvatuksessa laaditaan vuoden 2018 aikana. Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta.	Hyväksytty strategia on otettu käyttöön ja sitä toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Henkilöstö on muun muassa saanut ohjausta ja täydennyskoulutusta tieto- ja viestintäteknologiaan ja pedagogiseen dokumentointiin liittyen. Muun muassa Skypeä käytetään aktiivisesti sekä yksikön sisäiseen että eri yksiköiden väliseen yhteistyöhön. Henkilöstön täydennyskoulutusta on lisäksi järjestetty etänä.

Henkilöstö

Työvuodet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Hallinto	2,8	2,9	3	3,5	3,5	3,5
Pedagoginen henkilöstö	47,8	52,6	57,2	42	46,2	42,6
Muu henkilöstö	113,4	120,3	113,9	95,9	111	95,9
Työvuodet yhteensä	164	175,8	174,1	141,4	160,7	142
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	148	145	143	158		
määräaikaiset	24	25	27	8	n.a.	n.a.
Yhteensä	172	170	170	166	n.a.	n.a.

Mittarit ja suoritteet

SUORITTEET	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
0–6-vuotiaiden lasten määrä	1 095	1 054	1 004	1 062	982	1 037
Kunnallisessa päivähoidossa, %-osuus 0–6-vuotiaista	71 %	72 % (754)	74 % (747)	74 %	76 % (751)	74 %
Yksityisessä päivähoidossa, %-osuus 0–6-vuotiaista	1 %	1 % (11)	0,9 % (9)	1 %	0,5 % (5)	1 %
Kotihoidon tuella, %-osuus 0–6-vuotiaista	14 %	13 % (140)	10 % (105)	14 %	9 % (86)	14 %
MITTARIT	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
nettokustannus/asukas €	539	540	578	580	584	592
kustannus/0–6-vuotias lapsi	7 602	7 914	8 865	8 408	9 092	8 723

RUOTSINKIELINEN KOULUTUS

Sivistyslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
Sivistysosasto
Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Talouden toteuma

Ruotsinkielinen koulutus	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	90 054	88 534	0	88 534	101 909	115,1
Maksutuotot	19 462	13 500	0	13 500	63 341	469,2
Tuet ja avustukset	51 619	11 500	0	11 500	65 573	570,2
Muut toimintatuotot	172 500	157 400	0	157 400	106 630	67,7
Toimintatuotot	333 635	270 934	0	270 934	337 452	124,6
Henkilöstökulut	-7 762 850	-7 832 293	0	-7 832 293	-7 936 611	101,3
Palvelujen ostot	-2 514 493	-2 430 761	0	-2 430 761	-2 563 618	105,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-306 187	-305 200	0	-305 200	-339 981	111,4
Avustukset	-27 500	-30 500	0	-30 500	-31 230	102,4
Muut toimintakulut	-3 026 625	-3 126 764	0	-3 126 764	-3 165 128	101,2
Toimintakulut	-13 637 655	-13 725 518	0	-13 725 518	-14 036 568	102,3
Toimintakate	-13 304 020	-13 454 584	0	-13 454 584	-13 699 116	101,8
Suunnitelman mukaiset	-518 175	-549 218	0	-549 218	-549 030	100,0
Laskennalliset erät	1 653 118	1 674 249	0	1 674 249	1 674 249	100,0
Nettokulut yhteensä	-12 169 077	-12 329 553	0	-12 329 553	-12 573 897	102,0

Ruotsinkielinen koulutusyksikkö ylittää talousarvionsa 244 532 eurolla eli 1,8 %:lla. Ylitystä ei pystytty ennustamaan vielä alkusyksystä. Syynä ylitykseen ovat sijaisten tarpeen kasvu kouluissa ja ylimääräisten väliaikaisten avustajaresurssien tarve syyslukukauden lopussa. Eläkekulut ovat budjetoitua suuremmat. Useita lapsia on lukuvuoden aikana sijoitettu Paraisten ulkopuolelle, mikä näkyy ostopalvelukustannusten ylittymisenä. Myös esikoulupaikkoja on ostettu useita. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden määräraha ylittyi, koska vastakunnostettujen teknisen käsityön tilojen käyttöönotto edellytti ylimääräisiä ja budjetoimattomia hankintoja syksyllä. Lisäksi hankittiin it-laitteita.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta on jatkunut opetuksen tuntiresurssin osalta suunnilleen edellisvuosien tasolla. Tutoropettajatoiminta opettajien tukemiseksi opetussuunnitelman jalkauttamisessa ja digitalisaatiossa on jatkunut. Paraisten kaupunki on toiminut koordinoijana ja hallinnoijana Lounais-Suomen alueellisessa tutoropettajaverkostossa sekä Etelä-Suomen jopo-verkostossa. Lastensuojeluviranomaiset sijoittivat toimintavuoden aikana aikaisempaa suuremman määrän lapsia kunnan rajojen ulkopuolelle, mistä aiheutui budjetoimattomia ostopalvelukustannuksia. Henkilöstön määrä on ollut suunnilleen entisellä tasolla. Syyslukukauden lopussa useissa kouluissa oli suuri tarve ylimääräisille tukipalveluille. Keskeisiä strategisia toimenpiteitä ovat edelleen olleet panostukset kaksikielisyyteen, koulujen kielirajan ylittävä yhteistyö ja hyvinvoinnin ja liikkumisen painottaminen koulujen arjessa. Sunnanbergs skola tyhjennettiin syyslukukauden lopussa ja muutto Koupon leirikeskukseen käynnistettiin. Iniö skolan remontti saatiin kokonaisuudessaan päätökseen, kun vastaremontoidut toisen kerroksen opetustilat otettiin käyttöön. Sarlinska skolanissa käynnistyi laaja kiinteistötutkimus.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Yksiköille esiopetuksesta lukioon laaditaan kaksikielisyysstrategia kielirajan ylittävän yhteistyön syventämiseksi.	Kielenopetuksen aikaistamisen mallit ja siihen liittyvä täydennyskoulutus. Koulujen väliset yhteistyöhankkeet ja oppilasvaihto. Lukioiden yhteiset kurssit.	Kaksikielisyysstrategia laaditaan kevään 2018 aikana ja otetaan käyttöön elokuusta 2018 lukien. Toteutetaan uusia yhteistyöhankkeita. Rehtoreiden, opettajien ja oppilaskuntien yhteiset kokoukset.	Monikielisyysstrategia on laadittu ja se on hyväksytty sivistyslautakunnassa 28.11.2018. Koulut, varsinkin Malms skola ja Koivuhaan koulu, ovat kehittäneet yhteistyötä entisestään muun muassa Opetushallituksen rahoittaman kielihankkeen puitteissa. Koulukadun koulut pitävät yhteisiä rehtoreiden ja opettajien kokouksia yli kielirajan. Myös Nauvossa Simonkylän koulun ja Kyrkbackens skolan välistä yhteistyötä on kehitetty niin, että yhteissuunnittelu ja osa opetuksesta toteutetaan yhteisesti. Myös Korppoossa ruotsinkielisen ja suomenkielisen koulun yhteistyö jatkuu.
Oppilaiden lukuaktiivisuutta edistetään sähköisen lukupolun avulla.	Läsväskan-sovelluksen käyttö kouluissa.	Läsväskan otetaan käyttöön kaikissa kouluissa ja kaikki oppilaat kirjautuvat sovellukseen ja käyttävät sitä vuodesta 2018 lukien.	Läsväskan on otettu käyttöön kaikissa kouluissa ja lähes sata prosenttia oppilaista on kirjautunut käyttäjäksi. Sovellusta on kehitetty edelleen konkreettisilla lukutavoitteilla ja oppilaita lukemiseen inspiroivalla lähilukijatoiminnolla.
Koulut painottavat positiivista pedagogiikkaa vahvistamalla oppilaiden omakuvaa ja edistämällä positiivista suhtautumista koulutyöhön, kavereihin ja henkilöstöön.	Uuden opetussuunnitelman jalkauttaminen. Kouluviihtyvyyden ja kaverihengen parantamiseen tähtäävän materiaalin saatavuus. Oppilaiden osallisuus koulun arjessa.	Opettajille järjestetään täydennyskoulutusta. Oppilaskunnat kokoontuvat säännöllisesti ja saavat tukea oppilaskunnan ohjaajilta.	Koulut ovat tehneet panostuksia oppilaiden hyvinvointiin. Tarkoitusta varten on otettu käyttöön uutta opetusmateriaalia ja lisäksi opettajille on järjestetty yhteiseen hyvinvointiin liittyvää täydennyskoulutusta ("Må bra tillsammans"). Koulunuorisotyöntekijä on palkattu muun muassa auttamaan oppilaita, joilla on motivaatio-ongelmia ja paljon poissaoloja koulusta.
Liikkuva koulu -panostusta jatketaan ja kehitetään.	Oppilaiden fyysinen aktiivisuus ja hyvinvointi. Menetelmät oppituntien ja kouluaktiiviteettien viemiseksi ulos.	Kaikki opettajat ja oppilaat osallistetaan työhön liikkumisen lisäämiseksi koulupäivään. Ulkoilmapedagogiikasta järjestetään täydennyskoulutus-tilaisuuksia.	Osallistuminen Liikkuva koulu -hankkeeseen on jatkunut. Lukuvuodeksi 2018-2019 saatiin uutta rahoitusta aluehallintovirastolta. Rahoilla on hankittu muun muassa lainapyöriä. Yhteistyö muun muassa Åbolands naturskolan ja Folkhälsanin kanssa on jatkunut opettajien täydennyskoulutuksen ja inspiroinnin osalta. Ulkoilmapedagogiikasta on järjestetty kolme täydennyskoulutustilaisuutta omana toimintana.
Oppilaiden ja opettajien digiosaamisen lisääminen ja strategisten suuntaviivojen	Periaatteet tieto- ja viestintäteknologian käytöstä kouluissa.	Toimintasuunnitelma tieto- ja viestintäteknologian käytöstä kouluissa laaditaan vuoden 2018 aikana ja sitä aletaan	Sivistysosaston tieto- ja viestintästrategia varhaiskasvatuksesta lukioon on hyväksytty sivistyslautakunnassa 13.6.2018. Strategiaa on syksystä alkaen jalkautettu opetukseen it-pedagogin johdolla. Myös tutoropettajilla on tärkeä rooli opettajien digiosaamisen

luominen digitalisoinnin jatkamiselle.		soveltaa vuodesta 2019 lukien. Koulujen it-strategia laaditaan vuoden 2018 aikana ja sitä aletaan soveltaa vuodesta 2019 lukien.	lisäämisessä. Syyslukukauden alussa tehtiin kysely tieto- ja viestintätekniikan käytöstä opetuksessa ja opettajien digiosaamisesta. Seurantakysely tehdään kevätlukukauden 2019 lopussa.
Saariston Kombin toimintaa kehitetään edelleen.	Monipuolinen toiminta, jota markkinoidaan molemmilla kielillä. Sellaisten aikuisten osallistujien määrä, joilla on puutteellinen peruskoulutus ja/tai heikko kielitaito.	Kursseilla enemmän osallistujia, erityisesti aikuisia, joilla on puutteellinen peruskoulutus.	Kaksikielisen kansalaisopistotoiminnan kehittäminen on jatkunut. Kursseille ilmoittautuneiden määrä oli syksyllä 2018 ennätysuuri.

Henkilöstö

Työvuodet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Hallinto	13,6	11	9,8	10,3	10,7	10,7
Opetus	130,76	128,2	133,3	124	129,1	122,6
Oppilashuolto	27,66	30,9	33,2	29,9	30,3	29,7
Työvuodet yhteensä	172,02	170,1	176,3	164,2	170,1	163,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	135	130	131	139		
määräaikaiset	41	49	42	32		
Yhteensä	176	179	173	171	n.a.	n.a.

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Oppilaita esikoulussa	91	116	100	99	114	107
Oppilaita perusopetuksessa	985	966	977	969	972	957
Vuosiviikkotunnit perusop.	2 300	2 337,5	2 331,5	2331,15	2 352,5	2373,5
Oppilaita lukiossa	180	177	162	170	148	150
Vuosiviikkotunnit lukiossa	302	302	287,2	287,2	298,2	298,2
Mittarit	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Kustannus / asukas	623	631	713	729	738	741
Kustannus / oppilas	9 846	10 094	11 233	11 593	11 601	11 843
Kustannus / vuosiviikkotunti	4 119	4 213	4 707	4 818	4 793	4 755
Vuosiviikkotunnit / oppilas	2,33	2,40	2,4	2,41	2,42	2,48
Erityisen tuen oppilaat, %	7 %	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %
Ryhmäkoko ka	14,82	14,86	15	14,98	15	15
Koulukuljetusoppilaat, %		34 %	34 %	36 %	34 %	34 %
Kuljetuskust. / kaikki oppilaat		676	614	628	660	640
Lukio						
Kustannus / asukas	78	77	85	80	81	81
Kustannus / oppilas	6 411	6 705	8 106	7 284	8 346	8 285
Kustannus / vuosiviikkotunti	3 968	3 737	4 572	4 311	4 142	4 167
Vuosiviikkotunnit / oppilas	1,62	1,79	1,77	1,69	2,01	1,99

SUOMENKIELINEN KOULUTUS

Sivistyslautakunnan suomenkielinen jaosto

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Katriina Sulonen, opetuspäällikkö

Talouden toteuma

Suomenkielinen koulutus	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	151 180	118 984	0	118 984	138 225	116,2
Maksutuotot	126 463	104 800	0	104 800	163 109	155,6
Tuet ja avustukset	23 979	5 500	0	5 500	67 624	1 229,5
Muut toimintatuotot	53 789	41 800	0	41 800	32 052	76,7
Toimintatuotot	355 410	271 084	0	271 084	401 009	147,9
Henkilöstökulut	-5 449 326	-5 300 442	-95 000	-5 395 442	-5 656 520	104,8
Palvelujen ostot	-1 808 902	-1 722 073	0	-1 722 073	-1 782 749	103,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-191 254	-223 186	0	-223 186	-221 800	99,4
Avustukset	-21 585	-19 300	0	-19 300	-14 075	72,9
Muut toimintakulut	-1 693 793	-1 702 293	0	-1 702 293	-1 711 679	100,6
Toimintakulut	-9 164 859	-8 967 294	-95 000	-9 062 294	-9 386 824	103,6
Toimintakate	-8 809 449	-8 696 210	-95 000	-8 791 210	-8 985 814	102,2
Suunnitelman mukaiset	-243 078	-244 504	0	-244 504	-246 417	100,8
Laskennalliset erät	949 665	924 125	0	924 125	924 125	100,0
Nettokulut yhteensä	-8 102 862	-8 016 589	-95 000	-8 111 589	-8 308 106	102,4

Koulutoimessa henkilöstön palkkakulut ylittivät talousarvioissa esitetyn summan 5,6 prosentilla. Ylityksen keskeinen syy oli se, että merkittävällä osalla opettajista talousarvion palkkatiedot olivat virheelliset. Palkkasummista puuttuivat opetushenkilöstön palkkakuluihin keskeisesti kuuluvat lisät, kuten esimerkiksi ylituntipalkkiot, erityistehtävien hoito, luokanvalvontatyö. Virhe huomattiin jo keväällä, mutta palkkoihin saatu lisämäärärahakaan ei ollut riittävä korjaamaan ylitystä. Sijaiskulut oli arvioitu alakanttiin.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vuoden keskeiseksi tavoitteeksi asetettu opetussuunnitelman käyttöönotto perusopetuksen vuosiluokille 1-8 toteutui. Opetussuunnitelman vaikuttavuutta vuosiluokille 1-6 arvioitiin perusteellisesti. Arviointityö jatkuu tulevana lukuvuotena vuosiluokilla 7-9 ja lukiokoulutuksessa. Ruotsin- ja suomenkielisten koulujen yhteistyö erityisesti vuosiluokilla 4-6 vakiintui. Oppilasmäärät pysyivät kohtuullisen samoina, huomattava on kuitenkin Utön koulun oppilasmäärän kasvu.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Oppimisen monipuolinen arviointi perusopetus- ja lukiolain sekä opetussuunnitelmien edellyttämällä tavalla	Oppimiskeskustelujen käyttö vakiintuu kaikilla vuosiluokilla. Lukion arviointikäytäntöjen perusteellinen tarkastelu (esim. koeviikkokäytännöt)	Arviointipäivä kaikissa perusopetuksen kouluissa. Lukiossa arviointitapojen monipuolistaminen ja koeviikkojen keventäminen siten, että arviointi on osana kurssien opetusta.	Monipuolisen arvioinnin prosessi jatkuu edelleen sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa opetussuunnitelmien edellyttämällä tavalla.
Uuden (2014, 2015) opetussuunnitelman jalkauttaminen esi- ja perusopetukseen sekä lukiokoulutukseen	Monialaisten oppimiskokonaisuuksien ja teemaopintojen vaikutus koulujen toimintakulttuuriin ja opettajien väliseen yhteistyöhön.	Monialaiset oppimiskokonaisuudet tukemassa laaja-alaiseen osaamiseen liittyviä tavoitteita.	Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutustapoja tulee tarkentaa. Koulujen tavat toteuttaa kokonaisuuksia vaihtelevat.
Kieliryhmien yhteistyön vakiinnuttaminen. Kaksikielinen kielistrategia varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen.	Lukioiden yhteiset kurssit, Koulukadun yhteiset aikataulut, kaksikielisyysshanke (Malms ja Koivuhaka) sekä ruotsin kielen varhentaminen (Nilsby ja Koivuhaka) osaksi koulujen arkea.	Sujuva, mutkaton yhteistyö koulujen välillä. Yhteiset rehtoripalaverit 2-3 kertaa vuodessa. Yhteiset kouluittaiset (esim. lukio - PSG; Sarlinska - PSK) opettajien tapaamiset 2-3 kertaa vuodessa.	Monikielisyysstrategia hyväksytty kieliohjelmaa ohjeistamaan.
Lasten ja nuorten yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen	SOPU SAMS -ryhmän sekä monialaisen yhteistyöryhmän toiminta vakiintuu. Aktiivinen osallistuminen LAPE-hankkeeseen.	Lasten ja nuorten sekä aikuisten yhdessä tekemisen kulttuuri vahvistuu. Lukioissa opiskelijakuntien välisen yhteistyön monipuolistaminen.	Kansalliset indikaattorit osoittavat, että paraislaiset nuoret voivat kohtuullisen hyvin ja esim. kiusaamista esiintyy vähemmän kuin valtakunnassa keskimäärin. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu vaatii jatkuvaa panostusta.
Kaksikielisen Saariston Kombi - Skärgårdens Kombi toiminnan edelleen kehittäminen	Monipuolinen kurssitoiminta, jota markkinoidaan aktiivisesti molemmilla kielillä.	Kursseilla enemmän osallistujia yli kielirajojen.	Toteutunut. Kurssilaisten määrä noussut. Palaute kursseista myönteistä.

Henkilöstö

Työvuodet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Hallinto	6,2	10,4	9,9	11,4	11,2	11
Opetus	73,8	79,7	77,1	67,9	73,5	69
Oppilashuolto	16,9	17,2	17,5	17,6	18,5	21,8
Työvuodet yhteensä	96,9	107,3	104,5	96,9	103,2	101,8
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	94	80	79	96		
määräaikaiset	11	22	23	10		
Yhteensä	105	102	102	106	n.a.	n.a.

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Oppilaita esikoulussa	73	73	72	72	68	66
Oppilaita perusopetuksessa	657	628	644	644	646	633
Vuosiviikkotunnit perusop.	1 478	1 503	1 477	1 477	1 504	1 504
Oppilaita lukiossa	78	82	82	82	72	78
Vuosiviikkotunnit lukiossa	212	213	213	213	213	213
Kansalaisopiston tunnit	3 480	2 981	9 000	9 000	8 854	9 000
Opiskelijat (brutto)	1 833	1 539	3 000	3 000	5 916	3 000
Opiskelijat (netto)	906	1 104	3 000	3 000	2 629	5 000
Mittarit	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Perusopetus						
Nettokustannus/asukas €	382	389	437	427	449	445
Kustannus/oppilas	9 374	9 584	10 311	10 217	10 634	10 744
Kustannus/vuosiviikkotunti	3 996	4 005	4 552	4 455	4 568	4 522
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,35	2,39	2,27	2,29	2,33	2,38
Erityisen tuen oppilaat, %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %
Ryhmäkoko ka.	15	14,27	15,9	15,3	15	15
Koulukuljetusoppilaat, %		42 %	40 %	43 %	36 %	36 %
Kuljetuskust./kaikki oppilaat		607	603	600	652	617
Lukiokoulutus						
Nettokustannus/asukas €	48	46	49	45	49	48
Kustannus/oppilas	9 484	8 719	9 626	8 403	10 379	9 859
Kustannus/vuosiviikkotunti	3 490	3 357	3 525	3 235	3 508	3 427
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,72	2,60	2,73	2,60	2,96	2,73
Kombi						
Nettokustannus/asukas €	36	33	36	40	38	40
Kustannus/opiskelija	125	1115	102	122	99	123
Kustannus/tunti			66	68	66	69

KULTTUURI

Kulttuurilautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Ann-Sofie Isaksson, kulttuuripäällikkö

Talouden toteuma

Kulttuuri	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	33 958	65 000	0	65 000	29 841	45,9
Maksutuotot	10 526	200	0	200	8 984	4 491,9
Tuet ja avustukset	60 270	33 000	0	33 000	33 400	101,2
Muut toimintatuotot	51 894	49 100	0	49 100	57 305	116,7
Toimintatuotot	156 648	147 300	0	147 300	129 530	87,9
Henkilöstökulut	-618 230	-594 179	0	-594 179	-512 854	86,3
Palvelujen ostot	-446 306	-565 727	0	-565 727	-622 211	110,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-134 482	-68 550	0	-68 550	-49 072	71,6
Avustukset	-318 843	-312 875	0	-312 875	-304 773	97,4
Muut toimintakulut	-693 856	-802 268	0	-802 268	-800 621	99,8
Toimintakulut	-2 211 717	-2 343 599	0	-2 343 599	-2 289 531	97,7
Toimintakate	-2 055 069	-2 196 299	0	-2 196 299	-2 160 002	98,3
Suunnitelman mukaiset	-146 039	-143 527	0	-143 527	-148 019	103,1
Laskennalliset erät	299 683	332 204	0	332 204	332 204	100,0
Nettokulut yhteensä	-1 901 424	-2 007 622	0	-2 007 622	-1 975 816	98,4

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Yksikön johtotähtenä on ennaltaehkäisevä ja terveyttä edistävä työ.

Nuorisotoiminnassa pyritään saamaan nuoria ottamaan itse suurempi vastuu toiminnasta, nuorten halutaan olevan itse mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa. Esimerkkinä tästä ovat aktiviteetit, jotka ovat syntyneet ns. avoimissa nuorisofoorumeissa, joihin kaikki nuoret voivat osallistua. Nuorisoshow Cloud09 käynnistyi jälleen kerran puhtaalta pöydältä, ja nuoret olivat alusta asti mukana luomassa esityksen sisältöä. Toinen esimerkki on nuorten suunnittelema ja rakentama skeittihalli.

Uutta terveyttä edistävää toimintaa ovat Saaristo Trail -liikuntatapahtuma, yhteistyönä terveydenhuollon kanssa toteutettava liikuntaneuvola ja kaksi vuoden aikana rakennettua miniareenaa (Skräbböle skola ja Nilsbyn koulu).

Kulttuuripuolella on ollut työn alla kaksi laajempaa uutta toimintakokonaisuutta, kulttuurikasvatussuunnitelma ja vanhustenhuollon "Kulttuuria kaikille" -hanke. Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa sen, että kaikki paraislaiset koululaiset pääsevät tutustumaan useimpiin eri kulttuurimuotoihin kouluaikanaan. Lukuvuosi 2018–2019 on ensimmäinen kokonainen lukuvuosi, jolloin kulttuurikasvatussuunnitelma on käytössä. Vanhustenhuollossa halutaan tuoda esiin kulttuurin merkitystä hyvinvoinnille ja terveydelle. Tämä tapahtuu yhteistyössä vanhustenhuollon henkilökunnan kanssa. Työ on aloitettu vuonna 2018 ja sen kehittämistä jatketaan ensi vuonna.

Vuoden aikana on tehty paljon työtä kolmannen sektorin parissa. On järjestetty yhdistystapaamisia ja yhteistyötä eri tapahtumissa ja panostettu tällä tavoin laajemmin ja näkyvämmiin kulttuurielämään ja liikuntatoimintaan.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kaksikielisyyden edistäminen ja korostaminen toiminnassa	Kaksikielinen toiminta Tiedottamisen parantaminen	Työ kaksikielisen nuorisoshown parissa alkaa. Kaksi- tai monikielinen toiminta. Toiminnasta tiedottamista koskeva strategia.	Kaksikielisen nuorisoshown parissa on tehty töitä koko syksyn ajan, ensi-ilta 9.1.2019. Ruotsinkielisen ja suomenkielisen lukion välillä uutta yhteistyötä kulttuurikurssien muodossa. Show'n tekemiseen on osallistunut yhteensä noin 70 nuorta, yleisöä odotetaan noin 3 000 henkeä. Musiikkia maaliskuussa- ja Kulttuuriparlamentti-tapahtumista on lähetetty kaksikielistä suoramainontaa kaikkiin kotitalouksiin. Kaksikielinen esite kaikista kunnassa toimivista museoista. Useimmat järjestettävistä tapahtumista ovat kaksikielisiä. Tiedottamisasioista on tehty sisäinen muistilista, jota koko henkilöstö voi käyttää.
Osallisuuden ja kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön edistäminen	Yhdistystapaamiset ja yhteistyöhankkeet Avoimet kuntalaiskokoukset	Nuorisoneuvosto kokoontuu säännöllisesti, avoimet nuorisofoorumit kaikissa kunnanosissa Toteutetut yhteistyöhankkeet Yhdistystapaamiset ja käyttäjä-/kuluttajakokoukset	Nuorisovaltuusto on kokoontunut vuoden aikana kuusi kertaa. Kaikissa kunnanosissa on pidetty avoimia nuorisofoorumeita. Kolmannen sektorin kanssa on toteutettu kymmenen laajempaa yhteistyöhanketta, yhteensä noin 60 eri toimijaa on osallistunut yhteistyöhankkeisiin kulttuuriyksikön kanssa. Esimerkkejä yhteistyöstä ovat Musiikkia maaliskuussa, Kulttuuriparlamentti, Saaristo Trail ja yhteistyö taiteen perusopetuksen kanssa. Vuoden aikana on pidetty kuusi yhdistystapaamista. Kulttuuriyksikkö työskenteli kahden viikon ajan kaupungintalon edessä olleessa pop up -toimistossa/kohtaamispaikassa päästäkseen lähemmäs asiakkaita.
Ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen	Terveystiedon edistäminen toiminta. Yhteistyö varhaiskasvatuksen, koulun ja vanhustenhuollon kanssa.	Uudet toimintamuodot. Liikunnanohjaaja aloittaa työnsä. Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön kokonaisuudessaan.	Saaristo Trail -liikuntatapahtuma toteutettiin elokuussa, kesän aikana järjestettiin ilmaista puistojuoppaa. Liikunnanohjaaja on rekrytoitu, aloittaa työn vuonna 2019. Liikuntaneuvonnan suunnittelu yhteistyössä terveydenhuollon kanssa on täydessä käynnissä. Lukuvuosi 2018–2019 on ensimmäinen kokonainen lukuvuosi, jolloin kulttuurikasvatussuunnitelma on käytössä. Se takaa, että Paraisilla yhdeksän vuotta koulua käyvä oppilas tutustuu kouluaikaansa useimpiin kulttuuriin aloihin jollain tavalla, joko työpajoissa tai katsojana tai kuulijana.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Kulttuuripäälikkö	1,0	1	1	1,0	1	1,0
Museohenkilöstö	1,4	1,4	1,9	1,7	1,4	1,7
Suunnittelija				0,4	0,4	0,4
Vapaa-aikasihteeri	2,0	1,5	1,9	2,0	2	2,0
Liikunnanohjaaja						0,5
Vapaa-aikaohjaaja, nuorisotyöntekijä	5,0	5	4,9	5,0	4,2	5,0
Kulttuurituottaja	0,6	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8
Liikuntapaikka- ja kenttähenkilöstö	4,0	3,5	2,6		1	
Kanslisti	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Teknikko, vahtimestari	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6
Hanketyöntekijät	2,4	1,4	2,9	2,6	0,8	1,0
Siviilipalvelusmies	2,0	0,7	0,5	1,0	0,8	0,7
Palkkatuella palkatut					1	
Henkilötyövuodet yhteensä	19,3	16,2	17,4	15,2	14,1	14,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
Vakituiset	14	13	9	10	10	12
Määräaikaiset	9	4	8	8	11	9
Yhteensä	23	17	17	18	21	21

Mittarit ja suoritteet

SUORITTEITA	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Nuorisotilojen kävijämäärä	6 200	5 260	7 200	6 500	7 100	6 500
Kaupungin järjestämien tapahtumien kävijämäärä	16 350	15 995	17 050	15 000	16 025	16 500
Museoiden kävijämäärä	4 100	3 700	3 700	4 000	3 550	4 500
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	160 000	155 000	160 000	160 000	160 000	160 000
MITTARIT	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Kustannus/asukas	111	112	133	140	141	141

KIRJASTO

Kulttuurilautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Karolina Zilliacus, kirjastopäällikkö

Talouden toteuma

Kirjasto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	8 740	5 200	0	5 200	5 596	107,6
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	5 639	0	0	0	2 740	
Muut toimintatuotot	7 585	11 300	0	11 300	4 750	42,0
Toimintatuotot	21 963	16 500	0	16 500	13 086	79,3
Henkilöstökulut	-542 798	-542 640	0	-542 640	-530 011	97,7
Palvelujen ostot	-98 911	-102 650	0	-102 650	-108 881	106,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-148 760	-173 820	0	-173 820	-133 219	76,6
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-425 289	-452 073	0	-452 073	-445 008	98,4
Toimintakulut	-1 215 759	-1 271 183	0	-1 271 183	-1 217 119	95,7
Toimintakate	-1 193 795	-1 254 683	0	-1 254 683	-1 204 033	96,0
Suunnitelman mukaiset	-18 143	-24 985	0	-24 985	-26 373	105,6
Laskennalliset erät	249 937	263 496	0	263 496	263 496	100,0
Nettokulut yhteensä	-962 001	-1 016 172	0	-1 016 172	-966 910	95,2

Käyttöaste on 95,9 % eli toteuman ja talousarvion erotus on 50 961 euroa. Syynä ovat palkkauksen viivästymisen vuoksi pienemmiksi jääneet henkilöstökulut (12 939 euroa) ja tietojärjestelmävaihdoksen vuoksi pienemmiksi jääneet materiaalihankinnat.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Iniön kirjasto avautui vesivahingon takia toteutetun remontin jälkeen tammikuussa. Kirjasto on nyt omatoimikirjasto, eli asiakkaat pääsevät kirjastoon omalla avaimella päivittäin klo 9–20.

Kirjastojen tietojärjestelmä vaihtui kesäkuussa, mikä vaati sekä valmistelu- että jälkityötä. Kirjastot olivat tietojärjestelmävaihdoksen yhteydessä suljettuina yhden viikon. Kirjastot ovat ottaneet käyttöön myös uuden verkkosivuston, joka tarjoaa asiakkaille paremmat mahdollisuudet käyttää palveluja digitaalisesti.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Sen kartoittaminen, miten kirjastotoiminta voi edistää kaupungin kaksikielisyyttä	Sivistysosastolle laaditaan kaksikielisyysstrategia.	Kaksikielisyysstrategia laaditaan keväällä 2018 ja otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana.	Strategia on laadittu ja sitä on jalkautettu toimintaan muun muassa kaksikielisten satutuntien muodossa.

Suuntaviivojen luominen digitaalisten välineiden käytölle kirjastotoiminnassa	Koko sivistysosastolle laaditaan toimintasuunnitelma.	Toimintasuunnitelma laaditaan vuoden 2018 aikana ja sitä aletaan soveltaa vuodesta 2019 lukien.	Toimintasuunnitelma ei ole valmis, mutta kirjasto on ottanut toiminnassaan käyttöön digitaalisia välineitä, kuten esimerkiksi uuden verkkokirjaston, joka tarjoaa asiakkaille uudenlaisia mahdollisuuksia käyttää kirjaston palveluja digitaalisesti.
Kirjaston aineiston ja palvelujen saavutettavuuden parantaminen henkilöille, joille niiden saavuttaminen on vaikeaa	Tarpeista tehdään kartoitus ja kartoituksen tuloksena laaditaan mahdolliset toimintamallit.	Malleja testataan vuoden 2018 aikana.	Kartoitus on tehty, mutta malleja testataan vasta vuonna 2019. Testattavia malleja ovat "Kirja tulee kotiin" -palvelu yhteistyössä kotihoidon kanssa ja palvelutaloissa ääneen lukevat lukulähetit.

Henkilöstö

Työvuodet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Kirjastopäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kirjastonhoitaja	6,1	7,2	6,3	5,0	4,6	5,0
Palvelusuunnittelija					0,6	
Kirjastovirkailija	6,1	5,8	5,6	5,3	4,8	4,3
Erikoiskirjastovirkailija			0,5	1,0	1,3	2,0
IT-pedagogi				0,1	0,1	0,1
Kirjastovirkailija, oppisopimus		0,8	0,8			
Harjoittelija		0,5				
Hanketyöntekijä		0,3				
Siviilipalvelusmies						
Henkilötyövuodet yhteensä	13,2	15,6	14,2	12,4	12,4	12,4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
toistaiseksi	13	13	12	15	13	14
määräaikaiset	1	2	1	0	2	1
Yhteensä	14	15	13	15	15	15

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	Ta 2019
Kirjastojen määrä	5	5	5	5	5	5
Aukiolotunnit	6 318	6 560	5 741	6 600	10 142	6 600
Fyysiset käynnit	135 137	136 106	137 122	140 000	138 737	141 000
Verkkokäynnit	48 927	62 956	89 357	60 000	62 517	61 000
Lainojen kokonaismäärä	183 842	192 920	179 044	190 000	157 886	190 000
Lainaajien määrä	5 408	5 426	5 200	5 500	5 259	5 500
Aineistomäärä	160 512	159 087	152 393	155 000	148 221	154 000
Hankintojen määrä	6 147	6 271	6 848	6 000	7 318	6 000
Tapatumien määrä			172	120	156	150
Tapatumien kävijämäärä			1 326	2 000	1 352	2 400
Käyttäjäkoulutusten määrä			111	120	107	150
Käyttäjäkoulutusten kävijämäärä			1 775	2 500	1 766	2 700
Mittarit	2015	2016	2017	Ta 2018	2018	2019
Nettokustannus/asukas	64	64	77	80	79	80
Fyysiset käynnit / asukas	8,7	8,8	8,8	9	9	9
Lainojen kokonaismäärä / asukas	11,8	12,4	11,6	12,3	10,3	12,3
Lainaajia asukkaista	0,35	0,36	0,33	0,35	0,34	0,35
Aineistomäärä/asukas	10,3	10,2	10,3	10	9,6	10,1

JOUKKOLIIKENNE

Sivistyslautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Talouden toteuma

Joukkoliikenne	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	20 277	22 000	0	22 000	19 470	88,5
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	169 500	156 000	0	156 000	180 011	115,4
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	2 671	
Toimintatuotot	189 777	178 000	0	178 000	202 151	113,6
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	
Palvelujen ostot	-592 579	-495 600	0	-495 600	-583 965	117,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-48	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-592 579	-495 600	0	-495 600	-584 013	117,8
Toimintakate	-402 802	-317 600	0	-317 600	-381 862	120,2
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-402 802	-317 600	0	-317 600	-381 862	120,2

Joukkoliikenteen talousarvio ylittyi, koska sopimusliikenteen Turku-Parainen kustannukset oli arvoitu liian pieniksi. Palvelulinjan ja kutsutaksiliikenteen kustannukset toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Suurin osa joukkoliikenteen toiminnasta on linja-autoliikennettä, jonka järjestämisestä vastaa ELY-keskus Paraisten kaupungin osallistuessa hankitun liikenteen kustannuksiin sekä subventoimalla seutulipun hintaa. Edullisella seutulipun hinnalla pyritään kannustamaan joukkoliikenteen käyttöä yksityisautoilun sijaan varsinkin työmatkailijoiden keskuudessa.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Paraisten kaupungin etujen valvominen joukkoliikenneasioissa	Aktiivinen osallistuminen alueellisen joukkoliikennetyöryhmän kokouksiin ja yhteistyö Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa	Ajantasainen tieto joukkoliikenteen matkustajamääristä ja palvelutasosta.	Vuoteen 2017 verrattuna seutulippuja on myyty suunnilleen sama määrä. Seutulipulla tehtyjen matkojen määrä on kuitenkin kasvanut noin 5 %.

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
Seutulippu:						
myytyjen lippujen määrä	4 850	4 774	4 708	5 000	4 680	4 900
matkojen määrä	158 986	152 890	154 748	150 000	163 006	158 000

Mittarit	2015	2016	2017	B 2018	2018	B 2019
nettokustannus/asukas €	15	19	26	21	25	27

SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Talouden toteuma

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	992 872	1 322 433	0	1 322 433	1 192 046	90,1
Maksutuotot	4 372 189	4 652 700	0	4 652 700	4 356 261	93,6
Tuet ja avustukset	640 094	590 210	0	590 210	684 847	116,0
Muut toimintatuotot	626 354	753 757	0	753 757	619 766	82,2
Toimintatuotot	6 631 509	7 319 100	0	7 319 100	6 852 920	93,6
Henkilöstökulut	-20 198 957	-20 883 079	0	-20 883 079	-20 568 415	98,5
Palvelujen ostot	-33 578 016	-33 399 533	-138 527	-33 538 060	-32 680 686	97,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 581 397	-1 488 700	0	-1 488 700	-1 660 285	111,5
Avustukset	-1 890 422	-1 685 509	-148 773	-1 834 282	-1 857 160	101,2
Muut toimintakulut	-4 213 925	-4 126 405	0	-4 126 405	-4 135 151	100,2
Toimintakulut	-61 462 718	-61 583 226	-287 300	-61 870 526	-60 901 697	98,4
Toimintakate	-54 831 209	-54 264 126	-287 300	-54 551 426	-54 048 777	99,1
Suunnitelman mukaiset	-477 382	-441 427	0	-441 427	-458 551	103,9
Laskennalliset erät	2 123 484	2 053 807	0	2 053 807	2 053 807	100,0
Nettokulut yhteensä	-53 185 107	-52 651 746	-287 300	-52 939 046	-52 453 521	99,1

Sosiaali- ja terveyshallinto

Sosiaali- ja terveydenhuollossa oli vuonna 2018 turbulentti vuosi, mikä on vaikuttanut koko osastoon. Valtaosa yksiköiden johdosta on uutta, ja sosiaalipalveluissa ja perhepalveluissa on myös paljon uutta henkilöstöä. Sosiaali- ja terveyshallinnossa sosiaali- ja terveysjohtajaa sijaistettiin pitkän aikaa sisäisin järjestelyin ja rekrytoimalla ulkoa.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelujen toiminnassa on nähtävissä suunta kohti asiakaskunnan ongelmien entistä voimakkaampaa moninaistumista. Yhteiskunnan rakenteelliset muutokset, kuten toimeentulotuen siirto Kelalle ja psykiatrian resurssien vähentäminen, ovat johtaneet sosiaalipalvelujen tarpeen lisääntymiseen myöhemmässä vaiheessa. Valtuusto hyväksyi vuonna 2018 lisämäärärahan sosiaalipalveluille kasvaneiden kustannusten vuoksi.

Perhepalvelut

Perhepalveluissa on pyritty kehittämään yksikön toimintaa ja henkilöstön hyvinvointia rakenteellisten muutosten avulla. Loppuvuodesta tehdyn henkilöstökyselyn perusteella tuloksia on saavutettu. Toiminnan painopisteenä on pyrkä enenevässä määrin ennaltaehkäisevän työn tekemiseen lapsiperheissä kriisitilanteiden ja lasten huostaanottojen estämiseksi tulevaisuudessa.

Vanhustenhuolto

Vanhustenhuollon tarve kasvaa jatkuvasti. Erityisesti tarvitaan erityyppisiä asumispaikkoja, ja syksyllä 2018 tehostettua palveluasumista lisättiin hankkimalla ostopalveluna viisi lisäpaikkaa. Yksikössä kehitetään ja pilotoidaan uusia menetelmiä, muun muassa kotipalvelujen it-ratkaisujen muodossa.

Terveystenhuolto

Perusterveydenhuoltoa on vuoden aikana tarjottu kaikilla kunta-alueilla. Paraisten lääkärinvastaanotolle on kehitetty uusi päivystysjärjestelmä. Uudessa järjestelmässä päivystys muutettiin lääkärin ja sairaanhoitajan tiimityöksi, mikä on johtanut tehostumiseen ja laadukkaampaan toimintaan potilaan näkökulmasta. Paraisten terveysasema valittiin vuoden 2018 laatuterveyskeskukseksi lähinnä diabetes- ja verenpainepotilaiden hoidossa saavutettujen hyvien hoitotulosten ansiosta. Varsinais-Suomen kuvantamiskeskus päätti sulkea Paraisten röntgenyksikön, ja tämä tapahtui 13.12.2018.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon käyttö väheni vuonna 2018. Tämä johtui tarpeen vähenemisestä, mutta myös Paraisilla toteutetusta tehokkaammasta vuodeosastohoidosta, joka on mahdollistanut sen, että potilaat, joiden hoito sairaalassa on päättynyt, on voitu kotiuttaa kotisairaalatoiminnan tuella. Psykiatrasta erikoissairaanhoitoa on kehitetty siten, että hoitoa tarvitsevien avohoitoa on lisätty.

SOSIAALI- JA TERVEYSHALLINTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Talouden toteuma

Sosiaali- ja terveyshallinto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-192 158	-198 941	0	-198 941	-123 636	62,1
Palvelujen ostot	-23 903	-34 862	0	-34 862	-24 835	71,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 946	-4 200	0	-4 200	-2 715	64,7
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-20 461	-21 415	0	-21 415	-20 197	94,3
Toimintakulut	-240 468	-259 418	0	-259 418	-171 383	66,1
Toimintakate	-240 468	-259 418	0	-259 418	-171 383	66,1
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	12 176	12 305	0	12 305	12 305	100,0
Nettokulut yhteensä	-228 292	-247 113	0	-247 113	-159 078	64,4

Toimintakate on 66,1 %. Sosiaali- ja terveyshallinnon henkilöstökulut alittavat talousarvion ja ovat 62,1%. Tämä johtuu useista eri syistä tapahtuneista henkilöstövaihdoksista. Sosiaali- ja terveysjohtajan virkaa hoitamaan on vuoden aikana määrätty kolme henkilöä, taloussuunnittelijan virkaa on vuoden aikana hoitanut kolme henkilöä, uusrekrytointi tehtiin joulukuussa. Konsulttipalveluja on käytetty vähemmän, koska painopiste on ollut sisäisessä työskentelyssä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Sosiaali- ja terveysosasto on tuottanut lakisääteisiä ja muita sosiaali- ja terveyspalveluja kuntalaisille sekä muille hoidon ja hoivan tarvitsijoille Paraisten kaupungissa.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveysosaston johdossa on tapahtunut suuria muutoksia. Vanhustenhuoltoon ja perhepalveluihin rekrytoitiin uudet päälliköt. Terveystenhuoltoa johti elokuun jälkeen apulaisylilääkäri ja sosiaali- ja terveysjohtajan virkaa virkaan määrätty henkilö. Toiminnan painopiste on ollut henkilöstön hyvinvoinnissa, johon kaupunki ja osasto ovat panostaneet vuoden aikana. Suuri osa henkilöstöstä on käynyt koulutuksissa, osallistunut hyvinvointipäiviin ja ollut aktiivisesti mukana hyvinvoinnin kehittämisessä työpaikoilla. Sosiaali- ja terveyslautakunta asetti huhtikuussa työryhmän, jonka tehtävänä oli tarkastella henkilöstön työtilannetta ja osaston johtamista muun muassa laajan henkilöstökyselyn muodossa. Työryhmän loppuraportti valmistui loppuvuodesta 2018 eikä sitä ehditty julkaista vuoden aikana. Työ henkilöstön hyvinvoinnin ja työtilanteen tiimoilta jatkuu vuonna 2019.

Toimintaa ja palvelurakenteita on kehitetty mahdollinen tuleva sote- ja maakuntauudistus huomioon ottaen. Samaan aikaan sosiaali- ja terveysosaston toimintaa kehitetään asiakas- ja potilaslähtöisesti. Yksiköiden työ keskittyy yhä enemmän asiakkaaseen ja potilaaseen siten, että yhteistyötä tehdään yksiköiden rajat ylittäen.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Asiakaslähtöisyys palvelujen tuottamisessa	Asiakaslähtöisten palvelujen kuvaukset	Yhden palvelumuotoilun kuvaus on tehty yhteistyössä eri yksiköiden välillä yhteisille asiakkaille.	Useat osaston johdossa tapahtuneet muutokset ovat johtaneet toisenlaisiin priorisointeihin. Tavoite säilyy samana vuonna 2019.

Henkilöstö

TYÖVUODET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Hallinnollinen henkilöstö	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	3
Työvuodet yhteensä	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	3,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
Toistaiseksi	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	3,0
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2	2	2	2	2	3

Mittarit ja suoritteet

MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Nettokustannus/asukas, €	15,81	15,82	15,59	16,78	18,76	22,97

SOSIAALIPALVELUT

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Heidi Ulriksson, sosiaalisuhteeri

Talouden toteuma

Sosiaalipalvelut	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	147 016	151 003	0	151 003	197 715	130,9
Maksutuotot	83 277	64 500	0	64 500	114 603	177,7
Tuet ja avustukset	330 523	366 210	0	366 210	351 891	96,1
Muut toimintatuotot	116 580	149 745	0	149 745	107 807	72,0
Toimintatuotot	677 397	731 458	0	731 458	772 016	105,5
Henkilöstökulut	-1 033 157	-1 117 902	0	-1 117 902	-1 049 369	93,9
Palvelujen ostot	-5 588 174	-5 262 836	-138 527	-5 401 363	-5 902 692	109,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 327	-18 640	0	-18 640	-20 169	108,2
Avustukset	-1 347 104	-1 114 789	-148 773	-1 263 562	-1 263 562	100,0
Muut toimintakulut	-347 853	-300 637	0	-300 637	-296 266	98,5
Toimintakulut	-8 333 614	-7 814 804	-287 300	-8 102 104	-8 532 057	105,3
Toimintakate	-7 656 217	-7 083 346	-287 300	-7 370 646	-7 760 042	105,3
Suunnitelman mukaiset	-572	-572	0	-572	-572	99,9
Laskennalliset erät	184 941	126 501	0	126 501	126 501	100,0
Nettokulut yhteensä	-7 471 848	-6 957 417	-287 300	-7 244 717	-7 634 112	105,4

Toimintatuotot ovat kokonaisuudessaan lisääntyneet koska tukiasumisen piirissä on useampia henkilöitä, jotka maksavat asiakasmaksua sekä kuntakorvaukset ovat nousseet.

Talousarvion ylitys johtuu siitä, että ostopalveluiden määrärahat ylittivät seuraavilla osa-alueilla: kehitysvammahuolto, vammaispalvelu ja päihde- ja mielenterveyskuntoutujien tukiasuminen. Vuoden 2018 talousarvioon saatu lisäbudjetti ohjautui kunnan osuuteen työmarkkinatuesta, joten avustukset ovat talousarvion mukaiset.

Kehitysvammahuolto ylittyi kokonaisuudessaan 300 000 € johtuen siitä, että Kärkylän kuntayhtymän hoitoon muutti uusi asiakas, jolla on erityisen raskas hoidontarve (240 000 €), muu kehitysvammahuollon ylitys koskee päivä- ja työtoimintaa sekä avohuoltoa. Asiakkaiden määrä ja hoitoisuusaste nousivat edelleen, mikä näkyy vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa. Alle 65-vuotiaiden tarve tukiasumiseen on lisääntynyt. Kaupungin omassa toiminnassa ei ole tälle ryhmälle tarvittavaa tukiasumista, joten ostopalveluiden kustannukset lisääntyivät.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Sosiaalipalveluyksikön tuottamat palvelut perustuvat sosiaalihuollon voimassa olevaan lainsäädäntöön. Subjektiiiviseen oikeuteen perustuvia sosiaalipalveluja myönnetään lain edellyttämällä tavalla. Muita sosiaalipalveluja myönnetään harkinnanvaraisina ja osoitettujen määrärahojen mukaisessa laajuudessa.

Toiminta käsittää yksikön hallinnon sekä seuraavat osatoiminnot: ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki, kehitysvammahuolto, vammaispalvelut, työllisyyspalvelut ja kuntouttava työtoiminta, alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki, päihdehuolto, päihde- ja mielenterveyskuntoutujien tukiasuminen, päivä- ja työtoiminta ja pakolaistoiminta.

Aikuissosiaalityön suurimpana haasteena on vuonna 2018 ollut asiakkaiden ongelmien moninaistuminen.

Perustoimeentulotuen siirto Kelalle ei tuonut odotettua helpotusta, koska asiakkaat tarvitsivat edelleen paljon opastusta hakemusten käsittelyssä ja päätösten tulkitsemisessa. Ylivelkaantuminen ja pitkäaikaistyöttömien lisääntynyt muutto

kuntaan näkyy aikuissosiaalityössä sekä työllisyyspalveluissa. Psykiatrisen hoidon uudet linjaukset erikoissairaanhoidossa näkyy aikuissosiaalityössä haasteellisina asiakastilanteina ja asiakkaiden laajana palveluntarpeena elämänhallinnassa ja asumisessa.

Asiakasmäärä on kasvanut vammaispalveluissa ja vuoden aikana tapahtui vammautumisia jotka vaikuttavat vammaispalvelun eri osa-alueiden kustannuksiin.

Vuoden 2018 aikana suurin kuntouttavan työtoiminnan palveluntuottaja ajautui konkurssiin, jonka myötä toimintaan varattu avustus jäi käyttämättä. Alkuvuodesta toimintakeskus Kiikarin toiminta oli tauolla ja käynnistyi uudelleen syksyllä. Palkkatuesta jäi käyttämättä melkein puolet siihen varatusta rahoituksesta. Kokonaisuudessaan käyttö työllisyyspalveluihin liittyen oli 200 000 € vähemmän kuin talousarvioon oli varattu. Kunnan osuus työmarkkinatuesta nousi edellisvuodesta 2017 verrattuna noin 30 000 €. Alkuperäisestä talousarvioesityksestä (312 000 €) vähennettiin siten, että talousarvioon jäi ainoastaan 100 000 € sillä ajatuksella, että kaupungissa järjestettäisiin omana toimintana kuntouttavaa työtoimintaa eri yksiköissä. Tämä ei toteutunut, joten vähennetyt määrärahat eivät riittäneet.

Sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat ovat olleet aktiivisesti mukana Vasson aikuissosiaalityön kehittämiseen tähtäävässä ProSos-hankkeessa (Vasso = Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus). Aikuissosiaalityössä on toimintavuoden aikana kiinnitetty erityistä huomiota dokumentointiin ja kolme työntekijää on koulutautunut kirjaamisvalmentajaksi.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen yhteistyössä terveydenhuollon kanssa	Organisaatiomallin rakentaminen Työnjaon optimointi päällekkäisyyksiä vähentämällä.	Organisaatiomalli on tehty	Yhteinen työ terveyskeskuksen kanssa mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi ei käynnistynyt, koska johtavan lääkärin virka on täyttämättä.
Vammaispalvelutyön kehittäminen Kehitysvammaisten henkilöiden palveluiden arviointi	Yhteistoiminnan lisääminen palveluntuottajien kanssa kehitysvammaisten henkilöiden kohdalla. Vammaispalvelupäätösten vaikutusten seuranta koskien päivittäisiin toimiin myönnettyä henkilökohtaista apua.	Asiakaskohtainen palvelutasomäärittely/kategori amäärittely 50 ostopalvelun piirissä olevien asiakkaiden kohdalla on tehty. Vammaispalvelupäätösten arviointi henkilökohtaista apua jokapäiväiseen elämään myönnetyille on tehty	Kehitysvammaisten erityishuollon piirissä olevien asiakkaiden palvelutason arviointi on aloitettu. Sosiaaliohjaaja palkattiin toukokuussa. Vaikeavammaisten henkilöiden henkilökohtaisen avun tarvearviointi on edennyt, mutta tavoite oli henkilöstöresurssiin nähden liian korkealle asetettu.
Kirjaamisen kehittäminen Kanta-palveluihin siirtymistä ajatellen	Kirjaamisen rutiinit yhtenäistetään.	Määrämuotoisen kirjaamisen malli on tehty. Kirjaamisvalmentajaksi koulutautuu vähintään yksi henkilö.	Työ määrämuotoisen kirjaamisen mallin luomiseksi on aloitettu päivittämällä tietokoneohjelma. Malli luodaan valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti seuraavassa vaiheessa ja niitä odotetaan. Kolme henkilöä on käynyt kirjaamisvalmentajakoulutuksen.

Henkilöstö

TYÖVUODET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Hallinnollinen henkilöstö	2,6	3,4	3,2	3,2	2,8	3,2
Sosiaalityöntekijä	2,9	3,0	4,5	3,9	4,1	4,5
Ohjaaja	3,6	5,9	4,5	8	5,4	7,5
Koordinaattori	2,2	1,9	2	2	2	3
Lähihoitaja	1	1	1,0	1	1,3	1,5
Koulunkäynninohjaaja				1	1	1
Valvoja				1	1	1
Liikenneassistentti	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Työvuodet yhteensä	13	15	17	20	18	22

Suoritteet ja mittarit

SUORITTEET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Toimeentulotukea saavat taloudet	386	407	264	300	246	290
Kuljetuspalvelua saavat henkilöt	251	250	290	265	255	300
Kehitysvammahuolto/asiakasmäärä	79	79	82	85	84	80
Vammaispalvelu/asiakasmäärä			295	295	254	295
Omaishoidon saavat henkilöt 0-64 v	62	66	72	86	83	78

MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	B 2019
Nettomeno/asukas €	444	462	497	460	508	532
Toimeentulotuki/asukas €	32	41	11	12	11	12
Toimeentulotuki/talous	1291	1 563	613	617	687	638
Vammaispalvelu/asukas	121	125	147	143	149	160
Kehitysvammahuolto/asukas	169	171	195	168	206	208
Omaishoito/asukas	35	34	36	41	41	40

PERHEPALVELUT

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Sami Salmivirta, sosiaalisihiteeri

Talouden toteuma

Perhepalvelut	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	4 376	10 000	0	10 000	47 408	474,1
Maksutuotot	20 076	12 000	0	12 000	20 794	173,3
Tuet ja avustukset	87 000	83 000	0	83 000	88 800	107,0
Muut toimintatuotot	8 458	0	0	0	381	
Toimintatuotot	119 910	105 000	0	105 000	157 383	149,9
Henkilöstökulut	-1 179 701	-1 206 612	0	-1 206 612	-1 208 011	100,1
Palvelujen ostot	-1 154 170	-1 031 781	0	-1 031 781	-1 258 547	122,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 198	-22 400	0	-22 400	-23 565	105,2
Avustukset	-58 217	-62 700	0	-62 700	-68 956	110,0
Muut toimintakulut	-108 255	-112 614	0	-112 614	-111 953	99,4
Toimintakulut	-2 536 540	-2 436 107	0	-2 436 107	-2 671 032	109,6
Toimintakate	-2 416 630	-2 331 107	0	-2 331 107	-2 513 649	107,8
Suunnitelman mukaiset	-22 123	-22 123	0	-22 123	-22 123	100,0
Laskennalliset erät	24 694	24 829	0	24 829	24 829	100,0
Nettokulut yhteensä	-2 414 059	-2 328 401	0	-2 328 401	-2 510 943	107,8

Toimintatuotot ylittivät budjetoidusta 52 383 euroa. Koska on kiinnitetty erityistä huomiota meille kuuluvien toimintatuottojen laskutukseen/perintään.

Toimintakuluista Palvelujen ostot ovat ylittyneet, koska asiakasmäärä on kasvanut merkittävästi vuoden 2018 aikana, eikä kaikkia asiakkaiden tarvitsemia palveluita ole pystytty tuottamaan omana palveluna, jonka seurauksena olemme joutuneet käyttämään ostopalveluita. Ostopalveluina on ostettu alkuvuodesta sosiaalityöntekijän työpanosta, koko vuoden aikana merkittäviä menoeriä ovat olleet kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot sekä kotiin vietävät palvelut.

Kasvaneesta asiakasmäärästä johtuen olemme myös joutuneet tukemaan taloudellisesti yhä useampaa perhettä.

Toiminta, strategiset toimenpiteet

- Perhepalvelut tuottavat lastensuojelulain sekä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita paraislaisille lapsille, näiden palveluiden lisäksi tuotamme lastenvalvojan, perheneuvolan sekä nuorten työpaja Aktivan palveluita.
- Alkuvuodesta haasteena on ollut sosiaalityöntekijöiden vaje, joka on kuitenkin saatu korjattua kesäkuussa ja täydennetty elokuussa. Tämä on mahdollistanut kalliista sosiaalityöntekijäostopalvelusta luopumisen sekä oman toiminnan kehittämisen ja tehostamisen oman henkilökunnan kanssa.
- Asiakasmäärän merkittävä lisääntyminen on luonut haasteita lakisääteisten määräaikaisten noudattamisessa, eikä tähän ole aina pystytty.
- Tavoite on saada perheille apua ja tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Lastensuojelun kehittäminen edistämällä yhteistyötä oman kunnan toimijoiden sekä alalla toimivien järjestöjen kesken lapsen edun toteuttamiseksi	Yhteistyöryhmien perustaminen	Yhteistyöryhmien prosessien kirjaaminen on tehty.	Yhteistyökumppaneita on tavattu ja tavataan jatkossakin säännöllisesti. Yhteisten pelisääntöjen ja käytäntöjen muodostaminen aloitettu.
Resurssien painopisteen suuntaaminen korjaavasta työstä entistä enemmän ennaltaehkäisevään työhön huostaanottojen välttämiseksi	Raskaiden korjaavien lastensuojelu-toimenpiteiden määrä	Ehkäiseviä palveluja on tehty yhteistyössä eri toimijoiden kesken.	Perheitä pystytään tukemaan varhaisemmassa vaiheessa, mutta tilanne ei vielä ole toivottavalla tasolla. Resurssointia varhaisempaan vaiheeseen pyritään yhä lisäämään.
Kalliiden ostopalvelujen vähentäminen	Osaamisen vahvistaminen osallistumalla koulutuksiin.	Erityisosaamiskoulutuksiin on osallistuttu. Koulutussuunnitelma on laadittu.	Ostopalveluiden vähentäminen ei tule onnistumaan, vaan päinvastoin. Keskustelua tullaan ylläpitämään siitä, halutaanko palvelut Paraisilla järjestää ostopalveluina vai omana tuotantona.
Nuorten työpajan Aktivan toiminnan kehittäminen tekemällä suunnitelma pajapaikkojen lisäämisestä nuorille	Nuorten osallistuminen pajatoimintaan	Suunnitelma pajapaikkojen lisäämisestä on tehty.	Paraisten työllisyystilanteen parannuttua Aktivan asiakasmäärä on laskenut ja yksilöihin pystytään panostamaan enemmän työaika.

Henkilöstö

TYÖVUODET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Hallinnollinen henkilöstö	1,7	2,0	3,0	2,0	3,0	3
Sosiaalityöntekijä	3,6	6,0	3,4	4,0	3,7	4
Lastensuojelun sosiaalityöntekijä	2,6	4,0				
Lastenvalvoja	0,5	1,0	0,6	0,6	0,6	1
Perheohjaaja	1,9	2,0				
Perhetyöntekijä	1,4	2,0				
Perhetyö	3,3	4,0	5,3	7,0	4,0	6
Perheneuvoja	1,7	2,0	1,8	1,8	1,8	2
Toiminnanjohtaja	1,0	1,0			1,0	
Nuoriso-ohjaaja	2,6	1,0				
Nuoriso-ohjaaja	4,3	2,5	4,0	4,0	3,0	4
Kanslisti	24,6	1	1			
Työvuodet yhteensä	15,1	17,5	18,1	19,4	17,1	20

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Toistaiseksi	13	13	14	16		21
Määräaikaaiset	4	6	3	5		0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	17	19	17	21		21

Mittarit ja suoritteet

MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Kustannus/asukas €	116	140	157	151	164	170
Perhehoidon hoitov./hoitovuorokausien kokonaismäärä (%)	0	58	51	42	51	52
Laitoshoidon €/vuorokausi	0	313	233	143	173	256
Perhehoito €/vuorokausi	0	108	105	132	107	174

VANHUSTENHUOLTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Camilla Bergman-Kärpijoki, vanhustyön päällikkö

Talouden toteuma

Vanhustenhuolto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	121 125	307 930	0	307 930	124 896	40,6
Maksutuotot	2 241 139	2 307 000	0	2 307 000	2 342 872	101,6
Tuet ja avustukset	134 644	95 000	0	95 000	140 373	147,8
Muut toimintatuotot	467 726	596 562	0	596 562	507 782	85,1
Toimintatuotot	2 964 633	3 306 492	0	3 306 492	3 115 923	94,2
Henkilöstökulut	-8 118 798	-8 294 165	0	-8 294 165	-8 472 550	102,2
Palvelujen ostot	-3 283 993	-3 405 263	0	-3 405 263	-3 759 388	110,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-405 159	-416 600	0	-416 600	-465 842	111,8
Avustukset	-485 101	-508 020	0	-508 020	-524 642	103,3
Muut toimintakulut	-1 774 708	-1 839 856	0	-1 839 856	-1 828 501	99,4
Toimintakulut	-14 067 759	-14 463 904	0	-14 463 904	-15 050 923	104,1
Toimintakate	-11 103 126	-11 157 412	0	-11 157 412	-11 935 000	107,0
Suunnitelman mukaiset	-249 669	-242 804	0	-242 804	-242 370	99,8
Laskennalliset erät	889 536	915 456	0	915 456	915 456	100,0
Nettokulut yhteensä	-10 463 259	-10 484 760	0	-10 484 760	-11 261 914	107,4

Toiminta ja strategiset toimenpiteet 2018

Vanhuspalvelulaki tuli voimaan vuonna 2013. Vanhuspalvelulain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista, vahvistaa ikääntyneiden osallistumista sekä väestö- että yksilötasolla sekä parantaa palvelujen saatavuutta.

Valtakunnallisena tavoitteena on tukea ikääntyneiden asumista omassa kodissaan. Tavoitteena on järjestää kaikkina vuorokaudenaikoina tarvittavat palvelut ensisijaisesti asiakkaan kotona tai muutoin kodinomaisissa olosuhteissa. Vanhustenhuolto on osallistunut valtion KomPassi-kärkihankkeeseen eri työryhmissä ja kehittämistyötä on tehty syksyyn 2018 asti. Työ on ollut intensiivistä ja kuormittanut esimiehiä ja vastuushenkilöitä. Kärkihankkeeseen osallistuminen on kuitenkin ollut välttämätöntä ja se on tuonut mukanaan uusia toimintamalleja vanhustenhuoltoon. Työ uusien toimintamallien jalkauttamiseksi vanhustenhuoltoon jatkuu.

Yhtenä tavoitteena oli kotihoidon toiminnan vahvistaminen. Syksyn aikana suunniteltiin kotihoidon moduulityöskentelyä ja tiiviimpää yhteistyötä kotipalvelun ja kotisairaanhoidon välillä. Uusi optimointiohjelma otetaan käyttöön alkuvuodesta 2019. Myös automaattinen lääkkeiden jako otetaan käyttöön osin pilottihankkeena 1.4.2019.

Yhtenä vuoden tavoitteena oli päihde- ja mielenterveysongelmaisten henkilöiden tukeminen. Vastauksena tähän on perustettu päihde- ja mielenterveystiimi, ”ment-tiimi”, vastaamaan alati kasvavaan tarpeeseen. Psykkisen tuen tarve tulee kasvamaan Paraisten psykiatrisen osaston sulkemisen myötä.

Vanhustenhuollossa on vuonna 2018 panostettu myös henkilöstön koulutukseen. KomPassi-hankkeeseen on kuulunut useita koulutuksia ja lisäksi on järjestetty muita koulutuksia, kuten esimerkiksi vanhustyön messut, lääkekoulutukset, TunteVa-koulutukset (muistisairaiden kohtaaminen), tiiminvetäjäkoulutus, Ikinä-koulutus, Kanta-palvelun käyttöönoton valmistelut ym. Ryhmätyönohjausta on järjestetty muutamissa yksiköissä tarpeen mukaan.

Kehittämistyö vanhustenhuollossa jatkuu, ja vanhustenhuollon visiona on tarjota laadukasta hoitoa ja hoivaa niin, että asiakkaiden turvallisuus varmistetaan ja että he voivat elää arvokasta elämää mahdollisimman hyvinvoivina.

Taloudelliset vaikutukset

Yleistä

Vanhusten määrä lisääntyy voimakkaasti ja sekä valtakunnallisena että paikallisena tavoitteena on tukea vanhusten asumista kotona niin pitkään kuin se on tarkoituksenmukaista. Tämä merkitsee sitä, että kotihoidon, tukitoimintojen ja omaishoidon tarve lisääntyy jatkuvasti. Myös tehostetun palveluasumisen tarve on suuri, ja Paraisten kaupunki joutuu tällä hetkellä ostamaan palveluja muilta kunnilta.

Tuotot

Tuotot ovat vähentyneet yhteensä 5,8 % vuoden 2018 talousarvioon verrattuna.

Myyntituotot muodostuvat suurimmaksi osaksi kotipaikkakuntaa vaihtaneiden ja Paraisille tehostettuun palveluasumiseen muuttaneiden henkilöiden entisten kotikuntien maksamista korvauksista. Tuottoihin sisältyvät myös oppisopimusopiskelijoista maksettavat korvaukset. Alhaisemmat myyntituotot johtuvat muun muassa arvioitua pienemmästä asiakasmäärästä.

Maksutuotot eivät ole muuttuneet merkittävästi, suhteessa talousarvioon on tapahtunut pieni 1,6 %:n nousu.

Tuet ja avustukset (valtion korvaukset sotaveteraanien ja sotainvalidien palveluista) ovat nousseet. Koska avustusten käytöstä annetaan vuosittain selvitys valtiolle, avustuksia myös maksetaan takaisin, mitä ei aina ole helppo arvioida ennakkoon. Joinakin vuosina veteraanien avuntarve on suurempi, joinakin vuosina pienempi.

Muut toimintatuotot. Tavoitteena on, että kaikki palveluasunnot ovat vuokrattuina. Toisinaan tämä ei ole mahdollista korjausten vuoksi, toisinaan taas sen vuoksi, että tarve ja kysyntä eivät kohtaa.

Menot

Menot ovat nousseet 4,1 % suhteessa talousarvioon.

Henkilöstökulut ovat kasvaneet 2,2 % suhteessa talousarvioon. Kasvu johtuu lähinnä lisääntyneestä sijaistarpeesta ja myös erityiskorvauksista, joita maksetaan epämurkavana aikana tehdystä työstä. Erityiskorvauksia maksetaan myös silloin, kun henkilöstö kutsutaan töihin vapaapäivinä toiminnan niin vaatiessa.

Palvelujen ostot

Ostopalvelut ylittivät talousarvion 10,4 %:lla. Osa kustannusten kasvusta johtuu siitä, että useampi vanhus on vaihtanut kotipaikkakuntaa ja muuttanut Paraisilta jollekin toiselle paikkakunnalle. Näissä tapauksissa Paraisten kaupunki on velvollinen korvaamaan kustannukset. Vanhustenhuolto on joutunut myös ostamaan entistä enemmän yksityisiä palveluasumispaikkoja, koska kaupungin omat paikat eivät ole riittäneet.

Materiaalit ja tarvikkeet

Materiaalien ja tarvikkeiden osalta kasvu on noin 49 000 euroa. Suurin kasvu kohdistuu hoitotarvikkeisiin. Muita kasvavia eräiä ovat irtaimisto ja luetteloitava kalusto eli sängyt, lääkekaapit, pöydät ja tuolit sekä puhelimet.

Hoitotarvikekustannukset ovat nousseet jatkuvasti. Asiakkaita hoidetaan yhä pidempään kotona, he ovat huonokuntoisempia ja tarvitsevat enemmän hoitotarvikkeita. Vuonna 2018 päätettiin lisäksi korvata kaikki kroonisten haavojen hoidossa käytettävät haavanhoitotarvikkeet, mikä nostaa kustannuksia.

Avustukset

Avustukset kasvavat noin 16 000 euroa. Avustuksiin sisältyy suurimpana osana omaishoidontuki. Omaishoito on kunnalle taloudellisesti edullinen hoitomuoto, joka vähentää palveluasumisen tarvetta ja mahdollistaa asiakkaiden kotona asumisen mahdollisimman pitkään. Omaishoidossa hoidettavien määrä on viime vuosina kasvanut. Hoito on lisäksi yhä vaativampaa, mikä vaikuttaa hoitopalkkion suuruuteen. Kehitys on kuitenkin täysin linjassa valtakunnallisen tavoitteen kanssa.

Muut toimintakulut. Vuokrat

Tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Osallisuuden ja sosiaalisen yhdessäolon mahdollisuuksien lisääminen yksinäisyyden vähentämiseksi	Vanhusten osallisuutta vahvistetaan parantamalla tiedottamista ja neuvontaa sekä arvioimalla laatua. Vanhuksille kehitetään päivätoimintaa, joka ylläpitää/parantaa heidän fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja tarjoaa omaisille tauon.	Liikkuvan palvelupisteen järjestäminen. Etäkäyttöisten laitteiden ja sovellusten käyttöönotto. Laatupeleiden käyttöönotto kaupungin kaikissa vanhusten asumisyksiköissä ja säännöllisten omaistapaamisten järjestäminen. Vanhusten päivätoimintapaikkojen lukumäärän lisääminen sekä Paraisten kunta-alueella että saaristossa.	Kehittämistyö on käynnissä. Päivätoimintaa laajennetaan ja sen sisältöä kehitetään. Osallisuutta vahvistetaan erilaisin menetelmin ja lisäämällä yhteistyötä kotihoidon kanssa.
Kotihoidon vahvistaminen tulevia haasteita varten	Ajankäytön parantaminen käyttämällä laajemmin erilaista nykytekniikkaa.	Osallistuminen sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeeseen "Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa".	Kotihoidossa on suunniteltu käynnistettävän pilottihanke kotipalvelun ja kotisairaanhoidon välisen yhteistyön vahvistamiseksi. Yksi sairaanhoitaja tulee 1.1.2019 alkaen työskentelemään kotipalvelutiimissä. Olemme suunnitelleet uuden optimointiohjelman käyttöön ottamista. Kärkihanke on päättynyt ja raportti on saatu tiedoksi.
Päihde- ja mielenterveysongelmien vähentäminen	Henkilöstöä koulutetaan ja henkilöstö ottaa asiat puheeksi.	Jokaisessa yksikössä on koulutettu päihteiden väärinkäytön ja mielenterveyden asiantuntija. Neuvontakeskus informoi vähintään kerran vuodessa. Yhdistykset osallistuvat ehkäisevään työhön.	Tämä erikoisosaaminen on otettu huomioon henkilöstöä rekrytoitaessa. Panostettu myös nykyisen henkilöstön kouluttamiseen tarpeen mukaan. Esimiehet käyttävät puheeksiottomallia aktiivisesti.

Henkilöstö

TYÖVUODET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Hallinnollinen henkilöstö	2,2	2,2	2,8	2,2	2,2	2,7
Yksikön johtaja	7,0	8,0	7,3	8,0	9,0	9,0
Sosiaalityöntekijä	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Sairaanhoitaja	18,5	19,0	22,0	21,0	22,0	20,0
Lähihoitaja tai vastaava	117,0	117,5	150,2	122,5	144,1	124,5
Ohjaaja tai vastaava	4,3	4,5	4,2	5,0	5,0	5,0
Muistikoordinaattori	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Muut	3,5	3,5	2,6	4,0	4,0	4,0
Oppisopimusopiskelijat	11,0			1,0	5,0	10,0
Työvuodet yhteensä	165,0	156,2	190,6	165,2	192,8	176,7
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
Toistaiseksi	163		145	178	162	
Määräaikaiset	10		73	4	65	
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	173		218	182	227	

Suoritteet ja mittarit

SUORITTEET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Kotihoitokäynnit (kotipalvelu+kotisairaanhoido)	78889	89759	101068	100000	96263	100000
Kotihoidon asiakasmäärä	753	753	786	750	733	795
Palveluasunnot	35	32	32	33	33	33
Tehostettu palveluasuminen	127	127	127	129	129	129
Kotihoitokäynnit palveluas./tehost. palveluas.	182696	180515	175371	184000	180740	184000
Omaishoito, asiakasmäärä	114	118	122	121	211	125
MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Nettokustannus/asukas, €	625	653	721	725	781	750
Kotihoitokäynnit (kotipalvelu+kotisairaanhoido), €/käynti		33,6	30,2	30,5	36	
Omaishoito, €/asiakas		4770	4568	4991	4689	
Palveluasuminen, €/paikka		24893	29760	29032	23728	
Kotona asuvien määrä ikäluokassa 75+			1673		1690	

TERVEYDENHUOLTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Kenneth Wilson, ylilääkärin sijainen

Talouden toteuma

Terveystoiminta	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	720 355	853 500	0	853 500	822 026	96,3
Maksutuotot	2 027 696	2 269 200	0	2 269 200	1 877 993	82,8
Tuet ja avustukset	87 927	46 000	0	46 000	76 598	166,5
Muut toimintatuotot	33 590	7 450	0	7 450	3 797	51,0
Toimintatuotot	2 869 568	3 176 150	0	3 176 150	2 780 413	87,5
Henkilöstökulut	-9 447 518	-9 832 124	0	-9 832 124	-9 493 110	96,6
Palvelujen ostot	-3 304 496	-3 090 050	0	-3 090 050	-3 097 010	100,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 118 768	-1 026 860	0	-1 026 860	-1 147 995	111,8
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-1 962 648	-1 851 883	0	-1 851 883	-1 878 234	101,4
Toimintakulut	-15 833 430	-15 800 917	0	-15 800 917	-15 616 350	98,8
Toimintakate	-12 963 862	-12 624 767	0	-12 624 767	-12 835 936	101,7
Suunnitelman mukaiset	-205 018	-175 928	0	-175 928	-193 486	110,0
Laskennalliset erät	1 012 137	974 716	0	974 716	974 716	100,0
Nettokulut yhteensä	-12 156 743	-11 825 979	0	-11 825 979	-12 054 706	101,9

Terveystoiminnan kokonaistoimintakate on 101,9 %. Se merkitsee 228 000 euron ylitystä suhteessa alkuperäiseen talousarvioon. Toimintatuotot jäivät 395 000 euroa budjetoitua pienemmiksi, mutta olivat kuitenkin samalla tasolla kuin vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Toimintakulut alittivat budjetoidun tason, toteuma oli 98,8 %. Paraisten **lääkärinvastaanoton** toimintakatteeksi muodostui 106,8 %, mikä johtuu lähinnä arvioitua suuremmista hoitotarvikke- ja lääkekustannuksista.

Hammashuollon toimintakate on 102,0 %. Toimintakulut pysyivät hyvin talousarvion kehityksissä. Tuotot sen sijaan jäivät selvästi tavoitteeksi asetettua tasoa pienemmiksi, toteuma oli 78,1 %. Tuotot oli arvioitu liian suuriksi ja lisäksi hammaslääkäreiden osalta oli henkilöstövajausta.

Vuodeosaston toimintakate on 104,0 %. Asiakasmaksujen osalta tavoitetta ei täysin saavutettu, ne jäivät noin 72 000 euroa budjetoitua matalammalle tasolle. Vuodeosaston remontti jatkui vuonna 2018 ja kapasiteetti palautui jokseenkin normaaliksi vasta huhtikuussa. Vuoden aikana yksi potilashuone oli lisäksi poissa käytöstä kosteusvaurion takia. Tämä vähensi sekä käytettävissä olleita hoitopaikkoja että tuottoja. Malmkullan tuotot jäivät odotettua pienemmiksi. Paikkamäärää jouduttiin pienentämään henkilöstöpulan takia.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Kaksi sairaanhoitajaa koulutettiin reseptihoitajaksi ja he toimivat Paraisilla ja Nauvossa. Heillä on mahdollisuus tehdä diagnooseja ja määrätä tiettyjä reseptilääkkeitä, mikä helpottaa painetta lääkärintoimistoilla. Yksi sairaanhoitaja koulutettiin kliiniseksi asiantuntijasairanhoitajaksi. Hän on voinut alkaa hoitaa kontroleja lääkärintoimiston sijaan. Toiminnan sopeuttaminen ilman omaa röntgeniä toimivaan lääkärintoimistoon on aloitettu. Lääkärintoimiston laatu on jatkunut ja sen ansiosta kuluneena vuonna saatiin laatu- ja palveluspalkinto.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen yhdessä sosiaalisektorin kanssa.	Organisaatiomallin rakentaminen. Työnjaon optimointi.	Valmis organisaatiomallin kuvaus on tehty.	Työtä ei ole vielä aloitettu.
Lääkärinvastaanoton toiminnan kehittäminen.	Sähköisten palveluiden käytön lisääminen. Fysioterapeutin ilman lähetettä toimivan akuuttivastaanoton suunnitteleminen.	Etä vastaanoton käyttö on lisääntynyt. Sähköinen hoidon tarpeen arviointi on käytössä niiltä osin kuin se on valmis. Fysioterapeutin akuuttivastaanotto on aloitettu.	Etä vastaanotto on lisääntynyt selvästi. Sähköistä hoidon tarpeen arviointia ei ole otettu käyttöön. Fysioterapeutin akuuttivastaanottokoulutus on lykkääntynyt meistä riippumattomista syistä.
Työterveyshuollon toiminnan jatkuminen yhtiöittämisvelvoitteen siirtymäajan päättyessä	Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa toiminnan jatkamiseksi. Tarvittaessa sairaanhoitopalveluiden ulosmyynnin lopettaminen	Valmis suunnitelma, jonka pohjalta kaupungin työntekijöiden työterveyshuolto järjestetään 1.1.2019 alkaen, on tehty.	Työterveyshuollon in-house-toiminta Paraisten kaupungin henkilöstölle jatkuu Paraisten kaupungin omana toimintana.

Henkilöstö

TYÖVUODET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Hallinto	3	3	3,1	3	3,1	3,08
Lääkäri	11	11	10,5	12	10,5	12
Hammaslääkäri	8,05	9,12	8,4	9,12	7,46	9,12
Psykologi	4	4	4,5	4	4	4
Sairaanhoitaja	31,5	31,5	39,5	35	33	36
Terveystenhoitaja	18	18	16,4	17,5	17,5	17,5
Kuntoutus	7,25	7,25	7,7	8,75	8,75	8,75
Avustava henkilökunta	88,32	84,52	108	86,32	84,25	86,82
Työvuodet yhteensä	171,1	168,4	198,1	175,7	168,6	177,3
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
Toistaiseksi	159	163	167	177	168	177
Määräaikaiset	2	10	47	6	24	15
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	161	173	214	183	192	192

Suoritteet ja mittarit

SUORITTEET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Lääkärikäynnit	22866	22496	22007	22500	21619	22000
Käynnit muun avohoitohenkilöstön vastaanotolla	37711	44571	52378	42000	62264	60000
Hammashoitokäynnit	18677	18739	18087	18000	15397	18000
Hoitovuorokaudet, vuodeosaston akuutti hoito	8688	8960	7984*	87000	7429	8750
Hoitovuorokaudet, vuodeosaston pitkäaikaishoito (Malmkulla)	18364	19603	19654	19000	19105	19300

MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Nettomeno, €/asukas	763	762	840	817	840	813
Kustannukset/hoito-vrk/akuutti hoito	203	204	251*	221	265	250
Kustannukset/hoito-vrk/pitkäaikaishoito	145	136	151	150	158	150
Kustannukset/hammashoidon käynti	75	71	77	77	92	80

ERIKOISSAIRAANHOITO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Kenneth Wilson, ylilääkärin sijainen

Talouden toteuma

Erikoissairaanhoito	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	27 185	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	27 185	
Henkilöstökulut	-227 625	-233 335	0	-233 335	-221 739	95,0
Palvelujen ostot	-20 223 281	-20 574 741	0	-20 574 741	-18 638 214	90,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-20 450 907	-20 808 076	0	-20 808 076	-18 859 952	90,6
Toimintakate	-20 450 907	-20 808 076	0	-20 808 076	-18 832 767	90,5
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-20 450 907	-20 808 076	0	-20 808 076	-18 832 767	90,5

Erikoissairaanhoidon kustannukset olivat yhteensä 18 832 767 euroa. Toimintakatteeksi muodostui 90,5 %.

Erikoissairaanhoidon käyttö väheni kaikilla osa-alueilla, eniten psykiatrisessa hoidossa, jonka kustannukset vähenivät 28 %.

Työsin kustannukset vähenivät 9 %, Turunmaan sairaalan 7,5 %. Hoitojaksojen kustannukset vähenivät 22 %.

Poliklinikkakäyntien osalta kustannukset nousivat 7 %.

Siirtoviivepäivien kustannukset olivat selvästi edellisvuotista pienemmät ollen 21 410 euroa (73 400 euroa vuonna 2017).

Siirtoviivepäiviä kertyi 35 kpl (edeltävänä vuonna 118 kpl). Siirtoviivepäiviä kertyi lähinnä loppuvuodesta, mikä johtui siitä, että moni jonotti vuodeosastolta jatkohoitopaikkaan kaupungin sisällä.

Koko erikoissairaanhoidon hoitojaksot vähenivät 11 %, poliklinikkakäynnit 4 %. Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitoksen käyntien määrä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2017, mutta kustannukset nousivat 8 %. Erikoissairaanhoitoon annettujen läheteiden määrä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2017. Erikoissairaanhoidon sisäisten läheteiden määrä jatkoi kasvuaan, määrä kasvoi nyt 186 kappaleella (edeltävänä vuonna 166 kpl enemmän). Kalliin hoidon tasauksesta aiheutuneet kustannukset muodostuivat 300 000 euroa kalliimmiksi. (Vuonna 2017 kustannukset olivat puolestaan kuitenkin 600 000 euroa pienemmät.)

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Tarvittavien erikoissairaanhoitopalvelujen hankkiminen tarkoituksenmukaisista sairaaloista ja hoitolaitoksista.

Kaikki kunnan jäsenet saavat lääkinnällisesti oikeaa ja kustannustehokasta erikoissairaanhoitoa oikea-aikaisesti.

Erikoissairaanhoidon tarvetta voidaan rajata panostamalla aktiivisesti ehkäisevään hoitoon ja perusterveydenhuoltoon.

Tavoitteena on, että erikoissairaanhoidon tarve vähenee ja yhteistyö tiivistyy.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Yhteistyön lisääminen erikoissairaanhoidon kanssa.	Joustava siirtyminen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon. Palveluprosessien yhtenäistäminen.	Siirtoviivemaksujen minimoiminen. Yhtenäiset hoitomallit.	Jonotusvuorokausilta on pääpiirteittäin pystytty välttymään vuoden loppuun asti.
Erikoissairaanhoidon avopainotteisuuden lisääminen.	Erikoissairaanhoidon prosessien seuranta.	Hoitojaksojen väheneminen.	Hoitojaksoja vähemmän kuin kahtena viime vuonna.

Suoritteet ja mittarit

SUORITTEET	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
TYKS, hoitojaksot	1600	1621	1804	1700	1634	1650
TYKS, käynnit	13800	15559	16809	15800	16324	16500
Turunmaan sairaala, hoitojaksot	385	423	386	400	316	350
Turunmaan sairaala, käynnit	8003	8865	8313	8200	8454	8400
Turunmaan sairaala, psykiatrinen yksikkö, hoitojaksot	153	109	108	120	95	85
Turunmaan sairaala, psykiatrinen yksikkö, käynnit	5831	6001	6493	6200	5332	5300
EPLL, käynnit	2630	2589	3218	2800	3201	3300

MITTARIT	2015	2016	2017	TA 2018	Toteuma 2018	TA 2019
Nettomeno, €/asukas	1257	1270	1326	1346	1118	1300
Erikoissairaanhoidon avokäynnit asukasta kohden	1,73	2,19	2,3	2	2,2	2,3
Erikoissairaanhoidon hoitojaksot asukasta kohden	0,15	0,14	0,15	0,14	0,13	0,14
Psykiatrian käynnit asukasta kohden	0,42	0,44	0,42	0,41	0,35	0,35
Psykiatrian hoitojaksot asukasta kohden	0,01	0,01	0,01	0,01	0,006	0,006
Kustannus/päivystyskäynti	463	450	430		465	465

YMPÄRISTÖOSASTO

Rakennus- ja ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖ YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	132 779	166 400	0	166 400	158 265	95,1
Maksutuotot	708 940	715 000	0	715 000	710 954	99,4
Tuet ja avustukset	1 286	0	0	0	20 644	
Muut toimintatuotot	397 646	271 000	0	271 000	422 516	155,9
Toimintatuotot	1 240 651	1 152 400	0	1 152 400	1 312 379	113,9
Henkilöstökulut	-1 759 945	-1 921 019	0	-1 921 019	-1 776 243	92,5
Palvelujen ostot	-683 770	-689 235	0	-689 235	-738 722	107,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 562	-35 800	0	-35 800	18 752	-52,4
Avustukset	-1 400	-1 000	0	-1 000	-1 045	104,5
Muut toimintakulut	-423 745	-290 789	0	-290 789	-283 199	97,4
Toimintakulut	-2 893 422	-2 937 843	0	-2 937 843	-2 780 457	94,6
Toimintakate	-1 652 771	-1 785 443	0	-1 785 443	-1 468 079	82,2
Suunnitelman mukaiset	-25 492	-5 958	0	-5 958	-6 818	114,4
Laskennalliset erät	192 814	137 833	0	137 833	137 833	100,0
Nettokulut yhteensä	-1 485 449	-1 653 568	0	-1 653 568	-1 337 064	80,9

Organisaatiomuutoksen jälkeen ja osan aikaisemmasta toiminnasta siirryttyä teknisille tukipalveluille ympäristöosaston alaisuudessa toimivat kaavoitus, mittaustoiminta, ympäristöhallinto, ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta sekä ostopalveluina ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto. Ympäristöosasto työskentelee parantaakseen kunnan mahdollisuuksia tarjota miellyttäviä luontoelämyksiä asukkaalleen ja vierailleen sekä luodakseen mahdollisuuksia merelliseen asumiseen ja virkistykseen.

Vuotta leimasivat useat kaavoitushankkeet. Paraisten keskustan yleiskaavan päivittäminen aloitettiin. Kaavoitusyksikkö kokosi tausta-aineistoa, toteutti verkkokyselyn ja järjesti avointen ovien tilaisuuden kaavan päivittämisen tavoitteista. Korppoon Långvikenin Natura 2000 -alueelle alettiin laatia hoitosuunnitelmaa. Vapparintien liikekorttelin, Kirkkosalmennannan pohjoisosan ja Korppoon Verkanin alueen asemakaavoja työstettiin. Kylätalon suunnittelu Keskuspuistoon aloitettiin. Kaavoitusyksikkö osallistui myös aktiivisesti alueelliseen edunvalvontaan, Turun kaupunkiseudun MAL-yhteistyöhön ja sen lobbaukseen, että uusi Paraistenväylä olisi mahdollista toteuttaa uuden Kirjalansalmen sillan rakentamisen yhteydessä.

Mittaustoimisto pääsi lähes täyteen henkilöstövahvuuteen vuonna 2018 monien muutosten jälkeen. Kaupungeingeodeetin virka täytettiin alkuvuodesta ja yksikköön palkattiin uusi paikkatietoinsinööri. Aikaisempi paikkatietoinsinööri siirtyi mittauspäälliköksi. Se tosiseikka, että markkinointiin on viime vuosina jäänyt vain vähän aikaa ja resursseja, näkyy kaupungin tonttien myyntiluvuissa. Vuoden aikana myytiin kolme uutta omakotitonttia ja yksi rivitalotontti. Vuokrasopimus laadittiin kahdesta omakotitontista ja yhdestä teollisuustontista. Loppuvuodesta myytiin entinen Norrgårdin taideklinikka. Muu myynti muodostui vesiosuuksista, metsän mynnistä, rakennusrasitteesta ja siitä, että rakennusten omistajat lunastivat rakennetun teollisuustontin ja rivitalotontin.

Valvontasuunnitelma 2015–2020 ja lautakunnan vuosittain hyväksymä valvontaohjelma ovat parantaneet ympäristönsuojelutoimiston toteuttamaa valvontaa. Paraisten ilmanlaadun mittaaminen ja analysointi, kuten myös yhteistyö

Valonian ja Saaristomeren biosfäärialueen kanssa jatkuivat. Paraisten päivien yhteydessä järjestettiin nyt viidentenä perättäisenä vuonna yleisölle avoimet ympäristömessut, jotka vetivät suhteellisen hyvin väkeä.

Kuntalaisille ja yrittäjille on pystytty tarjoamaan paikallisesti Paraisilta käsin palvelutarvetta vastaavia ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palveluja.

Rakennusvalvonnassa rakennuslupa- ja toimenpidelupahakemusten määrä oli hieman aikaisempaa matalammalla tasolla; lupia myönnettiin 1 058 kpl. Rakennettu kerrosala ylsi vuonna 2018 kuitenkin lähes budjetoidulle tasolle 27 869 m²:iin, minkä ansiosta rakennusvalvonnan budjetoidut maksu- ja toimintatuotot lähestulkoon toteutuivat. Vuoden aikana myönnettiin 18 rakennuslupaa omakotitalon rakentamista varten.

YMPÄRISTÖHALLINTO

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Carl-Sture Österman, ympäristönsuojelupäällikkö

Talouden toteuma

Ympäristöhallinto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	42 109	15 000	0	15 000	8 890	59,3
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	1 286	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	170 694	70 000	0	70 000	170 210	243,2
Toimintatuotot	214 089	85 000	0	85 000	179 100	210,7
Henkilöstökulut	-163 255	-158 966	0	-158 966	-144 332	90,8
Palvelujen ostot	-269 025	-145 485	0	-145 485	-240 091	165,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 108	-2 350	0	-2 350	-683	29,1
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-365 307	-238 889	0	-238 889	-233 631	97,8
Toimintakulut	-798 694	-545 690	0	-545 690	-618 737	113,4
Toimintakate	-584 606	-460 690	0	-460 690	-439 637	95,4
Suunnitelman mukaiset	-25 492	-5 958	0	-5 958	-5 173	86,8
Laskennalliset erät	192 814	137 833	0	137 833	137 833	100,0
Nettokulut yhteensä	-417 284	-328 815	0	-328 815	-306 977	93,4

Vuosikatteeseen vaikutti se, että ympäristöosasto sopi LSJH:n kanssa, että jäteyhtiö maksoi myös vuonna 2018 budjetoimattoman 100 000 euron jälkihoitomaksun Rauhalan kaatopaikkaa varten. Kaupunki rahastoi kyseisen tulon kustantaakseen 2020-luvulla toteutettavaksi tulevan Rauhalan jälkihoidon. Henkilöstökulut alittuivat virkavapaiden ja hiukan alhaisempien kokouspalkkioiden (vähemmän kokouksia) seurauksena.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vastuualueeseen kuuluu lautakunnan ja osaston hallinto. Vuonna 2017 toteutetun organisaatiomuutoksen myötä monijäseninen toimielin, joka käsittelee kaavoitukseen, maapolitiikkaan, kaupungin rakentamattomien maa-alueiden hallinnointiin, rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun liittyvät asiat, on nyt rakennus- ja ympäristölautakunta.

Ympäristöhallinto vastaa ja huolehtii myös ympäristöosaston talous- ja henkilöstöasioista. Asioiden käsittelyssä pyritään joustavuuteen ja korkeaan laatuun yhteistyön ja synergian kautta. Vastuualue vastaa myös koko ympäristöosaston IT-kuluista sekä sisäisistä siivous- ja vuokratuloista.

Vastuualueen tavoitteena on antaa hyviä ja asiantuntevia palveluja sekä sisäisille että ulkoisille asiakkaille. Resursseja käytetään mahdollisimman joustavasti ja tehokkaasti. Kaupungintalon tilamuutosten myötä hallintohenkilöstö jakaa nyt kaksi huonetta, kun henkilöstöllä aikaisemmin oli omat työhuoneet.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Asiantuntevien palvelujen tarjoaminen sisäisille ja ulkoisille asiakkaille	Asiakaspalaute	Hyvän ja asiantuntevan palvelun antaminen.	Yksikkö on pystynyt tarjoamaan sisäisille ja ulkoisille asiakkaille hyviä ja asiantuntevia palveluja.

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kansliatoiminnot	3,5	3,2	2,6	3,0	2,56	2,9
Yhteensä	3,5	3,2	2,6	3,0	2,56	2,9
Henkilötyövuodet yhteensä	3,5	3,2	2,6	3,0	2,56	2,9
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	4	3	3	4	3	3
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	4	3	3	4	3	3

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas				30,1	28,68	33,2

KAAVOITUS

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Heidi Saaristo-Levin, kaavoituspäällikkö

Talouden toteuma

Kaavoitus	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	1 240	
Maksutuotot	34 567	40 000	0	40 000	41 918	104,8
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	20 000	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	34 567	40 000	0	40 000	63 158	157,9
Henkilöstökulut	-324 132	-371 256	0	-371 256	-332 549	89,6
Palvelujen ostot	-101 176	-94 500	0	-94 500	-91 941	97,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-442	-2 500	0	-2 500	-634	25,4
Avustukset	-1 300	-500	0	-500	-545	109,0
Muut toimintakulut	-900	0	0	0	-121	
Toimintakulut	-427 950	-468 756	0	-468 756	-425 791	90,8
Toimintakate	-393 382	-428 756	0	-428 756	-362 633	84,6
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-393 382	-428 756	0	-428 756	-362 633	84,6

Talouden toteuma oli budjetoitua parempi. Jo aikaisemmin toteutetun kulttuuriympäristöinventoinnin avustus saatiin vuoden aikana. Kaupunki ei onnistunut rekrytoimaan kaavoitusarkkitehtiä, minkä myötä budjetoidut henkilöstökulut alittuivat. Henkilöstöllä ei vajaamiehityksen ja kiireisten työtehtävien vuoksi ollut mahdollisuutta osallistua aiottuihin koulutuksiin ja täydennyskoulutuksen määrärahat jäivät sen vuoksi osin käyttämättä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Yksikkö on vuonna 2018 työskennellyt useiden kaavoitusasioiden parissa ja vastannut alueellisesta edunvalvonnasta maankäyttöön liittyvissä asioissa sekä neuvonnasta, ohjauksesta ja asiakaspalvelusta kaava-, elinympäristö- ja rakennussuojeluasioissa. Kaupungin strategian mukaisesti on painotettu keskustan kehittämistä ja kaupunkimaisuutta. Yksikkö on pyrkinyt muovaamaan ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestäviä miljöitä tavoitteenaan tehdä kuntalaisten arjesta mahdollisimman hyvää ja joustavaa. Yksikkö on tarjonnut informaatiota, dataa, ideoita ja neuvontaa sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille.

Yleiskaavoitus

- Paraisten keskustan yleiskaavan päivittäminen aloitettiin. Yksikkö toteutti verkkokyselyn ja järjesti avointen ovien tilaisuuden kaavan tavoitteista sekä kokosi tausta-aineistoa ja laati kaavarunгон.
- Houtskarın osayleiskaavan muutos hyväksyttiin.
- Korppoon Långvikenin Natura 2000 -alueelle alettiin laatia hoitosuunnitelmaa.

Asemakaavoitus

- Vapparintien liikekorttelin, Kirkkosalmenrannan pohjoisosan ja Korppoon Verkanin alueen asemakaavoja työstettiin.
- Kylätalon suunnittelu Keskuspuistoon aloitettiin.
- Yksikköä ovat työllistäneet useat maanomistajan aloitteesta laadittavat ranta-asemakaavat.

Muuta

- Yksikkö on ollut aktiivinen alueellisessa edunvalvonnassa, lähinnä Turun kaupunkiseudun MAL-yhteistyössä, maakuntasuunnittelussa ja Paraistenväylän edistämisessä.
- Rakennusinventointi Paraisten keskustassa jatkui yhteistyössä maakuntamuseon kanssa, ja Söderbyssä sijaitsevan Kvarnholmin kalkkiuunin muinaisjäännösinventointiin osallistettiin myös asiasta kiinnostuneita kaupunkilaisia.
- Yksikkö on vuoden 2018 aikana tuottanut ja koonnut erityisen paljon aineistoa, kuten informaatiota, karttoja, julisteita ja tilastoja kaupungin eri osastoille sekä toiminut paikkatietojärjestelmän käytön tukena.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kehittynyt keskusta, elävä haja-asutusalue	Yleis- ja asemakaavojen laatiminen	Kaavoitusohjelman mukaisesti. Asemakaavat: • <i>Vapparintien liikekorttelin asemakaavamuutoksen loppuun saattaminen (Parainen)</i> • <i>Verkanin vedenjakelulaitoksen asemakaavamuutoksen loppuun saattaminen (Korppoo)</i> • <i>Kalkholmenin asemakaavan muuttaminen (vierasvenesatama ja hotelli, Parainen)</i> • <i>Kirkkosalmenrannan asemakaavan muuttaminen (Parainen)</i> • <i>Bläsnäsin Norrgårdin asemakaavan muuttaminen (Parainen)</i> • <i>Korppoon keskustan asemakaavan päivittäminen</i> • <i>Norrbynranta II:n suunnittelun aloittaminen (Parainen)</i> Yleiskaavat: • <i>Houtskarın rantaosayleiskaavan muutoksen loppuun saattaminen</i> • <i>Keskustaseudun osayleiskaavan päivittämisen aloittaminen (Parainen)</i> • <i>Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen Långvikenin Natura 2000 -alueelle (Korppoo)</i>	Toiminta on noudattanut kaavoitusohjelmaa ja tärkeitä tavoitteita on saavutettu. Esimerkiksi Älöntien uuden liittymän asemakaavan hyväksyminen sai lainvoiman ja seuraavat asemakaavat ovat valmiita hyväksyttäviksi: Vapparintien liikekorttelit, Verkanin vedenjakelu, Kirkkosalmenrannan pohjoisosa. Osa asemakaavoista ei eri syistä ole edennyt. Esimerkiksi Norrgårdin myynti onnistui vasta loppuvuodesta, sijoittajien kiinnostus Malminranta-hanketta kohtaan on ollut vähäistä ja kaavoitusresurssit ovat olleet niukat, koska lisähenkilökunnan rekrytointi on ollut haasteellista. Yleiskaavoista hyväksyttiin Houtskarın osayleiskaava ja Långvikenin Natura 2000 -arviointi on aloitettu. Keskustaseudun yleiskaava on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti.
Huomion kohdistaminen yleiseen käyttöön tarkoitettuihin rantoihin	Tarvittavien kaavojen ja suunnitelmien laatiminen (yleiskaavat, asemakaavat, ympäristösuunnitelmat, puistosuunnitelmat)		Yksityiskohtainen suunnittelu on keskittynyt Vapparintien liikekortteleihin Suntain varrelle. Osana keskustaseudun yleiskaavatyötä on tehty analyysi pienvenesatamista ja väylistä.

Alueellinen edunvalvonta maankäyttöön liittyvissä asioissa			Panostuksia lähinnä Paraistenväylään: mm. verkkosivusto, video, lausunnot, yhteistyö teollisuuden ja viranomaisten kanssa. Osallistuminen MAL-työhön ja maakunnan liikennesuunnitteluun ja maakuntasuunnitteluun.
--	--	--	--

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kaavoitusyksikkö	5,8	5,6	5,9	6,4	5,4	6,0
Yhteensä	5,8	5,6	5,9	6,4	5,4	6,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,8	5,6	5,9	6,4	5,4	6,0
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	4	5	5	6	5	6
Määräaikaiset	2	1	1	1	1	1
Yhteensä	6	6	6	7	5	7

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas				28,1	22,46	32,9
Asemakaavat	1	1	2	4	2	3
Ranta-asemakaavat	4	4	2	1	2	2
Osayleiskaavat/muutokset/täydennykset	1	8	2	2	1	1
Luvat, lausunnot ja ratkaisut	61	56	49	40	59	40

MITTAUS

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Daniel Backman, kaupungingeodeetti

Talouden toteuma

Mittaus	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	89 903	121 000	0	121 000	122 423	101,2
Maksutuotot	141 394	120 000	0	120 000	137 441	114,5
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	226 952	201 000	0	201 000	252 306	125,5
Toimintatuotot	458 249	442 000	0	442 000	512 170	115,9
Henkilöstökulut	-496 529	-601 705	0	-601 705	-545 618	90,7
Palvelujen ostot	-62 430	-106 200	0	-106 200	-100 188	94,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 111	-24 900	0	-24 900	-20 231	81,2
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-45 748	-50 700	0	-50 700	-46 689	92,1
Toimintakulut	-618 819	-783 505	0	-783 505	-712 726	91,0
Toimintakate	-160 569	-341 505	0	-341 505	-200 556	58,7
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	-1 645	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-160 569	-341 505	0	-341 505	-202 201	59,2

Se tosiseikka, että markkinointiin on viime vuosina jäänyt vain vähän aikaa ja resursseja, näkyy kaupungin tonttien myyntiluvuissa. Vuoden aikana myytiin kolme uutta omakotitonttia ja yksi rivitalotontti. Vuokrasopimus laadittiin kahdesta omakotitontista ja yhdestä teollisuustontista. Loppuvuodesta myytiin entinen Norrgårdin taideklinikka. Mittaustoimiston tuloja kerryttänyt myynti muodostui vesiosuuksista, metsän mynnistä ja siitä, että rakennusten omistajat lunastivat rakennetun teollisuustontin ja rivitalotontin, sekä rakennusrasitteesta ja täyttämättä jätetyistä rakentamisvelvoitteista maksetuista uhkasakoista.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vastuualueeseen kuuluu maapolitiikka, kaupungin rakentamattomien maa- ja vesialueiden hallinnointi, mittaustoiminta ja kartoitus.

Yksikkö vastaa kaupungin maapolitiikasta, asemakaava- ja rakennusprosesseja varten tarvittavien karttojen sekä yleisölle tarkoitettujen opaskarttojen ylläpidosta, kiinteistö- ja osoiterekisteristä, kiinteistönmuodostuksesta asemakaava-alueilla ja kaupungin rakentamattomien kiinteistöjen hallinnoinnista. Toimintaan sisältyy myös mittaustöiden suorittaminen sekä kaupungin sisäisille että ulkopuolisille asiakkaille, tonttien ja rakennettujen kiinteistöjen markkinointi ja myynti, raakamaan osto sekä tielautakunnan tehtävät.

Yksikkö pyrkii tallentamaan kaiken tuottamansa tiedon niin, että sitä voidaan hyödyntää kaupungin paikkatietojärjestelmässä (GIS) ja verkkosivuilla.

Mittaustoimisto pääsi lähes täyteen henkilöstövahvuuteen vuonna 2018 monien muutosten jälkeen. Kaupungingeodeetin virka täytettiin alkuvuodesta ja yksikköön palkattiin uusi paikkatietoinsinööri kesän alussa. Aikaisempi paikkatietoinsinööri siirtyi mittauspäälliköksi. Yksi kartoittaja vakinaistettiin ja yksi henkilö lähti mittausryhmästä, joten henkilöstövahvuus pysyi oikeastaan ennallaan, koska yksi henkilö työskenteli vuoden aikana oppisopimuksella. Sillä, että mittauspäällikkö siirtyi kaupungintalolta kaupungin varikon tiloihin, joissa myös kartoittajat työskentelevät, on ollut myönteinen vaikutus sekä henkilöstön että mittaustoiminnan näkökulmasta. Muiden kaupungintalolla keväällä toteutettujen uudelleenjärjestelyjen

seurauksena tehtiin jonkin verran huonevaihdoja ja piirustussalia muutettiin niin, että siellä on nyt työpisteet neljälle hengelle. Uusi henkilöstö ja muut muutokset, jotka leimasivat mittausyksikön toimintaa vuonna 2018, johtivat siihen, että resursseja käytettiin uusien työntekijöiden perehdytykseen ja varsin laajasti muun henkilöstön työnohjaukseen ja täydennyskoulutukseen.

Kaupungin omistukseen hankittiin neljä omakotitonttia keskustasta kaupungintalon yläpuoliselta alueelta. Kauppa mahdollistaa uuden alueen kaavoittamisen osittain kerrostaloja varten, kaavoitusohjelmassa alueesta on käytetty nimeä Keskusta, pohjoinen. Muita kaupungin ostamia alueita olivat osuus yhteisestä vesialueesta Nötössä ja pieni puistoalue Nauvossa.

Paraisten kunnanosan metsien metsätaloussuunnitelma vuosiksi 2019–2028 valmistui ja hyväksyttiin lautakunnassa syksyllä, ja kaupungin metsien monimuotoisuuden edistämiseksi aloitettiin yhteistyö Paraisten luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tonttitarjonta kaikissa kunnanosissa ja tonttien markkinointi	Tarpeen/menekin seuranta ja oikea-aikainen toimenpiteisiin ryhtyminen	Riittävä houkuttelevien tonttien tarjonta, vastattava kysyntää	Tonttitarjonta on vuonna 2018 vastannut kysyntää paremmin kuin hyvin. Kysytyille alueille, kuten Valoniemeeseen ja Paraisten keskustaan, on kaavoitettu vuodeksi 2019 lisää tontteja: Valoniemeeseen 4 omakotitonttia ja keskustan uudelle alueelle Aurinkokaareen 13 omakotitonttia.
Strategisesti tärkeiden maa-alueiden ja raakamaan hankintaan tähtäävien toimenpiteiden tehostaminen	Tarpeen seuranta, oikea-aikainen toimenpiteisiin ryhtyminen	Riittävästi omia maa-alueita yhdyskuntakehitystä varten	Seurakunnan kanssa on käyty keskusteluja maa-alueiden ostosta, mutta keskustelut eivät ole johtaneet kauppoihin. Nötöstä on hankittu vesialueita mahdollisten satamahankkeiden turvaamiseksi. Paraisten kaupungintalon takaa on hankittu kiinteistöjä näiden aivan ydinkeskustassa sijaitsevien kiinteistöjen saamiseksi aktiiviseen käyttöön.

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Mittaushallinto, kiinteistönmuodostus	7,5	7,2	6,2	7,8	7,0	7,8
Maastotyöt	3,6	4,0	4,0	4,0	3,8	3,0
Yhteensä	11,1	11,2	10,2	11,8	10,8	10,8
Henkilötyövuodet yhteensä	11,1	11,2	10,2	11,8	10,8	10,8
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	11	10	9	12	11	12
Määräaikaiset	1	1	1	0	0	0
Yhteensä	12	11	10	12	11	12

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas				22,4	7,1	17,6
Lohkomiset	22	20	19	20	12	20
Tonttijaot	9	10	0	8	8	8
Rakennuspaikan merkitsemiset + sijaintikatselmukset	93 + 388	130 + 150	83 + 443	120 + 120	107 + 210	120 + 120
Pohjakartta	4350	4400	3900	4000	3500	3500
Myydyt ja vuokratut tontit	6	12	10	15	7	15

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Carl-Sture Österman, ympäristönsuojelupäällikkö

Talouden toteuma

Ympäristönsuojelu	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	150	30 000	0	30 000	24 794	82,6
Maksutuotot	30 183	35 000	0	35 000	27 040	77,3
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	30 333	65 000	0	65 000	51 835	79,7
Henkilöstökulut	-186 941	-189 017	0	-189 017	-178 786	94,6
Palvelujen ostot	-38 163	-62 350	0	-62 350	-46 137	74,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 319	-1 650	0	-1 650	-1 080	65,4
Avustukset	-100	-500	0	-500	-500	100,0
Muut toimintakulut	-184	0	0	0	-287	
Toimintakulut	-227 708	-253 517	0	-253 517	-226 790	89,5
Toimintakate	-197 375	-188 517	0	-188 517	-174 955	92,8
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-197 375	-188 517	0	-188 517	-174 955	92,8

Henkilöstökulut olivat hieman budjetoitua pienemmät, koska henkilöstö käytti mahdollisuutta ottaa osan lomarahoista vapaina. Vuoden aikana voitiin myöntää lyhyt palkaton opintovapaa. Myöskään palvelujen ostoihin varattua määrärahaa ei jouduttu käyttämään kokonaisuudessaan.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Ympäristönsuojeluviranomainen on kunnan lupa- ja valvontaviranomainen ympäristönsuojeluasioissa.

Ympäristönsuojelutoimisto pyrkii tarjoamaan hyvää ympäristönsuojelua ja tarvetta vastaavaa viranomaistoimintaa.

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille ja asiakkaille asianmukaista ja hyvää neuvontaa ympäristöasioissa ja myötävaikuttaa siihen, että kaupunki omassa toiminnassaan edistää hyviä ja fiksua energia- ja ympäristövalintoja.

Toiminnan rakenne perustuu hyväksyttyyn valvontasuunnitelmaan 2015–2020, jota täydennetään vuosittain vahvistettavalla valvontaohjelmalla. Ohjelma sisältää tiedot luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastuksista ja valvonnasta, mikä systematisoi valvontaa.

Ympäristönsuojelutoimisto toimii yhteistyössä kaupungin maapolitiikasta, kaavoituksesta ja viheralueista vastaavien yksiköiden kanssa parantaakseen kunnan mahdollisuuksia tarjota hyviä luontoelämyksiä asukkailleen sekä luodakseen mahdollisuuksia merelliseen asumiseen ja virkistykseen. Vuoden aikana pyrittiin erilaisin toimenpitein - sekä jatkettun projektityön että ympäristönsuojelutoimiston työpanoksen muodossa - parantamaan mahdollisuuksia käyttää Norrbyholmenin saarta ulkoilualueena.

Ympäristönsuojelutoimiston visiona on resurssien ja mahdollisuuksien luominen aikaisempaa laajamittaisempaan ehkäisevään toimintaan.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tarkoituksenmukaisten palvelujen, neuvonnan ja viranomaistoiminnan tarjoaminen asiakkaille ympäristönsuojelun hallinnossa.	Laatu, käsittelyajat, kustannustehokkuus.	Oikein mitoitettut palvelut, jotka vastaavat tarpeita ja jotka voidaan suorittaa kohtuullisessa ajassa.	Yksikkö on vuoden aikana pystynyt tarjoamaan asiakkailleen tarkoituksenmukaisia ja kysyntää vastaavia palveluja, neuvontaa ja viranomaistoimintaa.
Hyvä ilman- ja vedenlaatu.	Ilmanlaadun mittaamisen ja seurannan jatkaminen Paraisilla, yritysten ja toiminnanharjoittajien kanssa yhteistyössä tehtävät toimenpiteet. Vesistöihin kohdistuvia päästöjä ehkäisevien innovatiivisten ratkaisujen edesauttaminen ja tukeminen, ympäristömessujen järjestäminen, Valonian jäsenyyden ylläpitäminen.	Ilmanlaadun paraneminen, jatkuvana toimintana ympäristölainsäädännössä vahvistettujen vaatimusten täyttäminen ja kunnalliselle ympäristöviranomaiselle määrättyjen tehtävien hoitaminen. Vedenlaadun paraneminen, puhtaampi Saaristomeri.	Ilmanlaadun valvontaa on jatkettu ja ilmanlaatu on vuoden aikana ollut Paraisilla pääosin hyvä tai erinomainen. Yhteistyössä Valonian ja ELY-keskuksen kanssa on toteutettu hankkeita ja toimenpiteitä paremman vedenlaadun saavuttamiseksi.

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Ympäristönsuojelun hallinto	2,4	2,9	2,8	3,0	2,9	3,0
Yhteensä	2,4	2,9	2,8	3,0	2,9	3,0
Henkilötyövuodet yhteensä	2,4	2,9	2,8	3,0	2,9	3,0
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	2	2	3	3	3	3
Määräaikaiset	1	1	0	0	0	0
Yhteensä	3	3	3	3	3	3

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	9,20	12,60	12,80	12,2	11,50	13,0
Kunnallistekniikan ulkopuolisten kiinteistöjen jätevesihuoltoa koskevien käsiteltyjen päätösten määrä	139	200	169	160	187	200
Parainen	70	70	77	85	88	100
Saaristo	69	80	92	75	99	100
Ympäristölupa- ja maa-aineslupahakemuksia koskevien päätösten tai lausuntojen määrä	11	17	8	13	12	10

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Carl-Sture Österman, ympäristönsuojelupäällikkö

Talouden toteuma

Ympäristöterveydenhuolto	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	609	400	0	400	318	79,5
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	644	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	609	400	0	400	962	240,5
Henkilöstökulut	-19 960	-20 460	0	-20 460	-19 443	95,0
Palvelujen ostot	-170 153	-230 000	0	-230 000	-216 519	94,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	48 623	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-190 113	-250 460	0	-250 460	-187 339	74,8
Toimintakate	-189 503	-250 060	0	-250 060	-186 377	74,5
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-189 503	-250 060	0	-250 060	-186 377	74,5

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto toteutetaan ostopalveluna alueelliselta organisaatiolta, jonka isäntäkuntana toimii Lieto. Vuosikate on positiivinen (suuremmat maksutulot) isäntäkunnan vahvistamaan vuosibudjettiin verrattuna, Paraisille hyvitetään palautuksena ennakoon maksettuja kuukausimaksuja vuoden 2018 osalta.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta toteutetaan sopimuksin ympäristöterveydenhuollon, elintarvikehygienian ja eläinlääkintähuollon alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta. Tavoitteena on hyvän ja palvelutarpeita vastaavan ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon tarjoaminen kuntalaisille ja yrittäjille.

Tavoitteena on toimia sen puolesta, että terveystarkastajat ja eläinlääkärinvastaanotto säilyvät Paraisilla, ja tällä tavoin taata täysipainoiset paikalliset palvelut kahdella kielellä.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Toimiva ympäristöterveydenhuolto, elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto/ostopalvelu.	Toiminta-alueen muissa osissa tuotettavien palvelujen seuranta ja vertailu niihin.	Tarkoituksenmukaiset ja oikein mitoitettut palvelut, jotka vastaavat tarvetta ja kysyntää.	Palaute elintarvikehygienian, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palveluista, jotka on tuotettu Paraisilla paikallisesti alueellisena ostopalveluna, on ollut hyvää. Toiminta on vastannut kysyntää.

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	15,3	15,6	14,6	16,2	13,40	15,2

RAKENNUSVALVONTA

Rakennus- ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Kenneth Kosinen, vt. johtava rakennustarkastaja

Talouden toteuma

Rakennusvalvonta	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA muutokset 2018	Muutettu ta 2018	Käyttö 31.12.2018	Käyttöaste %
Myyntituotot	8	0	0	0	600	
Maksutuotot	502 796	520 000	0	520 000	504 555	97,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	502 804	520 000	0	520 000	505 155	97,1
Henkilöstökulut	-569 128	-579 615	0	-579 615	-555 514	95,8
Palvelujen ostot	-42 823	-50 700	0	-50 700	-43 847	86,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 581	-4 400	0	-4 400	-7 243	164,6
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-11 607	-1 200	0	-1 200	-2 471	205,9
Toimintakulut	-630 138	-635 915	0	-635 915	-609 076	95,8
Toimintakate	-127 334	-115 915	0	-115 915	-103 921	89,7
Suunnitelman mukaiset	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-127 334	-115 915	0	-115 915	-103 921	89,7

Rakennuslupahakemusten määrä oli hiukan budjetoitua määrää pienempi, minkä myötä toimintatuotot jäivät arvioitua pienemmiksi. Toimintakulut olivat budjetoitua alhaisemmat sen seurauksena, että henkilöstöä on ollut virkavapaalla ja työskennellyt ajoittain osa-aikaisena.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Paraisten kaupungin rakennusvalvonnan tehtävänä on käsitellä rakennus- ja toimenpidelupia sekä maisematyölupia ja ilmoituksia. Rakennusvalvonta tarkastaa lupa-asioiden valmistelussa, että kaavat toteutuvat, että maankäyttö- ja rakennuslakia ja -asetusta noudatetaan ja että Suomen rakentamismääräyskokoelman määräykset täyttyvät. Rakennusvalvonta valvoo, että rakennettu ympäristö täyttää viihtyisyyden, turvallisuuden, terveellisuuden, kestävyys- ja tasapuolisuuden vaatimukset ajatellen kaupunkilaisia, maanomistajia ja elinkeinojen harjoittajia.

Luvan hakeminen ja ilmoitusmenettely voidaan hoitaa perinteisesti paperilomakkeella tai sähköisesti internetin kautta. Sähköinen palvelu tuo asiakkaalle lisäarvoa, koska palvelun kautta on helpompi seurata lupahakemuksen käsittelyn etenemistä. Palvelun kautta on mahdollista seurata myös myönnettyyn lupaan liittyvien tarkastusten toteuttamista.

Toiminnan tavoitteet 2018

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Asiakaspalvelun sujuvoittaminen ja tuominen asiakkaille helpommaksi sähköisten palvelujen kautta	Kehitellään sähköistä palvelumallia laajemmaksi tai tutkitaan vaihtoehtoisia ohjelmatoimittajia.	Joulukuu 2018	Rakennusvalvonta on tavoitettavissa 24/7, koska Lupapiste.fi-palvelu on asiakkaille avoinna jatkuvasti. Myös puhelinaikojen ja asiakaskäyntien sähköinen ajanvaraus on avoinna 24/7. Käyttöön on otettu oma asiakaspalvelupuhelinnumero.
Rakennusvalvonta "lähemmäs" asiakasta, julkaistaan tekstejä ja järjestetään tilaisuuksia, joissa voi tulla tapaamaan henkilökuntaa ilman ajanvarausta	3 tapahtumaa, 6 tekstiä	Joulukuu 2018	Rakennusvalvonta on järjestänyt kaksi avointa koulutustilaisuutta, joita on markkinoitu monin eri tavoin. Osallistujamäärä jäi valitettavasti pieneksi. Rakennusvalvonta on osallistunut Rakenna ja sisusta -messuille Turussa. Rakennusvalvonta informoi asiakkaita ja asukkaita kaupungin verkkosivujen kautta.

Henkilötyövuodet	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Tekninen henkilöstö	6,9	6,9	7,6	7,5	7,1	7,5
Toimistohenkilöstö	3,4	3,3	3,6	3,3	3,6	3,3
Yhteensä	10,3	10,2	11,2	10,8	10,7	10,8
Henkilötyövuodet yhteensä	10,3	10,2	11,2	10,8	10,7	10,8
Henkilöstön määrä 31.12.						
Toistaiseksi	9	9	10	10	10	11
Määräaikaiset	2	2	2	2	2	1
Yhteensä	11	11	12	12	12	12

	2015	2016	2017	TA 2018	2018	TA 2019
Kustannus/asukas	9,29	6,20	8,27	7,53	7,06	7,6
Myönnetyt rakennusluvat, ilmoitukset	1053	1127	1141	1300	1058	1300
k-m ²	25787	36466	11869	30000	27118	300000
Toimitetut katselmukset	2677	2731	2679	2600	2593	2600

2.4. Käyttötalouden yhteenveto sitovien määrärahojen toteutumisesta vuonna 2018

Sitovuustaso = netto

ulkoiset/sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama %
Keskusvaalilautakunta					
1000 Vaalit	-5 667	0	-5 667	-7 459	131,6 %
Tarkastustoimi					
1200 Tilintarkastus	-56 057	0	-56 057	-41 219	73,5 %
Kaupunginhallitus					
1400 Keskushallinto	-1 128 327	0	-1 128 327	-1 200 285	106,4 %
1440 Ikt-palvelut	-42 669	0	-42 669	-60 598	142,0 %
1475 Henkilöstöpalvelut	-731 644	0	-731 644	-765 630	104,6 %
2000 Talouspalvelut	-870 282	0	-870 282	-815 453	93,7 %
3000 Elinkeinopalvelut	-823 567	0	-823 567	-867 349	105,3 %
3100 Viestintä	-499 663	0	-499 663	-536 486	107,4 %
3200 Lähipalvelut	-17 016	0	-17 016	-16 473	96,8 %
3300 Maatalous	-92 554	0	-92 554	-86 801	93,8 %
3500 Hankkeet	-318 015	0	-318 015	-164 707	51,8 %
3900 Tekninen hallinto	-1 330 397	0	-1 330 397	-1 346 081	101,2 %
4000 Kiinteistöt	6 963 672	-70 000	6 893 672	7 004 237	101,6 %
4350 Paikallispankki	-30 343	0	-30 343	-33 988	112,0 %
4400 Palvelutoiminnot	54 041	0	54 041	13 901	25,7 %
7100 Liikenneväylät	-2 094 896	0	-2 094 896	-2 209 030	105,4 %
Konsernipalvelut	-961 660	-70 000	-1 031 660	-1 084 742	105,1 %
7700 Vesihuoltolaitos	1 056 344	0	1 056 344	1 449 717	137,2 %
Sivistyslautakunta					
5010 Varhaiskasvatus	-8 898 754	-110 000	-9 008 754	-8 928 015	99,1 %
5200 Ruotsinkielinen koulutus	-13 454 584	0	-13 454 584	-13 699 116	101,8 %
5400 Suomenkielinen koulutus	-8 696 210	-95 000	-8 791 210	-8 985 814	102,2 %
5600 Kulttuuri	-2 196 299	0	-2 196 299	-2 160 002	98,3 %
5700 Kirjasto	-1 254 683	0	-1 254 683	-1 204 033	96,0 %
5800 Joukkoliikenne	-317 600	0	-317 600	-381 862	120,2 %
Sivistys	-34 818 130	-205 000	-35 023 130	-35 358 842	101,0 %
Sosiaali- ja terveyslautakunta					
6000 Sosiaali- ja terveyshallinto	-259 418	0	-259 418	-171 383	66,1 %
6100 Sosiaalipalvelut	-7 083 346	-287 300	-7 370 646	-7 760 042	105,3 %
6200 Perhepalvelut	-2 331 107	0	-2 331 107	-2 513 649	107,8 %
6300 Vanhustenhuolto	-11 157 412	0	-11 157 412	-11 935 000	107,0 %
6500 Terveydenhuolto	-12 624 767	0	-12 624 767	-12 835 936	101,7 %
6540 Erikoissairaanhoido	-20 808 076	0	-20 808 076	-18 832 767	90,5 %
Sosiaali- ja terveys	-54 264 126	-287 300	-54 551 426	-54 048 777	99,1 %
Ympäristölautakunta					
7000 Yhdyskuntasuunnittelu	-460 690	0	-460 690	-439 637	95,4 %
7010 Kaavoitus	-428 756	0	-428 756	-362 633	84,6 %
7015 Mittaus	-341 505	0	-341 505	-200 556	58,7 %
7400 Ympäristönsuojelu	-188 517	0	-188 517	-174 955	92,8 %
7500 Ympäristöterveydenhuolto	-250 060	0	-250 060	-186 377	74,5 %
7800 Rakennusvalvonta	-115 915	0	-115 915	-103 921	89,7 %
Ympäristö	-1 785 443	0	-1 785 443	-1 468 079	82,2 %
Käyttötalous yhteensä	-90 834 739	-562 300	-91 397 039	-90 559 400	99,1 %

2.5. Tuloslaskelma

ulkoinen/sisäinen

	Talousarvio 2018	Muutettu talousarvio 2018	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018
Toimintatuotot				
Myyntituotot	10 569 907	10 569 907	10 932 383	362 476
Maksutuotot	6 687 200	6 577 200	6 321 413	-255 787
Tuet ja avustukset	1 324 102	1 324 102	1 765 476	441 374
Muut toimintatuotot	15 165 492	15 165 492	15 215 017	49 525
	33 746 701	33 636 701	34 234 288	597 587
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-38 785 288	-38 863 318	-39 125 888	-262 570
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 345 337	-8 358 406	-8 413 227	-54 821
Muut henkilösivukulut	-1 929 833	-1 933 734	-1 536 542	397 192
Palvelujen ostot	-52 984 297	-53 192 824	-53 401 122	-208 298
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 867 326	-5 867 326	-5 738 506	128 820
Avustukset	-2 948 984	-3 097 757	-3 010 464	87 293
Muut toimintakulut	-13 720 374	-13 720 374	-13 567 939	152 435
	-124 581 439	-125 033 739	-124 793 689	240 051
Toimintakate	-90 834 738	-91 397 038	-90 559 400	837 638
Verotulot	66 200 000	66 200 000	65 688 549	-511 451
Valtionosuudet	29 039 000	29 039 000	28 594 662	-444 338
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	0	5 453	5 453
Muut rahoitustuotot	70 000	70 000	148 760	78 760
Korkokulut	-1 010 000	-1 010 000	-863 044	146 956
Muut rahoituskulut	-10 000	-10 000	-9 566	434
	-950 000	-950 000	-718 396	231 604
Vuosikate	3 454 262	2 891 962	3 005 415	113 453
Poistot ja arvonalentumiset	-4 700 000	-4 700 000	-4 959 459	-259 459
Tilikauden tulos	-1 245 738	-1 808 038	-1 954 044	-146 005
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 680	41 680	41 680	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 204 058	-1 766 358	-1 912 364	-146 006

2.6. Investointien toteutuminen 31.12.2018

Sitovuustaso/netto

HALLINTO	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
Kaupunginhallitus								
1401 Kuituverkko/Houtskari + Korppoo								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-125 000	113 %	-21 398	-125 000	0	-125 000	-119 728	-5 272
Netto	-125 000	113 %	-21 398	-125 000	0	-125 000	-119 728	-5 272
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-125 000	113 %	-21 398	-125 000	0	-125 000	-119 728	-5 272
Netto	-125 000	113 %	-21 398	-125 000	0	-125 000	-119 728	-5 272

TALOUSPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
Kaupunginhallitus								
1821 Koko kaupunki/Osakkeiden ja osuuksien myynti								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	5 248	-5 248
Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	0	n.a.	0	0	0	0	5 248	-5 248
7200 Koko kaupunki/Maa-alueiden osto								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-300 000	64 %	0	-300 000	0	-300 000	-192 202	-107 798
Netto	-300 000	64 %	0	-300 000	0	-300 000	-192 202	-107 798
7201 Koko kaupunki/Kiinteistöjen myynti, tasearvo								
Tulot	300 000	60 %	0	300 000	0	300 000	179 900	120 100
Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	300 000	60 %	0	300 000	0	300 000	179 900	120 100
Tulot	300 000	62 %	0	300 000	0	300 000	185 148	114 852
Menot	-300 000	64 %	0	-300 000	0	-300 000	-192 202	-107 798
Netto	0	n.a.	0	0	0	0	-7 054	7 054

ELINKEINOPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
Kaupunginhallitus								
3323 Malminrannan infra ja satama-alue								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	0 %	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000
Netto	-20 000	0 %	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000
3325 Nauvo/yhteysaluslaituri ja rantamuuri								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-438 700	137 %	-385 088	-200 000	0	-200 000	-217 860	17 860
Netto	-438 700	137 %	-385 088	-200 000	0	-200 000	-217 860	17 860
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-458 700	131 %	-385 088	-220 000	0	-220 000	-217 860	-2 140
Netto	-458 700	131 %	-385 088	-220 000	0	-220 000	-217 860	-2 140

TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
Kaupunginhallitus								
3329 Nauvon vierasvenestama/laiturit ja rantarakenteet								
3326 Tulot	1 120 000	0 %	0	610 000	0	610 000	0	610 000
Menot	-1 811 000	4 %	0	-961 000	0	-961 000	-63 686	-897 314
Netto	-691 000	9 %	0	-351 000	0	-351 000	-63 686	-287 314
4009 Houtskarin varastohalli								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	252 %	-17 346	-10 000	0	-10 000	-58 126	48 126
Netto	-30 000	252 %	-17 346	-10 000	0	-10 000	-58 126	48 126
4010 Houtskarin aluekonttori/toiminnalliset muutokset								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-90 000	59 %	0	-90 000	0	-90 000	-52 950	-37 050
Netto	-90 000	59 %	0	-90 000	0	-90 000	-52 950	-37 050
4011 Parainen/Folkhälsanhuset/uima-altaan varustus (hissituoli)								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-17 000	18 %	0	-17 000	0	-17 000	-3 000	-14 000
Netto	-17 000	18 %	0	-17 000	0	-17 000	-3 000	-14 000
7202 Korppoon paloasema								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	638	-638
Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	0	n.a.	0	0	0	0	638	-638
7403 Parainen/Liikennejärjestelyjen muuttaminen, Ålöntie								
Tulot	80 000	100 %	0	80 000	0	80 000	80 000	0
Menot	-240 000	94 %	0	-240 000	7 000	-233 000	-225 660	-7 340
Netto	-160 000	91 %	0	-160 000	7 000	-153 000	-145 660	-7 340
7406 Parainen/Jalankulku- ja pyöräilyväylä, Viola Renvallin polku-Rengastie (Pjukalantie)								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-400 000	122 %	-211 086	-120 000	0	-120 000	-277 015	157 015
Netto	-400 000	122 %	-211 086	-120 000	0	-120 000	-277 015	157 015
7408 Saneeraus, hulevesiviemärijärjestelmän laajentaminen ja täydentäminen suunnitelman mukaisesti								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-335 000	5 %	-7 951	-25 000	0	-25 000	-9 289	-15 711
Netto	-335 000	5 %	-7 951	-25 000	0	-25 000	-9 289	-15 711
7409 Myllymäentien saneeraus/kadun kuivatus ja asfaltointi								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-125 000	104 %	-95 454	-25 000	0	-25 000	-34 851	9 851
Netto	-125 000	104 %	-95 454	-25 000	0	-25 000	-34 851	9 851
7411 Liikennejärjestelyt/Vapparintien liikekorttelin asemakaavan muutos								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-785 000	6 %	-28 790	-600 000	36 600	-563 400	-16 790	-546 610
Netto	-785 000	6 %	-28 790	-600 000	36 600	-563 400	-16 790	-546 610
7412 Myrskytie-Norrbyn alikulkutunneli sekä Teollisuuskatu								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-525 000	43 %	-90 090	-85 000	0	-85 000	-134 182	49 182
Netto	-525 000	43 %	-90 090	-85 000	0	-85 000	-134 182	49 182
7413 Parainen/keskusta-alueen liikennesuunnitelu ja selvitys								
Tulot	10 000	0 %	0	10 000	0	10 000	0	10 000
Menot	-165 000	0 %	0	-55 000	0	-55 000	0	-55 000
Netto	-155 000	0 %	0	-45 000	0	-45 000	0	-45 000

7414 Parainen Rantatie/saneeraus, muutostyöt ka liikennejärjestelyt									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-925 000	0 %	0	-25 000	0	-25 000	0	-25 000	-25 000
Netto	-925 000	0 %	0	-25 000	0	-25 000	0	-25 000	-25 000
7415 Parainen/sataman rakentaminen ja salmenruoppaus, Vapparintien liikekortteli									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-1 135 000	0 %	0	-35 000	0	-35 000	-4 704	-30 296	-30 296
Netto	-1 135 000	0 %	0	-35 000	0	-35 000	-4 704	-30 296	-30 296
7416 Nauvo/Osuudet ja venepaikat Hemsundetin Ranta Osk									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-7 000	100 %	0	0	-7 000	-7 000	-7 000	0	0
Netto	-7 000	100 %	0	0	-7 000	-7 000	-7 000	0	0
7422 Parainen/Norrgårdin maanrakennustyöt									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-39 777	100 %	0	0	0	0	-39 777	39 777	39 777
Netto	-39 777	100 %	0	0	0	0	-39 777	39 777	39 777
7426 Koko kaupunki/Liikenneturvallisuuksia parantavat toimenpiteet									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	25 %	0	-20 000	0	-20 000	-5 000	-15 000	-15 000
Netto	-20 000	25 %	0	-20 000	0	-20 000	-5 000	-15 000	-15 000
7461 Koko kaupunki/Katuvalojen uusiminen									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-300 000	93 %	0	-300 000	0	-300 000	-278 771	-21 229	-21 229
Netto	-300 000	93 %	0	-300 000	0	-300 000	-278 771	-21 229	-21 229
7476 Nauvo/Eteläsatama, satamajärjestelyt ja uusi laituri									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-65 000	78 %	0	-65 000	0	-65 000	-50 493	-14 507	-14 507
Netto	-65 000	78 %	0	-65 000	0	-65 000	-50 493	-14 507	-14 507
7503 Parainen/Kirkkolammen reunukset									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-250 000	34 %	-52 803	-60 000	0	-60 000	-32 734	-27 266	-27 266
Netto	-250 000	34 %	-52 803	-60 000	0	-60 000	-32 734	-27 266	-27 266
7505 Parainen/Keskuspuisto, perhepuisto									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-80 000	92 %	-25 814	-50 000	0	-50 000	-48 066	-1 934	-1 934
Netto	-80 000	92 %	-25 814	-50 000	0	-50 000	-48 066	-1 934	-1 934
7506 Parainen/Rantakävelytien suunnittelu ja toteutus									
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-170 000	9 %	-15 249	-50 000	0	-50 000	0	-50 000	-50 000
Netto	-170 000	9 %	-15 249	-50 000	0	-50 000	0	-50 000	-50 000
Tulot	1 210 000	7 %	0	700 000	0	700 000	80 638	619 362	
Menot	-7 514 777	25 %	-544 584	-2 833 000	36 600	-2 796 400	-1 342 095	-1 454 305	
Netto	-6 304 777	29 %	-544 584	-2 133 000	36 600	-2 096 400	-1 261 457	-834 943	

KAUPUNGINHALLITUS VESIHUOLTOLAITOS	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
7701 Vesi- ja viemärijohtojen ja kaivojen kohdesaneeraukset vuototutkimusten mukaan								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-900 000	18 %	-111 998	-80 000	0	-80 000	-46 973	-33 027
Netto	-900 000	18 %	-111 998	-80 000	0	-80 000	-46 973	-33 027

7704 Vuoden 2017 hankkeiden valmiiksi saattaminen								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	21 %	0	-20 000	0	-20 000	-4 219	-15 781
Netto	-20 000	21 %	0	-20 000	0	-20 000	-4 219	-15 781
7705 Saaristo/Vesilaitosten online-valvontajärjestelmä								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-60 000	62 %	-20 743	-10 000	0	-10 000	-16 503	6 503
Netto	-60 000	62 %	-20 743	-10 000	0	-10 000	-16 503	6 503
7707 Nauvo-Korpoo-Houtskari/Puhdistamoiden automatisointi								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-110 000	80 %	-43 225	-30 000	0	-30 000	-44 240	14 240
Netto	-110 000	80 %	-43 225	-30 000	0	-30 000	-44 240	14 240
7717 Korpoo/Raakavesipumpun muutostyöt, RO-laitos								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-78 675	57 %	-5 024	-40 000	0	-40 000	-39 957	-43
Netto	-78 675	57 %	-5 024	-40 000	0	-40 000	-39 957	-43
7720 Korpoo/Puhdistamon ja litelaitoksen saneeraus ympäristöluvan vaatimusten mukaan								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-156 173	93 %	-109 871	-30 000	0	-30 000	-35 499	5 499
Netto	-156 173	93 %	-109 871	-30 000	0	-30 000	-35 499	5 499
7728 Parainen/Vesi- ja viemäriverkon laajennus, Ersby								
Tulot	165 000	122 %	36 902	90 000	0	90 000	163 617	-73 617
Menot	-600 000	145 %	-270 040	-300 000	0	-300 000	-602 589	302 589
Netto	-435 000	155 %	-233 138	-210 000	0	-210 000	-438 972	228 972
7729 Nauvo/Vesi- ja viemäriverkon laajennus, urheilukenttä-palolaitos								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-315 000	35 %	-58 487	-40 000	0	-40 000	-53 101	13 101
Netto	-315 000	35 %	-58 487	-40 000	0	-40 000	-53 101	13 101
7730 Parainen/Puhdistamon laajennus ja saneeraus								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-521 000	5 %	-17 473	-150 000	0	-150 000	-10 411	-139 589
Netto	-521 000	5 %	-17 473	-150 000	0	-150 000	-10 411	-139 589
7735 Parainen/Puhdistamon parantaminen 1.1.2016 voimaan tulleiden päästövaatimusten mukaan								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-1 000 000	73 %	-609 415	-130 000	0	-130 000	-122 414	-7 586
Netto	-1 000 000	73 %	-609 415	-130 000	0	-130 000	-122 414	-7 586
7736 Nauvo/Sjöstrandintie, vesi- ja viemärijohtot								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	0 %	0	-30 000	0	-30 000	0	-30 000
Netto	-30 000	0 %	0	-30 000	0	-30 000	0	-30 000
7738 Parainen/Vapparintie, vesi- ja viemärijohtot								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-130 000	10 %	0	-130 000	0	-130 000	-12 487	-117 513
Netto	-130 000	10 %	0	-130 000	0	-130 000	-12 487	-117 513
7739 Parainen/Pjukalan vesi- ja viemärijohtot								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-370 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Netto	-370 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Tulot	165 000	122 %	36 902	90 000	0	90 000	163 617	-73 617
Menot	-4 290 848	52 %	-1 246 277	-1 000 000	0	-1 000 000	-988 394	-11 606
Netto	-4 125 848	49 %	-1 209 375	-910 000	0	-910 000	-824 777	-85 223

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
5101 Parainen/päivähoidon, esikoulun ja alkuopetuksen uudet tilat								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-420 000	0 %	0	-10 000	10 000	0	0	0
Netto	-420 000	0 %	0	-10 000	10 000	0	0	0
5108 Iniön koulu ja päiväkot, rakennus								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-635 000	115 %	-300 770	-255 000	0	-255 000	-431 415	176 415
Netto	-635 000	115 %	-300 770	-255 000	0	-255 000	-431 415	176 415
5110 Iniön koulu ja päiväkot, piha								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-40 000	98 %	0	-40 000	0	-40 000	-39 048	-952
Netto	-40 000	98 %	0	-40 000	0	-40 000	-39 048	-952
5112 Iniö/koulu,päivähoito, kirjasto irtaimisto								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	71 %	0	-30 000	0	-30 000	-21 286	-8 714
Netto	-30 000	71 %	0	-30 000	0	-30 000	-21 286	-8 714
5300 Nilsbyn koulu, piha/miniareena								
Tulot	10 500	95 %	0	10 500	0	10 500	10 000	500
Menot	-45 000	86 %	0	-45 000	0	-45 000	-38 664	-6 336
Netto	-34 500	83 %	0	-34 500	0	-34 500	-28 664	-5 836
5302 Sarlinska skolan/musiikkiluokka								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-36 600	75 %	0	0	-36 600	-36 600	-27 390	-9 210
Netto	-36 600	75 %	0	0	-36 600	-36 600	-27 390	-9 210
5307 Sunnanbergs skola/uusi rakennus ja suojellun rakennuksen peruskorjaus								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-1 430 000	2 %	-15 847	-600 000	0	-600 000	-8 446	-591 554
Netto	-1 430 000	2 %	-15 847	-600 000	0	-600 000	-8 446	-591 554
5312 Paraisten koulukeskus/mus.luokka, tekn.luokka, fy-ke luokka,kuv.luokka								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-2 000 000	53 %	-348 808	-550 000	0	-550 000	-705 881	155 881
Netto	-2 000 000	53 %	-348 808	-550 000	0	-550 000	-705 881	155 881
5313 Kyrkbackens skolan ja Simonkylän koulun pihan valmiiksi saattaminen								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-60 000	106 %	0	-60 000	0	-60 000	-63 551	3 551
Netto	-60 000	106 %	0	-60 000	0	-60 000	-63 551	3 551
5314 Iniö/Koulun ja päiväkodin piha, ulkovaikineet								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-50 000	92 %	0	-50 000	0	-50 000	-46 105	-3 895
Netto	-50 000	92 %	0	-50 000	0	-50 000	-46 105	-3 895
5315 Paraisten koulukeskus/uuden teknisen käsityöluokan koneet ja irtaimisto								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-120 000	143 %	0	-120 000	0	-120 000	-171 070	51 070
Netto	-120 000	143 %	0	-120 000	0	-120 000	-171 070	51 070
5316 Pargas svenska gymnasium/irtaimisto								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	85 %	0	-30 000	0	-30 000	-25 631	-4 369
Netto	-30 000	85 %	0	-30 000	0	-30 000	-25 631	-4 369
5335 Skräbböle skola piha/miniareena								
Tulot	10 500	0 %	0	10 500	-10 000	500	0	500
Menot	-42 000	102 %	0	-42 000	0	-42 000	-42 780	780
Netto	-31 500	136 %	0	-31 500	-10 000	-41 500	-42 780	1 280

5482 Nauvo/Huoltorakennus urheilukentälle (valtionperintö 100 000 €)								
Tulot	170 000	100 %	1 010	170 000	0	170 000	169 324	676
Menot	-170 000	102 %	-1 010	-170 000	0	-170 000	-171 803	1 803
Netto	0	n.a.	0	0	0	0	-2 480	2 480
5500 Paraisten kirjasto/valaistus, UV-suoja								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-40 000	62 %	-15 821	-10 000	0	-10 000	-9 160	-840
Netto	-40 000	62 %	-15 821	-10 000	0	-10 000	-9 160	-840
Tulot	191 000	94 %	1 010	191 000	-10 000	181 000	179 324	1 676
Menot	-5 148 600	48 %	-682 255	-2 012 000	-26 600	-2 038 600	-1 802 229	-236 371
Netto	-4 957 600	46 %	-681 245	-1 821 000	-36 600	-1 857 600	-1 622 905	-234 695

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
6326 Iniö Aftonro/rivitalojen paloturvallisuuden parantaminen								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	105 %	0	-20 000	0	-20 000	-21 065	1 065
Netto	-20 000	105 %	0	-20 000	0	-20 000	-21 065	1 065
6328 Nauvo/Grannas, tehostettu palveluasuminen								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	0 %	0	-30 000	0	-30 000	0	-30 000
Netto	-30 000	0 %	0	-30 000	0	-30 000	0	-30 000
6329 Parainen/Terveyskeskuksen vuodeosasto, toiminnalliset muutokset								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-330 000	99 %	-99 435	-180 000	0	-180 000	-226 662	46 662
Netto	-330 000	99 %	-99 435	-180 000	0	-180 000	-226 662	46 662
6330 Aurinkoinen/3 asunnon siirtäminen yläkerrasta								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-10 000	120 %	0	-10 000	0	-10 000	-11 970	1 970
Netto	-10 000	120 %	0	-10 000	0	-10 000	-11 970	1 970
6334 Palveluasumisen yksikkö Furubo/Grannas								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Netto	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
6335 Koivukoto/keltaiset talot, sprinkelit								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-90 000	100 %	0	-90 000	0	-90 000	-89 633	-367
Netto	-90 000	100 %	0	-90 000	0	-90 000	-89 633	-367
6403 Iniön terveysasema/pysäköinti								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-50 000	100 %	0	-50 000	0	-50 000	-49 833	-167
Netto	-50 000	100 %	0	-50 000	0	-50 000	-49 833	-167
6404 Parainen/vuodeosasto, irtaimisto								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-50 000	42 %	0	-50 000	0	-50 000	-20 813	-29 187
Netto	-50 000	42 %	0	-50 000	0	-50 000	-20 813	-29 187
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-590 000	88 %	-99 435	-440 000	0	-440 000	-419 976	-20 024
Netto	-590 000	88 %	-99 435	-440 000	0	-440 000	-419 976	-20 024

YMPÄRISTÖ	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
Ympäristölautakunta								
7015 Koko kaupungin ilmakehu								
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-120 000	76 %	0	-120 000	0	-120 000	-91 000	-29 000
Netto	-120 000	94 %	-21 398	-120 000	0	-120 000	-91 000	-29 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Menot	-120 000	76 %	0	-120 000	0	-120 000	-91 000	-29 000
Netto	-120 000	76 %	0	-120 000	0	-120 000	-91 000	-29 000

Investointiosan toteutuminen sitovuustasolla yhteensä

	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2018 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2018	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2018	Poikkeama
Tulot	1 866 000	35 %	37 912	1 281 000	-10 000	1 271 000	608 726	662 274
Menot	-18 547 925	44 %	-2 979 038	-7 050 000	10 000	-7 040 000	-5 173 483	-1 866 517
Netto	-16 681 925	45 %	-2 941 126	-5 769 000	0	-5 769 000	-4 564 757	-1 204 243

Investointiosan toteuma 31.12.2018

KAUPUNGINHALLITUS

1401 Kuituverkko / Houtskari + Korppoo

Talousarvio 2018, netto	-125 000	Aikataulu	11/2018	Toteuma 31.12.	-119 728
Tavoite	Yhteishankkeeseen osallistuminen Carunan ja Eltelin kanssa kaupungin kuituverkon kaivamiseksi maahan käyttövarmuuden varmistamiseksi				
Toimenpiteet 2018	Hankkeen suunnitteli Saaristoverkot Oy ja kuituverkkotyön toteuttivat Caruna Oy:n aliurakoitsijat.				
Talouden toteuma	Talouden toteuma vastaa talousarviota.				
Arviointi	Hankkeet tavoitteet on saavutettu suunnitelman mukaisesti.				

1820 Osakkeiden ja osuuksien myynti, kirjanpitoarvo

Talousarvio 2018, netto	0	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	5 248
Tavoite					
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma					
Arviointi	Valoniemen laituriolosuuskunta, laituripaikka 8.				

7200 Maa- ja vesialueiden osto

Talousarvio 2018, netto	-300 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	-192 202
Tavoite					
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma					
Arviointi	Vuoden aikana on ostettu takaisin viisi asuntotonttia.				

7201 Kiinteistöjen myynti, kirjanpitoarvo

Talousarvio 2018, netto	300 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	179 900
Tavoite					
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma					
Arviointi	Vuoden aikana on myyty seitsemän kiinteistöä sekä Norrgårdin kiinteistö.				

3323 Malminrannan infra ja satama-alue, Parainen

Talousarvio 2018, netto	-20 000	Aikataulu	2019	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Uusi vierasvenesatamakokonaisuus palveluineen ja toimintoineen				
Toimenpiteet 2018	Alueen yleissuunnittelun mahdollinen aloittaminen				
Talouden toteuma	Hankkeen sisältö tulee vahvistaa.				
Arviointi	Alueen kehittäminen on ollut seisahtuneissa, koska hotellin tontin kehittämiseen ei ole ollut kiinnostusta. Koko alueen yleissuunnitelmatyö on toteutettu tätä taustaa vasten.				

3325 Nauvon vierasvenesatama

Talousarvio 2018, netto	-200 000	Aikataulu	6/2018	Toteuma 31.12.	-217 860
Tavoite	Palvelut ja korjaukset kehittämistarpeen täyttämiseksi				
Toimenpiteet 2018	Yhteysaluslaiturin viereiset rantamuurit. Valmis 5/2018.				
Talouden toteuma	Toteutus ja suunnittelu ylittävät budjettikehyksen 17 000 eurolla rakenteisiin tehtyjen muutosten takia.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

3329 Nauvon vierasvenesatama, laiturit ja satamarakenteet

Talousarvio 2018, netto	-351 000	Aikataulu	12/2020	Toteuma 31.12.	-63 686
Tavoite	Nauvon vierasvenesataman kehittäminen, turvallisuus, toiminnallisuus ja vetovoimaisuus				
Toimenpiteet 2018	Sataman ja laitureiden suunnittelu				
Talouden toteuma	Hankkeen aloitus siirretään syksyyn 2019. Hankkeen budjetti on haasteellinen, 1 miljoona euroa.				
Arviointi	Suunnittelu on ollut seisahtuneissa syksyllä 2018, jolloin asetettiin työryhmä laatimaan satamakokonaisuudelle layout. Hanke käynnistyy syksyllä 2019.				

4009 Houtskarin varastohalli

Talousarvio 2018, netto	-10 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-58 126
Tavoite	Varastotila sisältäen henkilöstön sosiaalitilat				
Toimenpiteet 2018	Vesihuollon ja toiminnallisten muutosten loppuun saattaminen				
Talouden toteuma	Kokonaisbudjetti ylittää budjetoidun kehyksen 45 000 eurolla investoinnin sisällön laajentamisen takia.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

4010 Houtskarin aluekonttori / toiminnalliset muutokset

Talousarvio 2018, netto	-90 000	Aikataulu	6/2018	Toteuma 31.12.	-52 950
Tavoite	Kiinteistön käytön tehostaminen				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu, rakennuslupa ja osa rakentamisesta				
Talouden toteuma	Kustannukset noudattavat kriittistä budjettikehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

4011 Folkhälsanhuset, Parainen

Talousarvio 2018, netto	-17 000	Aikataulu	4/2019	Toteuma 31.12.	-3 000
Tavoite	Turvallisuuden varmistamiseksi hankitaan tarkoituksenmukainen varustus, kuten tuolihiisi.				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu lisääntyneen tarpeen mukaisesti				
Talouden toteuma	Budjetti nousee vuonna 2019 aikataulun siirtymisen takia, vuonna 2018 kustannukset alittavat budjettikehyksen 14 000 eurolla.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

7202 Korppoon paloasema

Talousarvio 2018, netto	0	Aikataulu	2019	Toteuma 31.12.	638
Tavoite	Muutokset ja korjaukset nykytarpeiden mukaisesti				
Toimenpiteet 2018	Ilmanvaihto, automaatio, lattiat, ovet				
Talouden toteuma	Kustannukset kohdennetaan vuodelle 2019, pieni summa. Kokonaisbudjetti vastaa budjettikehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

7403 Liikennejärjestelyjen muuttaminen, Älöntie

Talousarvio 2018, netto	-153 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-145 660
Tavoite	Älöntien risteysalueen liikennejärjestelyjen ja turvallisuuden parantaminen				
Toimenpiteet 2018	Hanke valmistuu kokonaisuudessaan, uusi katu ja liittymä asemakaavan mukaisesti.				
Talouden toteuma	Hulevesiviemäriä ei tarvinnut saneerata, mistä syntyy pieni säästö.				
Arviointi	Tavoitteet täyttyivät hankekuvauksen mukaisesti.				

7406 Parainen / jalankulkuväylä, Pjukalantie

Talousarvio 2018, netto	-120 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-277 015
Tavoite	Liikenneturvallisuuden parantaminen erillisellä väylällä jalankulkijoille ja pyöräilijöille				
Toimenpiteet 2018	Uudet jalankulku- ja pyöräilyväylät on rakennettu hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti.				
Talouden toteuma	Budjetti ei vastannut hyväksyttyä 450 000 euron hankebudjettia. Pieni noin 14 000 euron ylitys hankebudjettiin kuivatukseen ja sähköturvallisuuteen liittyneiden parannustarpeiden takia.				
Arviointi	Tavoitteet täyttyivät hankekuvauksen mukaisesti.				

7408 Hulevesisuunnitelma

Talousarvio 2018, netto	-25 000	Aikataulu	12/201x	Toteuma 31.12.	-9 289
Tavoite	Kaupungin hulevesien hallintaa koskevien suuntaviivojen määrittelemine				
Toimenpiteet 2018	Tarpeiden ja hulevesitarpeiden kartoittaminen, pienet hulevesijärjestelmän täydennykset				
Talouden toteuma	Talousarvion mukainen				
Arviointi	Pitkän aikavälin tavoitteet. Arviointi myöhemmin.				

7409 Myllymäentien saneeraus

Talousarvio 2018, netto	-25 000	Aikataulu	6/2018	Toteuma 31.12.	-34 851
Tavoite	Kadun ja alueen kuivatuksen parantaminen sekä sorakadun asfaltointi				
Toimenpiteet 2018	Katu asfaltoitiin ja saatettiin valmiiksi katusuunnitelman mukaisesti.				
Talouden toteuma	Kustannukset nousivat hieman korkeammiksi nousseiden työ- ja materiaalikustannusten vuoksi.				
Arviointi	Hankkeen tavoitteet on saavutettu.				

7411 Liikennejärjestelyt, Vapparintie

Talousarvio 2018, netto	-563 400	Aikataulu	12/2019	Toteuma 31.12.	-16 790
Tavoite	Edellytysten luominen Vapparintien liikekorttelin kehittämiseksi. Uuden liittymän ja kadun sekä yleisten alueiden suunnittelu.				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu asemakaavoituksen ohessa				
Talouden toteuma	Aloitetaan vuonna 2019.				
Arviointi	Arviointi myöhemmin, kun hanke on toteutettu.				

7412 Myrskytyt - Norrbyn alikulkutunneli

Talousarvio 2018, netto	-85 000	Aikataulu	6/2018	Toteuma 31.12.	-134 182
Tavoite	Liikenneturvallisuuden lisääminen rakentamalla väylä jalankulkijoille ja pyöräilijöille				
Toimenpiteet 2018	Hanke valmistunut, uusi väylä jalankulkijoille ja pyöräilijöille sekä kuivatus valmiit.				
Talouden toteuma	Hanke tuli hieman kalliimmaksi johtuen tarpeesta tehdä suunnitelmiin muutoksia kuivatuksen toimivuuden varmistamiseksi.				
Arviointi	Hankkeen tavoitteet ovat täyttyneet.				

7413 Keskusta-alueen liikennesuunnittelu ja selvitys / Parainen

Talousarvio 2018, netto	-45 000	Aikataulu	12/2020	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Keskustan liikennejärjestelyjen tarkastelu, selvitys ja suunnittelu				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu ei ole päässyt käyntiin, koska maankäytön suunnittelu on alkuvaiheessa.				
Talouden toteuma					
Arviointi	Arviointi hankkeen valmistuttua.				

7414 Rantatie, saneeraus, muutostyöt ja liikennejärjestelyt

Talousarvio 2018, netto	-25 000	Aikataulu	12/202x	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Rantatien, yleisten katualueiden sekä hotellin tonttiin ja vierasvenesatamaan liittyvien viheralueiden kehittäminen ja suunnittelu				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu ei ole päässyt käyntiin, koska maankäytön suunnittelu on alkuvaiheessa.				
Talouden toteuma					
Arviointi	Hankkeen valmistuttua.				

7415 Sataman rakentaminen ja salmen ruoppaus, Vapparintien liikekortteli

Talousarvio 2018, netto	-35 000	Aikataulu	12/202x	Toteuma 31.12.	-4 704
Tavoite	Edellytysten luominen Vapparintien liikekorttelin kehittämiseksi				
Toimenpiteet 2018	Suntin pohjoisosan luotaus. Kunnallistekninen suunnittelu on aloitettu vuonna 2018 asemakaavoituksen ohessa.				
Talouden toteuma					
Arviointi	Hankkeen valmistuttua.				

7416 Osuudet ja venepaikat, Hemsundetin Ranta Osk

Talousarvio 2018, netto	-7 000	Aikataulu		Toteuma 31.12.	-7 000
Tavoite	Venepaikkojen tarjoaminen Hemsundetin alueen tonttien myynnin yhteydessä. Lisää tonttien markkina-arvoa ja kiinnostusta niitä kohtaan.				
Toimenpiteet 2018	Vasta perustettu osuuskunta, jossa kaupunki on jäsenenä, on vuonna 2018 rakentanut pienen laiturin, jossa on yhteensä 10 venepaikkaa alueen tontinomistajille.				
Talouden toteuma	Talousarvion mukainen. Talousarviomuutos.				
Arviointi	Tilannetta seurataan ja laiturin vaikutusta tonttien myyntiin arvioidaan.				

7422 Norrgårdin maarakennustyöt

Talousarvio 2018, netto		Aikataulu		Toteuma 31.12.	-39 777
Tavoite	Norrgårdin kiinteistön tulotien sekä Norrgårdin kiinteistöön ja Attendon kiinteistöön liittyvän alueen maarakennustyöt korkeuksien ja maaston sovittamiseksi rakennettuun ympäristöön				
Toimenpiteet 2018	Alueen maarakennustyöt suoritettiin Attendon rakennustyömaan maarakennustöiden yhteydessä.				
Talouden toteuma	Hankkeelle ei ollut budjettia.				
Arviointi	Tavoite on täyttynyt.				

7426 Liikenteenohjaus ja turvallisuus

Talousarvio 2018, netto	-20 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-5 000
Tavoite	Liikenneturvallisuuden lisääminen Nauvon koulukeskuksen läheisyydessä				
Toimenpiteet 2018	Nauvon koulukeskuksen liikennejärjestelyjen suunnittelu aloitettiin vuonna 2018.				
Talouden toteuma					
Arviointi	Arviointi myöhemmin hankkeen valmistuttua.				

7461 Katuvalojen uusiminen

Talousarvio 2018, netto	-300 000	Aikataulu	12/2021	Toteuma 31.12.	-278 771
Tavoite	Nykyisen katuvalaistuksen parantaminen ja saneeraus sekä energiantarpeen vähentäminen vaihtamalla led-valaistukseen				
Toimenpiteet 2018	Olemassa olevan valaistuksen saneeraus				
Talouden toteuma	Talousarvion mukainen				
Arviointi	Tavoitteet ovat täyttyneet.				

7476 Nauvon Eteläsatama

Talousarvio 2018, netto	-65 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-50 493
Tavoite	Eteläsatamassa olevien kaupungin venepaikkojen vuokratoiminnan kehittäminen				
Toimenpiteet 2018	Ns. Gullkronan laiturin uudistaminen. Eteläsataman laitureiden uusimiseen on myönnetty lupa ja laiturit on hankittu.				
Talouden toteuma	Hankkeen odotetaan kilpailutuksen perusteella tulevan budjetoitua halvemmaksi.				
Arviointi	Arviointi tehdään hankkeen valmistuttua.				

7503 Kirkkolammen reunukset

Talousarvio 2018, netto	-60 000	Aikataulu	12/2021	Toteuma 31.12.	-32 734
Tavoite	Kirkkolammen reunusten siistiminen ja rakentaminen				
Toimenpiteet 2018	Alueen suunnittelu				
Talouden toteuma					
Arviointi	Arviointi myöhemmin				

7505 Keskuspuisto, muutostyöt

Talousarvio 2018, netto	-50 000	Aikataulu	6/2018	Toteuma 31.12.	-48 066
Tavoite	Lucius Alienuksen pystyttämisen mahdollistavat muutostyöt				
Toimenpiteet 2018	Hankkeen suunnittelu				
Talouden toteuma					
Arviointi	Arviointi hankkeen toteuduttua.				

7506 Rantakävelyreitistö

Talousarvio 2018, netto	-50 000	Aikataulu	12/2020	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Keskusta-alueen rantakävelyreitistön suunnittelu ja rakentaminen				
Toimenpiteet 2018	Hankkeen suunnittelu				
Talouden toteuma					
Arviointi	Arviointi myöhemmin hankkeen tai välietappien valmistuttua.				

VESIHUOLTOLAITOS

7701 Vesi- ja viemärijohtojen saneeraus ja täydentäminen

Talousarvio 2018, netto	-80 000	Aikataulu	202x	Toteuma 31.12.	-46 973
Tavoite	Putkiverkkojen ja liittymä- ja tarkastuskaivojen peruskorjaus				
Toimenpiteet 2018	Tutkimuksissa esiin tulevien vuotavien verkkojen korjaus. Verkostojen pistesaneerauksia tehty, työ jatkuu.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7704 Edellisvuoden hankkeiden valmiiksi saattaminen

Talousarvio 2018, netto	-20 000	Aikataulu		Toteuma 31.12.	-4 219
Tavoite	Projektien loppuun saattaminen				
Toimenpiteet 2018	Keskeneräisten projektien loppuun saattaminen.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7705 Vesi/valvontajärjestelmä

Talousarvio 2018, netto	-10 000	Aikataulu	12/2020	Toteuma 31.12.	-16 503
Tavoite	Kotitalousveden jakelun parempi seuranta				
Toimenpiteet 2018	Osa jätevesipumppaamoita saatettu automaation piiriin.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7707 Jätevedenpuhdistamot, automaatio

Talousarvio 2018, netto	-30 000	Aikataulu	12/2020	Toteuma 31.12.	-44 240
Tavoite	Saariston varallaolokustannusten pienentäminen				
Toimenpiteet 2018	Saariston automaatiotasoa on päätetty nostaa jaostossa. Houtskarin ja Nauvon puhdistamojen automaation rakentaminen. Projektin jatkuu.				
Talouden toteuma					
Arviointi					

7717 Korppoo, vesilaitos, muutostyöt

Talousarvio 2018, netto	-40 000	Aikataulu	12/2019	Toteuma 31.12.	-39 957
Tavoite	Merivesipumppaamon rakentaminen Verkaniin				
Toimenpiteet 2018	Merivesipumppaamon rakentaminen. Rakentaminen aloitettu. Projektin jatkuu.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7720 Korppoon puhdistamo, kehittämistyöt

Talousarvio 2018, netto	-30 000	Aikataulu	12/2020	Toteuma 31.12.	-35 499
Tavoite	Puhdistamon saneeraus ja lietteen käsittelyvarustuksen rakentaminen				
Toimenpiteet 2018	Puhdistamon toiminnan tehostaminen. Projektin valmis.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7728 Vesi- ja viemärijohtoverkon laajentaminen, Ersby

Talousarvio 2018, netto	-300 000	Aikataulu	2019	Toteuma 31.12.	-438 972
Tavoite	Vesi- ja viemärijohtoverkon laajentaminen Ersbyhyn				
Toimenpiteet 2018	Ylitys johtuu arvioitua suuremmista louhintamääristä. Haastavat olosuhteet.				
Talouden toteuma					
Arviointi					

7729 Vesi- ja viemärijohtoverkon laajentaminen, Nauvo

Talousarvio 2018, netto	-40 000	Aikataulu	202x	Toteuma 31.12.	-53 101
Tavoite	Urheilukentältä puhdistamoon rakennetun paineviemärin käyttöönotto				
Toimenpiteet 2018	Rakennetaan vesihuoltoverkko Nauvon toiminta-alueelle. Projektin jatkuu.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7730 Paraisten puhdistamo, laajennus ja saneeraus

Talousarvio 2018, netto	-150 000	Aikataulu	6/2020	Toteuma 31.12.	-10 411
Tavoite	Uusi rakennus, joka käsittää sosiaalitilat, verstaan, prosessivalvomon, autotallin ja vesihuollon toimiston.				
Toimenpiteet 2018	Projektin jatkuu.				
Talouden toteuma	Suunnittelun epäselvyyksien ja suunnittelun myöhästymisen takia aloitus vasta loppuvuodesta.				
Arviointi	Laajennus jaoston päätöksen mukaisesti. Rakentaminen alkaa 2019.				

7735 Paraisten puhdistamo, parannustyöt

Talousarvio 2018, netto	-130 000	Aikataulu	6/2020	Toteuma 31.12.	-122 414
Tavoite	Norrbyn puhdistamon mekaanisten ja sähkötekniisten laitteiden saneeraus				
Toimenpiteet 2018	Puhdistamon saneeraus, pyritään varmistamaan, että lupaehdot saadaan saavutettua. Projektin jatkuu.				
Talouden toteuma	Suunnitelman mukaan.				
Arviointi					

7736 Sjöstrandintie, vesi- ja viemärijohtot

Talousarvio 2018, netto	-30 000	Aikataulu	10/2018	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Vesi- ja viemärijohtoverkon asentaminen				
Toimenpiteet 2018	Ei ole aloitettu. Odotetaan lopullista rakentamispäätöstä (kaupunki).				
Talouden toteuma					
Arviointi					

7738 Vapparintie, vesi- ja viemärijohtot, Parainen

Talousarvio 2018, netto	-40 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-12 487
Tavoite	Vesi- ja viemärijohtojen asentaminen ja siirtäminen TOK:n alueella				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelun epäselvyyksien ja suunnittelun myöhästymisen takia aloitus vasta loppuvuodesta.				
Talouden toteuma	Aloitetaan mahdollisesti 2019. Projekti alkanut loppuvuodesta, odottaa rakennussuunnitelmien valmistumista (kaupunki).				
Arviointi					

7739 Pjukala, vesi- ja viemärijohtot

Talousarvio 2018, netto	-10 000	Aikataulu	dec.18	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Vesi- ja viemärijohtoverkon asentaminen				
Toimenpiteet 2018	Ei ole aloitettu. Lopullinen päätös tekemättä (kaupunki).				
Talouden toteuma					
Arviointi					

SIVISTYSLAUTAKUNTA

5101 Uudet tilat, päivähoito

Talousarvio 2018, netto	0	Aikataulu	2020	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Uusi päiväkotiki				
Toimenpiteet 2018	Määräraha siirrettiin Skrabböle skolan miniareenaan.				
Talouden toteuma					
Arviointi	Suunnittelu tulee olemaan osa laajempaa sivistyslautakunnan alaisten kiinteistöjen kokonaissuunnittelua.				

5108 Iniön päiväkotiki/koulu

Talousarvio 2018, netto	-255 000	Aikataulu	7/2018	Toteuma 31.12.	-431 415
Tavoite	Päiväkotiki-, koulu- ja kirjastotoimintojen uudelleenorganisointi koulurakennuksessa				
Toimenpiteet 2018	Päiväkotiki ja pihat valmiit aikataulun mukaisesti				
Talouden toteuma	Kustannuskertymä vastaa kokonaisbudjetin kehystä. Hankkeen peruskorjausmääräraha käyttöbudjetissa on 150 000 euroa, joka on kohdistettu investointiosaan, ja käyttöbudjetissa on jäljellä 110 000 euroa. Vuoden 2019 investointi ylittää budjettikehyksen 66 000 eurolla. Kokonaisbudjetissa on entisiä alituksia 79 000 euroa. Kokonaisbudjetti alittaa budjettikehyksen 13 000 eurolla.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5110 Iniön päiväkotiki/koulu

Talousarvio 2018, netto	-40 000	Aikataulu	7/2018	Toteuma 31.12.	-39 048
Tavoite	Koulun pihaan tehdään muutoksia ja lisätään välineitä.				
Toimenpiteet 2018	Piha valmis aikataulun mukaisesti 12.10.				
Talouden toteuma	Kustannukset noudattavat budjetitua kehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5112 Irtaimisto, Iniön koulu ja päiväkotiki

Talousarvio 2018, netto	-30 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-21 286
Tavoite	Ulkovälineet koulun ja päiväkodin pihoihin				
Toimenpiteet 2018	Toteutus				
Talouden toteuma	Talousarvio alittuu.				
Arviointi	Irtaimisto kouluun ja päiväkotikiin hankittu.				

5300 Nilsbyn koulun piha / miniareena

Talousarvio 2018, netto	-34 500	Aikataulu	7/2018	Toteuma 31.12.	-28 664
Tavoite	Miniareenan rakentaminen koripalloa, sählyä ja muita joukkuepelejä varten				
Toimenpiteet 2018	Suunniteltujen joukkuepelien toteutus				
Talouden toteuma	Kustannukset ylittävät budjettikehyksen 6 000 eurolla.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5302 Sarlinska skolan, musiikkiluokka

Talousarvio 2018, netto	-36 600	Aikataulu	1/2019	Toteuma 31.12.	-27 390
Tavoite	Musiikinopetuksen mahdollistaminen välittömästi				
Toimenpiteet 2018	Nostin, äänieristys ja kiinteät rakenteet				
Talouden toteuma	Kustannukset alittavat budjetoidun kehysten vähemmän toimenpidemäärän vuoksi.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5307 Sunnanbergs skola / remontti

Talousarvio 2018, netto	-600 000	Aikataulu	8/2019	Toteuma 31.12.	-8 446
Tavoite	Uuden siirrettävän koulurakennuksen rakentaminen ja idänpuoleisen rakennuksen osittainen korjaaminen				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu ja selvitykset lännenpuoleisen rakennuksen purkamisen osalta				
Talouden toteuma	Kustannukset noudattavat budjetoitua kehystä suunnitteluvaiheessa.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5312 Koulukeskus, musiikkiluokka, teknisen käsityön luokka, tekstiilikäsityön luokka

Talousarvio 2018, netto	-550 000	Aikataulu	8/2020	Toteuma 31.12.	-705 881
Tavoite	Opetustilojen uudelleenjärjestely ja korjaus				
Toimenpiteet 2018	Tilat valmiit aikataulun mukaisesti 5/2018.				
Talouden toteuma	Kokonaisbudjetti ylittää budjetoidun kehysten 50 000 eurolla voimakkaammasta kustannuskehityksestä johtuen.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5313 Kyrkbackens skola / pihan valmiiksi saattaminen

Talousarvio 2018, netto	-60 000	Aikataulu	8/2018	Toteuma 31.12.	-63 551
Tavoite	Koulun pihan muuttaminen ja musiikkiluokan purkaminen				
Toimenpiteet 2018	Koulun pihan muuttaminen ja musiikkiluokan purkaminen				
Talouden toteuma	Kustannukset vastaavat budjetoitua kehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5314 Ulkovälineet, Iniön koulu

Talousarvio 2018, netto	-50 000	Aikataulu	12/2018	Toteuma 31.12.	-46 105
Tavoite	Uusi irtaimisto				
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma	Talousarvion mukainen				
Arviointi	Ulkovälineet hankittu				

5315 Koulukeskus / koneet ja irtaimisto

Talousarvio 2018, netto	-120 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	-171 070
Tavoite	Uudet koneet ja irtaimisto				
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma	Talousarvio oli tarvittaville koneille ja irtaimistolle epärealistinen.				
Arviointi	Koneet ja irtaimisto hankittu				

5316 PSG / irtaimisto

Talousarvio 2018, netto	-30 000	Aikataulu	5/2018	Toteuma 31.12.	-25 631
Tavoite	Hankitaan irtaimisto				
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma	Talousarvion mukainen				
Arviointi	Irtaimisto hankittu				

5335 Skräbböle skola / miniareena

Talousarvio 2018, netto	-41 500	Aikataulu	7/2018	Toteuma 31.12.	-42 780
Tavoite	Miniareenan rakentaminen koripalloa, sählyä ja muita joukkuepelejä varten				
Toimenpiteet 2018	Miniareenan rakentaminen joukkuepelejä varten				
Talouden toteuma	Kustannukset noudattavat budjetoitua kehystä 10 000 euron talousarviomuutoksen myötä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5482 Nauvon urheilukenttä / huoltorakennukset

Talousarvio 2018, netto	0	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	-2 480
Tavoite	Urheilukenttärakennus 80 m ² , varasto 19 m ²				
Toimenpiteet 2018	Rakennuksen rakentaminen ilman terasseja				
Talouden toteuma	Tulot vastaavat menoja suuruusluokkana 170 000 euroa.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

5500 Kirjasto / kaupungintalo, valaistus

Talousarvio 2018, netto	-10 000	Aikataulu		Toteuma 31.12.	-9 160
Tavoite	Valaistuksen parantaminen nykypäivän standardien mukaisesti				
Toimenpiteet 2018	Nykypäivän standardien mukainen valaistus				
Talouden toteuma	Kustannukset alittavat budjetoidun kehysten.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

6326 Aftonro, paloturvallisuus

Talousarvio 2018, netto	-20 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	-21 065
Tavoite	Turvallisuuuden parantaminen automaattisella hälytysjärjestelmällä				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu				
Talouden toteuma	Suunnittelu vastaa suuruusluokkana budjetoitua kehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6328 Grannas, tehostettu palveluasuminen

Talousarvio 2018, netto	-30 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Tehostetun palveluasuminen yksikkö, 6 paikkaa, kaavoitus				
Toimenpiteet 2018	Maanomistusta selvitetään.				
Talouden toteuma	Toteutus siirtyy vuoteen 2019, ei kustannuksia vuonna 2018.				
Arviointi	Suunnittelu vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6329 Vuodeosasto

Talousarvio 2018, netto	-180 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	-226 662
Tavoite	Rakennetaan tai korjataan wc:t ja märkätilat, kansliatiloista tehdään tehokkaammat ja tarkoituksenmukaiset				
Toimenpiteet 2018	Valmis suunnitelmien mukaisesti 3/2018.				
Talouden toteuma	Kokonaiskustannukset vastaavat vuosiksi 2018-2019 budjetoitua kehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6330 Aurinkoinen

Talousarvio 2018, netto	-10 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	-11 970
Tavoite	Kolmen asunnon siirto yläkerrasta				
Toimenpiteet 2018	Siirtotoimenpiteet ovat valmiit.				
Talouden toteuma	Kustannukset noudattavat suuruusluokkana budjettikehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6334 Palveluasuminen Furubo/Grannas

Talousarvio 2018, netto	-10 000	Aikataulu	2018	Toteuma 31.12.	0
Tavoite	Lisäyksityiskohdat taloon paloturvallisuus- ja viranomaismääräysten täyttämiseksi				
Toimenpiteet 2018	Suunnittelu				
Talouden toteuma	Toteutus alittaa budjetoidun kehysten aikataulun siirtymisen takia.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6335 Koivukoto, keltaiset talot, sprinklerit

Talousarvio 2018, netto	-90 000	Aikataulu	0	Toteuma 31.12.	-89 633
Tavoite	Sprinklerijärjestelmä				
Toimenpiteet 2018	Järjestelmän rakentaminen. Valmis 6/2018.				
Talouden toteuma	Kustannukset vastaavat budjettikehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6403 Iniön terveysasema, paikotusalue

Talousarvio 2018, netto	-50 000	Aikataulu	0	Toteuma 31.12.	-49 833
Tavoite	Paikotusalueen rakentaminen				
Toimenpiteet 2018	Salaojitus, asfaltointi				
Talouden toteuma	Kustannukset vastaavat budjettikehystä.				
Arviointi	Toteutus vastaa nykyistä tarvetta, mutta huomioon on otettu myös pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet.				

6404 Irtaimisto, vuodeosasto

Talousarvio 2018, netto	-50 000	Aikataulu	0	Toteuma 31.12.	-20 813
Tavoite	Irtaimisto, vuodeosasto, remonti				
Toimenpiteet 2018					
Talouden toteuma	Talousarvio ei ole toteutunut.				
Arviointi	Irtaimiston hankinnat eivät toteutuneet alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.				

7015 Ilmakuvaus

Talousarvio 2018, netto

Tavoite

Toimenpiteet 2018

Talouden toteuma

Arviointi

-120 000

Aikataulu

2018

Toteuma 31.12.

-91 000

Ilmakuvaus on suoritettu touko-kesäkuun vaiheessa kolmen päivän aikana. Ilmakuvat orto-oikaistaan ja toimitetaan meille lokakuun puolivälissä.

Investoinnin hinnaksi tuli 91 000 euroa arvioidun 120 000 euron sijaan.

Hanke on edennyt ja saatettu loppuun suunnitelmien mukaisesti.

INVESTOINNIT, YHTEENSÄ

-5 769 000

Toteuma 31.12.

-4 564 757

2.7. Rahoituslaskelma

	Talousarvio 2018	Muutettu talousarvio 2018	Toteuma 2018	Poikkeama 2018
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 454 262	2 891 962	3 005 415	113 453
Tulorahoituksen korjauserät	-200 000	-200 000	-110 994	89 006
	3 254 262	2 691 962	2 894 421	202 459
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-7 050 000	-7 040 000	-5 171 528	1 868 472
Rahoitusosuudet investointimenoihin	981 000	971 000	423 578	-547 422
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	500 000	500 000	396 142	-103 858
	-5 569 000	-5 569 000	-4 351 808	1 217 192
Toiminnan ja investointien kassavirta	-2 314 738	-2 877 038	-1 457 387	1 419 651
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000	5 000 000	0	-5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 600 000	-2 600 000	-2 428 756	171 244
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			-191 215	-191 215
	2 400 000	2 400 000	-2 619 971	-5 019 971
Oman pääoman muutokset			-4 913	-4 913
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			321 919	321 919
Vaihto-omaisuuden muutos			-24 608	-24 608
Saamisten muutos			821 645	821 645
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos			512 235	512 235
	0	0	1 631 191	1 631 191
Rahoituksen rahavirta	2 400 000	2 400 000	-993 692	-3 393 692
Rahavarojen muutos	85 262	-477 038	-2 451 079	
Rahavarat 31.12.			3 820 026	
Rahavarat 01.01.			-6 271 106	
			-2 451 079	

3.1. Tuloslaskelma ulkoinen

	Kaupunki		Konserni	
	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2017
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 906 798,80	4 810 759,79		
Maksutuotot	6 296 457,97	6 528 970,70		
Tuet ja avustukset	1 765 475,67	1 599 356,79		
Muut toimintatuotot	3 540 318,20	3 252 297,97		
	16 509 050,64	16 191 385,25	50 825 823,84	49 710 363,87
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-39 125 888,40	-38 712 712,04		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 413 226,55	-8 526 072,00		
Muut henkilösivukulut	-1 536 542,28	-1 715 761,33		
Palvelujen ostot	-47 492 770,36	-46 764 663,30		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 592 167,01	-6 225 762,18		
Avustukset	-3 010 342,04	-3 171 172,23		
Muut toimintakulut	-1 897 514,18	-1 770 388,08		
	-107 068 450,82	-106 886 531,16	-138 491 663,17	-137 454 423,47
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			-10 393,18	12 561,80
Toimintakate	-90 559 400,18	-90 695 145,91	-87 676 232,51	-87 731 497,80
Verotulot	65 688 549,35	66 231 011,18	65 688 549,35	66 231 011,18
Valtionosuudet	28 594 662,00	30 003 822,00	28 594 662,00	30 003 822,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5 452,85	706,25	7 129,13	1 448,23
Muut rahoitustuotot	148 760,36	157 800,86	94 038,73	68 862,85
Korkokulut	-863 043,61	-1 019 951,36	-1 022 403,35	-1 221 466,37
Muut rahoituskulut	-9 565,92	-10 111,24	-14 157,78	-12 822,18
	-718 396,32	-871 555,49	-935 393,27	-1 163 977,47
Vuosikate	3 005 414,85	4 668 131,78	5 671 585,57	7 339 357,91
Poistot ja arvonalentumiset	-4 959 458,52	-4 703 074,07	-7 321 538,87	-7 198 328,70
Omistuksen eliminointierot			8 697,01	0,00
Tilikauden tulos	-1 954 043,67	-34 942,29	-1 641 256,29	141 029,21
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 679,59	41 679,59		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	88 500,00	0,00	88 500,00
Tilikauden verot			-81 619,70	-55 418,76
Laskennalliset verot			22 009,45	15 103,38
Vähemmistöosuudet			6 040,62	729,50
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 912 364,08	95 237,30	-1 694 825,92	189 943,33

3.2. Tase

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	118 058 985,11	118 455 641,61	133 125 022,57	134 145 977,31
Aineettomat hyödykkeet	302 448,20	249 792,35	554 821,60	586 982,81
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	22 772,23	22 396,48
Muut pitkävaikutteiset menot	302 448,20	249 792,35	532 049,37	549 294,81
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	15 291,52
Aineelliset hyödykkeet	100 047 289,22	100 498 353,41	126 510 589,88	127 613 827,79
Maa- ja vesialueet	15 068 884,42	14 924 403,02	15 620 149,00	15 495 577,60
Rakennukset	50 958 171,69	51 275 043,14	71 611 116,74	70 712 073,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 366 656,33	30 947 201,05	31 460 484,27	32 357 879,09
Koneet ja kalusto	1 274 055,56	1 404 097,61	4 275 920,02	3 423 156,34
Muut aineelliset hyödykkeet	9 849,40	8 409,40	1 427 214,38	1 402 234,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 369 671,82	1 939 199,19	2 115 705,47	4 222 906,79
Sijoitukset	17 709 247,69	17 707 495,85	6 059 611,09	5 945 166,71
Osakkuusyhteisöosuudet			176 956,05	117 279,87
Osakeet ja osuudet	17 665 419,51	17 663 667,67	5 797 041,14	5 742 291,44
Lainasaamiset	43 828,18	43 828,18	35 000,00	35 000,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	50 613,90	50 595,40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	216 518,01	507 211,48	605 967,48	847 257,86
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	194 033,20	132 151,62
Muut toimeksiantojen varat	216 518,01	507 211,48	411 934,28	715 106,24
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 947 995,82	12 196 112,38	15 476 088,31	19 069 043,77
Vaihto-omaisuus	164 467,67	139 859,85	619 223,40	580 266,72
Aineet ja tarvikkeet	164 467,67	139 859,85	615 631,75	576 366,33
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	3 570,09	3 484,53
Ennakkomaksut	0,00	0,00	21,56	415,86
Saamiset	4 963 501,87	5 785 147,00	8 263 860,54	8 800 143,76
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	2 936 051,60	2 741 801,77	4 547 857,97	4 295 080,60
Lainasaamiset	16 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00
Muut saamiset	822 883,33	1 112 472,70	1 366 372,37	1 621 235,33
Siirtosaamiset	1 188 566,94	1 914 872,53	2 333 630,20	2 867 827,83
Rahoitusarvopaperit	6 702,73	6 702,73	287 022,08	208 973,91
Osakkeet ja osuudet	6 702,73	6 702,73	6 719,67	6 719,67
Muut arvopaperit	0,00	0,00	280 302,41	202 254,24
Rahat ja pankkisaamiset	3 813 323,55	6 264 402,80	6 305 982,29	9 479 659,38
	127 223 498,94	131 158 965,47	149 207 078,36	154 062 278,94

VASTATTAVAA	2018	2017	2018	2017
OMA PÄÄOMA	68 534 249,22	70 451 525,88	72 299 168,79	74 002 750,33
Peruspääoma	57 597 745,91	57 597 745,91	57 597 745,91	57 597 745,91
Muut omat rahastot	124 034,45	128 947,03	308 161,74	317 129,97
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 724 832,94	12 629 595,64	16 088 087,06	15 897 931,12
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 912 364,08	95 237,30	-1 694 825,92	189 943,33
VÄHEMMISTÖOSUUS			440 659,61	485 437,63
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	800 362,74	842 042,33	0,00	435 000,00
Kertynyt poistoero	800 362,74	842 042,33	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00	0,00	435 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 063 347,61	963 347,61	2 351 092,95	2 146 038,73
Eläkevaraukset	0,00	0,00	6 132,44	6 746,41
Pakolliset varaukset	1 063 347,61	963 347,61	2 344 960,51	2 139 292,32
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 489 965,50	1 458 740,05	1 886 221,69	1 813 731,00
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	194 033,20	132 151,62
Muut toimeksiantojen pääomat	1 489 965,50	1 458 740,05	1 692 188,49	1 681 579,38
VIERAS PÄÄOMA	55 335 573,87	57 443 309,60	72 229 935,32	75 179 321,25
Pitkäaikainen	14 702 661,10	16 927 230,64	24 500 706,06	26 590 300,56
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 551 661,60	16 762 019,20	24 138 068,95	26 150 578,48
Lainat julkisyhteisöiltä	41 306,58	54 691,57	109 320,09	163 596,18
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	2 971,13	2 971,13
Saadut ennakot	10 812,29	10 012,29	10 812,29	10 012,29
Muut pitkäaikaiset velat	98 880,63	100 507,58	98 880,63	100 507,58
Laskennalliset verovelat			140 652,97	162 634,90
Lyhytaikainen	40 632 912,77	40 516 078,96	47 729 229,26	48 589 020,69
Joukkovelkakirjalainat	24 000 000,00	0,00	24 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 210 357,60	26 415 857,60	3 544 935,36	28 778 730,42
Lainat julkisyhteisöiltä	13 385,01	12 898,41	13 385,01	44 642,85
Lainat muilta luotonantajilta	466 620,04	657 834,60	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	436,20	160 004,95	140 407,44
Ostovelat	5 552 450,36	6 466 862,26	7 080 481,68	8 181 230,73
Muut lyhytaikaiset velat	1 859 916,89	875 759,19	2 498 731,79	1 586 309,32
Siirtovelat	6 530 182,87	6 086 430,70	10 431 690,47	9 857 699,93
	127 223 498,94	131 158 965,47	149 207 078,36	154 062 278,94

3.3. Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	3 005 414,85	4 668 131,78	5 671 585,57	7 339 357,91
Tilikauden verot			-81 619,70	-55 418,76
Tulorahoituksen korjauserät	-110 993,91	-230 960,75	-440 488,35	-105 589,37
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-5 171 528,37	-5 348 640,76	-7 522 105,40	-7 092 772,96
Rahoitusosuudet investointimenoihin	423 578,26	356 541,24	947 565,53	403 771,39
Käyttöomaisuuden myyntitulot	396 142,00	664 841,88	490 098,53	747 946,97
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-1 457 387,17	109 913,39	-934 963,82	1 237 295,18
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,00	-140,85	0,00
Antolainauksen vähennykset	0,00	0,00	122,36	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	15 000 000,00	1 227 498,99	15 827 808,02
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 428 755,99	-15 421 199,94	-4 280 151,49	-17 144 796,31
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-191 214,56	4 139 926,48	-170 400,59	4 081 076,11
Oman pääoman muutokset	-4 912,58	-183 753,73	-39 008,63	-207 119,46
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	321 918,92	-245 459,72	313 781,07	-252 733,03
Vaihto-omaisuuden muutos	-24 607,82	-4 621,72	-38 956,68	-31 073,44
Lyhytaikaisten saamisten muutos	821 645,13	-625 354,58	536 047,82	-944 142,95
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	512 234,82	682 011,68	290 542,90	1 323 334,89
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-993 692,08	3 341 548,47	-2 160 665,10	2 652 353,83
Kassavarojen muutos	-2 451 079,25	3 451 461,86	-3 095 628,92	3 889 649,01
Kassavarat 31.12.	3 820 026,28	6 271 105,53	6 593 004,37	9 688 633,29
Kassavarat 01.01.	-6 271 105,53	-2 819 643,67	-9 688 633,29	-5 798 984,28
	-2 451 079,25	3 451 461,86	-3 095 628,92	3 889 649,01

3.4. Liitetiedot

Yleiset liitetiedot

- 3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman liitetiedot

- 3.4.2. Toimintatuotot
- 3.4.3. Verotulojen erittely
- 3.4.4. Valtionosuuksien erittely
- 3.4.5. Palvelujen ostojen erittely
- 3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
- 3.4.7. Pakollisten varausten erittely
- 3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot
- 3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet
- 3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset
- 3.4.12. Omistukset muissa yhteisöissä
- 3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä
- 3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- 3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista
- 3.4.16. Selvitys poistoeron muutoksista
- 3.4.17. Pitkäaikaiset velat
- 3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille
- 3.4.19. Sekkilimiitti
- 3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely
- 3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- 3.4.22. Vakuudet
- 3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut
- 3.4.24. Takausvastuut
- 3.4.25. Korkosuojaus

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

- 3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut
- 3.4.27. Henkilöstön lukumäärä
- 3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetty luottamushenkilömaksut
- 3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolakia ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita noudattaen.

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu suoriteperiaatetta, verotuotot on kirjattu tilitysten perusteella.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki Paraisten kaupungin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja osuudet kuntayhtymissä. Luettelo kaupungin osuuksista tytäryhtiöissä, osakkuusyrityksissä ja kuntayhtymissä on liitetiedossa 3.4.12.

Tytäryhtiöt on yhdistelty ohjeistuksen mukaista helpotettua hankintamenomenetelmää noudattaen, osakkuusyhtiöosuudet on sisällytetty pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja osuudet kuntayhtymissä on sisällytetty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.

Vähemmistöosuudet on eroteltu omaksi eräkseen konsernitaseessa. Vähemmistöosuuksien laskennassa on huomioitu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset sekä niiden muutos, nämä on jaettu ennen yhdistelyä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

Konsernin sisäisten erien vaikutus on eliminoitu, niihin ei ole sisällytynyt merkittäviä sisäisiä katteita.

Kertyneet poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen omaan pääomaan ja laskennallisiin verovelkoihin jaettuna. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos on jaettu laskennallisen verovelan tai -saatavan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Pysyvien vastaavien omaisuuserien arvostus

Pitkävaikutteiset omaisuuserät on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn nettohankintamenoon tai sitä pienempään todennäköiseen arvoon. Omaisuuserän arvo perustuu sen käyttöarvoon tai milloin erä ei ole kaupungin omassa käytössä, sen todennäköiseen käypään arvoon.

Nettohankintameno on sisällytetty omaisuuserän suorat hankintakustannukset rahoitusosuuksilla vähennettynä. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän kulloinkin voimassaolevan poistosuunnitelman mukaan.

Aktivoiduissa omaisuuserissä noudatetaan niitä poistoaikoja jotka olivat voimassa aktivointihetkellä.

Vaihtuvien vastaavien arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoonsa FIFO-periaatteen mukaisesti tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Saamiset ja rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoonsa tai sitä pienempään todennäköiseen arvoonsa.

Korkosuojausinstrumentit

Rahoituspolitiikkansa mukaisesti kaupunki käyttää johdannaissovimuksia korkoriskiltä suojautuakseen. Kaupunki on tehnyt rahoituslaitosten kanssa koronvaihtosopimuksia, joiden tarkoitus on suojata kaupunkia koronmuutoksilta. Instrumentit on hankittu tarkoituksena pitää ne eräpäivään asti ja niiden määrä alittaa suojatun lainamäärän. Suojaukset on arvioitu tehokkaiksi ja suojausinstrumenteista aiheutuneet kulut on esitetty ajan kulumiseen perustuen korkokuluihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ei ole.

3.4.2. Ulkoiset toimintatuotot

		Kaupunki		Konserni	
		2018	2017	2018	2017
Hallintopalvelut	Valtiolliset/Kunnalliset vaalit	26 396	0	26 396	0
	Hallinto	2 761	9 706	176 264	195 016
	Ikt-palvelut	1 152	4 754	1 152	4 754
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstö	123 593	145 068	123 593	145 068
Talouspalvelut	Talous	5 420	81	5 420	81
	Omaisuuksien myynti	211 751	322 911	211 751	322 911
Elinkeinopalvelut	Elinkeinoelämä	172 382	205 679	172 382	205 679
	Viestintä	16 647	20 297	16 647	20 297
	Hankkeet	632 182	550 304	811 682	644 296
Tekniset tukipalvelut	Tekninen hallinto	1 200	1 200	1 200	1 200
	Kiinteistöt	1 146 142	667 847	1 906 614	1 401 249
	Palvelutoiminnot	47 836	226 585	3 679	181 666
	Liikenneväylät	107 351	179 721	107 351	179 580
	Vesipalvelut	3 995 931	3 922 202	3 753 460	3 656 333
	Energiapalvelut	0	0	2 095 340	2 150 106
Sivistys	Varhaiskasvatus	1 106 195	1 347 847	1 106 195	1 347 821
	Ruotsinkielinenkielinen koulutus	333 152	330 680	333 152	330 680
	Suomenkielinen koulutus	397 650	353 959	972 594	922 606
	Kulttuuri	128 589	156 055	154 220	239 646
	Kirjasto	13 086	21 963	13 086	21 963
	Joukkoliikenne	182 682	169 500	182 682	169 500
Sosiaali- ja terveysosasto	Sosiaalipalvelut	772 016	677 177	3 329 516	3 158 425
	Perhepalvelut	157 383	119 344	157 383	119 344
	Vanhustenhuolto	3 110 210	2 964 633	3 110 210	2 964 633
	Terveydenhuolto	2 508 988	2 604 665	2 504 588	2 600 841
	Erikoissairaanhoido	27 185	0	28 280 584	27 548 592
Ympäristöosasto	Yhdyskuntasuunnittelu	745 338	669 923	734 594	659 887
	Ympäristönsuojelu	51 785	30 183	51 785	30 183
	Ympäristöterveydenhuolto	962	609	962	609
	Rakennusluvat	483 088	488 493	481 345	487 397
Yhteensä		16 509 051	16 191 385	50 825 824	49 710 364

3.4.3. Verotulojen erittely

	2018	2017
Kunnan tulovero	54 275 646	54 786 787
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 303 776	2 254 313
Kiinteistövero	9 109 127	9 189 912
Yhteensä	65 688 549	66 231 011

3.4.4. Valtionosuuksien erittely

	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 336 687	30 310 534
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	733 307	856 765
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-742 025	-306 712
Sammanlagt	28 594 662	30 003 822

3.4.5. Palvelujen ostojen erittely

	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	29 771 094	30 648 495
Muiden palvelujen ostot	17 720 974	16 116 169
Yhteensä	47 492 068	46 764 663

3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuus, josta tehdään poistoja, on vahvistettu etukäteen laaditulla poistosuunnitelmalla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan.

Käyttöomaisuudelle joka kuntayhdistymisen kautta siirtyi Paraisten, Nauvon, Korppoon, Houtskarin ja Iniön kunnista tehdään poistoja aikaisempien kuntien poistosuunnitelmien mukaan. Käyttöomaisuus joka otettiin käyttöön 1.1.2009 poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan, joka vahvistettiin uudelle kaupungille. 1.1.2015 tuli voimaan poistosuunnitelman muutos, joka lyhensi poistoaikoja. Seuraava muutos astui voimaan 1.1.2017 jolloin myös poistoaikoja lyhennettiin ja uusia ryhmittelyjä otettiin käyttöön. 1.1.2017 jälkeen otettu käyttöomaisuus poistetaan seuraavan poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	suositus	poistoaika/vuosi
Aineettomat oikeudet	5-20	oikeuden voimassaoloaika
Liikearvo	2-5	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Lisenssit		lisenssin voimassaoloaika
Atk-ohjelmat	2-5	4
Muut	2-5	5
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	20
Talousrakennukset	10-20	20
Vapaa-ajan rakennukset	20-30	30
Asuinrakennukset	30-50	40
Kevytrakenteiset rakennukset ja rakenteet		10
Rakennusten peruskorjaukset		20
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20	20
Sillat, laituri ja uimalat	10-30	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30	20
Vedenjakeluverkosto	30-40	30
Viemäriverkko	30-40	30
Kaukolämpöverkko	20-30	30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistusla	15-20	20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10-12	10
Maakaasuverkko	20-25	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15-20	15
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja lai	10-20	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15	15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	15
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15-20	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8-15	15
Muut kuljetusvälineet	4-7	5
Muut liikkuvat työkoneet	5-10	5
Muut raskaat koneet	10-15	10
Muut kevyet koneet	5-10	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5-15	10
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	4
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa

3.4.7. Pakollisten varausten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Kaatopaikan maisemointi 1.1.	963 348	863 348	963 348	863 348
Varausten lisäys	100 000	100 000	100 000	100 000
Istandsättande av avstjälpningsplatsen 31.12.	1 063 348	963 348	1 063 348	963 348
Eläkevastuu 1.1.	0	88 500	6 746	95 246
Varausten lisäys/vähennys	0	-88 500	-614	-88 500
Eläkevastuu 31.12.	0	0	6 132	6 746
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 1.1.			1 175 945	991 149
Varausten lisäys			105 668	184 796
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 31.12.			1 281 613	1 175 945
Pakolliset varaukset yhteensä	1 063 348	963 348	2 351 093	2 146 039

3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	210 242	191 183	210 242	191 183
Rakennusten myyntivoitot	100	31 715	15 939	55 196
Muut myyntivoitot	652	108 063	9 161	124 136
Myyntivoitot yhteensä	210 994	330 961	235 343	370 515
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-757	0	0	0
Rakennusten myyntitappiot	0	0	-1 858	-2 465
Muut myyntitappiot	0	0	-5 216	-221
Myyntitappiot yhteensä	-757	0	-7 074	-2 686

3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2018	2017
Osinkotuotot muista yhteistöistä	126 061	139 360
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	912	912
Yhteensä	126 973	140 273

3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	249 792	249 792	14 729 504	194 900	51 275 043	30 947 201	1 404 098	1 939 199	8 409	100 498 353
Lisäykset tilikauden aikana	91 000	91 000	192 202	14 116	1 430 013	2 041 740	329 393	1 066 579	1 440	5 075 483
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	-638	-253 617	0	-169 324	0	-423 578
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-61 837	0	-118 063	0	0	-1 955	0	-181 855
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	534 766	840 990	89 073	-1 464 828	0	0
Tilikauden poisto	-38 344	-38 344	0	0	-1 967 180	-2 209 657	-548 507	0	0	-4 725 345
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	-195 769	0	0	0	0	-195 769
Kirjanpitoarvo 31.12.	302 448	302 448	14 859 869	209 016	50 958 172	31 366 656	1 274 056	1 369 672	9 849	100 047 289

3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet tytäryhtiöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5 935 985	135 829	6 682 914	4 908 940	17 663 668
Lisäykset	0	0	0	7 000	7 000
Vähennykset	0	0	0	-5 248	-5 248
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 935 985	135 829	6 682 914	4 910 692	17 665 420

3.4.12. Konsernin tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kuntakonsernin osuus				Tilikauden voitosta/ tappiosta
		Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	oma pääomasta	vierasta pääomasta	
Tytäryhtiöt						
Paraisten Kaukolämpö Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	2 873 153	1 658 954	326 071
Paraisten Nuoriso- ja Urheilutalo Oy	Parainen	84,70 %	84,70 %	1 709 236	127 212	-26 181
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 322 469	1 188 682	81 677
Fastighet Ab Brinkhaga Kiinteistö Oy	Parainen		91,67 %	524 265	777 354	24 040
Bostads Ab Nagu Millennium	Parainen		66,60 %	435 880	60 684	-471
Bostads Ab Korpo Verknäs	Parainen		100,00 %	9 663	71 806	25
Bostads Ab Houtskärs Strandbrink	Parainen		100,00 %	336 119	1 900	263
Paraisten Vesi Oy	Parainen	100 %	100,00 %	174 316	5 778	-46 439
			Yhteensä	9 385 101	3 892 369	358 985
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky	Turku	3,611568 %	3,611568 %	6 743 556	11 831 171	130 732
Kärkulla skn	Parainen	4,14604 %	4,14604 %	519 583	1 245 073	-15 463
V-S Erityishuoltopiiri ky	Turku	0,9125 %	0,9125 %	45 268	218 877	14 234
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,47452 %	3,47452 %	38 762	58 906	1 028
Peimarin Koulutuskuntayhtymä	Kaarina	4,89435 %	4,89435 %	745 125	82 455	1 775
			Yhteensä	8 092 295	13 436 482	132 306
Seuraava osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä						
Ab Paris Oy	Parainen	35,10 %	35,10 %	73 527	78 241	-14 464

3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	144 213	0	141 917
Lainasaamiset	8 828	0	8 828	0
Yhteensä	8 828	144 213	8 828	141 917
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	52 096	0	84 726
Siirtosaamiset	0	0	0	643 363
Yhteensä	0	52 096	0	728 089
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	8 828	196 308	8 828	870 006

3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Tammikuun palkat maksettu joulukuussa	513 520	525 745	517 503	525 745
Liikaa maksetut/jaksotetut vakuutusmaksut	16 225	8 319	16 225	9 455
Jaksotetut hankerahoitukset	206 293	421 482	886 236	940 252
Jaksotetut korot	0	0	793	974
Jaksotetut eläkemaksut	18 682	19 231	19 119	25 194
Kelan korvaus työterveyshuollosta	211 253	103 153	285 887	174 719
Muut saamiset	222 594	836 942	607 868	1 191 489
Yhteensä	1 188 567	1 914 873	2 333 630	2 867 828

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Kaupunki	
	2018	2017
Peruspääoma	57 597 746	57 597 746
Vahinkorahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	124 034	124 034
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	124 034	124 034
Henkilöstörahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	4 913	24 327
Rahaston käyttö tilikaudella	-4 913	-19 414
Rahaston pääoma 31.12	0	4 913
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 724 833	12 793 935
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	0	-164 340
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	12 724 833	12 629 596
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 912 364	95 237
OMA PÄÄOMA	68 534 249	70 451 526

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Konserni	
	2018	2017
Peruspääoma	57 597 746	57 597 746
Muut omat rahastot		
Rahaston pääoma 1.1.	317 130	333 747
Rahaston käyttö tilikaudella	-8 968	-16 617
Rahaston pääoma 31.12	308 161	317 130
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 087 874	16 062 249
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	213	-164 318
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	16 088 087	15 897 931
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 694 826	189 943
OMA PÄÄOMA	72 299 168	74 002 750

3.4.16. Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2018	2017
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	842 042	883 722
Poistoeron muutos	-41 680	-41 680
Poistoero 31.12.	800 363	842 042

3.4.17. Pitkääaikaiset velat

Pitkääaikaiset lainat jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 352 500	7 970 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	3 594
Yhteensä	6 352 500	7 973 594

3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille

	2018 Lyhytaikaiset	2017 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	88 368	76 173
Yhteensä	88 368	76 173
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	53 725	154 942
Yhteensä	53 725	154 942
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille		
Ostovelat	540	215
Yhteensä	540	215
Velat yhteensä	142 633	231 330

3.4.19. Shekkilimiitti

	2018	2017
Luotollisen shekkitilin limiitti	0	0
Kaupungin kokonaislimiitti 1,5 miljoonaa.		

3.4.20. Pitkääaikaisten muiden velkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Liittymismaksut	72 643	72 643	72 643	72 643
Muut velat	26 238	27 865	26 238	27 865
Yhteensä	98 881	100 508	98 881	100 508

3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 758 616	5 429 928	8 660 829	8 211 299
Korkojaksotukset	216 111	206 769	221 758	303 495
Hankkeiden siirtovelat	406 603	399 598	869 559	657 681
Muut siirtovelat muille	148 852	50 135	679 544	685 225
Yhteensä	6 530 183	6 086 431	10 431 690	9 857 700

3.4.22. Vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni	
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 923 657	2 037 067
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 538 673	1 538 673

3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut yhteensä			0	2 096 310
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	262 529	205 377	534 650	
Myöhemmin maksettavat	960 440	1 048 546	4 580 491	
Yhteensä	1 222 969	1 253 923	5 115 141	2 096 310
Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	383 537	330 463	446 157	672 825
Myöhemmin maksettavat	565 284	582 572	843 954	1 129 775
Yhteensä	948 822	913 035	1 290 111	1 802 600
Työ- ja muut sopimusvakuudet				
Ympäristöosasto	154 700	206 329		
Palvelutoiminnot	399 782	211 573		
Yhteensä	554 482	417 901		

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on vuokralle antamiinsa omakotitontteihin liittyvä lunastusvastuu. Ellei vuokralainen lunasta tonttia ja vuokrasopimus katkeaa tai sitä ei uusita, kaupunki lunastaa rakennusmassan lunastussummalla, joka lasketaan kaupunginvaltuuston hyväksymien sääntöjen mukaisesti. Kaupunki on 31.12.2018 mennessä tehnyt 10 vuokrasopimusta, joista voi seurata tällainen vastuu. Kaupunki on tehnyt myös asuntoyhtiöiden kanssa tonttimaata koskevia vuokrasopimuksia, joihin sisältyy vastaava lunastuslauseke rakennusten osalta.

Kaupunki on vuokrannut elinkeinonharjoittajille kiinteistöjä ja laitoksia vierasvenesatamiksi ja matkailuelinkeinotoiminnassa käytettäväksi rakennuksiksi. Sopimuksiin sisältyy tavallisesti osapuolten keskinäinen sopimus siitä, korvataanko elinkeinonharjoittajan vuokra-aikana kiinteisiin rakenteisiin tekemät investoinnit vuokra-ajan päättyessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nämä sopimukset. Kaupungilla on tällaiset vastuut Paraisten, Nauvon, Houtskarlin ja Iniön vierasvenesatamien ja Sollidenin leirintäalueen osalta.

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. Sopimusten mukaan kaupunki maksaa TSV:lle lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Paraisten kaupunki on ottanut korkoturvan suojautuakseen lainan korkotason muutoksilta. Vastuu poistoista (= laina) on 5,3 miljoonaa euroa 31.12.2018.

Kilpailuvirasto selvittää kaupungin Arkean kanssa vuonna 2017 tekemää ruokapalvelusopimusta. Kilpailuvirasto on esittänyt kysymyksiä perusteista, joilla kaupunki on päättänyt hankkia ruoan Arkealta ilman kilpailutusta. Kaupunki on vastannut kaikkiin esitettyihin kysymyksiin ja lähtee siitä, että kesällä 2017 toteutettu toiminnan luovutus on ollut merkittävin osa kauppaa ja sopimusta. Kaupungin lähtökohtana on ollut, että hankintalaki ei koske liiketoiminnan luovutus sopimuksia.

Kilpailuvirasto puolestaan tulkitsee sopimuksen käyttöoikeussopimukseksi. Se on vienyt asian markkinaoikeuteen ja vaatii sopimuksen purkamista ja kaupungille 200 000 euron sakkoja. Asia on edelleen markkinaoikeuden käsiteltävänä. Arkea Oy:n yhtiökokouksessa 23.11.2018 yhtiö päätettiin jakaa kahdeksi itsenäiseksi yhtiöksi 1.1.2019 alkaen. Kaarea Oy toimii Arkean sidosyksikkönä. Paraisten kaupunki ostaa siten ruokapalvelunsa Kaarea Oy:ltä 1.1.2019 alkaen. Kaupunginvaltuusto päätti 11.12.2018, että kaupunki ostaa Kaarea Oy:n osakkeita. Kaarea Oy:n osakkeiden hankkiminen 180 000 euron arvosta sisältyy vuoden 2019 talousarvioon.

3.4.24. Takaukset

	Kaupunki	
	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	9 233 384	9 233 384
Jäljellä oleva pääoma	2 858 175	3 618 193
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	15 984 000	15 984 000
Jäljellä oleva pääoma	9 590 424	9 854 986

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	87 260 943	86 200 466
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	56 061	56 971

3.4.25. Korkosuojauskset

Voimassa olevat johdannaisopimukset	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma- tyyppi*	31.12.2018		31.12.2017	
						Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus yksittäiselle lainalle			1.11.2022	4,020 %	TV	2 322 024	-189 564	2 914 881	-287 886
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	11.4.2045	1,466 %	TV	5 300 000	-238 119	5 500 000	-180 926
Lainakohtaiset suojaukset						7 622 024	-427 683	8 414 881	-468 812
Koronvaihtosopimus	30 v	2016	9.4.2046	2,750 %	B	10 000 000	-3 604 545	10 000 000	-3 396 923
Koronvaihtosopimus	7 v	2012	30.12.2019	1,173 %	B	5 500 000	-78 792	5 500 000	-148 148
Koronvaihtosopimus	10 v	2013	14.2.2023	1,841 %	B	8 000 000	-657 507	8 000 000	-692 587
Koronvaihtosopimus	5 v	2015	1.4.2020	1,818 %	B	4 000 000	-125 197	4 000 000	-197 596
Rahoituslainausta suojaavat sopimukset yhteensä						35 122 024	-4 893 724	35 914 881	-4 904 066
Koronvaihtosopimus	10 v	2.1.2020	1.1.2030	1,327 %	B F	5 000 000	-160 478	5 000 000	-20 921
Koronvaihtosopimus	10 v	1.4.2020	1.4.2030	1,367 %	B F	5 000 000	-154 836	5 000 000	-15 352
Johdannaisopimukset jotka suojaavat kaupungin rahoitusta myöhemmässä ajankohdassa						10 000 000	-315 314	10 000 000	-36 273
Suojaus inflaatiolattialla 2,735% - 5,70 %	6 v	2011	8.4.2017	eur 6 kk	B	0	0	5 000 000	-4 323

*TV = Tasaisesti vähenevä, B = bullet, B F = bullet joka on voimassa vasta myöhemmässä ajankohdassa

Korkosuojauskset yhteensä (kaupunki) per 31.12.

29 822 024

30 414 881

Kaupungin vaihtuvakorkoinen lainakanta 31.12.

40 762 019

43 014 877

Suojausaste 31.12.

73,2 %

70,7 %

Kaupungin rahoitusperiaatteiden mukainen tavoite on, että kaupungin suojausaste on vähintään 30 % ja enintään 90%.

1) Vesilaitoksen 5,3 miljoonan euron koronvaihtosopimus suojaaa kaupungin korkositoumista liittyen vastaavaan lainaan Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa.

Periaatteet

Kaupunki suojaaa olemassa olevan ja odotettavissa olevan lainakantansa. Rahoitusperiaatteiden mukaan kaupunki ei missään olosuhteissa tee spekulatiivisia rahoitusjärjestelyjä. Kaupunki haluaa korkosuojauksensa olevan tehokasta.

7,6 miljoonaa euroa korkosuojauksesta on tehty tiettyjä lainoja vastaan niin, että suojauksen pääoma vastaa lainan pääomaa ja korkosuojauksen vaihtuva korko vastaa lainan vaihtuvaa korkoa. 24 miljoonaa euroa kaupungin rahoituksesta 31.12. muodostuu kuntatodistusten myyntiin perustuvasta lyhytaikaisesta rahoituksesta, jossa korko on aina vaihtuva markkinakorko.

Konserni

Konserniyhteisöistä Kärkällä ja Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri ovat tehneet korkosuojaussopimuksia. Yhteisöjen periaatteet vastaavat kaupungin omia periaatteita ja korkosuojaussopimuksia on tehty yksittäisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseksi.

3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut

	2018	2017
Rahapalkka	39 762 108	39 383 452
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-636 220	-670 739
Tuloslaskelman palkat	39 125 888	38 712 712
Eläkekulut	8 413 227	8 526 072
Muut henkilösivukulut (Sotu, tapaturma-,työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	1 536 542	1 715 761
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	49 075 657	48 954 545
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	12 306
Yhteensä henkilöstökulut	49 075 657	48 966 851

3.4.27. Henkilöstön lukumäärä

Osasto	2018	2017
Konsernipalvelut	44	42
Tekniset tukipalvelut	56	53
Sivistysosasto	380	383
Sosiaali- ja terveysosasto	338	347
Ympäristösosasto	32	30
Yhteensä	850	855

3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2018	2017
Paraisten keskusta ry	652	638
Paraisten kokoomus ry	3 229	3 929
Pargas svenska socialdemokraterna	1 753	1 963
Perussuomalaiset ry	0	103
Suomen sosiaalidemokraatit	517	506
Svenska folkpartiet i Finland	13 067	8 744
Vänsterförbundet i Pargas	925	616
Åbonejdens Gröna rf	3 211	2 478
Yhteensä	23 353	18 977

3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

BDO AUDIATOR OY	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	33 877	21 756
Tilintarkastajanlausunnot	586	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 817	5 224
Muut palkkiot	6 857	2 729
Yhteensä	44 137	29 709

4.1. Taseyksikkö Vesilaitoksen tilipäätös

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Liikevaihto	4 294 568	4 179 528
Aineet ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-497 475	-512 195
Palvelujen ostot	-662 005	-594 324
Muut toimintakulut	-710 157	-667 334
Aineet ja palvelut	-1 869 636	-1 773 853
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-783 139	-702 244
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-158 564	-146 495
Muut henkilösivukulut	-33 511	-32 174
Henkilöstökulut	-975 215	-880 913
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 161 201	-1 172 782
Poistot	-1 161 201	-1 172 782
LIIKEVOITTO	288 516	351 980
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	5 065	0
Muille maksetut korkokulut	-95 144	-96 804
Rahoitustuotot ja -kulut	-90 079	-96 804
Poistoerojen lisäys/vähennys	2 860	2 860
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	201 297	258 036

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TASE

	2018	2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	42 273	58 219
Muut pitkävaikutteiset menot	42 273	58 219
AINEELLISET HYÖDYKKEET	14 251 290	15 007 565
Maa- ja vesialueet	156 344	156 344
Rakennukset	1 529 174	1 673 664
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 570 343	12 061 998
Koneet ja kalusto	541 636	667 184
Keskeneräiset hankkeet	453 793	448 375
VAIHTO-OMAISUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET	883 320	910 106
Myyntisaamiset	883 320	910 106
VASTAAVAA	15 176 883	15 975 890
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	7 779 939	7 578 642
Jäänöspääoma	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-3 504 144	-3 762 180
Tilikauden yli- / alijäämä	201 297	258 036
POISTOERO	59 732	62 592
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	6 771 901	7 511 765
Pitkäaikainen laina (sisäinen täsmäytyserä)	6 699 258	7 439 123
Liittymismaksut	72 643	72 643
LYHYTAIKAINEN	565 311	822 890
Ostovelat	413 548	695 115
Siirtovelat	151 763	127 776
VASTATTAVAA	15 176 883	15 975 890

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
Tulorahoitus		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	288 516	351 980
Poistot ja arvonalentumiset	1 161 201	1 172 782
Rahoitustuotot ja -kulut	-95 144	-92 610
	<u>1 354 572</u>	<u>1 432 151</u>
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-552 597	-1 051 902
Rahoitusosuudet investointimenoihin	163 617	56 902
	<u>-388 980</u>	<u>-995 000</u>
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	965 592	437 151
Rahoitustoiminta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	-739 865	-276 564
	<u>-739 865</u>	<u>-276 564</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	26 786	-318 313
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-257 579	161 918
	<u>-230 793</u>	<u>-156 394</u>
Rahoitustoiminta netto	-970 658	-432 959

4.1.4. Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vesilaitoksen tilinpäätös on laadittu kaupungin tilinpäätösperiaatteita noudattaen (kts kaupungin liitetiedot kohta 3.4.1.).

Pysyvät vastaavat koostuvat vesilaitoksen toimintaan kuuluvasta käyttöomaisuudesta kaupungin taseessa. Vaihtuviin vastaaviin sisältyvät vesilaitoksen myyntisaamiset. Oma pääoma vesilaitoksen taseessa on lähtöajankohtana vuonna 2012 vastannut oman pääoman osuutta kaupungin taseessa. Pitkäaikaiset lainat ovat syntyneet taseen loppusumman, oman pääoman ja vuonna 2012 vesilaitoksen toimintaan kuuluneiden velkojen tasauksena. Sisäisestä lainasta ei ole veloitettu korkoa.

Hulevedet

Aiempiina vuosina Paraisten kaupungin hulevesikustannukset on suurimmaksi osaksi kirjattu liikenneväylien yksikölle. Yksikkö on vuodesta 2010 lähtien hoitanut hulevesiverkkoinvestoinnit ja myös kunnossapitokustannukset on kirjattu yksikölle. Hulevesikustannusten selkeyttämiseksi ja havainnollistamiseksi hulevesitoimintaa varten on vuonna 2018 avattu uusi kustannuspaikka liikenneväylien yksikön alaisuuteen. Hulevesikustannukset kirjataan siten vuodesta 2018 lukien omalle kustannuspaikalleen ja näin ollen ei enää kuormita vesilaitosta.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	58 219	58 219	128 775	27 569	1 673 664	12 061 998	667 184	448 375	15 007 565
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	602 589	56 222	329 583	988 394
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-163 617	0	0	-163 617
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	-433 842	0	-1 955	-435 797
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	233 138	89 073	-322 211	0
Tilikauden poisto	-15 946	-15 946	0	0	-144 490	-729 923	-270 842	0	-1 145 255
Kirjanpitoarvo 31.12.	42 273	42 273	128 775	27 569	1 529 174	11 570 343	541 636	453 793	14 251 290

Selvitys oman pääoman muutoksista

	2018	2017
Jäännöspääoma 1.1.	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-3 504 144	-3 762 180
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	201 297	258 036
OMA PÄÄOMA 31.12.	7 779 939	7 578 642

Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero		
	2018	2 017
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	62 592	65 452
Poistoeron muutos	-2 860	-2 860
Poistoero 31.12.	59 732	62 592

Selvitys pitkäaikaisen vieraan pääoman muutoksista

	2018	2017
Laina (sisäinen täsmäytyserä)	6 699 258	7 439 123
Muut pitkäaikaiset velat		
Liittymismaksut	72 643	72 643
Yhteensä	6 771 901	7 511 766

Siirtovelkojen erittely

	2018	2017
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	151 763	127 776
Yhteensä	151 763	127 776

Korkosuojaukset						31.12.2018		31.12.2017	
Voimassa olevat johdannaissopimukset 31.12.2015	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääomatyyppi	Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	2045		TV	5 300 000	-238 119	5 500 000	-180 926
Lainakohtaiset suojaukset						5 300 000	-238 119	5 500 000	-180 926

TV = Tasaisesti vähenevä

1) Koronvaihtosopimus -vesilaitos 5,3 milj. euro suojaa kaupungin vastuulla Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa olevan vastaavan kokoisen vaihtuvakorkoisen lainan korkoriskiä

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. TSV on tehnyt investointeja ja ottanut vaihtuvakorkoisen lainan kustannusten kattamiseksi. Sopimusten mukaan kaupungin TSV:lle maksamiin kustannuksiin sisältyy lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Vastuu poistoista (= laina) on 5,5 miljoonaa euroa 31.12.2017.

Tilikauden henkilöstökulut		
	2018	2017
Rahapalkka	783 139	702 244
Tuloslaskelman palkat	783 139	702 244
Eläkekulut	158 564	146 495
Muut henkilösivukulut (sotu, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	33 511	32 174
Yhteensä tuloslaskelma mukaan	975 215	880 913
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	12 306
Yhteensä henkilöstökulut	975 215	893 218

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2017
Vakinainen henkilöstö	16	16
Osa-aikainen henkilöstö	1	3
Yhteensä	17	19

4.2. Työterveyshuolto

Kunnan on lain mukaan tarjottava työterveyshuollon palveluja kunta-alueen elinkeinonharjoittajille. 1.1.2019 on tullut voimaan uusi laki työterveyshuollon osalta. Paraisten kaupunki ei ole yhtiöittänyt työterveyshuollon palvelujaan vuoden aikana. Kaupunki tarjoaa vuodesta 2019 alkaen ulkoisille asiakkailleen ainoastaan ehkäisevää terveydenhuoltoa. Sairaanhoidoksi luokiteltavia palveluja ei tarjota ulkoisille asiakkaille 1.1.2019 alkaen.

Työterveyshuollon tuotot ja kulut merkitään erilliselle kustannuspaikalle, tuotot kirjataan tilille 3130, Työterveyshuollon maksut, ja sisäiset myyntituotot kirjataan erikseen. Toiminnan tuotot ja kulut kirjataan kustannuspaikalle 6518, Työterveyshuolto. Tuotot ovat työterveyshuollon myyntituottoja. Kuluihin sisältyvät työterveyshuollon henkilöstön henkilöstökulut, toimintaa varten ostetut ja toiminnassa käytetyt palvelut ja tavarat sekä toiminnassa käytettävien toimitilojen vuokrat.

Sisäisen työterveyshuollon osuus on suuri. 348 000 euron tuotoista 216 000 euroa eli 62,1 % on sisäisiä. Näin ollen se osa työterveyshuoltoa, jota voidaan pitää markkinaehtoisena, vastaa 132 000 euroa vuonna 2018.

Työterveyshuollon toimintakate, kaupungin oma työterveyshuolto mukaan lukien

	TA 2018	Toteuma 2018	2017
Tuotot	342.000	348.279	296.963
Kulut	378.740	372.253	363.141
Toimintakate	-36.740	-23.974	-66.178

5.1 Bokslutets påteckning - Tilinpäätöksen allekirjoitus

Pargas stads bokslut 2018 - Paraisten kaupungin tilinpäätös 2018

Pargas stad / Paraisten kaupunki 25/3 2019

Mikael Holmberg
styrelsens ordförande
hallituksen puheenjohtaja

Regina Koskinen
styrelsens I vice ordförande
hallituksen I varapuheenjohtaja

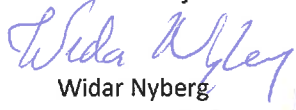
Jeanette Laaksonen
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

Maria Lindell-Luukkonen
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

Kurt Lundqvist
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

Widar Nyberg
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

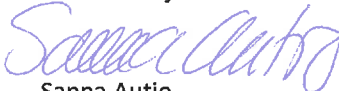
Markku Orell
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

Mona Rönholm
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

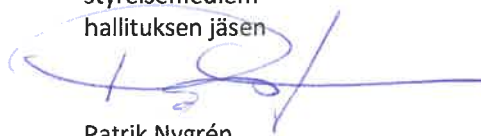
Staffan Åberg
styrelsemedlem
hallituksen jäsen

Sanna Autio
ersättare
varajäsen

Lotta Laaksonen
ersättare
varajäsen

Patrik Nygrén
stadsdirektör
kaupunginjohtaja

5.2 Bokslutsanteckningar

Revisionsanteckning - Tilintarkastajien merkintä

Över utförd revision har idag avgivits berättelse.
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Pargas stad / Paraisten kaupunki 28 / 5 2019

BDO Audiator Ab
Revisionssamfund

Krister Rehn, OFGR, GR

6. Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Luettelo kirjanpitokirjoista ja säilytystavasta

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	Sähköinen arkisto
Tasekirja	Erikseen sidottu
Tase-erittelyt	Erikseen sidottu

Luettelo käytetyistä tosittelajeista

	Tositelaji	Säilytystapa
Alkusaldot	1	Paperitosite
Talousarvio	2	Paperitosite
Lisämääräraha	3	Paperitosite
Muistiotosite/ulkoinen, Raintance	10	Paperitosite
Matkalasku	11	Paperitosite
Sosiaalityö/ProConsona	12	Paperitosite
Muistiotosite/ulkoinen, Rondo	15	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/sisäinen, Raintance	20	Paperitosite
Muistiotosite/sisäinen, Rondo	25	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/tilinpäätös	32	Paperitosite
Käyttöomaisuus	34	Paperitosite
Sisäiset laskut/Rondo	40	Sähköinen arkisto
Kassatosite	30	Paperitosite
Myyntilaskut	100, 110-990	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/manuaaliset kirjaukset	511	Paperitosite
Myyntireskontra/viitesuoritukset	521	Paperitosite
Myyntireskontra/hyvityslaskujen kuittaus	531	Paperitosite
Myyntireskontra/saatavien poistot	541	Paperitosite
Pankkitosite	101	Paperitosite
Palkkatosite	102	Paperitosite
Ostolaskut	803	Sähköinen arkisto
Ostomaksut	899	Paperitosite